ידיעות אחרונות
המוסף לשבת

רבין בוושינגטון: הבעיות והקשיים

ביקורו של ראש־הממשלה בבירת ארה"ב מאשר, ככל הנראה, כי מה שמקרב אותנו לאמריקנים נשאר כבעבר חשוב יותר ממה שמבדיל בינינו * רבין יוכל לזקוף לזכותו הצלחה אם יצליח לשכנע את וושינגטון שלא יהיו שום ויתורים ישראליים ללא ויתורים מקבילים מהצד השני, ושעל ארה"ב לשכנע את הערבים לקבל גישה זו

מאת אריאל גינאי

למשול — פירוש הדבר לבחור במדיניות ה־נכונה, ולדעת לנקוט עמדה ברורה ברגע הנכון.

אולם, לגבי ארצות־הברית. נראה שמדיניות טובה במזרח־התיכון זה דווקא לא לבחור יותר מדי: לפעול כך שתהיה תמיכה בישראל, מבלי לפגוע בידידות עם הערבים. דבר שמזכיר במשהו נסיון לרבע את המעגל.

יהיו תוצאות ביקורו של יצחק רבין בוושינג־טון אשר יהיו — וקרוב לוודאי שהן יהיו טובות — מותר להניח, כי סירוב זה לקבל החלטה יימשך מצד האמריקנים; וזה בעוד שבריה"מ, מצידה, בחרה גם בחרה את הקו שלה ואת התמיכה שלה באחד הצדדים בסיכסוך.

מדוע רואה ארצות־הברית הכרח לעצמה — בממשלו של פורד, כמו בממשל הקודם של ניכסון — לנהל מדיניות מעורפלת כלשהו זו? ננסה לשפוך כאן מידה של אור על המניעים לכך, כשחלק ממניעים אלה ברורים היטב, ואחרים מובנים פחות. וכדי להשיג את מבוקשנו, ייקל עלינו להסתפק בהשוואת דאגותיו ועיסוקיו של רבין, מצד אחד ושל פורד וקיסינג'ר, מצד שני, בעת שהם דנים בבעיות אזורנו.

אובדן היתרונות

יצחק רבין יצא לארצות־הברית כשבליבו דאגה בסיסית, שאותה חשף בהירות בהצהרתו הראשונה, בתשובה לנאום־הברכה הקצר של הנשיא פורד במדשאת הבית־הלבן: „ישראל חזקה היא התנאי לשלום באזורנו, כמו גם לכל התקדמות מדינית".

כלומר, אין למנוע מלחמה אלא על־ידי שיכ־נועם של הערבים, שמלחמה כזאת לא תביא לי־שום תוצאה חיובית עבורם; שהיא תהיה עלולה אפילו לגרום להם לאובדן היתרונות הפסיכולוגיים של הצלחתם בימים הראשונים של מלחמת יום־הכיפורים.

כדי לשכנע את הערבים בכך — ישראל עושה כמיטב יכולתה: מאז הסכמי הפרדת הכוחות עסק צה"ל באירגון־מחדש מאומץ בכל התחומים, ואת התוצאות ניתן לראות עתה בתרגילים ובתימ־רונים.

אולם, כדי להרתיע את צבאות ערב, שעלולים להשתתף בקרוב לכוחות נאט"ו — 6,000 טנקים ו־1,500 מטוסי־קרב — לא די בהספקת הלקחים מהמלחמה האחרונה ולנחש את הלקחים שהער־בים הפיקו מצידם מאותה מלחמה. דרוש גם ציוד מתאים ובכמויות נאותות, כי הערבים עלולים לכרות אוזניים לעצות הגנרלים הסובייטיים, האומרים להם כי יש לאלץ את ישראל לנהל מלחמה ממושכת.

הכרח, איפוא, לישראל לצבור מצבורי נשק ניכרים, כי לא תמיד ניתן יהיה לסמוך על רכבת אווירית. הכרחי גם שהתחייבות האמריקנית תשתרע על מיספר שנים — לפחות חמש. רק בתנאים כאלה יהיה כדי לעורר ספקות בלב הע־רבים לגבי סיכויי הצלחה צבאית מצידם במלח־מה עתידה, אפילו מוגבלת — ואז יסכימו לשאת ולתת בכנות. כלומר: לא רק על־ידי תביעות וזרות, אלא גם על־ידי נכונות לתת משהו תמורת לוויתורים ישראליים.

ואילו ישראל — היא תהיה מסוגלת אז לא לתת „פיסת־קרקע תמורת פיסת־שלום"; היא תוכל אז לוותר גם ביותר קלות על קצת בטחון, שמבטיחים לה השטחים, תמורת הבטחון שתעניק ההרגשה כי בידיה ציוד נאות, בעל כושר רב להרתיע את הערבים ממלחמה.

תוצאות הרות־שואה

בנקודה זו מגלים האמריקנים הבנה לדאגותיה של ישראל, וכמו רבין הם מחפשים דרכים ל־מנוע מלחמה חדשה, כי מלחמה חדשה תתנהל באמצעים אדירים בהרבה מאלה של מלחמת יום־הכיפורים והחרס והחורבן עלולים להיות נוראים בהרבה.

מלחמה כזאת עלולה לגרור בעיקבותיה, ב־עם חזאה, עימות סובייטי־אמריקני, שההפשרה המדינית, ה„דטאנט", לא תוכל לעמוד בפניו. ועם, בעיקר, היא תגרור חרם־נפט מחודש חמור מהקודם, שתוצאותיו לכלכלה המערבית, המעורערת כבר עתה במידה רצינית כתוצאה מהאינפלציה שאין מצליחים לבולמה — עלולות להיות הרות־שואה.

ארצות־הברית, מצידה, תאבד את כל היתרונות ממאמציו הבלתי־נלאים של ד"ר קיסינ־ג'ר, להביא לידי הסכמים מדיניים באיזור זה. בריה"מ־המועצות, המקור העיקרי של נשק לער־בים והתומכת העיקרית שלהם מבחינה מדינית, תשיב לעצמה את כל העמדות שאבדו לה ומי־יודע, אולי יעלה בידיה עוד להוסיף לעצמה עמדות נוספות.

יש, איפוא, מידה מסויימת של סמיכות בין דאגותיהן של ישראל ושל ארה"ב, בנקודה חיו־נית זו. וברור כבר בשעת כתיבתן של שורות אלה, שמר רבין לא יחזור ארצה בידיים ריקות.

אולם, בעוד רבין חושב בראש־ובראשונה על חיזוקה של ישראל בכל הדרכים, בציוד חדיש, כזה שמצוי במחסני כוחותיה המזויינים של ארה"ב, או כזה שמיוצר במיפעלים שם — הנה מנהיגיה של ארצות־הברית, פרו־ישראלים או לא, חייבים להתחשב במיספר גורמים.

תזוזה מדינית

● הבקשות הישראליות הן כה עצומות, והמלאי במחסנים האמריקניים הוא כה מוגבל יחסית, והייצור הצבאי הוא כה מצומצם בתחומים מסו־יימים — עד כי וושינגטון סוברת, כי לא תוכל למלא את ישראל בכל דבר, אלא אם כן היא תהיה מוכנה לפרוק ציוד צבאי מיחידות אמריק־ניות מיבצעיות.

ובעוד האמריקנים נהגו כך בעיצומה של מלחמת יום־הכיפורים, אין הם מוכנים לשוב ולקחת נשק מיחידותיהם המיבצעיות, כדי להע־בירו לצה"ל. זאת מטעמי בטחון, בראש וראשונה, וכן מפני שבניגוד לישראל הם אינם משוכנעים כלל ועיקר, שהמלחמה באזורנו קרובה כל כך, אפילו עם סוריה.

האמריקנים משוכנעים כי ניתן למנוע את התי־פרצותה של מלחמה „במשך החודשים הקרובים על־ידי „תזוזה" במישור המדיני; והם מאמינים כי על־ידי גילוי גמישות ורצון־טוב, יש ביכולתה של ישראל להבטיח תזוזה מדינית כזאת.

● מימון בקשותיה של ישראל בתחום הרכש הצבאי — בשיעור של 1.5 מיליארד דולר לשנה, משך חמש שנים — הוא עניין פיננסי רציני אפי־לו לגבי ארצות־הברית, ויש להניח שהקונגרס יירתע, אם יובאו בפניו סכומים כאלה. מה עוד שעל ארצות־הברית עוברת תקופה אינפלציונית, תקופה של־דיכוי במקום בתחום הכלכלי; וסיכויי הכלכלה האמריקנית, כמו גם הכלכלה העולמית, נראים עתה כגרועים ביותר מאז המלחמה העול־מית השנייה.

יתר על כן: כיצד ניתן להשלים בין הבקשות הישראליות לסיוע לטווח ארוך, לתקופה של חמש שנים, לבין סירובו העקרוני של הקונגרס להת־חייב לגבי תקופה כלשהי שמעבר לתקציב הל־אומי השנתי? כדי לעקוף קושי זה, ניתן לבחון דרכים שונות. אך אף אחת מהן אינה משביעת־רצון ואינה יכולה להבטיח הצלחה לשאיפתה ולמאמציה של ישראל.

אמצעים שליליים

● כיצד ניתן להשלים בין „המדיניות המאוזנת" שארצות־הברית מבקשת לנהל במזרח־התיכון, מדיניות שאיפשרה לה לחזק את עמדותיה בארץ־מפתח כמו מצרים, תוך הענקה לישראל של סיוע מאסיבי כזה? בלתי־נמנע הדבר, שהמצרים ית־בעו סיוע מקביל לזה שיינתן לישראל; ומאחר שאין אף שמץ של סיכוי, שהקונגרס אשר סיוע בסכומים כאלה הן לישראל והן למצרים — ובוא, בהכרח, שיבוש של היחסים עם קהיר ועם בירות ערביות אחרות.

● הדבר החמור ביותר לגבי וושינגטון יהיה: הצטננות מחודשת של היחסים עם סעודיה. כבר עתה חוששים האמריקנים, כי שינוי העמדה של המלך פייסל — שהתכחש לפני זמן־מה בעד הור־דת של מחירי הנפט בעולם ואשר שינה את דעתו ותומך עתה בתביעה האלג'ירית להעלאת המחירים האלה — נובע מאי־שביעות רצונו של מלך זה מהעובדה, שישראל ממשיכה להחזיק בשטחים שכבשה ביוני 67', ובעיקר בירושלים.

החלטה על סיוע מאסיבי לישראל עלולה לדחוף את סעודיה — שארצות־הברית כה נזקקת לה — לנקוט אמצעים שליליים עוד יותר במה שנוגע לכלכלה האמריקנית.

● כל סיוע כלכלי ופיננסי בסדר־גודל כזה ש־מבקשים מנהיגי ישראל, לא יתקבל, קרוב לוודאי, על דעת הקונגרס גם בגלל הירידה שחלה ב־רמת־החיים האמריקנית, כתוצאה מהעלייה הד־חלולה במחירי המיצרכים, שהעלאות במשכורות לא השיגוה; וכן בגלל ההרגשה — המתחזקת על־ידי אינטוף תשביתות והסנקציות בישראל — כי ישראל אינה עושה די כדי לעזור לעצמה...

● האמריקנים מודעים עם זאת לאפשרות, ש־הסורים, הגם שהם יודעים כי לא יעלה בידיהם להשיג הצלחות צבאיות, עלולים בכל־זאת לפתוח במעשי־איבה. האמריקנים גם משוכנעים שה־סובייטים יבלמו כל התקדמות ישראלית, בטרם תהיה מסוכנת מדי לדמשק. לעומת זאת, נשק הנפט יופעל מחדש, ואפילו שהסורים לא ישיגו הצלחות בשדה הקרב, הרי שהשיחות שייפתחו תחת הרושם הכבד של חרם־הנפט החדש, יעמידו את ישראל בעמדה של חולשה, ויאלצו אותה לוויתורים גדולים.

● ולבסוף, אם גם לגבי קיסינג'ר „ישראל איננה ארץ כמו כל ארץ אחרת" — כפי שהוא אמר בוושינגטון לכתבתנו מירה אברך — והיא איננה ארץ ככל ארץ אחרת גם לאישים כנשיא פורד או שר־ההגנה שלזינג'ר — בכל־זאת שוררת ההרגשה בקרב האמריקנים, כי ישראל חזקה מדי ובטוחה מדי בעוצמתה וגלה אותה מידה של חוסר־גמישות, שאפשר לצפות מישראל חזקה מדי.

צעד קדימה

מכל הסיבות האלו — והרי די גם באחת או באחדות מהן בלבד — קשה לצפות לכך שארצות־הברית תספק במלואן את כל בקשותינו לסיוע צבאי וכלכלי.

בכל זאת, מותר לקוות שהם יספקו את בק־שותינו בצורה חלקית, ואולי במידה מספקת כדי להרתיע את הערבים, לפחות לתקופת־זמן מסויימת. יש לזכור גם, כי לישראל נוצרת ב־אחרונה חשיבות נוספת לגבי ארה"ב, חשיבות אסטרטגית, עם פרישתה של יוון מהזרוע הצב־אית של נאט"ו והיחלשות האגף הדרומי־מזרחי של אירגון זה.

במישור המדיני יש לאמריקנים, במידה מסו־יימת, דאגה דומה לזו של רבין: הם רוצים שהוא ימשיך לכהן כראש־הממשלה וכי הוא יחזק את עמדותיו במדינה ובכנסת. אולם, בניגוד למר רבין, עליהם לדאוג גם להבטחת הישארותו בשלטון של המלך חוסיין, ושל הנשיא סאדאת — שני מדינ־אים שוושינגטון מעריכה אותם כפרו־אמריקניים.

כדי לקיים את רבין בשלטון וכדי למנוע בחי־רות בישראל, שבתנאים הנוכחיים עשויות להביא לתוצאות בלתי־רצויות למדיניות ההפשרה בא־יזור — מבינים האמריקנים, כי סיבוב חדש של משא־ומתן עם מצרים עשוי להוות פתרון רצוי כרגע.

זה יביא ל„תזוזה מדינית" — ועל כן זה יצמצם במידה רבה את הסכנה של התלקחות מחודשת של הקרבות. ניתן יהיה להגיע להסכם על אי־לוחמה, בתמורה על ויתורים טריטוריאליים ישראליים — וזה יהיה צעד חיובי קדימה, חשוב לאין ערוך ממל הסכם הפרדת־כוחות — צעד לקראת השלום באיזור.

מלבד זה, אחרי שמצרים תעשה צעד כזה לקראת השלום, תוכל גם ירדן לשאת ולתת עם ישראל על משהו יותר מאשר הסכם להפרדת־כוחות. דהיינו, על הסכם שיהיה קרוב לשלום. ואז יתכן שציבור הבוחרים בישראל יצביע בעד ויתורים טריטוריאליים רציניים בגזרה המערבית.

לאמריקנים אין התנגדות ל„תסריט" שמציע יצחק רבין, ועל טענתם היא כי לא סאדאת ולא חוסיין אינם מוכנים לשחק את התפקיד שרבין רוצה להעניק להם.

כשהנשיא סאדאת אומר כי „סיני אינו חשוב, מה שחשוב לדידי זה הגולן וירושלים" — אין זה אלא חצי־אמת מצידו. שכן, אין כל ספק כי חצי־האי סיני — ומיצר אבו־רודס, של מעיינות הנפט — חשובים לגביו יותר מרמת־הגולן ומ־

(סוף בעמוד 18)

● ראש־הממשלה יצחק רבין בפגישתו עם הנשיא פורד

הלוח הכפול · ידיעות אחרונות · הארץ
המשרד הראשי: שדרות רוטשילד 76, תל־אביב
טלפונים: מחלקת מודעות 611141,
המחיר: יום חול: 2.90 ל"י לשורה / יום ו': 3.75 ל"י לשורה

נציבות שירות המדינה מודיעה על

משרות פנויות בשירות המדינה

מס' המכרז

1119 מפקחת ארצית לתזונה (1 משרה), ביחידת מינהל ומשק, תל־אביב, משרד הסעד — דרגה 4 אקדמאים.
1120* מרפא ליקויי דיבור ושמיעה (1 משרה), במרכז למען הילד, ירושלים, משרד הבריאות — דרגה 1—2 אקדמאים.
1121* רכז סקרים ושיקום מחצבות, במינהל מקרקעי ישראל, ירוש־לים — דרגה 1—2 אקדמאים.
1122 סגן הממונה על חישובות, במשרד הדתות, ירושלים — דרגה 4 לאקדמאים.
1123* רכז שירותי דת ופרוייקטים דתיים, בשירותי פרט, ירושלים, משרד לקליטת העלייה — דרגה 2 אקדמאים.
1124* עוזר לקליטת אמנים, בשירותי פרט, ירושלים, משרד לקליטת העלייה — דרגה 2—4 אקדמאים.
1125* ספרן, באגף העתיקות והמוזיאונים, ירושלים, משרד החינוך והתרבות — דרגה 1—2 אקדמאים.
1126** ביבליוגרף, בבית הספר לעובדי הוראה בכירים, ירושלים, משרד החינוך והתרבות — דרגה 1—2 אקדמאים.
1127** מנהל היחידה להדרכה ולהשתלמות, במחלקה ליחסי עבודה, ירושלים, משרד העבודה — דרגה 4—5 אקדמאים.
1128/ג'** עוזר למנהל הכללי, בלשכת המנהל הכללי, ירושלים, משרד החינוך והתרבות — דרגה 4 אקדמאים.
1129** מנהל מחלקת ישיבות (פנימיות ותיכוניות), במינהל הסטו־דנטים, ירושלים, משרד הקליטת העלייה — דרגה 4 אדקמאים.
1130* עוזר ראשי למנהל האגף, באגף לפיתוח, ירושלים, משרד החינוך והתרבות — דרגה 2—4 אקדמאים.
1131 עוזר ראשי למחירים ולעמלות, באגף מטבע חוץ, ירושלים, משרד האוצר — דרגה 2—4 אקדמאים.
1132* עוזר — עוזר ראשי, במחלקת החקר, ירושלים, משרד החוץ — דרגה 2—4 אקדמאים.
1133* עוזר ראשי (קליטה חברתית) במחוז הדרום, באר־שבע משרד לקליטת העלייה — דרגה 2—4 אקדמאים.
1134* ** חוקר, במכון לאמצעי הוראה, תל־אביב, משרד העבודה — דרגה 2—4 אקדמאים.
1135* מתרגם, בלשכה לקשרי חוץ, ירושלים, משרד הסעד — דרגה 1—2 אקדמאים.

משפטנים

1136* חבר צוות בכיר — משפטן, בשירות לשמירת איכות הסביבה, ירושלים, משרד ראש הממשלה — דרגה ב משפטנים.
1137 עוזר ראשי, בפרקליטות מחוז המרכז, תל־אביב משרד המש־פטים — דרגה ג משפטנים.
1138* ** עוזר ראשי, בפרקליטות מחוז הדרום, באר־שבע, משרד המשפטים — דרגה ג משפטנים.
1139* עוזר ראשי לרשם החברות, באגף הרשם הכללי, ירושלים, משרד המשפטים — דרגה ג משפטנים.
1140* ** עוזר ראשי ליועץ המשפטי (מניעת זיהום הים), ירושלים, משרד התחבורה — דרגה ג משפטנים.

עיתונאות, יחסי ציבור, פרסום והסברה

(צילום, גרפיקה)

1141* עורך פרסומים, במכון לפריון העבודה והייצור, תל־אביב, משרד העבודה — דרגה 4—5 עיתונאים.
1141/1 דובר המשרד, ירושלים, משרד החינוך והתרבות — דרגה 5—6 עיתונאים.
1142* עוזר לממונה על יחסי ציבור, ירושלים, משרד התחבורה — דרגה 2—4 עיתונאים.
1143* ** עוזר לדובר, ביחידת עיתונות והסברה, ירושלים, משרד לקליטת העלייה — דרגה 2—4 עיתונאים.
1144* צלם מסריט, במרכז לטלוויזיה לימודית, תל־אביב, משרד החינוך והתרבות — דרגה 1—4 עיתונאים.
1145 ** מעצב תפאורות וגרפיקאי, במרכז לטלוויזיה לימודית, תל־אביב, משרד החינוך והתרבות — דרגה 1—4 עיתונאים.
1146* צלם, בלשכת העיתונות הממשלתית, תל־אביב, משרד ראש הממשלה — דרגה 1—2 עיתונאים.

מדעי הטבע

(איכות המים, זיהום המים)

1147 חבר צוות — איכות המים, בשירות לשמירת איכות הסביבה, ירושלים, משרד ראש הממשלה — דרגה 6—7 מהנדסים.
1148* חבר צוות בכיר לזיהום הים, בשירות לשמירת איכות הסביבה, ירושלים, משרד ראש הממשלה — דרגה 6—7 מהנדסים.

חקלאות

(מדריכים חקלאיים, דיג)

1149* ** מדריך מחוזי בקר לבשר, שירות ההדרכה והמקצוע, עפולה, משרד החקלאות — דרגה 2—4 מהנדסים או 2—4 הנדסאים וטכנאים.
1150* מתכנן ראשי, במרכז לתכנון ולפיתוח חקלאי והתיישבותי, תל־אביב, משרד החקלאות — דרגה 2—4 מהנדסים או 2—4 אקדמאים.
1151* ** טכנולוג ראשי למחלות דגים, באגף לדיג, ניר דוד, משרד החקלאות — דרגת 2—4 מהנדסים או 2—4 הנדסאים וטכנאים.
1152* ** מפקח מבקר בכיר אחראי למשמרת, באגף להגנת הצומח, אשדוד, משרד החקלאות — דרגת 2—3 מהנדסים או 2—3 הנדסאים.
1153** מדריך מחוזי — ניהול משק, בשירות ההדרכה והמקצוע, כל הארץ, משרד החקלאות — דרגה התחלתית יב אחיד עד דרגה 4 מהנדסים או 4 הנדסאים וטכנאים.

מיכון ומחשבים

1154 מנהל המרכז לשירותי מידע, באגף מדעי ניהול, תל־אביב, משרד התקשורת — דרגה 7 אקדמאים.
1155* מנהל היחידה לניתוח מערכות, ארגון, פיתוח ותיאום, באגף מדעי ניהול, תל־אביב, משרד התקשורת — דרגה 5—6 אקדמאים.
1156* ** מנתח מערכות בכיר, באגף מדעי ניהול, תל־אביב, משרד התקשורת — דרגה 3—5 אקדמאים.
1157* תעד, באגף מדעי ניהול, תל־אביב, משרד התקשורת — דרגה 1—4 אקדמאים.
1158* ** מפעיל מחשב, בשירות המטאורולוגי, בית דגן, משרד התחבורה — דרגה יב—יד אחיד.
1159*—1161* מפעיל מחשב (3 משרות), באגף החשב הכללי, ירושלים, משרד האוצר — דרגה יב—יד אחיד.
1162* ** מפעיל מחשב, בשירות עיבודים ממוכנים, ירושלים, משרד האוצר — דרגה יב—יד אחיד.
1163* מפעיל, ביחידת המיכון, ירושלים, משרד החינוך והתרבות — דרגה יב—יד אחיד.
1164*—1165 מתכנן־מתכנת בכיר (2 משרות), בשירות עיבודים ממו־כנים, ירושלים, משרד האוצר — דרגה 1—4 הנדסאים וטכנ־אים.

אמרכלות ומינהל, כספים וחשבונות

1166 חשב א' — משרד החינוך והתרבות, אגף החשב הכללי, ירו־שלים, משרד האוצר — דרגה יח—יט אחיד.
1167 סגן חשב א' — משרד המסחר והתעשייה, באגף החשב הכללי, ירושלים, משרד האוצר — דרגה יז—יח אחיד.
1168 גזבר מחוז הצפון במשרד החינוך והתרבות, באגף החשב הכללי, תל־אביב, משרד האוצר — דרגה טז—יז אחיד.
1169 עוזר ראשי לענייני עובדים, בבית החולים אסף הרופא, צריפין, משרד הבריאות — דרגה טז אחיד.
1170 רכז חוליית שומת מקרקעים, באגף מס הכנסה ומס רכוש, טבריה, משרד האוצר — דרגה טז אחיד.
1171/ג קצין מטה, באגף מס הכנסה ומס רכוש, עזה, משרד האוצר — דרגה טז אחיד.
1172* מנהל היחידה הטיפולית, במחוז הדרום, באר־שבע, משרד לקליטת העלייה — דרגה טו—טז אחיד.
1173 גזבר מחוזי, בלשכה המחוזית, ירושלים, משרד הסעד — דרגה טו—טז אחיד.
1174* ** אחראי לביצוע במוסדות החינוך העל־יסודיים, ביחידת המיכון, ירושלים, משרד החינוך והתרבות — דרגה טו—טז אחיד.
1175 אחראי לביקורת ולמבדק פנימי, באגף לחינוך התיישבותי, תל־אביב, משרד החינוך והתרבות — דרגת טו אחיד.
1176 מפקח אחראי רחצה, במשרד הפנים, ירושלים — דרגה טו אחיד.
1177 עוזר ראשי מכירות, באגף החשב הכללי, ירושלים, משרד האוצר — דרגה טו אחיד.
1178 עוזר ראשי — קניות, באגף החשב הכללי, ירושלים, משרד האוצר — דרגה טו אחיד.
1179 עוזר ראשי, ביחידה לתרבות תורנית, ירושלים, משרד החינוך והתרבות — דרגה יד—טו אחיד.
1180* עוזר ראשי למודיעין, באגף מס הכנסה ומס רכוש, ירושלים משרד האוצר — דרגה יד—טו אחיד.
1181 גזבר אזורי, במחלקת כספים, חשבונות וביקורת, תל־אביב, משרד העבודה — דרגה יד—טו אחיד.
1182 סגן מנהל שלוחה ומנהל מדור נבחנים, במחלקת הבחינות, תל־אביב, משרד החינוך והתרבות — דרגה יד—טו אחיד.
1183 אם בית במוסד הכפר השוודי, ירושלים, משרד הסעד — דרגה יד—טו אחיד.
1184 בוחן ראשי מבקר, באגף החשב הכללי, ירושלים, משרד האוצר — דרגה יד אחיד.
1185* ** עוזר למנהל מדור לתכנון עבודה ותקצוב, באגף להכשרה ולהשתלמות מקצועית, ירושלים, משרד העבודה — דרגה יד אחיד.
1186 עוזר ראשי, בממשל עזה וצפון סיני, עזה, משרד המסחר והתעשייה — דרגה יד אחיד.
1187 עוזר ארגוני, באגף להכשרה ולהשתלמות מקצועית, תל־אביב, משרד העבודה — דרגה יד אחיד.
1188 מרכז המכון למוסיקה דתית (1 משרה), ביחידה לתרבות תורנית, ירושלים, משרד החינוך והתרבות — דרגה יד אחיד.
1189* בוחן עסקות מקרקעין, באגף רישום והסדר מקרקעין, נצרת, משרד המשפטים — דרגה יג—טו אחיד.
1190 ראש צוות, במינהל מקרקעי ישראל, עזה — דרגה יג—טו אחיד.
1191/ג מזכיר שופטים — רושם פרוטוקולים, בבית הדין האזורי לעבודה, תל־אביב, הנהלת בתי המשפט — דרגה יג—יד אחיד.
1192/ג מזכיר שופטים, בבית המשפט המחוזי, תל־אביב, הנהלת בתי המשפט — דרגה יג—יד אחיד.
1193 נציג המשרד באילת, במחוז הדרום, אילת, משרד המסחר והתעשייה — דרגת יג—יד אחיד.
1194 מזכיר טכני מחוזי, במחוז ירושלים, משרד השיכון — דרגה יג—יד אחיד.
1195* מארגן, באגף להכשרה ולהשתלמות מקצועית, המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית, תל־אביב, משרד העבודה — דרגה יג—יד אחיד.
1196* ** עוזר למכרזים ותכניות עבודה, במחלקת עבודות ציבוריות, תל־אביב, משרד העבודה — דרגה יג—יד אחיד.
1197 אמרכל ב', בבית המדרש הממלכתי דתי למורים למלאכה גבעתיים, משרד החינוך והתרבות — דרגה יג—יד אחיד.
1198* ** אחראי לארגון בחינות בגרות לתנועה הקיבוצית, באגף לחינוך התיישבותי, תל־אביב, משרד החינוך והתרבות — דרגה יג—יד אחיד.
1199 מפקח על תחנות דלק, במינהל הדלק, חיפה, משרד האוצר — דרגה יג—יד אחיד.
1200* מתרגם ומנסח בשלוש שפות, במשרד ראש הממשלה, ירושלים — דרגה יג אחיד.
1201* אפסנאי, בבית החולים פרדסיה, פרדסיה, משרד הבריאות — דרגה יג אחיד.
1202* חוקר ומבקר חשבונות, באגף האפוטרופוס הכללי, באר שבע, משרד המשפטים — דרגה יג אחיד.
1203 אחראי לפיקוח בימת ברדוויל, באזור סיני אל עריש, משרד החקלאות — דרגה יג אחיד.
1204* ** אחראי לבקרה, במשרד השיכון, ירושלים — דרגה יג אחיד.
1205 מזכיר תחנה, בהנהלת שירותי הנדסה, עמק האלה, משרד התקשורת — דרגה יב—יד אחיד.
1206* מזכיר ראשי לקוחות גדולים, בנק הדואר, ירושלים, משרד התקשורת — דרגה יב—יד אחיד.
1207* ** מזכיר ראשי לעריכה ולפרסומים, בהנהלת שירותי ההנדסה, תל־אביב, משרד התקשורת — דרגה יב—יד אחיד.
1208* מזכיר ראשי הדרכה (1 משרה), בשירותי הדואר, ירושלים, משרד התקשורת — דרגה יב—יד אחיד.
1209* ** מבקר חשבונות, במחלקת כספים וחשבונות, ירושלים, משרד החינוך והתרבות — דרגה יב—יד אחיד.
1210* בוחן בבתי ספר לנהיגה, בשירותי נהיגה ורכב, חולון, משרד התחבורה — דרגה יב—יד אחיד.
1211* ** עוזר טכני למדור ממשק (1 משרה), באגף להכשרה ולהשל־מות מקצועית, ירושלים, משרד העבודה — דרגה יב—יג אחיד.
1212* ** ראש צוות הנהלת חשבונות במכון לאמצעי הוראה, תל־אביב, משרד העבודה, הדרגה יב—יג אחיד.
1213* ** ספרן־אחראי, במרכז למידע טכנולוגי מדעי, תל־אביב משרד ראש הממשלה — דרגה יב—יג אחיד.
1214 בוחן אר"ש, במינהל מקרקעי ישראל, ירושלים — דרגה יב—יג אחיד.
1215* עוזר א' לגמלאות, באגף החשב הכללי, ירושלים, משרד האוצר — דרגה יב—יג אחיד.
1216* ** ספרן, בבית המדרש הממלכתי לוינסקי תל־אביב, משרד החינוך והתרבות — דרגה יב—יג אחיד.
1217—1219 עוזר למרכז ענף (3 משרות), באגף לחינוך התיישבותי, משרד החינוך והתרבות — דרגה יב—יג אחיד.
(מכונות חקלאיות) בבית הספר כדורי
פלחה וגדולי שדה בבית הספר כדורי
גידולי צאן, כאשל הנשיא
1220—1222 מעריך (3 משרות), באגף מס הכנסה ומס רכוש, תל־אביב, משרד האוצר — דרגה יא—טו אחיד.
1223 מזכיר, בבית הדין הדרוזי חיפה, משרד הדתות — דרגה יא—יד אחיד.
1224 ראש צוות בינוי, אפסנאות, נכסים ומשק, ירושלים, משרד הפנים — דרגה יא—יג אחיד.
1225 מזכיר חולייה, באגף מס הכנסה ומס רכוש, רמת הגולן, משרד האוצר — דרגה יא—יג אחיד.
1226 אחראי למשק ואחזקה, במינהל התעופה האזרחית, שדה תעופה אילת, משרד התחבורה — דרגה יא—יג אחיד.
1227 עוזר (מענקי מחקר), תל־אביב, משרד הבריאות — דרגה יא—יג אחיד.
1228* ** ראש צוות שאלונים, במחלקת הבחינות ירושלים, משרד החינוך והתרבות — דרגה יא—יג אחיד.
1229* ** ראש צוות ארגון, בחינות והערכה, במחלקת הבחינות, ירושלים, משרד החינוך והתרבות — דרגה יא—יג אחיד.
1230 ראש צוות (בחינות), במחלקת הבחינות, תל־אביב, משרד החינוך והתרבות — דרגה יא—יג אחיד.
1231 ראש צוות, בגזברות מחוז ירושלים, משרד החינוך והתרבות — דרגה יא—יג אחיד.
1232 ראש צוות (חשבונות), במחלקת כספים וחשבונות, ירושלים, משרד החינוך והתרבות — דרגה יא—יג אחיד.
1233—1234 מדריך חברתי (2 משרות), בבית הספר יד נתן עכו, משרד החינוך והתרבות — דרגה יא—יג אחיד.
1235—1236 מדריך חברתי (2 משרות), בבית הספר הימי, מבואות ים, משרד החינוך והתרבות — דרגה יא—יג אחיד.
1237 ראש צוות, במדור השיווק, מחוז המרכז תל־אביב, משרד המסחר והתעשייה — דרגה יא—יג אחיד.
1238—1244 מבקר (7 משרות), במחוז המרכז, תל־אביב (4 משרות), בחיפה (2 משרות) ובבאר שבע (משרה אחת), משרד המסחר והתעשייה — דרגה יא—יג אחיד.
1245* מפקח נכסים, באגף האפוטרופוס הכללי, באר־שבע, משרד המשפטים — דרגה יא—יג אחיד.
1246* ** פקיד רישום מקרקעים, באגף רישום והסדר מקרקעים, פתח־תקוה, משרד המשפטים — דרגה יוד—יג אחיד.

מקצועות אחרים שונים

(מנהלי עבודה, ספנות, תברואה, טכנאות)

1247 מנהל עבודה א' — שיפוץ ציוד רשת, בלשכת מהנדס מחוז תל־אביב והמרכז, תל־אביב, משרד התקשורת — דרגה יג—יד אחיד.
1248* ** מדריך וסגן ספן, ביחידה לחינוך ימי, חיפה, משרד החינוך והתרבות — דרגה טו אחיד.
1249 מפקח מזון למקצועות מיוחדים, בלשכת הבריאות מחוז הצפון, נצרת, משרד הבריאות — דרגה יג—יד אחיד.
1250 מנהל מטבח, בבית החולים כפר שאול, ירושלים, משרד הבריאות — דרגה יד אחיד.
1251* טבח ראשי, במרכז הרפואי שיבא, תל־השומר, משרד הבריאות — דרגה יד—טו אחיד.

לחברה גדולה בענף הרהיטים
דרושה בתל־אביב
מוכרת
בעלת נסיון
לעבודה בשעות אחה"צ 13.00 עד 19.00
גיל מינימלי 24 שנים.
תנאים טובים למתאימה
— פרויות מגמחת —
נא להתקשר טלפונית 623808.

לחברת פרסום גדולה בת"א
דרושה פקידה
כישורים:
צעירה, זריזה, חרוצה, לאחר שרות צבאי, עברית על בוריה, אנגלית והדפסה בעברית — רצוי. ידיעה טובה בחשבונות — הכרחית.
שעות העבודה 8.30—14.30
נא לטלפן 255211 ולבקש את סמוכה.

לבית ספר בסביבות ת"א
דרוש שרת
תנאים טובים לעובד המתאים
לפנות בכתב עם פרוט תולדות חיים, כתובת ודרישות שכר לת.ד. 20207 עבור מס' 236 ת"א

אנו מחפשים
סוכן בטוח
צעיר ונמרץ
עם קשרים ענפים בחיפה
המסוגל לנהל ולקדם סוכנות בטוח מתחילה, בחיפה.
לפנות עם פירוט כישורים ונסיון חיים לת.ד. 4732 חיפה.

„רבין התקבל כמלך - ואיל
חוסיין כמו עוד פקיד זו"

לקהל שנכח בקבלת פניו של ראש־הממשלה על מידשאות הבית־הלבן הי
ברור כי הנשיא פורד מעונין להדגיש המשך התמיכה האמריקנית בישרא
✱ גם הנאומים, שהם בעלי אופי טקסי, שיקפו מדיניות וושינגטון וירושלי

טלגרפית מאת
גרשון יעקבסון,
שליחנו לוושינגטון

הגורם המרגיז ביותר במהלך ביקורו של ראש־הממשלה, יצחק רבין, בוושינגטון — היה היעדר כל מידע על מה שהתרחש בשבע השעות, שבהן נועד רבין ביום ד' עם שר־החוץ האמריקני, ד"ר הנרי קיסינג'ר.

המקורות הרגילים — דיפלומאטים ישראליים ויועציו של ראש־הממשלה —. שמרו הפעם על שתיקה. פקידים זוטרים הודו בגילוי־לב, כי „אנחנו לא בתמונה". אנשים כשמחה דיניץ ו־מרדכי גזית סירבו לזכור אפילו ברמז מה התקדמות שהושגה בשיחות — אם בכלל היתה התקדמות כזאת.

„מחוץ לתחום" לכתבים

מתוך ההודעות הרשמיות וההערות, שהושמעו על־ידי רבין וקיסינג'ר אחרי שיחותיהם הממושכות, לא נתקבלה תמונה בהירה יותר. הרושם הברור הוא, שהכל נשאר תלוי באוויר, ששום איש לא החליט עדיין מה יהיה הצעד הבא. היו אף כמה התבטאויות, שהדגישו את אי־הוודאות. כך, למשל, העיר קיסינג'ר, כי „עדיין מוקדם לומר" אם השלב הבא של המו"מ יהיה עם מצרים או עם ירדן. כאלה היו גם דבריו של רבין, כאשר אמר, כי מצא באמריקה את הידידות וההבנה המסורתיות, הקיימות מאז ומתמיד כלפי ישראל.

אולם, אינפורמציה ממשית ועובדתית היה קשה לקבל מן הפמליה הישראלית, המקיפה את רבין. זאת, משום שכמעט אי־אפשר היה להגיע אל מרבית הפקידים הישראליים. „בלייר האוז", אשר בו כולם מתאכסנים, נקבע כ„מחוץ לתחום" לכתבים. בעבר היו העתונאים הישראליים חופשיים יחסית להיכנס ל„בלייר האוז" ולשוחח עם פמליתו של ראש־הממשלה. אולם, הפעם אין מניחים להם אפילו להימצא בקירבת מקום־מגוריו הרשמי של רבין. „בלייר האוז" מוקף על ידי סוכני־בטחון ממש כמצודה מאחורי מסך־הברזל. גם בטלפון אין אפשרות לקבל אינפורמציה לגופו של עניין, שכן איש מקרב הפקידות לא יעז לשוחח בטלפון על כל נושא ממשי — אפילו כאשר הדברים אינם לפירסום.

המידע היחיד על המתרחש הגיע מן הצד האמריקני. פקיד בכיר, אשר ביקש להיות מוגדר כ„מקורות בכירים של המימשל", ואשר למעשה הוא לא־אחר מאשר ד"ר הנרי קיסינג'ר עצמו, כינס למשרדו כתריסר כתבים אמריקניים. הדבר היה שעה קלה לפני פתיחת שיחותיו עם רבין, והוא תידרך את הכתבים על פרקי־הזמן של השיחות. הוא הסביר להם את דרך־המחשבה האמריקנית ואת השקפותיה של ארה"ב על כיווני המדיניות.

אינפורמציה טובה על מה שעומד בפני מר רבין בשיחותיו הנוכחיות עם המימשל האמריקני מצוי גם בידי כמה סנאטורים וחברי־קונגרס, שיש להם מגעים הדוקים עם הנשיא פורד ושר־החוץ קיסינג'ר.

אין הכרעה חותכת

על־סמך המקורות האלה אספתי את הנתונים הבאים על עמדת האמריקנים:

ד"ר קיסינג'ר והנשיא פורד מוציאים מכלל אפשרות להגיע בעתיד הנראה־לעין להסדר מלא ומוחלט של הסיכסוך בין ישראל והערבים. זאת, משום שכל הסדר כזה יהיה כרוך במציאת פתרונות לעתיד ירושלים ולבעיות הפליטים, לבעיות טריטוריאליות ולהתוויית גבולות־קבע בין ישראל ומדינות־ערב, לרבות שאלת הערובות לגבולות אלה. ממשלת ארה"ב איננה מעוניינת להסתבך בבעיות קשות כאלה, ולפיכך היא תומכת עתה בהסדר חלקי בלבד.

אולם, גם במידה שהדבר נוגע להסדר־חלקי, עדיין לא הצליח ד"ר קיסינג'ר להחליט על הגישה הרצויה. האם יש להעדיף הסדר עם כל ארץ לחוד — תחילה עם מצרים, אחרי־כן עם ירדן וסוריה, וכן הלאה? או אולי יש לדון בשלב הבא על כל נושא לחוד, או אולי על כל איזור לחוד?

מעצבי המדיניות האמריקנית טרם החליטו בשאלות אלה. וגם לאחר שעות ארוכות של שיחות בינם לבין רבין לא הגיעו לכלל הכרעה חותכת. פקידי המימשל הסבירו, כי חוסר־ההחלטיות מצד האמריקנים נובע הן מהיעדר הסכמה בין הערבים לבין עצמם, והן מהסתייגויותיה הנמרצות של ישראל מכל תביעה לוויתורים חדשים.

האמריקנים הודיעו אומנם, כי אין להם כל עדיפויות מיוחדות לגבי השלב הבא במזרח התיכון. אף־על־פי־כן נתברר ביומיים האחרונים, כי גישות מסויימות נראות לפקידים אמריקניים בכירים כרצויות יותר מאחרות. משעה זו נראה, כי הם סבורים שגישה דו־מסלולית עשויה להבטיח את התוצאות הטובות ביותר בזמן הקצר ביותר. גישה דו־מסלולית זו מבוססת על שיחות בין ישראל לבין מצרים וירדן בשלב הבא של מאמצי ההסדר.

האמריקנים סבורים כמו כן, כי הבעייה הפלשתינאית צריכה לבוא על פתרונה בין המלך חוסיין והפלשתינאים, לפי שעה מנוי וגמור עימם שלא להתערב בבעייה סבוכה זו.

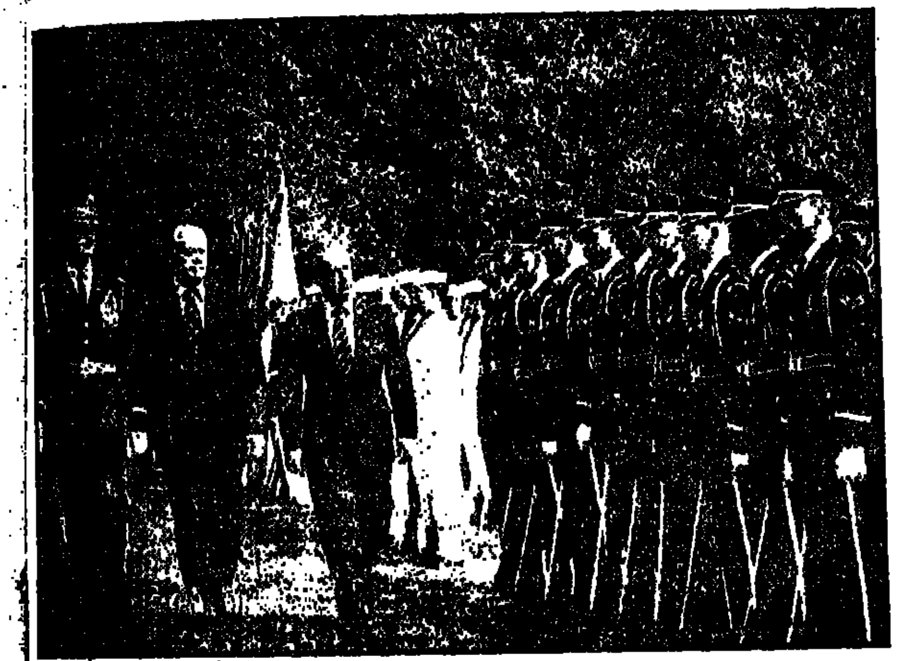

● הנשיא פורד ורה"מ רבין סוקרים את משמר־הכבוד בטקס קבלת־הפנים

כשנה בלבד. יחזור אליה כה מהר כראש־ממשלה. השינוי הדראמטי הזה במעמדו ניכר בכל רחבי וושינגטון. הנשיא פורד גם דאג לכך, שרבין יתקבל בכל הכבוד הראוי.

הוראת הבית הלבן היתה — לקבל את רבין בהמימות ובכל גינוני־הטקס. אלה שצפו אחרי קבלת־הפנים שערך פורד למלך חוסיין בשבוע האחרון בוושינגטון, הבחינו בהבדל הגדול. רבין נתקבל כמלך, ואילו חוסיין נתקבל כאילו היה עוד פקיד זר, המבקר בוושינגטון. הוא אפילו לא התאכסן ב„בלייר האוז" — האכסניה הרשמית לאורחיה המכובדים של ממשלת ארה"ב.

לקבלת־פניו של רבין הורה פורד לערוך מטח כבוד של 19 תותחים. משמר־כבוד צבאי קידם את פניו, וכמה אלפי אורחים מוזמנים המתינו לו על מידשאות הבית־הלבן, כשהם מנופפים בדגלי ישראל וארה"ב. היה גלוי לעין, כי הנשיא פורד מבקש להבטיח שרבין ירגיש בוודאות, כי התמיכה האמריקנית תימשך. זאת, גם כאשר ארה"ב מפצירה בישראל להסכים לשיחות נוספות עם הערבים, ולגלות סימנים של גמישות מסויימת.

נאומיהם של פורד ורבין בעת קבלת־הפנים על מידשאת הבית־הלבן הופסקו כמעט לפעם על־ידי תשואות מצד הקהל. היו אלה בעיקר יהודים ופרו־ישראלים, אשר חלק מהם הניפו כרזות ... על ישראל להתאבד".

כמובן מאליו שנאומי־ברכה על מידשאות הבית הלבן, המושמעים בעת קבלות־פנים לאורחים זרים, הם תמיד בעלי אופי טקסי. אולם, הנאומים שהושמעו ביום ג' בשעות הצהריים שיקפו במדויק את העדיפויות של ארה"ב וישראל ואת מדיניותן. זאת על אף העובדה, שכפי שניתן לצפות מראש ... רטים, ובמידה מסויימת ...

יחס מיוחד לישראל

אווירה זו של ידידות מסויימת. בקבלה של פני אדום ועל רקע סצינה ססגונית של מדים ו... סיקה צבאית, מיוחסת לאופיו האישי של מר רבין. „ביסודו של דבר הוא אדם מסוייג ונחבא אל־הכלים". אמר אחד מעוזריו. גם הנשיא פורד עודנו חדש בתפקידו, וטרם הספיק לקנות לעצמו בטחון עצמי מלא.

לאחר קבלת הפנים בבית הלבן השמיע רבין הירהורים על הרגשותיו באותה שעה. עם כל אופיו המסוייג, לא היה יכול להסתיר את התפעלותו ... של נשיא ארה"ב ש... ארצו ממשיכה להיות „כשירה בהתחייבותה להגנתו של ישראל ובטחונה".

... נשקף לו לעיני רבין קלס ... בידי נער צעיר חבוש־כיפה, ועליו כתוב: „... טובה ובהצלחה". הדבר הזכיר לו, כי הוא ... באמריקה עם האישים החשובים ... ימים אחדים בלבד לפני כניסת השנה העברית החדשה. כאשר יהודים בכל רחבי תבל מבקשים „כתיבה וחתימה טובה", מבחינה מסויימת ניתן לומר, כי רבין בא להפציר באמריקנים לא רק לקיים את ההתחייבויות המוסכמות ... הוא בא לבקש כי ... גם את ההתחייבויות, שעדיין לא נוסחו בצורת התחייבויות בכתב.

ליד הכניסה ... החוץ האמריקני ... בת: „ברוך בואך, ראש־הממשלה רבין" ... מקושט בתמונות מנורה ... כאשר סקרו את משמר־הכבוד ... לבו. השלט מרמז, כי באמריקה עדיין ... מיוחד כלפי ישראל — על אף המשברים ... חילוקי־דעות בין וושינגטון וירושלים ...

ספיחי משבר־קפריסין

כדי להבטיח שמהלך העניינים לא יישמט מכל שליטה, שוקל ד"ר קיסינג'ר באפשרות לערוך מסע של ארבעה ימים לכמה ממדינות־ערב בראשית חודש אוקטובר. זאת, כדי לחזק את ידיהם של מנהיגים מסוגו של סאדאת, ולהבטיח שיידחו כל הלחצים מצד יסודות קיצוניים למען פעולה צבאית נגד ישראל.

יש להביא בחשבון, כי אמריקה עצמה נמצאת עתה במצב של משבר פנימי. בהתחשב בכך קל להבין את אווירת אי־הוודאות וחוסר־ההחלטיות בתחום מדיניות־החוץ. מובן שדבר זה חל גם על השאלה, מה על אמריקה לעשות בשלב הבא במזרח־התיכון. חוסר־ההחלטיות הזה התבטא בצורה דראמטית במהלך משבר־קפריסין. ספיחיו של המשבר הזה עודם מהווים נקודת־מחלוקת מרכזית כאן.

נוכח המציאות הזאת מתעוררת השאלה, אם אומנם זהו הזמן הטוב ביותר בשביל רבין לערוך את ביקורו הראשון בוושינגטון כראש־ממשלת ישראל.

התשובה לכך פשוטה. ראשית, לא היתה לרבין ברירה אחרת. ושנית — הזמן הנוכחי טוב ככל זמן אחר.

לפני בואו של רבין, במשך חמישה שבועות, קיימו ד"ר קיסינג'ר ופקידים בכירים אחרים של המימשל האמריקני שורת פגישות עם מנהיגי ערב, אשר הגיעו לוושינגטון בזה אחר זה. באוקטובר ייפגש קיסינג'ר שנית עם הערבים. פגישות אלה יהיו תחילה במיסגרת העצרת הכללית ה־29 של או"ם, ואחרי־כן במסעו בן ארבעת הימים במדינות־ערב. בנסיבות אלה טוב הדבר שרבין בא לוושינגטון באמצע. זאת, כדי להבטיח, שאם יש בדעת וושינגטון לעבד נוסחה שתמלא אחרי דרישות הערבים — יש לשים לב שגם ישראל היא גורם מרכזי במציאות המזרח־תיכונית.

תשואות באמצע הנאומים

בשביל יצחק רבין יש לראות במבצע הנוכחי הצלחה אישית גדולה. ... שימש ... בוושינגטון לפני ...

חדש!!! הגיעו דגמי 1975
חדרי שינה מיובאים
רהיטי גבעת־ברנר
בואו לאולמי התצוגה המרווחים בגבעתיים־ר"ג
30 דגמים משגעים של חדרי שינה מטובי היצרנים והמעצבים באירופה
✱ חדרי שינה צבעוניים — אולטרא מודרניים
✱ חדרי שינה בסגנון קלאסי ועתיק
✱ יעוץ ארכיטקטוני והתאמה לדירתך (ללא תשלום נוסף)
✱ הספקה מיידית
כפר נח, כצנלסון 113, גבעתיים—רמת־גן, טלפון 731143

שנה טובה

לנשיא המדינה,
לממשלת ישראל,
לחיילי צה"ל ומפקדיו,
ללקוחותינו,
לעובדינו ובני משפחותיהם,
ולכל בית ישראל.
מפעלי ניר אמריקאיים ישראליים בע"מ

מלגזה
למכירה
5 טון מנוע דיזל
גלגלים מלאים
03-908171 בערב 03-912357

למכירה
נגריה
עם כל הציוד
בקרית־גת
לרגל נסיעה לחו"ל
טלפון 051-91941
בערב 051-91057

נגנבה
פיאט 850
לבנה, 229-634
המוצא יטלפן 02-286495
ויבוא על שכרו

„100 ימי האשראי" של ממשלת רבין

14 שרים השתתפו השבוע בדיון המדיני ערב צאתו של ראש־הממשלה בדרכו לוושינגטון — דבר המעיד על השינוי שחל בממשלה זו לעומת קודמתה ✱ שרים העבירו תחת שבט הביקורת התבטאויות של ראש־הממשלה ושרים אחרים ✱ השר קול תבע החלטה על נכונות למו"מ עם מצרים, ירדן וסוריה על בסיס פשרה טריטוריאלית ✱ השר גד יעקבי הצטרף למחייבי פשרה טריטוריאלית ביהודה ושומרון ✱ אלון הזהיר את אלה המבקשים מטעמי נוחות פנימית לדחות את המו"מ עם ירדן ✱ חילוקי הדעות בין רבין, אלון וצדוק — טאקטיים בלבד ✱ רבין מודע לקיומם של גולדה, ספיר, דיין ואבן מחוץ לממשלה

מאת
אריה צימוקי

ארבעה־עשר שרים השתתפו בדיון המדיני המרתוני, שנערך בישיבתה של הממשלה השבוע, ערב צאתו של ראש הממשלה, מר יצחק רבין, לוושינגטון. עובדה זו מעידה כמאה עדים על התמורה שהתחוללה בדמותה ובאופיה של ממשלת רבין לעומת ממשלת גולדה מאיר.

כמובן אך מיקרה הוא, שדיון זה, בו אמרו 14 שרים את אשר עם ליבם, מצפונם והכרתם — נערך בישיבת הממשלה בהתקרב 100 ימים לקיומה. היום — 13 בספטמבר — מלאו „100 ימי האשראי" של ממשלת רבין. זהו, איפוא, היום המסיים, למעשה, את תקופת ה„הרצה" של הממשלה החדשה.

בדיון המדיני השבוע הרהיבו שרים עוז לערער על מוסכמות מדיניות, לבקר לא־אחת הופעות של ראש הממשלה ושרים אחרים, להעלות הצעות לאופציות מדיניות חדשות, ולנסות לגבש דיעה מוסכמת או „קונצנזוס" לגבי המהלכים המדיניים הבאים.

בדיון זה בלט היעדרם של „סולנים", דבר שאיפיין את ממשלת גולדה. והרי סוד גלוי הוא, שבדיונים המדיניים, שנערכו בתקופת גולדה, נשמע קולם של שרים מעטים ממפלגת העבודה, וזאת מטעמים מובנים ביותר. אם כי ראש הממשלה קיים התייעצויות מוקדמות לקראת צאתו לארה"ב, קשה לומר כי היתה זו התייעצות מסוג „מטבחה של גולדה". כן ברור, כי גם בממשלה זו ישנם שרים, שלדבריהם מאזינים בדיון מדיני במידה רבה יותר של תשומת־לב מאשר לאחרים, אך אין זו אלא תופעה טבעית.

איך להשתחרר מה„פלונטר"

אין לשכוח, כי בממשלה זו אין ראש הממשלה מהווה האישיות הסמכותית, שעל דיעותיה ממעטים לערער, ואשר דבריו הם בבחינת „כזה ראה וקדש". ראש הממשלה גם אינו מסתיר את התלבטויותיו. אין הוא חושש להודות כי טעה בהערכתו הקודמת והוא משנה את דעתו, לאור המידע והנסיבות החדשות. בישיבה השבוע הצטרף מר רבין לדיעה, השוללת הכרזות האומרות כי אין על מה לדבר עם סוריה. והרי ראש הממשלה עצמו היה זה אשר הכריז לפני כחודשיים באחת מהופעותיו המרובות, כי אין על מה לדבר עם סוריה. ראש הממשלה גם נסוג במיקצת מעמדתו הקודמת, אשר השליכה את כל יהבה על מתן קדימות למו"מ עם מצרים. לזכותו ייאמר, כי הוא מגלה נכונות לשיכנוע, ומטה אוזן קשבת לדיעות שונות.

גם ממשלה זו מצטיינת ב„פטפטת" הסמכית של שריה, ונראה כי הביקורת שהושמעה על כך בישיבת הממשלה, לא תשנה נוהג פסול זה. מאידך, כאמור, „מעיזים" השרים להעביר תחת שבט הביקורת את דברי ראש הממשלה ושרים אחרים.

השר חיים בר־לב עירער על דברי ראש הממשלה, אשר אמר כי עלינו להכריז מחדש שפנינו לשיחות־שלום עם המדינות השכנות, ללא תנאים מוקדמים. מר בר־לב אמר: „אי־אפשר להשתמש באותה „מטבע שחוקה" שהוכיחה את עצמה כמשוללת כיסוי. אלא יש להביע בצורה סבירה יותר את רצוננו ונכונותנו לשלום".

בצורה חד־משמעית הבהיר נקודה זו השר משה קול, המהווה בממשלה זו „חיל חלוץ" למען שלום על בסיס של פשרה טריטוריאלית. מר קול הציע בישיבת הממשלה לקבל החלטה, האומרת שישראל מוכנה למו"מ לשלום עם מצרים, ירדן וסוריה על בסיס של פשרה טריטוריאלית, תוך הבטחת בטחונה של ישראל. מר קול יצא בביקורת חריפה על הכרזותיו האחרונות של השר שמעון פרס, הסוגרות לדעתו אופציה של שלום עם ירדן. הוא ביקר קשות את דברי פרס, שאמר כי אנו מוכנים לנהל מו"מ עם ירדן, אך לא על שטחים. הוא שאל ספק ברצינות, ספק באירוניה: על מה, איפוא, ננהל מו"מ עם ירדן?

גם חברו למפלגה, השר גדעון האוזנר, ביקר קשות את אלה השוללים פשרה טריטוריאלית עם ירדן. מר האוזנר אף הדגיש, כי מותר לומר בפומבי שיש לנו על מה לדבר עם סוריה, וניתן לגזור את הגבול עימה מחדש במיסגרת הסדר שלום כולל. הוא גם שלל את ההכרזות של אלה שאינם חדלים לומר כי מלחמה חדשה היא באופק, או אלה המזהירים את הערבים מפני מלחמת־מנע ישראלית.

השר בר־לב אמר בהקשר זה, כי הבעייה העומדת בפנינו היא, כיצד להשתחרר מה„פלונטר" שאין לנו מה להציע לסוריה, או מה„פלונטר" השני, שאין לדבר על הסדר עם ירדן בלי ללכת לבחירות.

חיים בר־לב
עירעור

שלמה הלל
חשש

פשרה טריטוריאלית גם עם ירדן

רבים סבורים — בטעות — שקיימים הבדלי־גישה מהותיים, או עקרוניים, בין הרוב המכריע של השרים. האמת היא, כי אין הבדל מהותי בדיעותיהם של ראש הממשלה, מר יצחק רבין, שר החוץ מר יגאל אלון, שר המשפטים מר חיים צדוק, שר התיירות מר משה קול, שר הבריאות ויקטור שם־טוב ושר התחבורה גד יעקובי. כולם מחייבים פשרה טריטוריאלית גם ביהודה ושומרון, במיסגרת הסדר שלום כולל עם ירדן. היה בכך משום הפתעה, כאשר השר גד יעקובי, אשר דיבר בדיון המדיני אחרי השר בר־לב, הצטרף לדיעה המחייבת פשרה טריטוריאלית ביהודה ושומרון. ההפתעה היא בשים לב לדיעות שהושמעו בנושא זה מפי מנהיג רפ"י, ח"כ משה דיין, ושר הבטחון, מר שמעון פרס. במידה שקיימים חילוקי־דיעות בין השרים, הרי הם בתחום הטאקטיקה, אך לא לגבי האיסטרטגיה המדינית.

ראש הממשלה, מר יצחק רבין, מוכן לפשרה טריטוריאלית ביהודה ושומרון במסגרת הסכם־שלום עם ירדן, אך מעדיף שלא כשר החוץ אלון, או שר המשפטים צדוק — להעניק קדימות בשלב ב' למצרים. ייתכן שראש הממשלה מייחס חשיבות רבה, אולי מוגזמת, לשיקולים מפלגתיים, פנימיים וקואליציוניים בקביעת עמדתו בנושאי מדיניות חוץ, כשם שקיים גם רושם כי צילו של דיין מעיב במידה לא מועטת על מהלכיו בממשלה.

מפה לאוזן מספרים יודעי־דבר, כי במיקרה של בחירות חדשות לכנסת, עלול דיין להטיל „וטו" על מועמדותו של רבין לראשות הממשלה, ולתבוע להעמיד בראש הרשימה את חיים צדוק. גם בקרב חוגי מפא"י שונים הושמעה דיעה, כי אין זה ודאי שמר רבין יהיה המועמד הטבעי של מפלגת העבודה לראשות ממשלה חדשה במיקרה של בחירות מוקדמות.

מר צדוק עצמו אינו מחמיץ כל הזדמנות להדגיש, כי אין הוא מוכן, בשום־פנים־ואופן, לקבל את ראשות הממשלה לידיו, והרי היתה לו כבר פעם הזדמנות לכך. הוא מגלה לויאליות וחברות כלפי ראש הממשלה, תומך לא פעם בעמדותיו, ומעניק לו „גיבוי" מפלגתי. מר צדוק נחשב בממשלה זו לשר בכיר, בעל מעמד מכובד, ולשיקול דעתו בשאלות מדיניות נודעת חשיבות לא מבוטלת. צדוק, המחייב מתן עדיפות למו"מ עם ירדן בשלב ב' של הפעילות המדינית, כדי שלא נאחר את „הרכבת הפלשתינאית", הסביר, כי זוהי איוולת לדבר על מפלגה „ירדנית" או „מצרית" בממשלה, והשאלה היא תכליתית ומעשית — מה ועם מי ניתן להשיג הסדר־שלום בתנאי שיובטחו הצרכים הבטחוניים של ישראל בצורה הרצויה לנו. הוא התנגד נמרצות לקבל החלטות כלשהן, אשר תכבולנה את ידי ראש הממשלה בשיחותיו עם ראשי המימשל האמריקני.

שאלותיו של שר־השיכון עופר

שר השיכון, מר אברהם עופר, הידוע כ„יונה" הביע בדיון המדיני תמיהה על ההנהגות ראשי המדינה, אשר „מצליחה" בהתבטאויותיהם הבלתי־זהירות ליצור רושם, כאילו אנו נוקטים מדיניות נוקשה — דבר הנוגד את האמת.

הוא הירבה לשאול שאלות: למה יצרנו את הרושם, כאילו ביקור של מר רבין בוושינגטון הוא כפוי ואנוס? מדוע אנו יוצרים את הרושם, שכאילו אנו מבקשים לדחות את ועידת־ז'נבה למועד מאוחר יותר? למה יש להכריז שאין לנו על מה לדבר עם צד זה או אחר?

לדעתו, יש לעשות הכל, כדי להחדיר לתודעת דעת־הקהל העולמית את נכונותנו לשלום על בסיס פשרה טריטוריאלית.

מר עופר נחשב בממשלה לשר שיכון מצליח, העוסק בתיכנון לטווח ארוך. אין ספק שמורו ורבו, מר פנחס ספיר, סומך עליו ומאמין שעם בואה של עלייה המונית לא ינחיל לנו אכזבה בהבטחת שיכונים לעולים. יחסי הידידות האישיים, הקיימים בין עופר לבין שר האוצר, מר יהושע רבינוביץ, תורמים לא מעט להצלחתו במילוי תפקידו.

מן הראוי לציין, כי בדיון המדיני השבוע הסתפק שר החוץ, מר אלון, בהשמעת דברים־קצרים. הוא בא לחזק את דעתם של אלה, המחייבים גילוי גמישות לאופציות מדיניות שונות, כולל הסדר־בשלבים והסדרי־ביניים.

אברהם עופר
תמיהה

גד יעקבי
הפתעה

הוא הזהיר את אלה המבקשים, מטעמי נוחות פנימית וחשש מפני הליכה לבחירות, לדחות את כניסתנו למו"מ עם ירדן. אסור — הטעים מר אלון — שמישהו יטען כי בין הברירה בחירות לבין הברירה מלחמה — בחרנו במלחמה. שר אחר אף הרחיק לכת בהקשר זה, ואמר, כי עלול להיווצר מצב, ש„העם יחשוד בנו, כי אין אנו נכנסים למו"מ לקידום הסדרי־ביניים עם ירדן, באשר או צריך ללכת לבחירות לכנסת". שר זה הוסיף ושאל: מה נשיב לטענה האומרת, שאם לא נלך להסדר־ביניים — נלך, חלילה, למלחמה?

מר אלון ממעט להשמיע הכרזות מדיניות, נמנע מלהעניק ראיונות לעתונאים ואינו מרבה להופיע בפני מוסדות מפלגתו. יודעי־דבר סבורים, כי בין ראש הממשלה לבין שר החוץ קיימים חילוקי־דיעות בתחום הטאקטי של מדיניות החוץ והבטחון. מר אלון נאמן לדיעותיו, המחייבות מתן עדיפות למו"מ עם ירדן או למו"מ בו־זמני עם מצרים וירדן. אין הוא מאושר במיוחד מהתבטאויות שונות, שהושמעו מפי חברי ממשלה. הוא מעדיף, איפוא, שלא להבליט את חילוקי־הדיעות בינו לבין ראש הממשלה, כי גם הוא רוצה בביקור ובהצלחת ביקורו של רבין בארה"ב. בינתיים מבצר מר אלון את מעמדו של משרד החוץ, מחזק את עצמאותו, מרחיב את סמכויותיו ופועל למען הקמת מחלקת־חקר מורחבת.

„הכל פתוח במשא־ומתן לשלום"

בישיבת הממשלה השבוע ניסה השר ישראל גלילי לתקן את הרושם כאילו יש צורך בשינויים מהותיים בעמדת הממשלה, ובמיוחד הצביע על חשיבות ההחלטות. הוא יצא נגד אלה אשר דרשו קבלת החלטות חדשות להבהרת מדיניות־החוץ של הממשלה.

מר גלילי נחשב לאיש המקורב לראש הממשלה, משפיע עליו לא במעט, מסייע לו בעצה ובניסיון, אף כי דעותיהם חלוקות בנושאים שונים.

השר שלמה הלל, הנמנה עם ה„ניצים" התקיפים, העיר שהוא חושש מפני ריבוי ההתבטאויות על נכונותנו לפשרה. לדעתו, אין ישראל מופיעה עוד כנוקשה, ואסור, איפוא, ליצור את הרושם ההפוך — על נכונותנו המופגנת לוויתורים. מר הלל נחשב בעבר כאחד התומכים הבלתי־מסוייגים במשה דיין. דבריו בממשלה מאזנים במידה רבה את אופי הדיונים המדיניים והבטחוניים.

טבעי הדבר, כי השר אשר „יתנגש" עם השרים גלילי והלל, יהיה ויקטור שם־טוב, הנחשב למייצג „המצפון הציוני־סוציאליסטי" של סיעת המערך בממשלה.

כפי ששרים מעידים, היו דברי שם־טוב בישיבת הממשלה השבוע מרשימים ומרגשים. הוא חייב להעניק לראש הממשלה „קארט בלאנש" בשיחותיו עם ראשי המימשל האמריקני. הוא הצביע בחומרה על הכרזות, שהושמעו באחרונה מפי שרים שונים, אשר הצטיינו בנוקשותן ובכך שהן מצמצמות את מרחב התימרון המדיני של ישראל. הוא, כרוב השרים, אינו שולל אפשרות של השגת הסדר־ביניים עם ירדן. מר שם־טוב התנגד לנוסחה, האומרת כי קו ההתנחלות הוא קו־גבול אולטימאטיבי במו"מ לשלום.

דובר מפ"ם ביקש להדגיש, כי הכל פתוח במו"מ לשלום, ומוטב להכין ברוח זו את העם, כדי למנוע הפגנות דומות לאלו שנערכו נגד מסירת קונייטרה. מר שם־טוב חזר ואמר, כי במו"מ לשלום תיאבק ישראל לגבולות חדשים, שהם חיוניים לבטחונה.

מר שם־טוב גורס, כי ממשלת רבין היא ממשלת־איזון בין שמירה איתנה על בטחון לחתירה לשלום. לדעתו, מכינה הממשלה את ישראל לקראת אפשרות של אופציה צבאית, אך מאידך תהא מוכנה לגלות עמדה אמיצה נוכח סיכויי־שלום.

אגב, השר שם־טוב ידוע להפגין בצורה משכנעת את זיקתו לפועלים ואת דאגתו למיעוטי יכולת. לדבריו יש משקל מיוחד בדיונים על סיכסוכי עבודה ובעיות פער ומצוקה.

רבין נמנע מלעלות על „מוקשים"

במלאות „מאה ימי האשראי" לא מצאתי אף שר אחד — לרבות אלה שכיהנו בממשלת גולדה — אשר לא הצביע על היתרונות המסוגים דווקא בממשלת רבין, שאיננו אישיות המשרה אווירת היעות או מפגינה מנהיגות כריזמאטית.

עם זאת, הצליח רבין להבטיח לממשלה אופי קולגיאלי, כשהוא נוהג כבוד בשרים, המהווים יחד עימו מעין קולקטיב מחשבתי ומיבצעי. למזלה של הממשלה, אין הציבור מוכן עוד „לנבור" בחיפושיו אחרי מחדלים, להתייסר במכאובי־תיסכול ולהטיל האשמות על ההנהגה. זוהי, כי הציבור העניק את האשראי לממשלה זו, כי נפשו חפצה ברגיעה ובהפגת המתח הנפשי.

כלום ניתן לשכוח את התחזיות הקודרות, שניבאו רואי־שחורות לממשלת רבין? הרי רק מעטים האמינו כי היא תחזיק מעמד אפילו 100 יום.

גם האופוזיציה בכנסת התאכזבה מרות, והיא גם ממעטת לבקש את כינוס הכנסת למושבים מיוחדים, באשר אין לה סיכוי סביר להפלת הממשלה.

ראש הממשלה נתנה מתמורות אלו וזכה במידה רבה של בטחון עצמי.

בניגוד להערכות שהושמעו על אישיותו לפני עלותו על כס השלטון, נוהג הוא כיום בזהירות, גמישות ושיקול־דעת. הוא נמנע מלעלות על „מוקשים", ויודע לעקוף נושאים שעלולים ליהפך ל„מוקשים". מר רבין מדבר בזהירות יתירה בנושאים כלכליים וחברתיים, כי הוא יודע יפה שלדבריו אלה לא תמיד מתאימה.

הוא מנסה לרכוש מעמד במפלגתו לפחות באמצעות חוגים נאמנים לו וכמה מזכירי־סניפים. אך אין הוא מגלה את עצמו כי יקבלו אותו כסמכות אידיאית בתנועת העבודה. אין הוא שוכח גם את קיומם של גולדה מאיר, פנחס ספיר, משה דיין ואבא אבן מחוץ למיסגרת הממשלה.

בספר חדש על מלחמת־אוקטובר, שנכתב על־ידי עורך העתון הקהירי „אל־אח'באר", מספר שר־המלחמה המצרי, אחמד איסמעיל עלי:

„בדקנו את כל חגי היהודים - כדי לקבוע את שעת־האפס"

אחמד איסמעיל עלי
קיבל מינוי חשאי

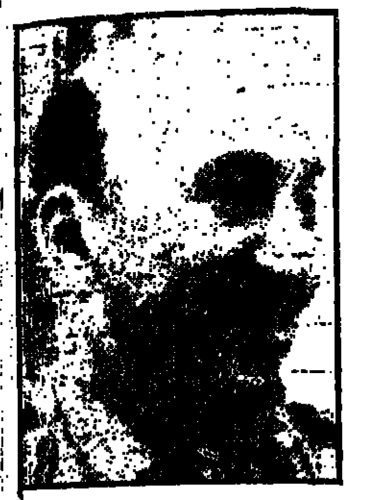
חגרל צאדק
לא רצה במלחמה

„בחירת יום־הכיפורים נעשתה בין השאר משום שהממשלה הישראלית לא יכלה להתכנס במועד מתאים באותו יום" ✶ „הקמנו סכר גבוה של סוללות־עפר, שסייע לחיילינו לצאת בהסתר מחפירותיהם ולעקוב אחרי הנעשה בקווי האוייב" ✶ „סוללות אלו נוצלו גם לצרכים צבאיים אחרים, אשר האוייב לא הבחין בהם כלל עד המלחמה" ✶ „האוייב היה מסנוור, ולא הרגיש בהכנות"

מאת
יהושע חלמיש

פרטים על ההכנות המצריות למלחמת אוקטובר, שנחשבו עד כה לסודיים, מתפרסמים כספר חדש, פרי־עטו של מוסא צברי, עורך העתון הקהירי „אל־אח'באר".

השבועון הביירותי „אל־חואדת'", שרכש את הזכות על פירסום פרק אחד מספר זה, הנקרא בשם „ותאיק חרב אוקטובר" („תעודות מלחמת־אוקטובר"), מביא עלי, בין היתר, את דבריו של פילד־מרשאל אחמד איסמעיל עלי, שר־המלחמה המצרי, ומפקד הכוחות המזויינים, על ההכנות למלחמה, כפי שהדברים מתפרסמים בספרו של צברי:

„ב־26 באוקטובר 72, היה זה בעת צום הרמדאן. הזמינני הנשיא סאדאת לביתו ש־באל־גיזה. משעה היתה שעת צהריים — זמן שאותו מועיד סאדאת להליכה. והוא קיבל את פני בגן־הבית. הוא הזכיר לי את אשר אמרתי לו בעבר, כי יתכן שמן הראוי לפתוח בפעולות צבאיות אפקטיביות נגד ישראל. הפעם בכנס סאדאת לדיון מפורט יותר עמי בעניין זה, הוא ביקשני להציע לו שמות של אנשים בצבא, המסוגלים לקבל על עצמם את המשימה בנסיבות הקיימות. העליתי בפניו שמות של מפקדים, וביניהם אנשי־צבא בעבר, כמועמדים מתאימים לכך.

„הדיון בינינו בשאלת בחירת האדם המתאים נמשכה למעלה משעה, תוך שאנו מטיילים בניחותא בגן. לפתע אמר לי הנשיא, שהוא רוצה כי אני אטול לידי את המשימה. לא היססתי להיענות לכך, ואמרתי לו: ,אם זוהי פקודה, הריני עומד לשירותה של מצרים ולשירותו של הנשיא. בכל מקום שם תחליט לתציב אותי'. הנשיא הביע בפני את השקפתו, כי יש להוציא מכלל אפשרות פתרון בדרכי שלום, ואמר כי אין מנוס למלחמה, משום שישראל לא תזוז אף שעל אם לא תאולץ לכך במלחמה. הוא ביקשני להתחיל מייד בפעולה להכנת הכוחות המזויינים למלחמה".

להכין את הצבא

כך מתאר אחמד איסמעיל עלי את מינויו לשר־המלחמה במקומו של הגנראל צאדק, שהודח ימים מספר לאחר־מכן, וכאן מוסיף פילדמרשאל עלי, כי הנשיא סאדאת ביקש ממנו לשמור בסוד את דבר המינוי עד להשבעתו לתפקיד החדש, כעבור יומיים.

„בתוקף תפקידי במודיעין הכללי, שבראשו עמדתי מאז ה־14 במאי (1972), היו לי ידיעות על ההתפתחויות בכוחות המזויינים", ממשיך פילדמרשאל עלי. „אולם לא היה די בכך. השאלות שהייתי חייב לענות עליהן היו: כיצד נוכל להכין את הכוחות המזויינים ללחימה בהקדם האפשרי; וכיצד ייעשו הכנות אלו באופן שיבטיחו ניצחון על האוייב. הראשונה במשימות הייתה הגברת הביטחון העצמי בקרב החיילים, הקצינים והמפקדים. וכן שאלה יבטיחו לא רק בעצמם, אלא גם בנשקם.

„כמו כן היה עלי להכין תוכנית של אימונים מפרכים וממושכים בשטחים הדומים לשטחי הלחימה הצפויה, ולאחר־מכן משימה יסודית יותר — להכין את זירת הפעולות להתקפה במסווה של פעולות־הגנה, במגמה להטעות את האוייב".

לשאלת מראיינו, מוסא צברי, אם התמונה לגבי האימון בלוחם ובנשק היתה אומנם כה איומה באותה עת, משיב שר המלחמה: „הייתי רוצה שתשמור שאלה זו לעצמך, כי אין זה מטבעי לדבר על הפגמים של כל מפקד לשעבר, אשר נשא בתפקיד אחראי..."

על כך מגיב צברי: „אולם העובדה שנטלת לידך את מיניסטריון המלחמה ואת המיפקדה הכללית הביאה בעיקבותיה לסילוקו של גנראל צאדק משני תפקידים אלה".

„אין זה מתפקידי לדבר על נושא זה", משיב עלי. „הנשיא סאדאת הכרין שהוא הטיל על ,פריק' (גנרל) צאדק משימות מסויימות והוא לא ביצען, ואין זו מזכותי להוסיף דבר".

מאחר ששר המלחמה, פילדמרשל עלי, לא ענה לשאלה על המניעים להדחתו של גנרל צאדק, עושה זאת מחבר הספר בהביאו את הרקע הצבאי והמדיני באותה עת.

מהלומה מוחצת

„השקפתו של צאדק הייתה שהנשק הסובייטי שברשותנו נחות מן הנשק האמריקני שברשות הישראליים, וכי דרוש זמן ממושך וכן נשק מתוחכם, כדי שנהיה מוכנים לעמוד בפני הכוחות הישראליים. הוא סבר", ממשיך צברי, „שבריה"מ נמנעת מלהעניק לנו את צרכינו בנשק כדי שניכנס למערכה צבאית, שתוצאתה תהיה מהלומה צבאית מוחצת, ואחריה יתרחש הרס פנימי, אשר ישמש קרקע פוריה לקומוניזם. הוא היה אומנם משוכנע בהשקפתו זו, אך בכך הוא עירבב בין האחריות הצבאית לבין האחריות המדינית. עודדו אותו בהשקפותיו אלה קולות מתוך לכוחות המזויינים... השקפה זו של צאדק המיצה בקרב הכוחות המזויינים אווירה של אי־אמון באפשרות לנצח במערכה בנשק הקיים. הקצינים אשר חלקו על דעה זו נחשדו בכך שהושפעו מהתעמולה הסובייטית. דבר זה יצר מצב מסוכן, שהיה הכרחי לטפל בו בהחלטיות ובמהירות. שכן גנרל צאדק לא רצה במלחמה בנסיבות הקיימות. הוא לא מילא את המשימות הקרביות שהן ההכנות למערכה, כפי שציוותו המפקד העליון (קרי: הנשיא סאדאת).

„כשנישה־סוערת שהתקיימת בין הנשיא המצרי לבין גנרל צאדק, תבע סאדאת לשמוע מפיו של צאדק דברים ברורים וחד־משמעיים, והשיב לעברו בזעם: ,עליך לאמור את השקפתך כאורח חד־משמעי: האם אתה רוצה להילחם או שאינך רוצה להילחם? אם אתה מסכים למערכה, הרי שצריך שנפתח בה ונתכנן אותה מבחינה צבאית לפי האפשרויות שבידינו. אינני מוכן לשמוע תירוץ חדש בכל יום ודרישות היכרש חדשות שאי־אפשר שנשיג אותן. השאלה היא: מלחמה או אי־מלחמה; קיום או אי־קיום; כבוד או השפלה לעולמים'".

פגישה סוערת זו, מגלה צברי, הסתיימה בהחלטה להדיח את גנראל צאדק.

„תיאום נאמן"

להלן האור מחבר הספר לדברים שאותם שמע בראיונו עם פילדמרשל עלי, שנתמנה, כאמור, על־ידי סאדאת לשר המלחמה:

„חשבתי על תיכנון רציני של הפעולות בהתבסס על שלושה יסודות:

● „לימוד כל אפשרויותיו של האוייב בצורה מדוקדקת;

● „תיכנון הפעולות באופן שהדבר יהלום את יכולת הכוחות המזויינים;

● „תיאום נאמן, כך הדיגני, עם הכוחות הסוריים".

באשר ליסוד השלישי אומר שר המלחמה המצרי, כי במלחמת 1967 לא היתה כלל כבנות תיאום בין מצרים לסוריה, ש„בלעדיו אין לעולם תיקות לנצח במלחמה".

„הייתה השגוה הדדית, סוריה הסתירה ממצרים את תוכניותיה האמיתיות ומצרים הסתירה מסוריה את תוכניותיה האמיתיות", הוא אמר.

אשר להכנות למלחמה החדשה (מלחמת אוקטובר), מגלה פילדמרשל עלי, כי הוא עצמו נהג לעמוד על גדת התעלה ליד המוצבים המצריים, משם הירבה לצפות יחד עם מפקד המוצב לעבר המוצבים הישראליים, כדי לעמוד על פרטי פרטים וללמוד כיצד ניתן להשתלט עליהם.

לשאלת מראיינו בדבר הצעד החשוב ביותר במיסגרת הכשרת הזירה לפעולות הלחימה, השיב שר־המלחמה:

„אינני יכול לפרסם את כל הסודות; אך מספיק־אם אומר, שאנו הקימונו סכר גבוה של סוללות־עפר, שבאמצעותן יכלו חיילינו לצאת בהסתר מחפירותיהם ולעקוב אחר הנעשה בקווי האוייב. סוללות אלו, בצורת פירמידות, נוצלו על־ידינו גם לצרכים צבאיים אחרים, אשר האוייב לא הבחין בהם כלל, עד שפתחנו בלחימה".

מירוץ עם הזמן

להלן אמר פילדמרשל עלי, כי המומחים הסובייטיים אומנם הגישו למצרים את תוכניותיהם, וכי המצרים עמדו על השקפותיהם של מומחים אלה, אך הם הכינו תוכניות משלהם.

„התוכנית המצרית", הוא אמר, „עוברה לאחר יציאת המומחים הסובייטיים. היא הוכנה על־סמך הכרתנו המלאה כל של אדמתנו בסיני והוכנסו בה שינויים מדי יום ביום, בהתאם לתנאי המצב... התוכנית הצבאית שבוצעה היתה שונה לחלוטין מרעיונות התיכנון שאותם שמענו מהמומחים הסובייטיים...

„למעשה היינו במירוץ איום עם הזמן", ממשיך שר־המלחמה. „תודות לאל אשר סייע לי בנסיעה של חודש מארס (נסיעתו למוסקבה במארס 1973), לחתום על עיסקה גדולה בסך מיליארד רובל".

כאן גילה פילדמרשל עלי כי באמצעות ציוד אלקטרוני שנרכש באירופה — ציוד הנמכר לשימוש לא צבאי — הצליח הצבא המצרי להכניס שיפורים ושיכלולים בנשק הסובייטי שבידם.

באשר לקביעת העיתוי לפתיחת המלחמה, הוא אמר: „בפגישה בינו לבין סאדאת, שנערכה בפונדק ,בורג' אל־ערב', באפריל 1973, הבינותי בוודאות מהנשיא, כי מועד המערכה קרוב מאוד. הנשיא הזמינני לבלות יחד עימו יומיים ב,בורג' אל־ערב' ולדבריו ,כדי שתנוח קצת', אבל אנו עשינו שם יומיים תמימים בלימודים מפורטים באשר לכל הנוגע למערכה מבחינה צבאית ומבחינה מדינית. ברשותו של הנשיא היתה מפה של כל שטח הלחימה. הוא החזיק במפה זו באותם ימים ושמרה עמו בכל מקום לשם הלך. אם לצורך עבודה ואם לצורך מנוחה... הנשיא הדגיש בפני כי המערכה חייבת להיפתח לפני סוף 1973. וכי אם לא נפתח בה אז, יתכן שכבר לא נפתח בה יותר.. ,תיכננו את הלחימה על יסוד הנשק שברשותנו בפועל והנשק המצוי בפועל בידי ישראל'", ממשיך פילדמרשל עלי. „הדחייה עד אחרי 1973 עלולה היתה להעמידנו בפני המחשות אשר לא נוכל לעמוד בפניהם..."

ביקורים חשאיים

אשר להסכם הסודי עם סוריה בקשר להשתתפותה במלחמה, הוא גילה:

„גם זה היה ב,בורג' אל־ערב', הנשיא חאפז אסד הגיע באורח חשאי לפגישה עם הנשיא סאדאת במקום זה. הנשיא סאדאת הזמין גם אותי לפגישה זו, שנמשכה אחדות שעות. קיימנו דיונים מפורטים על מצב האוייב, מצבם של הכוחות הסוריים ומצבם של הכוחות המצריים ועל הזמן המתאים ביותר למערכה. עוד לפני כן", ממשיך שר־המלחמה המצרי, „ערכתי פעמים אחדות ביקורים חשאיים בסוריה, בביקורים אלו גילו אלי ראשי המטות של הכוחות המזויינים. ביקורתי שם בחיות, נפגשתי עם המפקדים הסוריים ולמדנו את התוכניות השונות..."

את סיפורו על קביעת מועד העיתוי למלחמה סיים פילדמרשל עלי בדברים הבאים: [illegible] באותה פגישה הוחלט על קביעת [illegible] המשוער למערכה, שצריכה להיפתח [illegible] חודשיים".

וכהגיענו על קביעת שעת־האפס [illegible]

(ראה בעמ' 18)

● אינפלציה, מסים נוספים, מחסור בדירות, עלייה במחירי דירות, הפקעת חדרים בבתי־מלון והארחה;

● צימצום הוצאות על שירותים כלליים, אבטלה בתעסוקה לאקדמאים

– זוהי התמונה הכללית של הצפוי למשק הישראלי

והיה כי יבוא גל־עליה המוני מברה"מ...

תוכנית סודית לקליטת גלי־עלייה גדולים - נגנזה ✶ עד היום אין תוכנית־חירום למיקרה של עלייה המונית מבריה"מ ✶ ההוצאות הכרוכות בקליטת משפחה מסתכמות ב־100 אלף דולר; 100 אלף עולים לשנה פירושם: 12 מיליארד ל"י ✶ מישרד הקליטה ערוך לטווח קצר ובינוני לקלוט עד 60 אלף עולים מבריה"מ – בכל הנוגע לענייני תעסוקה ✶ העלייה - גורם־מפתח בגידול בתפוקה הלאומית

מאת
צבי קסלר

האם עומדת ישראל בפני גל עלייה של 70 אלף עולים בשנה, 80 אלף, ומי יודע, אולי 100 אלף ומעלה? והיה ואומנם יבוא גל כזה, האם מסוגלת המדינה לקלוט כמות כזו של עולים? ועל חשבון מה הם יקלטו?

באחרונה פורסם על הסכם צפוי בין ארה"ב לבריה"מ, בדבר עליית 60 אלף יהודים לשנה מבריה"מ. בשנתיים שחלפו עלו ממדינות שמחוץ לבריה"מ לישראל כ־20 אלף עולים בשנה. אם אומנם יגיעו לישראל בשנה 60 אלף עולים מבריה"מ ו־כ־20 אלף עולים ממדינות אחרות, הרי שישראל תצטרך להערך ל־80 אלף עולים לשנה, ומי יערוב לכך שממשלת בריה"מ לא „תרצה להתפטר" מאלמנטים לא־רצויים ומספרם של הבאים לארץ מבריה"מ יהיה רב יותר?

שנת השיא — 1957

מאז 1951 ועד היום לא היו גלי־עלייה כה גדולים. בשנים 1948 עד 1951 הגיעו לארץ קרוב ל־700 אלף עולים. זאת היה גל־עלייה מיוחד, גל של מצוקה, ושרידי מעברות מהתקופה ההיא עדיין קיימים.

אך מאז העלייה נתמעטה בהרבה, ונעה סביב 20, 30 ולעתים 40 אלף לשנה. היא הגיעה לשפל בשנת 1953, כאשר הגיעו 11 אלף עולים, והגיעה לשיא חד־פעמי בשנת 1957, בה הגיעו 71 אלף עולים. בחמש השנים האחרונות נע מספר העולים בשנה בין 40 ל־55 אלף עולים. השנה, מינואר עד אוגוסט, הגיעו לארץ 23 אלף עולים.

מאז שנותיה של המדינה לא הורגלה, איפוא, ישראל לגלי עלייה בסדר גודל של 80 אלף עולים ומעלה, למעשה גם עתה נערכים משרדי־הממשלה רק לתוכניות־עלייה של 60 אלף עולים לשנה, ולא יותר מכך.

אך אם בכל זאת יגיעו יותר?

בשנת 1971 הכין האגף לתכנון ולמחקר של משרד־הקליטה, תוכנית סודית לקליטת גלי־עלייה גדולים. התוכנית קובעת אפשרות של 150 אלף עולים לשנה, משך שלוש שנים, דהיינו: 450 אלף עולים בשלוש שנים.

התוכנית מבוססת על הקביעה, כי „בריה"מ לא תוכל להרשות לעצמה לפתוח את שעריה לחלק מאזרחיה לתקופה בלתי־מוגבלת ארוכה מאד, בגלל השלכות הזורות של מצב זה על אזרחיה האחרים. לכן, תקופת היציאה תהיה מוגבלת למדי". במלים אחרות, ישראל צריכה להערך לאפשרות של גל־עלייה חד־פעמי גדול מבריה"מ.

„בתיכנון נלקחים בחשבון כל הגורמים: הצד המינהלי של קיום שיחות עם כל עולה ועולה; בדיקת ההשפעה של עלייה כזאת על המשק הישראלי; ההשפעה על יתרות מטבע־החוץ; תכנון כוח־האדם. ההשפעה הכספית, הצורך לקבל אופציות של חכירת אמצעי־הובלה להבאת גל רציני של עולים ותכנון הסדרים בנמלים; הסידורים הראשונים, כמו שיכון ארעי באולפנים; אמצעי־הקיום הראשונים וכמובן שיכוני־קבע ומציאת מקורות תעסוקה.

ההצעה לתיכנון, שהוגשה על־ידי משרד הקליטה, כוללת, בין היתר, דרישה לאיתור שיטחי־קרקע לשיכונים ארעיים וקבועים, ועריכת רשימת עובדים דוברי רוסית במוסדות השונים.

ב־1974 — שוב האטה

המשקל של העלייה הרוסית מורגש כבר היום בארץ במידה ניכרת, וזאת כאשר מימדי העלייה מבריה"מ היו עדיין מוגבלים. בארבע השנים 1967 — 1970 הגיעו מבריה"מ רק פחות מ־6000 עולים. בשנת 1971 הגיעו 13 אלף, בשנת 1972 — 31 אלף ובשנת 1973 — 33 אלף. בשנת 1974 היתה שוב האטה ועד אוגוסט הגיעו 12 אלף. סך־הכל, פחות מ־100 אלף עולים, ועתה מדובר על אפשרות של 200 אלף עולים מבריה"מ בשלוש שנים.

התוכנית האמורה נגנזה. איש לא שם לב אליה, לא לקחו אותה ברצינות, ולמעשה עד היום אין תוכנית־חירום למקרה של עלייה המונית מברית־המועצות ו/או מכל מקום אחר.

השאלה הראשונה המתעוררת היא, מהו המחיר של קליטת עליה כזאת, חשבון זמיר מראה, שקליטת משפחה אחת — מחיר השיכון, הקליטה הראשונית, התקופת ויצירת התחשית במשק שתאפשר למשפחה זו פרנסה — מסתכמת ב־100 אלף דולר שהם חצי מיליון ל"י. קליטת 100 אלף עולים — שהם 25 אלף משפחות — עולה איפוא, 2.5 מיליארד דולר, שהם 12 מיליארד ל"י. אם נתחשב במחיר האמיתי של הדולר.

קליטת העולים — בשנה הראשונה לעלייתם לארץ — מחייבת הזרמת־כסף עצומה למשק. שכן בשנה זו העולים נקלטים ועדיין אינם נכנסים למעגל העבודה. לעולים יש על כן, בשנה הראשונה לעלייתם ארצה, השפעה מכרעת על האינפלציה. גל גדול במיוחד של עולים יחייב על־כן נקיטת צעדים כלכליים מתאימים כדי לנטרל את המיליארדים שיזרמו למשק. ניתן כמו יכול לעשות בצורת מסים או מכל דרך אחרת הסופגת כסף מן הציבור.

זוהי השלכה אחת של העלייה המוגברת.

אולם במקביל יש לעליה כזאת תועלת בלתי־משוערת בשנה השנייה לעלייה העולים ארצה, בדיקות הראו שמרבית העולים נכנסים למעגל היצירה בשנה השנית לעלייתם לארץ. 100 אלף עולים מגדילים, איפוא, את כוח־העבודה בארץ, בשנה השנית לעלייתם, בלמעלה מארבעה אחוזים.

יש כיום בארץ למעלה מ־10 אלפים מקומות־עבודה ריקים. עשרת אלפים עולים עובדים יכלו להיקלט מייד, עם כל התועלת שיביאו לדבר בתחום היצור הלאומי. כמעט לא ניתן לתאר את הגידול המתמיד בתפוקה הלאומית הקיים בארץ, ללא גלי העלייה. גל־עלייה רציני מחייב, איפוא, רק לעבור על פני גשר אינפלציוני של שנה או שנה וחצי.

קיימת כמובן בעיית גיוס האמצעים. קיימים קשיים במכירת ה„בונדס" ובאיסוף כספים במגביות בחו"ל. ישראל במקורותיה שלה, ועל־ידי הדפסת כספים, איננה יכולה לממן היקף כזה של עלייה. תתעורר על כן שאלה אם היהדות העולמית תתעורר נוכח גל־עלייה רוסי גדול. קרוב לוודאי שכן. אם לאו, ישפיע הדבר ישירות על יתרות מטבע החוץ של מדינת־ישראל, המצומצמים בלאו־הכי. על תקציב המדינה, שיצטרך להקציב יותר כספים לעלייה על־חשבון שרותים לאוכלוסייה הקיימת.

האם תימצא תעסוקה לעולים הרבים שיבואו? — בשנת 1973 הגיעו לארץ כ־55 אלף עולים, ובכללם 18 אלף המהווים כוח־אדם שיש למצוא לו תעסוקה. מתוך 55 אלף אלה, 33 אלף באו מבריה"מ, וזאת הסיבה מדוע מספר האקדמאים מקרב כוח־האדם העולה כה גדול: למעלה מ־7000 אקדמאיים מתוך 18 האלף. לכאורה — תופעה חיובית. אולם נחות המקצועות של העולים האקדמאים מראה ש־45 אחוז מהם הם ממדעי החברה והרוח, בחלקם דוקטורים לשפות רוסיות או למדעי הקומוניזם; 34 אחוז מהנדסים, שבחלקם מתמחים בתחום צר מאד במקצועם, והיתר הם רופאים, או עוסקים במדעי הטבע וכיו"ב.

כל העולים הלא־אקדמאים „נחטפים" למקומות־עבודה, חלק מן האקדמאים מוצא עבודה ללא קשיים. אך במקרים רבים, כגון במדעי־הרוח, היה צורך בקורסים להסבה מקצועית. וכאן התחילו הקשיים. ברור שבעל תואר אקדמאי, ותיק במקצועו, מתקשה להתחיל עתה בהסבה מקצועית. חלק מאלה לא נקלט עד היום הזה. כך היה הדבר כאשר הגיעו מבריה"מ 33 אלף. מה יהיה כאשר יגיעו 60־70 אלף בשנה?

טווח קצר ובינוני

מר אברהם בן־דוד, יועץ שר־הקליטה בנושאים אלה של אקדמאים ותעסוקה, הביע דעתו, שבשנת 1974 תימצא תעסוקה וקליטה בעבודה ללמעלה משבעת אלפים אקדמאים. הוא סיפר על תכנון לטווח קצר ובינוני לקליטת אקדמאים; על קרנות־מימון בסך 200 מיליון דולאר, שהחלו לפעול למטרה זו של יצירת מקורות תעסוקה לאקדמאים; על קרנות מיוחדות למחקרים למדענים וכיוצא באלה. הוא אישית בדעה שניתן לקלוט, על־ידי תכנון בפרוייקטים ארוכי־טווח כמו חברת־החשמל, גם את מרבית האקדמאים שיבואו וגם את העובדים האחרים. לבד מהאקדמאים, למשל, הוא חושב שניתן במצב התעסוקה כיום לקלוט ללא תכנון עד 30 אלף עובדים.

ניתן לומר שמישרד־הקליטה ערוך לטווח קצר ובינוני לקלוט עד 60 אלף עולים מברית־המועצות בכל הנוגע לענייני תעסוקה. פרטי התוכנית יורדים עד למיפעלים הבודדים, לדוגמה: רשימת מקורות־תעסוקה לאקדמאים לשלוש השנים הקרובות, כפי שמופיעה במישרד־הקליטה: חברת־החשמל — 120 אקדמאים מהנדסים; בתי־זיקוק — 50 אקדמאים; פטרוכימיה — 100 אקדמאים; המועצה הלאומית למחקר ופיתוח — 300 אקדמאים; אגוד התעשייה הקיבוצית — 120 אקדמאים, וכו'.

כמובן, שאם תגיע עלייה של 100 אלף איש, המצב ישתנה ויהיה צורך בתוכנית־חירום בתחום התעסוקה — אם באמת הכוונה לא ליצור אבטלה, בעיקר בקרב האקדמאים העולים.

באשר להובלה — אין בעייה בשטח זה. מטוסי הענק של היום יכולים להתגבר על כל בעיית־הובלה. מטוס אחד של „אל־על" יכול להטיס 400 עולים. שני מטוסי ג'מבו, בשתי טיסות יומיות, מאפשרים הטסתם של 60 אלף עולים בתקופה של חודשיים. ואם נמל התעופה „בן־גוריון" אינו יכול לקולטם, קיימים שדות תעופה צבאיים.

אך מה קורה אחרי שהם באים ארצה?

תחילה צריכים לדאוג לדיור ארעי. בדיור ארעי שוכנים כיום כ־11 אלף עולים. וזה בתקופה שקצב העלייה הוא 40 אלף עולים בשנה, צריכים למצוא, קודם כל, שיכון קבוע לעולים אלה. ניתן כיום ב„מכה ראשונה" לקלוט עד 20 אלף נפשות בדיור ארעי, וזאת על־ידי שכירה או הפקעת בתי־מלון, בתי־הארחה וכל דיור ארעי אחר. זה נותן פיתרון זמני לחודשיים ימים.

שימוש במלאי־הדירות הקיים (בבניה הציבורית יש כיום 50 אלף יחידות־דיור, מזה עד 15 אלף דירות בשלבי גמר דיור), יוכל לתת פתרון קבע גם־כן לחודשים ימיים־ספורים. כשקצב־העלייה הוא 8000 עולים לחודש, אך זה הכל. אולם בעליה של 40 אלף עולים, סדרבך מצב־הבנייה, בקושי את קצב הקיקוש. אין נערכים לעלייה המונית יותר; ואין הרבה של דירות.

מישרד־הקליטה דורש להתקשר באופציות עם מפעלים בחוץ־לארץ לבתים מוכנים ולדאוג לאמצעי תובלה להבאת בתים אלה. מישרד־הקליטה דורש גם לאתר שיטחי־קרקע באיזורי מגורים למטרה זו. אך עד כה לא נעשה דבר.

על־כן, אם תבוא עלייה המונית בבת־אחת, יצטרך מישרד־הקליטה להקצות אחוז גדול יותר של הבנייה בארץ לעולים החדשים, על חשבון גורמי־בנייה אחרים. יתכן ויהיה צורך בצווים שיחייבו קבלנים פרטיים להעביר את דירותיהם לעולים חדשים. דירות ריקות יישכרו בידי הסוכנות ויהיה שכר־הדירה אשר יהיה. את הגלים הראשונים של העלייה ניתן יהיה לקלוט אם בדירה ארעית ואם בדירת־קבע. אין ספק שהלחץ על ענף הבנייה יהיה חזק ביותר, יהיה מחסור בדירות בכלל והמחירים יגיעו לשיאים חדשים.

זוהי, איפוא, התמונה הכללית של הצפוי למשק הישראלי, אם יוחיה גל־עליית המוני מברית־המועצות: אינפלציה, מסים נוספים, מחסור בדירות, עלייה במחירי דירות, הפקעות חדרים בבתי־מלון ובבתי־הארחה, צמצום הוצאות על שרותים כלליים, אבטלה בתעסוקה לאקדמאים, ירידה ביתרות מטבע־חוץ וגידול בתפוקה הלאומית.

כמובן, שאת כל ההשלכות הכלכליות ניתן להכניס לאפיק מתוכנן, אם ממשלת ישראל והסוכנות היהודית יגשו כבר עתה להכנת תוכנית־חירום לקליטת העלייה ולהכשרת הכלים לקליטת העולים. הדבר הראשון החייב להעשות בשטח זה — לדעתו של היועץ הכלכלי לשר־הקליטה, שלמה אדלר — הוא הקמת גוף בינמישרדי לתיכנון הנושא.

שינוי

תנועה להתחדשות חברתית ופוליטית

הצטרף ל„שינוי"
באזור מגוריך

רשימה ראשונה של סניפי התנועה
וכתובות רכזי הסניפים:

תל־אביב־יפו — מרדכי זילבר — בן־יהודה 97 — 235698.
חיפה — מרדכי גולדשטיין — איינשטיין 41א' — 252072.
ירושלים — זיוה טלבר — בני בריח 5 — 228083.
באר־שבע — נורית בודנר — רח' יפת 17, מרכז אורחי — 74724.
אילת — ריקה צוקר — סטיו 1017 — 2890.
אשקלון — רחל קוטלוביץ — אפרידר 800/20.
בת־ים — ברוך ברכה — גבעתי 18.
גבעתיים — נסים אגסי — שיינקין 71 — 726804.
הרצליה — מאיר כהן — קרן היסוד 10, הרצליה ב' — 930028.
חולון — גרינברג מנחם — ארלוזורוב 29 — 855277.
טבעון — חיים לרמן — הצפרנים 20א' — 931715.
כרמיאל — יעקב דרורי — צה"ל 88 — 988511.
נהריה — שלום הרלינגר — ת.ד. 187 — 923962.
נצרת עילית — משה אלון — הגפן 2 — 56244.
נתניה — יעקב איינגברג — דיזנגוף 44.
פתח־תקוה — עמירם גוטרמן — רמב"ם 36 — 903938.
צפת — יורם בדיחי — קרן היסוד 83 — 31036.
ק. אונו והסביבה — אהרון גורמנר — תיכון 22, סביון — 751623.
ראשון־לציון — נינה כסטי — כצנלסון 38 — 949733.
רחובות — יצחק קוך — ש. בן ציון 12 — 957379.
רמת־גן — ישראל בנזמינוב — ק. קריניצי 146.
רמת השרון — ראובן אדיבי — הגפן 90 — 471591.
רעננה — אברהם קליין — קוץ 4 — 921431.
שומרון — איסר שקדי — רח' הדרים, פרדס חנה — 77131.

הפסק לדבר - התחל לעשות
הצטרף ל„שינוי"

לקבלת מידע נוסף ניתן לפנות למרכזי הסניפים או ישירות למרכז התנועה. קבוצות מאורגנות המעוניינות לקבל מנחה לחוג בית או להרצאה, מוזמנות לפנות לרכזי הסניפים או למרכז התנועה.
המרכז — רחוב בן־יהודה 97, ת"א. טל. 235698־03.

לכבוד תנועת „שינוי", בן־יהודה 97, ת"א
הנני מעוניין: ☐ להצטרף כחבר התנועה
☐ לקבל בינתיים חומר הסברה בלבד
שם מלא ....
כתובת .... טל ....
רצ"ב .... ל"י כהשתתפות בהוצאות.

● בקומנדקרים מיוחדים, שחוקצו לכך, הובאו חללי יום־כיפור לקבורת־הקבע

חסד אחרון לנופלים במלחמה

מאת איתן הבר

בעוד ימים אחדים תסתיים העברת 1830 מחללי יום־הכיפורים לקבורת־קבע ★ הרבה כוחות נפשיים, אמונה, רגישות וגמישות נדרשו מאנשי הרבנות הצבאית, כדי לעמוד ללא תקלות במשימה הקשה

בין הגיבורים האמיתיים של מלחמת יום־הכיפורים ישנם כאלה שלא ירו אפילו ירייה אחת. אפשר למצוא בהם גם כאלה שמעולם לא החזיקו בכלי־נשק. אין הם לוחמים. אף־על־פי־כן, הם נראו בשורות הקרב ברמת הגולן ובחצי האי סיני, עוד בעיצומה של המלחמה. קצת מבוגרים, קצת כבדי־תנועה, יצוקים. הם טיפסו אל תוכפי הטנקים החרוכים, הנגמ"שים החרוכים וזחלו לתוך המטוסים. לא כולם היו בזירות האש. היו בהם רבים שעשו את המלחמה בתוך אוהלים, הרחק משדות המערכה, ליד בתי־העלמין הצבאיים והארעיים.

אלה הם אנשי ה„חברה קדישא" הצבאית.

רופאים התעלפו

הלוחמים הנועזים ביותר, אלה שעמדו ימים ושעות במלחמה הכבדה וראו מחזות־זוועה לנגד עיניהם לא פעם ולא פעמיים, הליטו עיניהם בידיהם, כאשר הגיעו אנשי הרבנות הצבאית לטפל בחבריהם החללים. זהו כסוג המחזות שיכום בן־תמותה אינו יכול לעמוד בהם בשלווה, אלא אם ניחן בתעצומות־נפש, השואבות כוחן מאמונת של אמת. הסיפור של אנשי ה„חברה קדישא" הצבאית לא יסופר לעולם. איך אפשר? — אין נורא מזה.

רופאים ותיקים שעבדו בבתי־העלמין הארעיים, התעלפו וביקשו לשחררם מן החובה לעבוד במקום זה. אפילו פאתאלוגים, שפני המוות אינם זרים להם, קרסו תחתיהם. אין איש בא אליהם, חלילה, בטענות על כך. וכל אותם שעות קשות וימים נוראים עמלו אנשי ה„חברה קדישא" הצבאית בהבאת מאות החללים למנוחה ארעית. חסד אחרון.

כאשר נדמה היה שתמה המלאכה הקשה כל כך, שוב נקראו אנשי הרבנות לשירות. הם נקראו ליחידותיהם בראשית חודש אוגוסט, ישתחררו מן השירות הנורא רק ביום ראשון הקרוב, כאשר ייתם מיבצע העברת חללי מלחמת יום־הכיפורים לקבורת־קבע בבתי־העלמין ברחבי הארץ. כל אחד מאנשי ה„חברה קדישא" החוזר הביתה ממיבצע זה, שוב חוזר עם חוויות קשות שהוא נוצר אותן בליבו.

בעבר, במלחמות סיני וששת־הימים, הועברו כל חללי המלחמה בלילות לבתי־העלמין הקבועים ברחבי־הארץ, ובני המשפחות השכולות זומנו ליום אחד, לשעה אחת, כדי להתייחד עם זכר יקיריהן שנפלו במערכה. לא היו הלוויות. כאשר היה צורך להחליט על צורת העברת הארונות של חללי מלחמת יום־הכיפורים, עמדו ראשי מערכת הבטחון בפני דילמה קשה: מה לעשות? היה כמעט ברור מלכתחילה, שאי־אפשר יהיה לטמון את הארונות באותה דרך שבה נעשה הדבר בעבר. הממשלה דנה בעניין, אך הטיפול המעשי בפתרון הבעיות הועבר לידי צה"ל ולידי שלום סרי, ראש המחלקה להנצחת החייל במשרד הבטחון.

החלטה קשה

ראשי צה"ל, בהם ראש אגף כוח־אדם במטכ"ל, אלוף משה גידרון, שגם הוא שכל את בנו במלחמת יום־הכיפורים, נועצו במספר רב של מוסדות ואישים, לרבות ועדת העורכים של העתונות היומית. אבל את הטון קבעו בני המשפחות השכולות עצמם, הם תבעו לקיים הלוויות לכל אחד ואחד מ־1837 חללי המלחמה, שנטמנו בבתי־העלמין הארעיים (כ־800 אחרים נטמנו בבתי־קברות קבועים). אמרה על כך אחת האמהות השכולות: „בני הלך למלחמה באור יום ונטל לעין כל כניסה. אין כל סיבה להביאו לקבר־ישראל כגנב בלילה". רק 12 משפחות, לרבות משפחת האלוף אברהם (אלברט) מנדלר ז"ל, ביקשו שלא לקיים טקס הלוויה.

ההחלטה לקיים הלוויות נפרדות לכל אחד מחללי המלחמה היתה קשה. היה ברור, למי שצריך היה לקבל את ההחלטה, כי ההלוויות שתיערכנה משך מספר שבועות, במספר רב של מקומות בארץ, אף תגברנה את מצב־הרוח הקשה, השורר בלאו־הכי בארץ. אף על פי כן, הוחלט על כך במוסדות הצבא ובמשרד הבטחון — וההחלטה נתקבלה על דעת הממשלה.

קשה לקרוא לפעולת מעין זו בשם „מיבצע". האוזן הישראלית התרגלה משך שנים לשמוע על מיבצעים בהקשר להצלחות ולהישגים. אף על פי כן, היה זה מיבצע לכל דבר. מסועף, מדוקדק, קשה־מנשוא.

ארונות חדשים

תחילה נשאלו המשפחות השכולות, היכן היו רוצות להביא את יקיריהן למנוחת־עולמים. לאחר שנתקבלו התשובות העצובות נתברר, כי שבע משפחות לא הגיעו לכלל הסכמה. הוקמה, איפוא, ועדה מיוחדת, שחבריה יצטרכו לקבוע היכן יובאו החללים הללו למנוחת־קבע. בינתיים, מתעכבות ההלוויות של בני אותן שבע משפחות.

בשלב שני הוזן המחשב האלקטרוני של צה"ל בשורת של נתונים, אשר לפיהם נקבעו סדרי ההלוויות ומועדן. למשפחות השכולות לא היתה, בדרך כלל, שליטה על המועד — אך הרבנות הצבאית הראשית נענתה לתביעות מיוחדות של משפחות להעתיק את המועד שנקבע מראש. לצורך הפעולה הקדושה הזאת הוקמו מטות מרכזיים בשלושת הפיקודים המרחביים — צפון, מרכז ודרום — וגוייסו אלפי אנשים. על הפעולה כולה פיקחו צה"ל, באמצעות אגף כוח־אדם והרבנות ומשרד הבטחון.

מתברר, כי המשפחות מבקשות להביא את יקיריהן למנוחת־עולמים ב־224 בתי־עלמין ברחבי הארץ. היו משפחות — בעיקר מתושבי יפו, בת־ים, חולון והסביבה — שביקשו לטמון את ארונות יקיריהן בבית־העלמין האזרחי בחולון. במהירות רבה הוכשר, איפוא, שטח מיוחד מתוך בית־עלמין זה לצורך חלקה צבאית.

בתי־העלמין הארעיים בצפון ובדרום נסגרו לקהל. ובצידם הוקמו מחנות מיוחדים. כל יום, עם רדת החשיכה, היו אנשי הרבנות הצבאית הראשית מגיעים למקום. לאור תאורה מיוחדת חופרים את הקברים, תוך אמירת תפילות ופרקי תהילים. בתוך הקבר, ליד כל ארון, היה נתון בקבוק, שבתוכו נטמן פתק המכיל את הפרטים האישיים של כל חלל. גופות החללים הועברו לארונות־עץ חדשים, שנשאו עליהם תווית מיוחדת. על כל תווית נחרת שמו של הנופל.

כך לאור התאורה הקלושה, כאשר שוטרים צבאיים ואנשי הג"א מקיפים את גדר בית־העלמין, עמלו אנשי ה„חברה קדישא" במשימה הקשה הכרוכה בחשיפת הקברים. שום פקודה, מטכ"ל ואף הוראה מגבוה אינה יכולה להורות לאדם לעסוק במלאכה קשה זו. אין תמורה למלאכה שכזו מול ההידלון והשכול, ורק מוטיבציה דתית אמיתית, עשיית המצווה וגמילות החסד של אמת היא שעמדה לאנשים אלה באותן שעות נוראות בלילות הארוכים.

את הארונות החדשים נשאו על [illegible] אנשי הג"א אשר העבירו אותם אל [illegible] איות. מלאכת חשיפת הקברים והעברת הגופות לארונות נסתיימה, בדרך כלל, בשעות הלילה המאוחרות; ועד הזריחה בבוקר לערך הגיעו המשאיות [illegible] הארונות, למטות הפיקודיים. כל ארון [illegible] בדגל הלאום ולאחר מכן הוחל [illegible] הפיקודיים, במיון לפי בתי־עלמין.

הדגל הורד

כ־200 קומנדקרים הועמדו לרשות [illegible] פעולה, אשר כללה גם העמדת [illegible] מכונאים במצב הכן למקרה של תקלה באחת המכוניות. יחידות־חילוץ [illegible] צבאית ויחידות של משמר־כבוד. [illegible] בעבודה זו משום מצווה; וככל שניתן [illegible] להתרשם, נהגו בכבוד רב. במקרים [illegible] פרצו נהגים בבכי ו„נשברו" בעת [illegible] ההלוויות. עד שיצאו הארונות [illegible] מהמטה הפיקודי, היה על נהג [illegible] לעבור 6 תחנות־ביקורת.

עד כמה שידוע, לא היתה אלא [illegible] אחת. במהרה אחר שבהו לעטוף אותו [illegible] חלל בדגל הלאום, והקומנדקר [illegible] כאשר חלפה השיירה הקטנה ליד [illegible] צבאי, ציווה מפקדה לעצור לרגע, [illegible] המכונית, ניגש אל התורן והוריד [illegible] הדגל, כדי לעטוף את הארון.

כל שיירה היתה מצויידת בפנסי [illegible] חות, וכל הארונות הגיעו למרכזים [illegible] דים, שהוקמו ליד בתי־העלמין, [illegible] כשעה לפני מועד יציאת ההלוויה [illegible] שתיים־שלוש דקות לפני המועד [illegible] להלוויה יצא הקומנדקר ועליו הארון [illegible] הכבוד והגיע לשערי בית־העלמין [illegible] דיוק במועד. בכל המקרים היו נושאי [illegible] ארון מיחידתו של החלל. בהם גם [illegible] הטובים לשירות הצבאי. משמר הכבוד [illegible] מורכב מחיילים שהופקדו במיוחד [illegible] זו.

לצורך הפעולה הקדושה הזאת [illegible] 90 רבנים ו־90 חזנים לשירות [illegible] כאשר הרבנים, בדרך כלל, ספדו [illegible] בניסוח קבוע, שנקבע על־ידי הרב [illegible] לצה"ל, אלוף הרב מרדכי פירון. [illegible] הוראות המורות לאנשי הרבנות [illegible] לנהוג בגמישות וליענות לכל [illegible] משפחות השכולות. ללא יוצא מן [illegible] כך קרה, שבהלוויה אחת היו 11 [illegible] ובהלוויה אחרת ספד אדם [illegible] משך שעה תמימה.

מלאכת קודש

בבית־העלמין הצבאי בקריית־שאול [illegible] באו למנוחת עולמים למעלה מ־[illegible] לא היה מנוס מלקיים שתי הלוויות [illegible] ובעונה אחת. נעשה מאמץ עליון [illegible] אחת לא תפגע בשנייה. ואף על פי כן [illegible] אשר היה להימנע. מהתרעות קולו [illegible] כאשר קולו של חזן אחד גבר על [illegible] של חזן שני.

משך הימים והלילות עברו [illegible] מין הארעיים והקבועים, כל [illegible] פיקוד ובפיקוח על הפעולה. [illegible] הראשי לצה"ל, אלוף מרדכי פירון [illegible] תת־אלוף הרב גד נבון; וראש [illegible] קבורה ברבנות הצבאית הראשית [illegible] מיכאל בר־און. עד כמה [illegible] בפניהם אף לא תלונה [illegible] משפחות שכולות רבים, מזכירויות [illegible] צים ומוסדות רבים, מצאו לנכון [illegible] להם, ובאמצעותם, לאלפי האנשים [illegible] במלאכת קודש זו, על מצווה [illegible] בוחר כדי ללוות את חללי [illegible] הכיפורים למנוחתם האחרונה.

בעוד ימים־יומיים תסתיים [illegible] לקבורת קבע. בתי־העלמין [illegible] ייסגרו. אנשי ה„חברה קדישא" [illegible] ולאלפי האנשים, אשר עמלו [illegible] כבוד אחרון לגיבורי האומה [illegible] רק הלבבות יוותרו מצולקים [illegible]

מבצע חגים מיוחד
ציפוי להגה - חינם!
הענק למכוניתך איכות וחן באמצעות „ציפויי חן" —
ציפויים למושבי רכב
מבד מגבת סטרץ'
ותיהנה גם מציפוי להגה חינם.
המונע התחממות ההגה וסופג את זיעת כף היד
מכירה ישירה מהיצרן לצרכן במחיר מוזל.
★ ציפויי חן נופה ומהדר את מכוניתך.
★ ציפויי חן סופג את זיעתך ומונע התחממות מכוניתך — אידיאלי לאקלים החם של הארץ.
★ ציפויי חן נצבע בצבעים יציבים ומרהיבים
★ ציפויי חן מלווה בתעודת אחריות
„לאיכות וחן — אין כציפויי חן"
המכירה הקמעונאית תערך במחסן המפעל תל־אביב, נשיונל אטלנטיק,
רח' מטלון (קודם רח' מרכז מסחרי) 61
(5 בניינים מזרחה מרח' העליה 21). בימים א'—ה', בין השעות 9.00—19.00. בימי ששי עד 13.00.

בדירות סמי — ראשון־לציון ● בדירות סמי — ראשון־לציון ● בדירות סמי — ראשון־לציון
בדירות סמי **מבצע** **חגים**
סמל הבניה
דירות סמי
בראשון לציון
כל הרוכש דירה חדשה „בדירות סמי"
יקבל שי כפול חינם! ללא הגרלה.
1) מקרר 16 קוב.
2) תנור אפיה + גז 5 להבות.
המבצע החל מהיום ויסתיים ב־9.10.74
וכל זאת במחירים ללא תקדים
דירת 4 חדרים, כולל טפטים (לפי בחירה) + ארונות מטבח, פורמאיקה, פנים וחוץ + הוצאות פיתוח —
210.000 ל"י בתנאים נוחים
בהרשמה 5,000 ל"י
בחוזה 98,000 ל"י
בתשלומים ל־12 חוד' 82,000 ל"י
משכנתא בלתי צמודה 25,000 ל"י
סה"כ 210,000 ל"י
הצעה מיוחדת
דירת 3½ חדרים
כניסה 12 חודשים
שירותים כפולים
+ שי חינם
155,000 ל"י
זה רק חלק קטן מההצעות המיוחדות שלנו
חשי מוצג במשרדינו!
דירות סמי, ראשון לציון, הרצל 94
● בדירות סמי — ראשון־לציון ● בדירות סמי — ראשון־לציון ● בדירות סמי — ראשון

חמת מפעל ארמטורות ויציקות
ברכותינו
לשנה טובה
שנת שלום ושגשוג שלוחה
לעובדינו, ספקינו וציבור לקוחותינו
ההנהלה

חברת קור עוז KO
מחפשת מחסן
בגודל 150—200 מ"ר
באיזור חיפה.
נא לפנות לקור עוז חיפה,
רח' העצמאות 53, טלפון: 666885, 662773

מבצע לחגים
מכשיר
נגד התחשמלות
א. אי ג'י
כולל התקנה ואחריות
185 ל"י
ירושלים 02-413965
חיפה 04-526988
תותקן גם בשבת.

סילבה זלמנסון: נתיב־היסורים אל החופש

כאשר ניצבה בפני שופטיה בבריה"מ והכריזה — „עכשיו אינני מפקפקת אף לרגע שביום מן הימים אלך ואתיישב בישראל; חלום זה שנתקדש באלפיים שנות תקווה לעולם לא יעזבני" — לא העזה גיבורת „מיבצע המטוס הלנינגרדי" לחלום, שמשאת־נפשה אכן תתגשם כעבור 4 שנים ★ עתה מצפה סילבה (בתמונות: מתקבלת בהגיעה לישראל ע"י סגן ראש הממשלה ושר־החוץ יגאל אלון וזוכה לנשיקותיהם של קרוביה וחבריה) **ליום שבו יעלו לישראל גם יקיריה**

מאת **יואלה הר־שפי**

אילו אפשר היה למחוק כליל את ארבע השנים האחרונות. אילו אפשר היה להמריא לפנות־בוקר לאחר אותו לילה רווי מתח של ה־15 ביוני 1970, בו ישבה חבורת־הידידים המלוכדת בעבותות עבר, הווה ותקווה משותפת לעתיד, סביב מדורה ביער עבות.

הם קיוו אז בכל מאודם. בכל כוחם ניסו לדלג אפילו במחשבה על הסכנות הצפויות להם עד ההמראה. הגיורגים אמר להם שהסיכויים קלושים. מן הנמנע היה שלא לחוש במעקב העיקש אחריהם בתקופה האחרונה. גם ביער היתה להם תחושה ברורה כי עוקבים אחריהם. אך הרי זה טיבעי, כך ניחמו את עצמם וניסו לגחך כל אחד בפני עצמו על פחדיו ולזכור כיצד בילדותם ראו בעיני דמיונם שדים ולילית מאחורי כל גזע עץ וכל שיח שרף.

טלטלת־אימה

העובדה שהם ביחד עודדה אותם וחיזקה את רוחם. הם שאבו כח ועידוד כל־אחד מנוכחותם של האחרים. הם ידעו שהם יכולים לסמוך זה על זה. הם היו מודעים לסכנות, אך עוד יותר מזה לעוצמת כמיהתם למציאות אחרת ולנכונות לשלם את המחיר אם ייתפסו — ובלבד שלא לשלם במות התקווה תמורת קיום של עבדות.

מדורוב וקוזנצוב ידעו יותר מן האחרים מה טיבו של המחיר שיידרש אם ייתפסו. הם כבר טעמו יחדיו את טעמו של מחנה־כפיה סובייטי ויחדיו חושלו לסמוך על החומר, שממנו קורצו. יחדיו למדו לדעת כי אין דבר חסר תקווה יותר מחוסר העזה לקוות. הם קרסו סביב המדורה, עיניהם לאור ר[illegible] גבם אל החושך. לפתע חשה סילבה זוג ידיים אלימות מניף אותה למעלה.

היום, כאשר היא נזכרת באותו לילה שבו נעצר באחת חלומות הטיסה אל החופש, היא זוכרת רק את אותה האחיזה שטילטלה אותה במפתיע כלפי מעלה. „ידענו שעוקבים אחרינו. אבל כאשר ישבנו סביב המדורה לא חשבנו בהם בכלל. הרוב היו בשדה־התעופה. ביער היינו רק ארבעה. מרי ואריה חנוך, בוריס פנסון ואני. לא ראינו שום דבר, לא שמענו שום רישרוש. פתאום היינו מוקפים. פתאום הסתער בנו, בכל אחד מאיתנו. זה היה בשלוש או ארבע בבוקר.

האזיקים הללו שכבלו אותם מתוך החושך כשנפשם כבר המריאה לדרור, הטילו עליה מין שיתוק. [illegible] פתאום הרגישה שאינה יכולה להניע [illegible] את שרירי פניה, שקפאו באימה.

מ־דבר דומה אירע לה בעבור ארבע שנים, כאשר בהבשורה ללא שום אזהרה מוקדמת כי היא יוצאת לחופשי. כמו אז מתוך אימה, כך גם הפעם היתה השמחה הלא־צפויה מהממת מנשוא. וגם הפעם קפא החלק התחתון של פניה, נלפת ואין היא יכולה להניעו באופן חופשי עד עצם היום הזה.

מאז נלכדה החבורה הם שואלים את עצמם ונישאלים על־ידי אחרים — אויבים ואוהבים כאחד — מדוע לא ביטלו את מבצע הבריחה כאשר היה להם יסוד להניח כי נערך מעקב אחריהם.

סילבה היטיבה להסביר את מניעיהם. כאשר העידה במשפט, היא אמרה: „מקצתנו לא האמינו בהצלחת התוכנית או האמינו אמונה קלושה בלבד. עוד בתחנת־הרכבת הפינית שמנו לב שעוקבים אחרינו. אבל לא יכולנו לחזור אל העבר, אל הציפיה, אל הישיבה על המזוודות. חלומנו על החיים בישראל היה גדול לאין שיעור מפחד היסורים שעלולים להסב לנו".

בוריס פנסון אמר: „כל הזמן פיקפקתי אם העניין יצליח ואם יש בכלל טעם לעשותו. אבל גדולה היתה משאלתי להעניק אושר למשפחתי".

אחיה של סילבה, ישראל זלמנסון, שהיה אז בן 21, אמר: „הגורם היחיד שדחף אותי למעשה זה הוא הרצון לחיות ולעבוד במדינת־ישראל, מולדתי הרוחנית. משאלה זאת נעשתה למטרה הראשית של חיי".

עוצמת היחיד

האיכות הסגולית המיוחדת של אנשי חבורת „מבצע המטוס הלנינגראדי" נתגלתה בבית המשפט. כל כשרונם המיוחד של שלטונות הצדק הסובייטיים לא הצליח לשסות את הנאשמים אלה באלה ולחשוף כלפי חוץ חבורה שבורה, שבה מנסה כל אחד למלט את נפשו או להקל בעונשו על חשבונם של אחרים. נהפוך הוא: בזה־אחר־זה קמו הנאשמים כשכל־אחד מהם מבקש להגדיל את חלקו באחריות ובנשיאת אשמה ועומד בתוקף על כך שתרומתם של האחרים למבצע היתה מועטה. איש מהם לא־חס בחמים על עצמו. כל־אחד מהם ביקש רחמים על סילבה והתחשבות באלה שלהם היה צפוי גזר־הדין החמור מכולם.

וכך חסך המשפט, שנועד להיות זירת הסתה והוקעת של מזימות אנטי־סובייטיות, למיפגן מרשים של שאיפה לאומית, חברות ועוצמת היחיד מול השררה.

היטיב לבטא זאת בהודאתו האחרונה לפני שופטיו מארק דימשיץ, ששיתף עם קוזנייצוב נידון תחילה למוות: „אנו, קבוצת הנאשמים, אנשים שונים באופיינו אנחנו. רבים מאיתנו הכירו את האחרים רק ביום האחרון. טוב שגם כאן לא איבדנו צלם אנוש ולא התחלנו לנשוך זה את זה כעכבישים בצנצנת".

מסתבר, כי מה שלא הצליחו השלטונות הסובייטים לעשות תוך כדי החקירה המוקדמת והמשפט עצמו, הם מנסים להשלים בתקופת המאסר.

4 שנות פרידה

„הסובייטים מנסים עכשיו לתקוע טריז בין השפוטים היהודים לחברי הקבוצה הלא־יהודים, יורי פיודורוב ואלכסיי מורז'נקו. הם מדגישים את העובדה כי היהודים בישראל ובעולם מעוררים את דעת הקהל העולמית למען האסירים היהודיים ושוכחים את אלכסיי ואת יורי", אומרת סילבה.

„מורז'נקו ופיודורוב היו חלק אורגאני של החבורה בהכנת המיבצע, וכאשר נתפסו, הופיעו בגאווה ובאון במשפט תוך הפגנת הזדהות עם חבריהם. השלטונות רמזו להם שיוכלו למלט את נפשם אם יתכחשו למטרות הקבוצה, ויוקיעו אותם בפומבי. לא היה דבר קל מזה. אך השניים סירבו בבוז. אסור להניח שעכשיו יעלה בדעתם כי נשכחו או נעזבו לגורלם וכי שגו בהשליכם את יהבם עלינו", מדגישה סילבה.

כאשר נשתחררה סילבה היו צעדיה הראשונים לבקר אצל הרעיות של האסירים. לרובן ילדים בני שנתיים ופחות, פרי התייחדותם עם הבעלים באותם יומיים־שלושה של אושר, שבהם מרשה החוק הסובייטי לאסירים פוליטיים להתייחד אחת לשנה עם בשר־חיהם. מאדק קוזנייצוב ומסילבה נשללה בשרירותיות גם הזכות הזאת, ארבע שנים רצופות.

הזוג קוזנייצוב זכה לטיפול „מסור במיוחד" של החוק הסובייטי גם בשטחים אחרים. כך, למשל, לא ניתן לאבא של סילבה לבקר אצל קוזנייצוב אפילו באותם ביקורי־משורה הקבועים בחוק הסובייטי. התירוץ: אבי האשה אינו נחשב ל„קרוב משפחה משורה ראשונה". העובדה כי אביו של אדק קוזנייצוב אינו בחיים ואימו החולה לא היתה מסוגלת לבקר אצלו, לא שינתה מאום. רק דודתו, רעייתו היהודיה של המדען ולוחם־החופש אנדריי סאחארוב, הורשתה לבקר אצלו לעתים רחוקות.

רק אומץ ליבה וקשי־עורפה של סילבה היקנו לה ולבעלה חמישה ימי התייחדות מיוחלים, עליהם חלמו בארבע שנים של פרידה ושל כלא. יום אחד לכל שנה ויום אחד ב„מיקדמה" לעתיד המשותף הצפוי להם. כאשר ניצבה בפני שופטיה או חוקריה — „עכשיו אינני מפקפקת אף לרגע שביום מן הימים אלך ואתיישב בישראל. חלום זה שנתקדש באלפיים שנות תקווה לעולם לא יעזבני" — לא העזה לחלום שמשאת־נפשה תתגשם כעבור ארבע שנים.

עתה היא מקווה ומצפה ליום שבו תיקהל נרגשת לנחיתתו של מטוס, אשר יביא עימו את יקיריה: את בעלה אדק, את שני אחיה וולף וישראל ואת אביה ואחיה הצעיר שמואל, המחכים בריגה לשיחרורם.

„הבעל שלי"

בינתיים מצטעפות עיניה כשהיא זוכרת אותם. היא אוחזת ביד מלטפת את מכתביו של ישראל, אחיה, הכתובים עברית, כתיבה תמה, המציירת כל אות עברית באהבה. מכתביו של ישראל עוסקים רק בעתיד. אין בהם שום רמז על סיבלות ההווה. שפתו העברית מעוררת התרגשות בשגיאות שבה, שגיאות היכולות להיוולד רק משיטת הלימוד העצמי של אסיר־ציון, המפיחים חיים בכל גזר עתון, בכל מכתב ובכל דף של ספר עברי.

ישראל מבקש ממשפחתו בישראל לשלוח לו „ספר עברי בהמשכים" במכתבים. פרק בכל מכתב. כי „אנו מאוד מתעניינים בסיפורות העברית".

כאשר נשאלת סילבה על תוכניותיו הסיפרותיות של בעלה, עיניה מתנוצצות. „למלים שלי אין חשיבות. אבל אדק... אין ספק שהוא כישרון גדול. לי אסור לדבר, אני אולי לא אובייקטיבית. אבל אתם תראו. תקראו..."

היא נוטלת בעדינות רבה את תמונת דיוקנו מתוך האלבום המשפחתי ואומרת בקול רווי גאווה, בעברית: „זה אדק, זה — בעל שלי..." ובקול שנשמע פתאום בקושי, היא מוסיפה: „עכשיו הוא לא־כל־כך אותו דבר, עכשיו הוא לא־כל־כך צעיר כמו בתמונה".

- מכרז -
למכירה 10 ג'יפים
בלתי משומשים
שנת ייצור 1971 מודל CJ-6
עם הגה ימני
את הג'יפים ניתן לראות ב: „מחסני ערובה לעולה" כורדני, מפרץ חיפה, ביום ראשון, 22.9.74, בין השעות 9—14.
הצעות יש להגיש במעטפות סגורות לא יאוחר מיום 29.9.74, למשרדי „אלדאי", שד' שאול המלך 8 תל־אביב, קומה 9, המחלקה החקלאית.

עירית בת־ים
מכרז פומבי מס' 61/74
מכריזים בזאת על קבלת הצעות למכירה [illegible] המבנים הנטועים על שטח של כ־10 דונם באזור ברכות החמצון של עיריית בת־ים.
פרטים נוספים וטופסי הצעות אפשר לקבל במשרדי מחלקת המשק, רח' העבודה 47, אזור התעשיה, בת־ים, בכל יום בין השעות 07.00—14.00.
הצעות למכרז במעטפה סגורה ונפרדת ובציון מספר המכרז יש לשלוח או לרשום בדואר רשום עד תאריך 29.9.74 על המציעים לצרף ערבות בנקאית או ערבות [illegible] בסך [illegible] 1000 ל"י. הצעה שלא תצורף אליה ערבות כאמור לא תובא לדיון.
אין העיריה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.
י. רלקר, ראש העיריה

עדיין לא מאוחר

בקר עוד היום בתצוגות של רהיטי אמריקנה ותהנה מרהיטי איכות במחיר הישן.

אמריקנה

חברה לתעשיה ולשיווק רהיטים בע"מ

אולמי התצוגה:
רמת-גן, רח' ז'בוטינסקי 95, טל. 793524
תל-אביב, רח' בן-יהודה 90, טל. 221388
חיפה, ויטנירסקי, רח' הרצל 63, טל. 667009
באר-שבע, רח' הפלמ"ח 71, טל. 5447

במחנה

הופיע

גליון ראש השנה

ראיון עם שמעון פרס

הנוסח המלא של הראיון שנתן שר הבטחון ל„במחנה" ולגלי צה"ל לקראת ראש השנה

הפריצה לסוריה

תאור ראשון של תכנון וביצוע הפריצה של צה"ל לשטח סוריה במלחמת יום הכיפורים

תיק טנק 237 נסגר

מסיר מפורט על לחימתו של צוות טנק ישראלי בקרבות הבלימה בסיני

צלומים מחציית התעלה

פרסום ראשון של צלומים שצולמו בעת הפריצה אל התעלה וחצייתה

הדקוטה שהתרסקה ביוון

גלוי: נסיבות נפילתו של מטוס דקוטה צ'כי ב-19.11, שתואר"ה בשעתה כתאונה

הזמנה ל„חתונה"

המחזאי-הסופר יוסף בר-יוסף על הכנת מחזהו „החתונה" להצגה ב„הבימה"

הגליון הבא של „במחנה" שיופיע ערב יום הכיפורים גליון מזכרת כפול:

ראיון עם הרמטכ"ל

רב-אלוף מרדכי גור משיב לשאלות על צה"ל היום ובעתיד

מלחמת יום הכיפורים

אנשים, מצבים, רגעים, נקודות

מבט לאחור, כעבור שנה אל פניה חריפים והקשים של המלחמה, כפי שהשתקפו בספורי זוכנים ובריאיונות של כתבי וצלמי „במחנה"

חייל מילואים

בשירות או משוחרר

נצל את זכותך ללימוד חינם

אנו מציעים לך את הזכות ללימוד חינם, המוענקת לך על ידי הממשלה, ללימוד מקצוע או להשלמת בחינות הבגרות.

אם עדיין לא השתחררת תאפשר לך שיטת הלימוד שלנו בכתב, ללמוד במקום שירותך ולהמשיך לאחר מכן בביתך, לפי הקצב והיכולת האישיים שלך.

לבחירתך הקורסים הבאים:

✶ בגרות ✶ תכנות י.ב.מ.
✶ מוקדמות ✶ פרסום ויחסי ציבור
✶ גרפיקה ✶ רדיו אלקטרוניקה
✶ עיצוב פנים

גזור התלוש המצורף, הדבק ע"ג גלוית דואר או שלח במעטפה סגורה.

לכבוד
המכונים האמריקאיים ת.ד. 28124 ת"א
עבור „חייל מילואים או משוחרר"
מעונין בקורס: ....
שם .... גיל ....
כתובת .... משרת/משוחרר ....

המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב

„שקמונה"

חברה ממשלתית-עירונית לשקום הדיור בחיפה, בע"מ

טלפון 523972

רוכשת דירות יד שניה באזור חיפה

✶

לפנות: יחידת הנכסים — חיפה, רחוב המגינים 48.

קבלת קהל: ימים א', ב', ד', ה' בין השעות 08.00—12.00.

חברת ביתן דימונה בע"מ

מכריזה על מכרז רכב

סוג הרכב	שנת יצור	תאריך הטסט
סוסיתא סטיישן 13/60	1971	חודש מאי
סימקה 1100	1972	חודש פברואר
ב.מ.ו. 2000	1969	חודש אוקטובר

גמר מתן ההצעות עד לתאריך 20.9.74. עם מתן ההצעות יצורף 10% מערך ההצעה בהמחאה בנקאית.

אין החברה מתחייבת לקבל כל הצעה שהיא.

נא לפנות עם ההצעות אל מנהל המשק בין השעות 8.00—12.00 בימי א'—ה'.

ההשקעה הבטוחה ביותר היום!

ביתנים למכירה באיזור התעשיה - יהוד

בקומת מרתף, קרקע וקומות עליונות. כניסה — מאי 75.

פרטים: חברת ספרטקוס בע"מ, טלפון 03-903882, משעה 16.00—19.00

סלון גורן

אלנבי 111, פינת שד' תמר, טלפון 616946

מאחל לצה"ל ולכל בית ישראל שנה טובה

לקראת החגים המכירה במחירי קרן טלויזיות ותנורים

תוצרת חוץ ותוצרת הארץ.

מערכות סטריאו, טייפים, ומוצרי חשמל ביתיים.

הכנסו — ותוכחו

מחלקה מיוחדת לעולים

למד בטכני של חיל האויר

„נוסחת הפלא" לצירוף המפד"ל התסיסה את האופוזיציה בל"ע

השרים קול והאוזנר נטו לקבל את ההצעה החדשה בשאלת „מיהו יהודי", מבלי להביאה לאישור המוסדות הנבחרים במפלגה ✶ אולם כשנתגלה שההצעה לא תימנע מבתי-הדין הרבניים לנהוג כרצונם — הם הפכו מטרה לחיצי-הביקורת של חבריהם ✶ עתה נאלצים מנהיגי הל"ע לערוך נסיגה טאקטית, אך האופוזיציה במפלגה עדיין אינה משוכנעת שהם לא ייכנעו בסופו של דבר

מאת אריה אבנרי

„נוסחת הפלא", שבאמצעותה מנסים בימים אלה ראש הממשלה, יצחק רבין, ושר המשפטים והדתות, חיים צדוק, להחזיר את המפד"ל אל חיק הממשלה — נתגלתה השבוע כבלולה, שכוח השפעתה מוגבל. אין היא מסוגלת לעקוף את בעיית „מיהו יהודי" העקיבה על היחסים שבין הציבור החילוני לציבור הדתי במדינה.

לכאורה, יש בה, בנוסחה חדשה זו, כל הסממנים של פתרון, היכול להניח את דעת שני הצדדים: מפלגת העבודה אינה משנה את חוק השבות („מיהו יהודי") ואינה נעניית לדרישתה המקורית של המפד"ל, לפיה רק מי שגוייר כהלכה (על-ידי רב אורתודוכסי) הוא יהודי. המפד"ל, מצידה, אינה נסוגה מתביעתה לשנות את החוק הנ"ל, ומתמידה בהתנגדותה להמשך המצב הקיים, שבו נרשמים כיהודים במירשם התושבים גם עולים שלא גויירו על-ידי רבנים אורתודוכסים.

הנוסחה החדשה קובעת בפשטות, כי במשך שנה לא יירשם במירשם-התושבים הלאום של עולים שגויירו על-ידי רבנים אורתודוכסים, קונסרבטיבים ורפורמים כאחד. הנוסחה תהיה מעוגנת — בהתאם להצעה — בחוק, שיהיה בבחינת „הוראת שעה" ותוקפו יהיה, כאמור, למשך שנה אחת בלבד. בפרק זמן זה תמשיך ועדת-השרים לענייני גיור את עבודתה, ותנסה למצוא תשובה לשאלה הנצחית: מיהו יהודי?

כולם יכלו, איפוא, לחיות מרוצים. ראש הממשלה, יצחק רבין, המבקש להרחיב את המסגרת הצרה של ממשלתו; שר המשפטים והדתות, חיים צדוק, שעמל באחרונה ללא ליאות עד שעלה בידו להכין את הנוסחה; וכמובן, חברי-הכנסת הוותיקים של המפד"ל, ד"ר יוסף בורג וד"ר יצחק רפאל, החפצים בכל מאודם לחזור ולשבת ליד שולחן הממשלה.

חיזוק הנצים

אלא ששתי השותפות של מפלגת העבודה לקואליציה — מפ"ם ול"ע — קיבלו את הנוסחה ב„רגשות מעורבים". מצד אחד, הן חשו הקלה בכך שבעיית „מיהו יהודי" הוקפאה למשך שנה, ובסיסה של הממשלה הורחב; אך, מצד שני, הבינו שתי המפלגות הללו, כי הצטרפות המפד"ל לממשלה משמעותה חיזוק המחנה הניצי, בעוד ששתיהן שייכות דווקא למחנה היוני.

ראש הממשלה הצליח להרגיען באומרו, כי המפד"ל הסכימה „להשתלב" במהלכים המדיניים, הנעשים עתה, לרבות המו"מ הצפוי עם ירדן.

בסוף השבוע שעבר, יכול היה ראש הממשלה לעבור לשלב הבא: הוא זימן אליו משלחת של נציגי הסיעות השונות במפד"ל, כדי להגיש לה באורח רשמי את ההצעה להצטרף לקואליציה הממשלתית על יסוד הנוסחה האמורה. במהלך הפגישה, נשאל רבין שאלות קשות רבות, ולדברי חברי המשלחת, הוא עמד בהן בכבוד.

אחת השאלות, שהוצגה על-ידי נציג צעירי המפלגה, דניאל ורמוס, היתה: „האם נכונים דבריו של השר משה קול, כי הבטחת למסור לו מכתב, שבו ייאמר במפורש, כי תהיה החלטתה של ועדת-השרים לענייני גיור אשר תהיה — חוק „מיהו יהודי" לא ישונה?"

תגובת רבין היתה קצרה וחד-משמעית: „לא היו ולא יהיו כל התחייבויות מתחת לשולחן או מעל השולחן. הסכם על צרוף המפד"ל יהיה גלוי וברור לכל הצדדים".

די היה בתשובה זו, אשר סתרה את המידע על המכתב, כדי להעמיק את התסיסה הפנימית בל"ע.

תסיסה זו החלה מייד אחרי שנודע, כי ראשי המפלגה, השרים משה קול וגדעון האוזנר, נוטים להסכים להצעת ראש הממשלה לצרף את המפד"ל לקואליציה הממשלתית. חוגים מסויימים בל"ע החלו להרהר בקול, מדוע לא טרחו שני השרים הללו להביא את הנושא לדיון במוסדות הנבחרים של המפלגה, בטרם ניתנה התחייבות ג'נטלמנית לראש הממשלה.

שר התיירות, משה קול, מסר אומנם בישיבת הנהלת מפלגתו דו"ח קצר על הנעשה מאחורי הקלעים. סיפר על המכתב שהובטח לו, הקובע, לדבריו, „שוויון דרמטי" ביהדות, אך נמנע מלקיים דיון בסוגיה זו. יתרה מזו: הוא אף ביקש מהנוכחים, שלא לעשות פירסום פומבי למידע שנמסר עליו.

מורת רוח

היה זה ח"כ הלל זיידל, המגלה באחרונה עמדות עצמאיות וזקיפות-קומה מול ראשי המפלגה, אשר הביע מורת-רוח גלויה מהצטרפותה של המפד"ל לממשלה.

„אם אומנם חיונית הצטרפותה של המפד"ל לממשלה, בגלל מצב-החירום שבו אנו נתונים, מדוע לא להקים ממשלת חירום לאומית?" — שאל זיידל. שאלה נוקבת, שעד כה, לא קיבל עליה תשובה הנוחה את דעתו.

עד מהרה קיבל סיוע ממקור לא צפוי: יו"ר הנהלת המפלגה, עו"ד יצחק נגר, שהיה ידוע כ„הולך בתלם" עד כה. גם לעו"ד נגר לא היה ברור, מדוע דווקא הצטרפות המפד"ל לממשלה תחזק אותה כלפי חוץ בעמידתה הבטחונית והמדינית, בתקופה הרת-גורל זו. מן הסתם, הוא מיצע גם מכך, שהגוף שהוא עומד בראשו, לא כונס לדיון מעמיק בעניין זה (רק אתמול, לאחר שאירעו כמה התפתחויות במפלגה, נתנו השרים קול והאוזנר „אור ירוק" לכינוס הנהלת המפלגה — והפעם ללא הגבלה).

תמיהה מסוג אחר היתה כלפי השר-ללא-תיק, גדעון האוזנר. מזכור, היה זה דווקא הוא שהגיש בכנסת הקודמת (כשעה שהיה „רק" ח"כ) הצעת-חוק פרטית, אשר תקבע, כי לזוגות שאינם יכולים להינשא בנישואין דתיים (כגון כהן וגרושה) תינתן אפשרות להינשא בנישואין אזרחיים ממלכתיים ומוכרים. הצעת החוק אשר נשאה את שמו של בעליה, עוררה סערה בכנסת. המפד"ל, איימה לפרוש מהקואליציה הממשלתית. ל"ע, לעומת זאת, איימה איום דומה, באם לא יתאפשר לה להגיש את ההצעה למליאת הכנסת.

בסופו של דבר נמצאה הפשרה: שתי המפלגות נותרו בממשלה, והצעת-החוק נותרה באחת ממגירות הכנסת. סוכם, אומנם, שכעבור שנה תוכל הל"ע להגישה, אך חלפו כבר שלוש שנים מאז.

מכל מקום, היה ברור, שהמפד"ל והל"ע (הנחשבת למפלגה ה„מושכת" בכיוונים אנטי-דתיים) היו יכולות לחיות תחת כיפה אחת.

השר קול התבטא תמיד: „אינני אנטי-דתי. אני פוקד לעתים תכופות את בית הכנסת, ואנו מכבדים את הדת ומעריכים את המורשת המסורתית של היהדות. אבל ישנם עקרונות שצריך לעמוד עליהם, ואחד מהם הוא כפיה דתית".

שאל עסקן בכיר של הל"ע: „מדוע האוזנר הסכים בקלות רבה כל כך לקבל את הנוסחה החדשה מבלי שטרח לבדוק את המסתתר מאחוריה?"

„בורות מפתיעה"

שאלתו של העסקן לא נשאלת בחלל הריק. בראשית שבוע זה, יומיים לפני שראש הממשלה יצא לביקורו בוושינגטון, פירסם „ידיעות אחרונות" את מהותו של „חומר-הנפץ", הטמון בנוסחה החדשה.

בידיעה נאמר, כי במיפגש פנימי של פעילים מרכזיים במפד"ל הסבירו אנשיו של ח"כ יצחק רפאל, כי הנוסחה החדשה טובה עבור השתיים. הנימוק: כל העולים הגרים יוסיפו, אומנם, ברשימת אחת והלאום לא יירשם במירשם התושבים, אבל בתי-הדין הרבניים בארץ יכירו רק בגיורים של אותם עולים שגויירו בידי רבנים אורתודוכסיים. יתרה מזו: לגבי גירושין ונישואין, רק בעלי תעודות גיור כהלכה, יוכלו לעשות זאת במשך אותה שנה ללא בעיות.

הידיעה ב„ידיעות אחרונות" החלה להכות גלים. שר המשפטים והדתות, חיים צדוק, העיר למקורביו: „נראה לי, שחוגים בתוך המפד"ל נותנים יותר מדי פירושים סובביים לנוסחה, וכדרך זו מחבלים בסיכויי צירוף מפלגתם לקואליציה הממשלתית". עם זאת, הוא לא יכול היה לסתור את הפירוש שניתן לנוסחה.

חבר מועצת עיריית ירושלים מטעם הל"ע, עו"ד אורי הופרט, המכהן גם כיו"ר הליגה למניעת כפיה דתית, קפץ על המידע החדש כעל מוצא שלל רב: „השרים קול והאוזנר גילו בורות מפתיעה, בשעה שנפגשו עם ראש הממשלה ושר המשפטים ושמעו את הנוסחה החדשה. הם לא העלו על דעתם, שהמפד"ל תשתמש בכל מיני טריקים, כדי לעקוף את הנוסחה ולהפכה שלא תהיה ככתבה וכלשונה, אלא בהתאם לפירוש שהיא תיתן לה. אילו היתה קיימת דמוקרטיזציה פנימית במפלגתנו, והשרים קול והאוזנר לא היו כופים את דעתם, היתה הנוסחה נדחית בשתי ידיים".

עו"ד הופרט לא הסתפק בכך ושיגר מכתב דחוף אל יו"ר מרכז הל"ע, שבו כתב, בין היתר: „הצעת המפד"ל-העבודה לעכב לשנה אחת את רישומם של עולים גרים בכל הנוגע לפריטי לאום-דת במירשם התושבים, היא מעשה המנציח את שליטת האורתודוכסיה, תוך הכרזת מלחמת-תרבות על כל זרמי היהדות. תהיה זו הצטדקות צינית ובלתי-הוגנת לומר, שהמדובר הוא בשנה אחת בלבד. תהיה זו „שנת האוזנרית", ודינה כדין השנה אשר הקציבה הל"ע להצעת גדעון האוזנר, לגבי חוק פסולי החיתון".

פרשת דרכים

האופוזיציה הפנימית במפלגה גברה עוד יותר, כאשר התברר, כי גם מזכיר תנועת העבודה הליברלית (תע"ל) — חבר הוועדה המרכזית של ההסתדרות, אברהם חסון, יצא נגד נוסחת קבלת המפד"ל לחיק הממשלה. חסון, יליד דרום-אמריקה וחבר משק תל-יצחק, הקפיד עד כה לשמור על יחסים טובים עם הצמרת הוותיקה של המפלגה, אך עתה הגיע למסקנה, כי ל"ע הגיעה לפרשת דרכים ויש לעצור אותה מלהמשיך בדרך הלא-נכונה.

„על הפרק עומדת עתה התוכנית להקים מרכז ליברלי חזק עם תנועת ר"צ ו„שינוי"", הסביר חסון, „עבור הל"ע זו הזדמנות טובה לצאת למרחב ולהפוך ממפלגה קטנה למפלגה בעלת כמות משמעותית. אם אומנם, תתמוך בנוסחה הזו, שלה מתנגדות בחריפות ר"צ ו„שינוי", יקיץ הקץ על המרכז הזה".

הוסיף חסון: „איני רואה גם כל הרחבה בבסיס של הממשלה באמצעות המפד"ל, שבו הצטרפותה לקואליציה תיגרור אחריה את פרישת ר"צ. כמה חברי כנסת של המפד"ל ושל מפלגת העבודה עלולים שלא להצביע עבור הממשלה בעניין זה; ובסה"כ יהיה זה חילוף המצביעים. הנהנית, מכך תהיה, אולי, המפד"ל, המבקשת לפתור את בעיותיה הכספיות, באמצעות הקואליציה הממשלתית".

כאשר התקיימה, איפוא, ביום שני האחרון פגישתו של ראש הממשלה עם [illegible] הל"ע (למפלגה זו ארבעה ח"כים בכנסת, אך היא [illegible]) [illegible] של השרים קול והאוזנר. במהלך הפגישה התברר, כי הם ערכו נסיגה טאקטית. השר קול אמר [illegible] שהנוסחה [illegible] בהדות, הוא [illegible] של הל"ע, לפיה במשך „שנת ההקפאה" לא יירשמו כלל עולים במירשם התושבים ולא רק העולים הגרים.

השר האוזנר אמר, כי יהיה צורך לערוך בדיקה מחודשת של הנוסחה, נוכח דברי הפרשנות שהעניקו לה החוגים הדתיים.

התדמית נפגעה

ראש הממשלה ושר המשפטים והדתות לא היו יכולים לסתור את הפרשנות, שהודלפה מחוגי המפד"ל. „בתי-הדין הרבניים הם אוטונומיים והם יוכלו לפעול בענייני גירושין ונישואין בהתאם למקובל כיום. אי אפשר לכפות עליהם דבר", הסביר השר צדוק, „אבל חשוב שיהיה ברור, שהנוסחה החדשה שונה מהקודמת, אשר עליה דובר לפני כמה שבועות. אז — היתה התחייבות מסויימת, כי אם לא יהיה הסכם, תתקבל נוסחת-פשרה, שלפיה יהודי הוא מי שגוייר עפ"י הנהוג ומקובל בישראל מדור לדור; ואילו הפעם אין כל התחייבות מראש".

„ומה יהיה בתום שנה?" — הוא נשאל ע"י אחד הנוכחים.

שר המשפטים והדתות: „או שוועדת השרים תמצא הסדר חוקי מוסכם ואז יירשמו לפיו כל אלה שרישומם הושעה; או שוועדת-השרים לא תמצא הסדר ואז יירשמו אלה שרישומם הושעה לפי החוק הקיים".

דברי ההסבר של ראש הממשלה ושר המשפטים הותירו טעם מר בפיהם של חברי המשלחת. היה ברור, כי ההתחייבות המוקדמת שהעניקו ראשי הל"ע לראש הממשלה היתה נחופזת מדי, מה גם שתדמיתה של המפלגה נתערערה במידה בלתי מבוטלת בעיני הציבור הרחב.

„אני חושש מאוד, שאם תצטרף המפד"ל ותפרוש ר"צ, יהיה לנו הפסד קולות ניכר בבחירות הבאות", הזהיר ח"כ זיידל.

מאחר שראש הממשלה יצא בינתיים לחו"ל, לא היה מקום להמשיך במגעים, כדי לנסות ולמצוא מוצא מהסבך. שר המשפטים והדתות עצמו ניסה להסביר, לקראת סוף השבוע, מדוע אין כל דרך „לנטרל" את האפשרויות הטמונות בנוסחה: „לפי התקנות הקיימות בענייני רישום-נישואין, חייב כל זוג העומד להינשא — תושבים ותיקים ועולים חדשים — למלא טפסים מלאים על הגיור, לרבות תעודות-גיור. אם אחד הצדדים או שניהם גויירו, הרבנים יכולים לפסוק לפי ראות עיניהם ולקבוע, אם הגיור נעשה לפי ההלכה או לא. ואין הם חייבים להתחשב ברישומים של מירשם התושבים. נעשו אומנם נסיונות לשנות מצב זה, באמצעות בית המשפט העליון, אך הם לא עלו יפה".

המסקנה שנתבקשה מדבריו של השר: הנוסחה אינה אלא „בועת סבון", שנועדה לצרף את המפד"ל לממשלה תוך הנצחת המצב הקיים, ומבלי שהמפד"ל תצטרך, לדעת הח"כים בורג ורפאל, לשאול פעם נוספת בעצת הרבנות הראשית.

אורי הופרט
מכתב חריף

אברהם חסון
החמצת הזדמנות

ואומנם, מזכיר הל"ע, יצחק ברקאי, אמר בסוף השבוע: „עתה, לאור ההסברים ששמענו מראש הממשלה ושר המשפטים, ובעקבות דברי הפרשנות של המפד"ל, נראה שהדרך הבדוקה ביותר היא להוריד מעל סדר היום את הנוסחה האמורה ולהציע למפד"ל להצטרף לממשלה, בלי להעלות כלל את שאלת „מיהו יהודי". נראה לי, של"ע לא יתמכו בנוסחה הקיימת — לא בצורתה הנוכחית; ולא אם יבוצעו בה „שיפוצים"".

ברקאי הביע מורת-רוח מכך, שמרכז המפד"ל מתכנס ביום ראשון הקרוב, כדי לקבוע עובדות מוגמרות בצורת מתן תשובה חיובית לרבין. ע"י כך יופעל לחץ על שתי השותפות האחרות לקואליציה — הל"ע ומפ"ם (שאף היא החלה לגלות השבוע התנגדות לנוסחה האמורה).

אך יש הסבורים אחרת. אחד מהם, עו"ד אורי הופרט אומר: „אין לי ספק שהל"ע תתקפל לבסוף ותסכים לצירוף המפד"ל. הנסיון מוכיח שיש שרים מקצועיים, שהכסאות חשובים להם יותר מהעקרונות".

לוטו

הנהלת מפעל הפיס

מודיעה כי, לרגל ראש השנה

תתקיים השבוע הגרלת הלוטו ביום שני (16.9)

המועד האחרון למסירת טפסי הלוטו, הוא ביום ראשון, 15.9.74, עד שעות הערב.

✶ המועד המדויק יפורסם בכניסה לאולם מפעל הפיס.

לוטו

השבוע בלוטו

הסכום
בפרס הראשון (כולל העברה)

450,000 ל"י

*כפוף לערעורים

לרגל החג החגרלה תתקיים ביום שני, 16.9.74
יום ראשון המועד האחרון למסירת טפסי הלוטו

אוניברסיטת תל־אביב

היחידה לרישום וקבלה

מודיעה על
המשך רישום מועמדים
לקראת התואר השני
בפאקולטה למדעי ההנדסה

למחלקות:

1. מכניקה, חמרים ומבנים
2. זרימה ומעבר חום
3. הנדסה חשמל ואלקטרוניקה
4. לימודים בין־תחומיים וביו־הנדסה

הרישום יסתיים ביום ד' 16.10.1974

מוצעות מספר משרות לאסיסטנטים.

טופסי רישום ניתן לקבל ע"י פניה בכתב או אישית ביחידה לרישום ולקבלה בבניין מכסיקו, קריית האוניברסיטה ברמת־אביב.

שעות הקבלה
בימים א'—ה' בשעות 08.00—14.00.
בימי ד' בשעות 15.00—17.00.
טל. 3־2־411191.

קונה רציני מעונין
לשכור בשכר־חודשי
חצר ומבנה

מ־150—250 מטר־מרובע

כולל חבור חשמלי 60 אמפר עבור מסגריה,

בסביבות תל־אביב, בת־ים, ראשון־לציון פתח־תקוה ורמלה.

בהצעות נא לפנות ת.ד. 28705 ת"א עבור עסוס

למכירה מפעל קונפקציה

אפשרות הפעלת 80 מכונות תפירה בסרט נע או רגיל.

שטח הבנין כ־800 מ"ר ונמצא בשכירות.

המפעל מעודכן בעיקר לעבודות מכנסיים לבינים ומעילים.

לרציניים בלבד
לפנות אל: מתפרת העמק, ברוך ובני בע"מ
ת.ד. 36, מגדל העמק.

נותרו רק יומיים
לראש השנה

כדאי לך להפתיע את אשתך וילדיך ולהזמין מיד מקומות ארוח ברוב בתי המלון בארץ!

פנה עוד היום או ביום ראשון
לכל אחד ממשרדי

„און" ארוח ונופש בע"מ
הותיקה בחברות הנופש בארץ!!

המשרד הראשי חיפה, הרצל 22, 645404
סניפים: שדרות הנשיא 126, 82277 ● תל־אביב אלנבי 113, 612567; ככר דיזנגוף: ריינס 4 248306 ● נתניה: רח' הרצל 4, 22947 ● ירושלים: רחוב שמאי 8, 224624.

מכרז רכב מס' 2/74

מפעלי תובלה בע"מ
מוציאה למכירה 7 גוררים
מתוצרת „מק" דגם x 8635

המכוניות משנת ייצור 1968.

את הרכב ניתן לראות בחצר מפעלנו באזור התעשיה בבאר־שבע.

הצעות יש להגיש בכתב למזכירות החברה בבאר־שבע, ת.ד. 72, עד ליום 29.9.74 שעה 12.00. בצרוף פקדון בשעור של 10% מסכום ההצעה.

אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא. כן תנתן עדיפות במכרז להצעות של עובדי החברה.

מגרש צמוד לבנייה!
בהוד השרון
36,000.- ל"י

הבינלאומית להשקעות, אלנבי 116 ת"א

למכירה
ביבר ליילנד

מודל 70
במצב טוב
לאחר מבחן שנתי
לפנות 057—77486

למכירה
באשדוד

מפעל קונפקציה
אופנתית ליצוא

שוק מקומי,
על כל סוגי המכונות
כל המעוניין יתקשר
לטל. 055—23627
ת.ד. 149, אשדוד.

השכרת מלגזות
דיזל, 2 טון
מדגם קלרק
לפנות סנדלר ושות'
טל' 04־712454 ת.ד. 165,
קרית־ביאליק.

בהזדמנות בדמ"מ, בת"א,
5 ק"ב (כל הקומה)
לעסקים / לבית־מלאכה / למשרדים.
629865

למכירה
2 טרקטורים
A 46 8D
במצב מצויין
261388, תל־אביב.

למכירה
משאית ליילנד
(או שותפות)
+ עבודה על מיקסר
875191 בערב.

בבאר־שבע
בעל חנות מרכזית ביותר
מעונין
בסוכנות רצינית
ערבויות מובטחות
ת.ד. 146, באר־שבע,
עבור „סוכנות".

מזלג הרמת
קלארק
1 טון — גלגלי אויר,
אוטומטי.
טל': 876354, 624831.

ב"ה

פורת יוסף

הועד הציבורי העולמי
להקמת
ישיבת פורת יוסף
בעיר העתיקה ירושלים

תחל שנה וברכותיה

מתוך שבח והודאה לחקב"ה על שחיינו וזכנו לסיים את
האגף הראשון של בנין ישיבת „פורת יוסף"
בעיר העתיקה

הננו מתכבדים להזמין את הציבור
לתפילת הימים הנוראים
שתתקיים אי"ה
באולם בית המדרש החדש של הישיבה
מול הכותל המערבי
בנוכחותו של מרן הגאון המפורסם
הראשון לציון הרב הראשי לישראל

כמוהר"ר **עובדיה יוסף** שליט"א
נשיא הישיבה

שישא מדברותיו ביום ראשון דראש השנה
מענינא דיומא ויעבור לפני התיבה בתפילת מוסף.

תפילת שחרית: בראש השנה בשעה 7

וביום הכיפורים בשעה 6.30 בבוקר
והקב"ה המקבל תפילות יקבל תפילותינו ברצון
ויכתבנו בשנה טובה ומבורכת לחיים טובים ולשלום,
כתיבה וחתימה טובה לאלתר
ותזכו לשנים רבות נעימות וטובות

הנהלת ועד הבנין

בגליון ערב ראש השנה ובמוסף החיים הדתיים בישראל
של

הצופה

ראיון מיוחד עם הרב הראשי לישראל, הרב שלמה גורן, על מלחמת יום הכיפורים.
*
סימפוזיון מקיף על הנושא: הציבור הדתי־הלאומי במאבק על דמותה היהודית של מדינת ישראל, בהשתתפות ראשי היהדות הדתית־לאומית בארץ.
*
שר האוצר, י. רבינוביץ, בראיון מיוחד ל„הצפה" על התמורות בחברה ובמשק הישראלי בשנת תשל"ד והציפיות לקראת שנת תשל"ה.
*
מ. אונא: בין מדיניות חוץ לחזון משיחי.
*
דר' פ. רוזנבליט: האתגר של יטבתה.
*
א.י. ברור: ביצור החזית הפנימית מול האויבים מבחוץ.
*
מ. קרונה: אחרית כראשית / הכרעות מדיניות בפרספקטיבה היסטורית.
*
מ. אוריין: ונתנה תוקף גבורת היום (נרות נשמה לזכר הבנים שנפלו).
*
מאמרים, פרקי ספרות וריפורטזות בנושאי דת, חברה ומדיניות
*
* היכן אפשר לסעוד בסעודה כשרה ברומניה?
* מתי מדליקים נרות בטוקיו?
* מתי יוצאת השבת בשארם א' שייך?
על כל אלה ועל שאלות אחרות תוכל לקבל תשובה ב...

מדריך כשרות ולוח עולמי לחדלקת הנר
שיצורף בערב ראש השנה לגליון החג

רשות השידור

הקלטה פומבית של שתי תוכניות הרדיו
ביום ראשון, 22.9.1974, בשעה 20.30
באולם „בית הסתדרות המורים" רח' בן־סרוק 8, תל־אביב

„שוב יוצא הזמר"

משתתפים: —
* אילנה רובינא * עוזי מאירי
* חבורת „רננים" * שירה בציבור
* שעשועון נושא פרסים
* מנחה: שלמה ניצן
* עורך ומפיק: גיל אלדמע

„מארבע כנפות תבל"
אכסניה לשירי עמים

משתתפים: —
* אלכסנדרה * לוליק
* האחים והאחיות
* מנחה: משה טימור
* מפיק ועורך: אמליה נאמן
* כרטיסים: — „הדרך", אבן גבירול 90, תל־אביב
אזרח, שלם את אגרת הרדיו והטלוויזיה!!

מוהלים שואלים על שמות לנימולים

מוהלים מקשים — האם מותר לקרוא לילד יהודי על שמו של רשע — אפילו הוא יהודי? והאם מותר לקרוא ליהודי על שמו של גוי — אפילו הוא אחד מחסידי אומות העולם?

מאת **מנחם ברש**

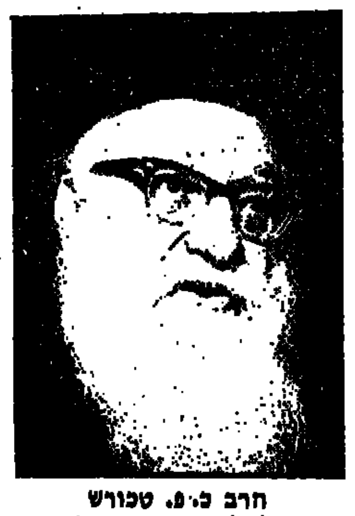

הרב כ.פ. טכורש
„לא לנטוש את התפקיד"

מעשה במוהל אחד, ששנה בשאלת־חכם אל הרב כ.פ. טכורש, מחשובי הרבנים בתל־אביב וחבר במועצת הרבנות הראשית: ילמדני רבנו אם נהגתי כשורה. הוזמנתי לבצע ברית־מילה אצל זוג הורים מאושרים שנולד להם בן־זכר למזל טוב. אחרי כריתת הערלה והפריעה ולאחר אמירת הברכה על הכוס, כאשר הגענו לקריאת שמו של הרך הנימול, אמר אבי־הבן שהחליט לקרוא את שם בנו — נמרוד. הזדעזעתי כל־כולי. הן עליו נאמר בתורה: „הוא החל להיות גיבור בארץ. גיבור ציד לפני השם". ואמרו חכמי התלמוד שהיה ניבור להמריד כל העולם על הקדוש־ברוך־הוא בעצת דור־ההפלגה, צד דעתן של בריות בפיו ומטעה אותם למרוד במקום ומתכוון להקניט את השם על פניו. כמה זכה מורד ראשון זה במלכות שמיים שילד בישראל ייקרא על שמו?

כך הרהרתי וסירבתי לקרוא את הילד על שם אחד מראשי הכופרים באלוקי ישראל. קהל המוזמנים שנכחו בטקס היו מחולקים בדעותיהם, הללו מצדיקים אותי והללו מתנפלים עלי. אך אני לא יכולתי לקבל על מצפוני קריאת שם מכוער כזה לילד יהודי במדינת־ישראל. מיהרתי לאסוף את חפצי והסתלקתי מן המקום. שאלתי: האם נהגתי כשורה וכהלכה והאם עלי לנהוג כך גם בעתיד אם יזדמנו לי עוד מקרים כאלה?

שדה פרוץ ומופקר

ועוד מעשה במוהל אחר, ששנה אף הוא אל הרב כ.פ. טכורש ושאלה בפיו: לפני הברית אצל משפחה מכובדת בתל־אביב נודע לו כי ההורים החליטו לקרוא את שם בנם על שם גוי אחד, מחסידי־אומות־העולם, שבתקופת השואה עשה חסד עם יהודים והציל רבים מהם ממוות. שאלתו: כיצד לנהוג במקרה כזה: האם להסתלק מן המקום ולא לעשות דבר בניגוד למצפונו — ויחפש לו האב מוהל אחר שימול את בנו ויעשה רצונו בענין השם — או שמא לבצע את המילה ולעזוב את המקום עוד לפני הברכה על הכוס ולפני קריאת השם? אם אין אחר שיברך על הכוס, האם מותר לו לברך ולא לקרוא את שם הילד? ושמא, מפני דרכי שלום וכדי למנוע מחלוקת, מוטב לו לוותר על דעתו, להשלים את הטקס כולו ולקרוא את שם הילד כשם אותו גוי, כרצון הוריו?

השאלות היו בלתי־רגילות וקשות. שדה זו של קריאת שמות לילדי ישראל — פרוץ ומופקר. שמות כנמרוד או ירבעם, גלית או איזבל אינם נדירים עוד במדינת־ישראל החדשה וה„חדשנית". איש הטוב בעיניו יעשה. הרב טכורש פתח בחקירה מקיפה, עיין במקורות, צלל לעומקה של הלכה, בעיקר חיזר וביקש לדעת: מה זה שם? סתם שם שהורים מחליטים להצמיד לילדם או יש לזה משמעות עמוקה יותר? התוצאה של עיונו: מחקר מקיף על „דיני שמות נכריים לילדי ישראל" ב„שנה בשנה" ספר־השנה המצוין של היכל־שלמה, העומד להופיע ברבים בימים הקרובים לקראת ראש השנה התשל"ה בעריכתו של הרב אהרון פיצ'ניק.

שם ליהודי — כותב הרב טכורש — אינו דבר של מה־בכך ורבה השפעתו הרוחנית־מוסרית על נפש האדם הנושא את השם. את הפסוק „ויבוא אל האדם לראות מה יקרא לו, וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו", פירשו חכמים ראשונים, שמשמעותו של כל שם הוא, שיש בשם משום מהותה של הנפש, ואפילו גופו של האדם מושפע משמו.

אחד מתלמידיו של הרשב"א (רבי שלמה בן אדרת, מחשובי פרשני התלמוד) כתב בסיפרו כי כל שם שהאדם קורא איננו דבר סתמי וחיצוני, אלא פנימי־נפשי ושורש עצמותו, הקובע את דמות דיוקנו הרוחני. כך לגבי האדם וכך לגבי כל חפץ וכל עצם. השם הוא עצמותו ומהותו הרוחנית.

הרמב"ן (רבי משה בן נחמן, מגדולי פרשני המקרא והתלמוד) מוסיף על דברים אלה ואומר: כל דבר ודבר נרמז בשמו ומכאן האיסור החמור להזכיר לשווא וללא צורך את שמו של הקדוש־ברוך־הוא. השם מורה על חשיבות. מפני טעם זה לא הוזכרו בשמותיהם כל הדורות שבין אדם הראשון ואברהם אבינו, כי דורות אלו לא נתקיימו ונשמדו ורק שת ואנוש ונח הוזכרו בשמותיהם, כי מהם נבנה העולם והובטח המשך הדורות.

הרב טכורש מצטט את דברי המדרש, שלעולם יבדוק אדם בשמות לקרא לבנו בשם שיעשהו ראוי להיות צדיק, כי לפעמים השם גורם טוב או גורם רע. כפי שמצינו בכמה מקומות בתנ"ך, ששמות האנשים העידו על צדקתם או רישעתם. יש אדם שכל הנקראים על שמו יצליחו לגדולה, יאריכו ימים ויעמידו תולדות, ויש חלילה להיפך. וידועה הסגולה הנפוצה בישראל לשנות את שמו של חולה מסוכן או להוסיף לו שם על שמו המרמז על בריאות ואריכות ימים.

מחבר המחקר מצטט את דברי התלמוד: ארבע מידות נאמרו בשמות. יש ששמותם נאים ומעשיהם נאים. יש ששמותם כעורים ומעשיהם כעורים, יש ששמותם כעורים ומעשיהם נאים ויש ששמותם נאים ומעשיהם כעורים. והדוגמאות לכל סוג — רבות למדי. יש ששמו של האדם גורם את התוצאה רק כעבור מיספר דורות, כפי שמסופר על רות ודוד. מה המשמעות של השם רות? — שואל התלמוד, והוא עונה: על שזכתה ויצא ממנה דוד המלך כעבור כמה דורות והוא הרווה לקדוש־ברוך־הוא בספר תהילים שחיבר והוא מלא שירות ותשבחות, רגש ואמונה. וכל אלה באו לו מחמת התורשה מסבתא רות. שהשם שנקראה הטביע בנשמת תכונות כאלה, שהתפתחו והגיעו לשיא אצל נכדה דוד המלך.

מכאן המסקנה, שלשם השלכה חשובה מאד על אופיו ותכונתו של האדם הנושאו, ומשום כך יש להיזהר בכל הזהירות שלא לתת לילדים שמות מורים ומכוערים של אנשים חוטאים, בעלי אופי ותכונות מפוקפקים ולהשתדל לקרוא לילדים בשמות יפים של אישים דגולים ואנשי מעלה בתבונה ומעשים טובים. ואין לך שמות יפים יותר מאשר אלה המנציחים זכר הורים זקנים ובני־משפחה שהלכו לעולמם והנותנים ביטוי להמשך השרשרת המשפחתית.

הרב טכורש מצא סימוכין לרוב בסיפרות התלמודית וההלכתית שאסור לקרוא שמות של רשעים ושל נכרים, כי „שם רשעים ירקב" ואין להעלותם על דל שפתים. כך אין התלמוד רואה בעין יפה שמות „דואג" (על שם דואג האדומי), אבשלום (שמרד באביו והיה רשע), שבנא (והחתיו בפנץ השם שבנא) ושם של כל רשע שמעשיו אינם יכולים לשמש לדוגמה לילד בישראל.

קיים גם איסור של קריאת ילד יהודי על שמו של נוכרי, שהרי לא נגאלו ישראל ממצרים אלא על שום שלא שינו את שמותיהם העבריים ולא סיגלו לעצמם שמות נכריים ולועזיים. ראובן ושמעון באו למצרים וראובן ושמעון יצאו משם. לא קראו ליהודה — רופוס ולא לראובן — לוליאנוס ולא ליוסף — ליסטים, ולא לבנימין — אלכסנדר. מכאן משמע שיש איסור גמור לקרוא ליהודי על שמו של נוכרי וכי זכות גדולה היא להידבק בשמות עבריים מובהקים עד שבגללם נגאלו אבותינו ממצרים.

בדרכי נועם

יש בין חכמי ישראל האומרים, שאין לקרוא לילדי ישראל שמות אלא מאלה שנתקבלו מאברהם אבינו ואילך. לכן אין לקרוא שמות כמו שם, עבר, אדם, נח מפני שלא ראוי לקרוא שמות מאלה שהיו לפני אברהם, אבי האומה הישראלית. עם זאת יש לציין שלא מצאים חכמי ישראל החולקים על דעה זו ואכן צוים אנחנו ששמות כמו נח או אדם נפוצים מאד בישראל.

אשר לשאלות של שני המוהלים מגיע

(סוף בעמוד 18)

„ארצנו היפה"
לוח שנה
בצירוף
חידון
נושא פרסים

לוח שנה - שי בנק לאומי, ובו 6 צילומי טבע ונוף ישראל בצבעים, מצורף היום לעתון.

כמו כן, אנו עורכים בין קוראי העתון חידון נושא פרסים - "הכר את ארצך". החידון מבוסס על צילומים מלוח השנה.

בין הפותרים נכונה יוגרלו תעודות חסכון באחת מ־7 תכניות החסכון של בנק לאומי.

פרס ראשון - 1,500 ל"י
פרס שני - 750 ל"י * פרס שלישי - 250 ל"י

פרסי ניחומים -
100 ספרים - מתנת ספרית "ידיעות אחרונות"

את התשובות יש לשלוח לפי המען: חידון "הכר את ארצך" ת.ד. 9177 תל־אביב לא יאוחר מ־30 בספטמבר 1974.

חידון "הכר את ארצך" ת.ד. 9177 ת"א

סמן עיגול סביב סימון התשובה הנכונה. (א) (ב) (ג)

1. ירושלים - מבט אל העיר העתיקה התמונה צולמה מכיוון:
א. הר הזיתים ב. כפר השילוח ג. הר הצופים

2. יעלים בעין־גדי היעלים קרובים ביותר ל:
א. צבאים ב. איילים ג. עיזים

3. עולם הדממה - מפרץ אילת שמה הקודם של אילת היה:
א. אום רשרש ב. אום גיני ג. אום כותף

4. עץ בערבה איזה עץ מופיע בתמונה:
א. אלון ב. אלה ג. שיטה סוככנית

5. בריכות דגים בבקעת כנרות
מבין ישובים אלו, איזה הוא הישוב הוותיק ביותר בבקעת כנרות:
א. גינוסר ב. דגניה א' ג. בית־זרע.

6. יום קיץ בטנטורה השם העברי של טנטורה הוא:
א. צור ב. דור ג. שרונים.

שם .... כתובת .... טל. ....

שי בנק לאומי
לישראל בע"מ

לקוראי ידיעות אחרונות

משבר הנפט המריץ החיפוש אחר אנרגיית החום שבמעבה האדמה

מאת
רות שרייבר

שר האוצר האמריקני דן בביקורו בארץ, בין היתר, בתוכניות פיתוח משותפות בתחום האנרגיה הגיאותרמית * לדעת גיאולוג ישראלי שהתמחה בכך, נוכל להפיק אנרגיה מבקע הירדן כבר בראשית שנות ה־80 ולסייע בכך לייצור החשמל, הסובל ממחסור

ויליאם סיימון, שר האוצר של ארצות־הברית, דן בביקורו הקצר בישראל, בין השאר, גם בתוכניות־פיתוח משותפות ב־תחום האנרגיה הסולרית והגיאותרמית.

לגבי אנרגיה סולרית — אנרגיית ה־שמש — אין צורך להרבות בהסברים לציבור הישראלי, אשר הורגל, זה כבר, להתקלח במים, שחוממו בדוד שמש הני־צב על גבי רבים מבתי ישראל; והמודע, ללא ספק, כי ניתן ללכוד אנרגיה זו גם למטרות נכבדות יותר, כדוגמת ייצור חש־מל. אולם אנרגיה גיאותרמית (אנרגיה המופקת מחום במעמקי האדמה) היא עדיין בגדר ארץ לא נודעת לרבים מאי־תנו, למרות שניצולה הוא בהישג ידינו כבר בתחילת שנות השמונים.

תופעות חורגות

כך, על כל פנים, טוען יורם אקשטיין, גיאולוג ממחלקת־המים של המכון הגיאו־לוגי הממשלתי. מאז שנת 1967 הוא מת־דפק על דלתות המוסדות הממלכתיים עם תוכנית מפורטת לבדיקת קיומם ואיתורם של מאגרים גיאותרמיים, העשויים להיות לכודים במעמקי אדמתנו. עד פרוץ משבר האנרגיה העולמי, לא זכה אקשטיין לאוזן קשבת או תקציב נאות לביצוע תוכניתו. אולם עתה נפתחו מעט ברזי אוצר המדי־נה, חלה התעוררות כלשהי במשרדים ממ־שלתיים ואף הוקמה ועדת מומחים למטרת מחקר ופיתוח אנרגיה גיאותרמית בישר־אל.

שאלה: מהי אנרגיה גיאותרמית?

יורם אקשטיין: זאת אנרגיית חום של פנים כדור־הארץ, מצבור בלתי־נדלה של. אנרגיה, אשר חסרונו העיקרי נעוץ בכך, שבדרך כלל אין הוא מצוי בהישג־ידו של האדם והטכנולוגיה המודרנית. אולם מצו־יים על פני כדור־הארץ מאגרים גיאותר־מיים, הניתנים לניצול כבר עתה. הללו קשורים כולם בבקעים ובשברים גיאולו־גיים. שברים אלה הם תופעות חורגות של קליפת כדור־הארץ, המשמשות מוביל טבעי מתוך כדור־הארץ — בו שוררת טמפרטורה העולה על 1000 מעלות צלסי־יוס — אל הקליפה החיצונית.

ביטויים מובהקים למאגרים הגיאותר־מיים אלה הן התפרצויות הגעש ופליטת לבה לוהטת, גייזרים, מעיינות מים חמים וכיו"ב. אצלנו הסימנים הבולטים להי־מצאותם של מאגרים גיאותרמיים תת־קר־קעיים — בנוסף לעצם מיבנהו ולתולדותיו של בקע הירדן — הן מעיינות עין־בוקק, חמת־גדר וחמי־טבריה.

שאלה: היכן משתמשים כיום באנרגיה גיאותרמית ולאיזו מטרה?

אקשטיין: המטרה העיקרית היא לייצור חשמל, באמצעות קיטור הנובע מ־מעמקי האדמה, והזרמתו על כנפי טור־בינות היוצרות חשמל. התחנה הראשונה לייצור חשמל מאנרגיה גיאותרמית הופ־עלה בלרדרלו, איטליה, בשנת 1913. מאז הוקמו במקום יחידות־ייצור נוספות. המו־פעלות כיום בהספק כולל של 390 מגווט. תחנות מסוג זה פועלות כיום בניו־זילנד, באיסלנד, בארה"ב, בבריה"מ, ביפן ובר מכסיקו. וההספק הכולל שלהן אינו עולה על 4000 מגווט. אולם משבר האנרגיה העניק לתחום זה דחיפה עצומה.

תחנות זולות

בארה"ב הוקצו משאבים כספיים ואנו־שיים גדולים ביותר למטרה זו, במיוחד בתחום איתור המאגרים הגיאותרמיים ב־גבולות ארה"ב ופיתוח טכנולוגיה חדי־שה לניצולם. כיום בונים תחנת־כוח גדו־לה באימפריאל וואלי, קליפורניה, אשר תפיק החשמל ממאגרים גיותרמיים שנמצאו במקום. מן הראוי להדגיש, כי אותו אזור דומה ביותר — מבחינת מיבנהו הגיאולו־גי — לבקע הירדן.

באנרגיה גיאותרמית ניתן להשתמש גם להסקה ביתית. הדוגמא הקלאסית לכך היא העיר רייקיאביק, בירת איסלנד, אשר 100 אלף תושביה נהנים מסוג זה של הסקה. מים חמים, שמקורם במעיינות חמים ו־בגייזרים, מובלים אל העיר ממרחק של 18 ק"מ, בשני צינורות־פלדה עטופי בי־טון. צנרת מסועפת בתוך העיר דואגת לחימום ביתם של תושביה. בכך חוסכים מדי שנה, כ־200 אלף טון דלק.

שימושים נוספים באנרגיה גיאותרמית הם בענפי־תעשייה שונים; מיזוג־אוויר; ובחקלאות אינטנסיבית, לשם הסקת חמ־מות בתקופות הקור.

שאלה: מהי הכדאיות הכלכלית של ייצור חשמל ממקור אנרגיה זה?

אקשטיין: כל הנתונים העולמיים מצ־ביעים על כך, כי זו היא השיטה הכדאית ביותר לייצור חשמל. תחנות־כוח הניזו־נות מאנרגיה גיאותרמית הן זולות ביותר, בהשוואה לכל סוג אחר של מיתקנים ל־ייצור חשמל; בעוד שהאנרגיה להפעלתן אינה עולה כלל.

שאלה: באיזה שלב של התפתחות מצויה כיום הטכנולוגיה הקשורה בניצול אנרגיה גיאותרמית?

אקשטיין: בהשוואה למידת התפת־חות של אמצעי ייצור חשמל אחרים — מזוט או כוח־גרעיני — הרי הטכנולוגיה לניצול אנרגיה גיאותרמית מצויה עדיין בחיתוליה, רק בשנות השישים החלו לע־סוק בצורה רצינית בנושא זה. משום כך, כיום, אין האנרגיה הגיאותרמית יכולה עדיין לשמש כתחליף ממשי למזוט או כוח גרעיני לייצור חשמל אלא כמקור נוסף. אך מאחר ואנו דנים על אלטרנטיבה ל־שנות השמונים ולאחריהן, מן הראוי להד־גיש כי כיום עובדים לקידום הנושא במרץ רב ובתקציבים ענקיים בלוס־אלמוס, בניו־מכסיקו — באותו מרכז מדעי שבו נולדה הפצצה הגרעינית הראשונה.

תחת לחץ

שם מפתחים שיטת קידוח חדישה, ש־תפרנה את המיגבלות של עומק, וכדאיות כלכלית, המכשילות כיום את התחום כולו. המדובר בשיטת קידוח על־ידי התכת סלע, שתאפשר את ניצול האנרגיה הגיאותר־מית בכל מקום בעולם ולא רק במיבנים גיאולוגיים מיוחדים.

שאלה: כיצד מנצלים כיום אנרגיה גיאותרמית לייצור חשמל?

אקשטיין: ראשית, יש לאתר מאגרי מים חמים או סלעים חמים עד עומק של 3000 מ' — עומק שהיה נחשב ככדאי מ־בחינה כלכלית עד לפרוץ משבר האנר־גיה. כשמדברים במאגרי מים חמים יש להבין, כי הללו עשויים להגיע לטמפרטו־רות העולות אפילו על 180 מעלות צלזי־יוס, ובכל זאת, להישאר בצורה נוזלית כמים תחת לחץ. אולם, כשקודחים ומגי־עים אליהם, הם הופכים מיד לקיטור, המו־רץ החוצה.

את הקיטור הזה מזרימים על טורבי־נות לייצור חשמל. אלה הן יחידות סטנדר־טיות, הניתנות לרכישה בשוק העולמי. אפילו אם מאגרי המים התת־קרקעיים הם בטמפרטורה שבין 120—140 מעלות צלזי־יוס, והקיטור הפורץ החוצה הוא מהול במים — ניתן עדיין להשתמש בו לייצור חשמל. כאשר בקידוח ניתקלים בסלעים חמים ללא מאגרי מים או קיטור, אך ב־עומק האמור, ניתן לנצל גם חום זה ל־ייצור החשמל.

השיטה היא לקדוח מספר קידוחים קרובים זה לזה, לבצע פיצוץ בתוך מעמקי הקידוחים, כדי ליצור מערכת סדקים. ל־תוך סלעים חמים וסדוקים אלה מזרימים מים תחת לחץ וקולטים את הקיטור הבו־קע מהם ומנצלים אותו לייצור חשמל. שיטה זו מפתחים כיום בניו־מכסיקו, ב־ארה"ב; ותודות לסכומי עתק המושקעים בפרוייקט זה, מצפים גם לתוצאות מעו־דדות בעתיד הקרוב.

שאלה: מה נעשה בתחום זה בארץ?

אקשטיין: בשנת 1967 העליתי לרא־שונה את הרעיון להתחיל לסקור את ה־אפשרות לקיומם של מאגרים גיאותר־מיים, במטרה לנצל באופן מעשי אנרגיה זו בארץ. עם פרוץ מלחמת ששת הימים נגנזה התוכנית כולה. בשנת 1970 נשלח־תי על־ידי המכון הגיאולוגי לכנס בינלאומי של האו"ם שדן בתחום הגיאותרמי. שם קשרתי קשרים אישיים וקיבלתי דחף אישי להתחיל לפעול בכוחות עצמי. קיבלתי ציוד בהשאלה ועד היום אני עובד לבד. אני מודד נביעות חום תת־קרקעי בקי־דוחים נטושים, שבוצעו, במיסגרת חי־פושי נפט ומים. מחקר זה ישמש כבסיס לתוכנית מפורטת למחקר ופיתוח אנרגיה גיאותרמית בישראל, שאושרה באחרונה על־ידי גופים ממשלתיים והוכנה יחד עם פרופסור צבי מידב, ישראלי, ומומחה בתחום זה, היושב בארה"ב.

תוכנית מפורטת

על־פי התוכנית היינו אמורים להתחיל באפריל 1974 באיתור המקומות לקידוחי־ניסיון; וזאת — בתקציב צנוע ביותר ובשיתוף פעולה עם המכון הממשלתי ל־חקר נפט וגיאופיזיקה. בסוף קיץ 1975 אנו עומדים לדון על תוצאות הסקר ולהח־ליט על המשך העבודה. מרגע שיוחלט ל־התחיל בביצוע הקידוחים וכמתן תקציבים נאותים, יש לצפות, כי יעברו שנתיים עד שנגיע את איתורם ובדיקתם של מאגרים גיאותרמיים. ואם הללו באמת יענו על הציפיות, אפשר יהיה תוך שלוש שנים להקים תחנת־כוח ראשונה לייצור חשמל ממקור אנרגיה זה.

במלים אחרות: אם יהיה טיפול נמרץ בנושא, אנו עשויים להתחיל לנצל אנר־גיה גיאותרמית לייצור חשמל כבר בתחי־לת שנות השמונים. אולם יש להדגיש, כי מקור אנרגיה זה יוכל בעתיד הקרוב ל־השלים את צורכי המדינה בחשמל ולא לבוא — כתחליף משמעותי לתחנות־כוח אחרות.

מפעלי ידיעות אחרונות - מחלקת הספרים

לקראת החגים המתקרבים
המתנה הנפלאה
סיפורי התנ"ך לילדים
ב־2 כרכים מפוארים (תבנית אלבומית)
130 סיפורים מלווים תמונות צבעוניות
הסיפורים האידיאלים לכל גיל
הורים
מחנכים
הכניסו לביתכם את המתנה הנפלאה לילדיכם
מחיר 2 הכרכים —.36 ל"י (במקום —.48) לתקופה קצרה
להשיג בכל חנויות הספרים או ישירות: „ידיעות אחרונות", מחלקת הספרים, ת.ד. 14125, מקוד 61140, תל־אביב.
שלח שיק/המחאת דואר ותקבל את הספרים לביתך.

כל מה שרצית לדעת על:
קבלת תואר אקדמאי מוכר B.A. BS.c. בביתך, בזמנך הפנוי
*חינם לחיילים משוחררים
תעודת בגרות במתמטיקה ללא בחינה בלבד 4 מקצועות בביתך, בזמנך הפנוי
*חינם לחיילים משוחררים
אנגלית שוטפת בזמן קצר בביתך, בזמנך הפנוי
פנה לנציגות WOLSEY HALL-OXFORD בישראל טל. 247295 לקבלת פרטים נוספים וידיעון חינם, או מלא ושלח את התלוש:
WOLSEY HALL-OXFORD
רחוב בר־כוכבא 28, תל־אביב
נא לשלוח אלי ידיעון חינם (ללא כל התחייבות מצידי) בנושא: ○ תואר אקדמאי ○ בגרות ○ אנגלית (סמן בעיגול המתאים)
שם מלא וכתובת:

מכרז
למכירה צריף
מגורים שוודי, הנמצא בשדה־בוקר, בנגב.
2 חדרים
1. חדר אוכל עם פינת מטבח
שרותים + מים חמים
3. אחסנה קור
שטח הדירה 50 מ"ר, שטח מרפסת מקורה 14 מ"ר
לפרוק מידי
נא לפנות, טלפונית, לדוד בניאל — 057—83124

טבניקום גרפיקה
עיצוב גרפי, אריזות, ביתנים לתערוכה
בתוספת הרשמות לקורסי יום וערב ברמה מקצועית
את סורים תמצא בכל הסטודיות
...
חיפה, הרצל 44 . ת"א בן יהודה 28

צעדת ירושלים
של צה"ל תערך
השנה, ב־3 אוקט' 74
רבבות צועדים, יצעדו באיזור הררי מרהיב ביהודה.
טפסי הרשמה ניתן לקבל בכל בתי הדואר בארץ.
מפקדת הצעדה
ד.צ. 1010

קורסים מזורזים
ההרשמה נמשכת
• הנהלת חשבונות
• פקידות ומזכירות
• נקבנות I.B.M.
• כתיבה במכונה
שרוטל
תל־אביב: רחוב אלנבי 140
תל־אביב: רחוב דיזנגוף 83
רמת־גן: רח' ז'בוטינסקי 54
ירושלים: מרדכי בן הלל 10

אגורן צריח
לבנין,
למכירה/להשכרה
אגורן חדש, תוצרת ליגנר, גובה 45 מ', זרוע 36 מ', כושר הרמה מ־1.8—4 טון
טלפון: 862896
בערב מ־20.00

למכירה בהזדמנות
קוטג' בנתניה
ברח' עמק חפר 30, חזית לים,
טלפון בבית 24326—053
או בעבודה 26323—053

חשמלאי מוסמך
מרכיב מפסיק זרם נגד התחשמלות!!!
הזמנות מתקבלות כל ימות השבוע!!
טלפון 873425

החג מתקרב, צבע במו ידיך.
לקראת החגים חדשו את פני הדירה והרהיטים בצבעי האיכות של "אסקר".
לרשותך — מבחר עצום של צבעים לכל מטרה — לצביעת קירות עץ ומתכת.
לעזרתך — "סימפוניית הצבעים של אסקר" — מדריך הגוונים העשיר עם קשת של 136 גוונים, הוראות שימוש ועצות לצביעה עצמית.
צבע במו ידיך — זה הרבה יותר קל, פשוט וחסכוני ממה שחשבת!
שנה טובה וצבעונית לצובעים במו ידיהם. אסקר
בקשו את מדריך "אסקר" בחנות הצבעים שלך או מלא תלוש זה ותקבלו בדואר.
לכבוד „אסקר" ת.ד. 1736 תל־אביב.
נא לשלוח לי את מדריך הצבעים החדש.
השם:
הכתובת:
מקבוצת מפעלי כור כימיה

מפעל לבטון מוכן בע"מ
לידיעת הקבלנים והבונים באזור נתניה, כפר יונה וחדרה
הננו שמחים להודיעכם על פתיחת המפעל:
פל בטון בע"מ
מפעל לאספקת בטון מוכן בכפר יונה (ליד מטילי הבלוקים)
טל. במפעל: 98750, המשרד: דיזנגוף 35 טל. 24529

שיכון ופיתוח לישראל בע"מ
באמצעות חברת עמידר
סניף קרית שמונה
מציע למכירה
חנויות
בקרית שמונה
בית 24 בשכונת אשכול
פרטים נוספים וטופס המכרז יש לקבל בסניף עמידר בקרית שמונה.
מועד אחרון להגשת המכרז 4.10.1974, בשעה 12.00

מחיר פינת ישיבה זו—.600 ל"י

מור

אמנון לין

האם מכין סאדאת את כיבוש לוב?

מצרים, שבנתנו מרוס־כערב, הגדולה והחזקה מבין מדינות ערב, היא המחזיקה בידיה עבורנו את המפתחות למנעולי דלתות ארצות ערב. כך טבעי הדבר, שרוב הישראלים שואלים את עצמם, האם נגזר עלינו שמצרים תהיה אויבתנו לנצח? והתשובה לשאלה זו אינה כה פשוטה. יש לה צדדים שונים ונקודות־מוצא אחרות.

במשך שנים רבות התנהל בקהיר מאבק בין החוגים שקראו למצרים לפעול מתוך הזדהות עם העולם הערבי ולהשתלב בו, כדי להנהיגו — לבין אחרים, אשר שאפו לפתור את בעיותיה של החברה המצרית, וחרדו מן השתלבות מצרים בבעיות מדינות ערב יעכב את פתרון בעיותיה העצומות.

גם בארצות ערב התחלקו הזרמים השונים לשני מחנות בולטים. אלה שראו במצרים אחות; ובהיותה הגדולה והחזקה בין כולן, קראו לה להנהיג את העולם הערבי להשגת מטרותיו. לעומתם, היו גם אחרים, שראו במצרים מדינה אפריקנית מחוץ למחנה הערבי. חוגים אלה חששו מעוצמתה של מצרים, חשדו בכוונותיה ונזהרו מפניה.

על פרשת דרכים

בבואנו כיום לבחון את דרכה של מצרים לצורך הבנת מגמותיה וצעדיה לעתיד, אסור לנו להתעלם משתי נקודות־מוצא עיקריות, אשר בוודאי תהיה להן השפעה רבה בקביעות מדיניותה של מצרים בעת הזאת.

האחת: זו ההזדהות הגוברת והולכת של החברה המצרית עם הכמיהות הלאומיות הערביות, כאשר „הנושא הפלשתינאי" משמש כיום חומר מלהיב ורומנטי בלאומיות הערבית.

השניה: זו בעייתה של החברה המצרית עצמה — ובעיקר ריבוי האוכלוסיה והתפוצצות האוכלוסיה, המשמשת טראומה לשליטי מצרים בכל אשר יפנו. מדי שנה בשנה נוספים במצרים מיליון מצרים. והעוני, והבערות גדלים ומתעצמים, עד כי כל הישגי המישטר ניספגים ונעלמים עד לבלי הכר. כל עוד לא נמצא פתרון לבעיית עודף האוכלוסיה.

נוהגים אנו לקבוע, כי כאשר פרצה מהפיכת הקצינים הצעירים, בשנת 1952 עמדה מצרים בפני פרשת דרכים ביחסיה אל ישראל ואל מדינות ערב כאחת. היתה לה אז האפשרות להטיל את מלוא האחריות לכשלונות העבר, ובתוכם גם כשלון המלחמה בישראל, על המשטר הישן של המלך פארוק, מתוך רצון להתרכז בפתרון בעיותיה החברתיות העצומות. היא יכולה היתה לקרוא לעמי ערב להשלים עם קיומה של ישראל. דבר זה היה מאפשר לה להתרכז במפעלי פיתוח במצרים, במקום להוציא סכומי ענק למלחמות שאין להן סוף.

אלא שנראה לי, כי למעשה לא עמדה בפני מצרים הברירה כלל וכלל. ולא במקרה העדיף נאצר ללכת בדרך האחרת, שנראתה לו קלה יותר, כדי לצוף על פני גלי החברה הערבית. היתה זאת דרך הקיצוניות הצרופה, המאפשרת לנאצר להופיע כמנהיג לאומני כלל־ערבי ולזכות באהדת ההמונים.

אך השאלה היא: האם רק דחפים ערביים לאומיים הריצו אותה, או אולי היה גם הישוב מדיני מצרי רציני מאחורי דרכו זאת?

בעיית עודף האוכלוסיה

יש ונדמה לי, כי כבר מלכתחילה — כאשר כתב ג'מאל עבדל נאצר את „פילוסופית המהפיכה" וכאשר יצא למאבקו למען האחדות הערבית להשגת המטרות הערביות — הוא תיכנן לטעמת את העברת מיליוני מצרים לסוריה ולעיראק.

לצורך הגשמת האחדות הערבית הוא היה חייב להשיג את הרציפות הטריטוריאלית עם ירדן על־ידי כיבוש הנגב — וזאת למען תקל עליו את העברת הכוחות לכיבושן של סוריה ועיראק. לכן, באותן שנים גרמה היה לנו, כי עויינות מצרים לישראל היא נצחית, וכל עוד ישאף נאצר לאותו גשר טריטוריאלי עם ירדן, וכל עוד מטרותיו תהיינה כיבוש סוריה ועיראק — תהיה עויינות מצרים כלפי ישראל נצחית.

אולם השתנו פני הדברים בעולם הערבי — ולא רק בעקבות פטירתו של נאצר ועלייתו של סאדאת, אלא בעקבות השתנות הנסיבות האובייקטיביות.

אמרנו כבר בתחילה, כי כאשר החליט נאצר לפעול למען האחדות — ונגד ישראל — היו לו דחפים אישיים ערביים לאומיים חזקים. אך מעל לכל, עמד לנגד עיניו פתרון בעיית האוכלוסיה במצרים. באותן שנים עדיין לא התגלו שדות־הנפט הגדולים בלוב. השלטון הבריטי והצבא האמריקני שלטו בלוב, והשפיעו על מהלכיה.

נאצר התייחס ללוב, שכנתו ממערב, כאל מדינת בדווים עניה, שאין למצרים כל עניין בה, ורק טבעי היה הדבר, שהוא לא העלה על דעתו אפשרות לפתור את בעיית עודף האוכלוסיה במצרים, על־ידי יישוב מיליוני מצרים בלוב. לכן הוא פנה דווקא לכיוון סוריה ועיראק, ולכן כל אופיו של משטרו היה לאומני קיצוני אנטי־ישראלי — כדי לממש את מטרותיו.

כאשר סאדאת עלה לשלטון במצרים הוא ידע היטב, מנסיונו האישי, כי אותו חלום נאצרי של כיבוש סוריה ועיראק היה חסר אחיזה במציאות. הסורים וגם העיראקים הוכיחו לו, כי לא יסכימו להעברת מיליוני מצרים לאדמתם (ואפילו לא למען המטרות הנעשגבות ביותר של העולם הערבי).

השיקולים והאינטרסים השתנו

אם הנחות זו נכונה, ממילא נגיע למסקנה נוספת, כי שאיפת כיבוש הנגב על־ידי מצרים איננה בהכרח שאיפת נצח. כי אותה שאיפה לרציפות טריטוריאלית עם ירדן — לצורך כיבוש סוריה ועיראק — איננה עומדת עתה על הפרק. לכן, לא בהכרח תהיה מצרים קשורה לנצח לאותה שאיפה. ולא בהכרח תהיה מצרים קשורה לנצח למדיניות פאן־ערבית קיצונית.

עם הופעת לוב כאחת הארצות עשירות הנפט בעולם השתנו הנסיבות, השיקולים והאינטרסים של מצרים. משוכנע אני, כי כל אדם במצרים מבין כיום, כי פני מצרים מופנות אל לוב כקרן־אור, לפתרון רוב בעיותיה של מצרים והחברה המצרית כאחת.

אילו רק שיקולים קרים היו מנחים את דרכם של שליטי מצרים; אילו הם היו משתחררים מדחפים לאומיים פאנאטיים — בוודאי היו מבינים, כי כשם שמצרים מחזיקה עבורנו את מפתחות־השלום במזרח התיכון, כך גם אנחנו מחזיקים עבורה את המפתחות לפתרון בעיותיה.

כי רק אם מצרים תשיג, על־ידי מדיניות מתונה מצידה, את השלום עימנו, היא תוכל להתפנות לביצוע תוכניות מהפכניות נועזות לשילובה המלא של לוב בתוכניותיה.

לפי כל הנתונים המתקבלים אצלנו, מסתבר, כי על־ידי ניצול משאבי לוב ניתן לקלוט בה למעלה מ־10 מיליוני מצרים, תוך זמן קצר יחסית — דבר שהיה משנה את פני החברה המצרית ומעניק למצרים מעמד של מעצמה עולמית.

נראה לי, כי סאדאת חדור שינאה אישית כלפינו יותר מכל מנהיג מצרי אחר. הוא, יותר מאחרים, עסק בהפצת דוקטרינת השמדת ישראל. אולם, למרות זאת, אל לנו לבטל לחלוטין גם אפשרות כזאת.

בבואנו לשקול כיום את התייחסותנו למצרים, אל לנו לשלול את האפשרות, שסאדאת מכין כבר עכשיו את כיבוש לוב. לא כן הניטגע, כי בקרוב נחזה עדים להחרפת הניגודים בין מצרים ללוב... נחזה עדים לקירוב היחסים הדיפלומטיים, אולי בסתר־ה נשמע על פגיעות נשנות ונדורות מצד לובים באורחים מצריים.

כמובן, כי כל אלה יהיו רק פרובוקאציות מצריות לצורך הצדקת כיבוש לוב על־ידי הצבא המצרי. ואז, כמובן, יהיה זה צבא משחרר, שבא למנוע נפילת לוב בידי האימפריאליזם המערבי.

הייתי מייעץ לממשלת ישראל להאזין היטב למתרחש בין מצרים ללוב. מוטב היה אילו היינו משכילים להסביר למצרים כבר עכשיו, כי גבולנו עמה יוכל להיות שקט לצורך פעילותה בלוב, רק במסגרת הסכם כולל של שלום־אמת עימנו.

מכל מקום, נראה לי בהחלט, כי אופציות רבות צפונות בתמונת מדיניות וכוונותיה של מצרים לכיוון לוב. ומי יודע, אם לא צפוי גם שינוי ביחסה של מצרים לשאלה הפלשתינאית, בעקבות התפנית הזאת. אולם, מעל לכל, עלינו להשכיל להבהיר לשליטי מצרים, כי כל תנועה בכיוון מערבה מצריכה הסדרים ברורים עימנו להשגת השלום.

משה כרמל

המלחמה הבאה מתי?

„סטטוס־לאומי" חדש צץ ועלה אצלנו משך השנים האחרונות: התנבאות על מועדה של המלחמה הבאה. נבואה זו יש לה, בעצם, שתי פנים: היא קובעת, במידה גדולה של סמכות וידענות, את התקופה שלפנינו, בה לא תיקרה מלחמה; והיא מצביעה, במידה רבה של מומחיות וראייה־למרחק, על המועד האפשרי בו כן תיקרה מלחמה.

לפנים בישראל, בטרם למדו הבריות להשליך את יהבם על „המנהיגות" ו„הכריזמה", היתה ערות רבה לענייני בטחון שתקיפה את הכל — כל אדם, כל יישוב וכל בית; ומקובל היה על האזרח, על המתיישב ועל החייל, כי כל עוד הננו מאויימים על־ידי מדינות־ערב בהשמדה, כל עוד הן לא השלימו עם עצם קיומנו, כל עוד הן מוסיפות להזדיין בנשק בעל אופי התקפי וכל עוד הן עורכות את עצמן למלחמה נגדנו — המלחמה אפשרית בכל עת.

לפיכך, חייבים הננו בהתעצמות מתמדת של כוחנו הצבאי, הכלכלי והחברתי, כדי להבטיח את עדיפותנו על אויבינו וכדי לעמוד באתגרים האפשריים של מעשי־איבה; כן מצווים אנו על היערכות בטחונית קבועה ועל כוננות צבאית מתמדת, שתהיינה הולמות נסיבות אלה, כדי לפגוש בהתמודדות אפשרית, כשהאויב ייכפה עלינו מלחמה, לפי הכרעתו וביוזמתו, כפי שקרה בכל מלחמה שבינינו לבין שכנינו בעבר, עד מלחמת יום הכיפורים...

מתברר, כי מלחמת ששת הימים, על תוצאותיה, חוללה לא רק תמורות מרחיקות־לכת ביחסי הכוחות ובהתפרסותם בשטחי ארץ־ישראל, אלא גם הביאה עמה מהפכה בחשיבה המדינית־הצבאית.

כך נתבקעה אצלנו אט־אט התפישה החדשה בדבר ה„סטאטוס־קוו", האמור לעמוד זמן רב ולקנות לנו יציבות איתנה; עיקרה של תפישה זו היה בכך, שאין הערבים מסוגלים, מבחינה פיסית, לשוב ולהילחם; כפי שאין הם יכולים, מבחינה מנטלית, להגיע להסדר מדיני. משמע, אנו נקלענו, בעקבות נצחוננו המוחץ, לתקופה ארוכה של לא־שלום־לא־מלחמה. בנסיבות אלו עתותינו בידינו לעשות להתעצמותנו הכוללת, לקבוע עובדות בשטח, לעצב מציאות חדשה וללוש את גורל ארצנו הגדולה כרצוננו, באורח חד־צדדי ובאין מפריע. מיותר להוסיף, כי בנסיבות שכאלה, כל יוזמה מדינית היא מיותרת, מזיקה, או לפחות מוקדמת.

אל התפיסה הזו, הקרוייה גם „קונצפציה", החלו לחתלות „נבואות" בדבר מועדה האפשרי של המלחמה הבאה, הדחוקה בחיק העתיד הרחוק, שניתנו בדרך השלילה. תחילה נאמר: „לא תהיה מלחמה עד סוף העשור"; אחר נאמר: „לא תהיה מלחמה משך עשור שנים". אם כך ואם כך: אל דאגה, אין סכנות בטחוניות באופק, אחר נצחוננו הגדול במלחמת ששת הימים.

התוצאה היתה: גילויים של אשליה, אדישות, השמנה, התפוררות, הסתאבות, איש־לביתו...

בתוך האווירה תרגועה הזו של חטוף ואכול ושתה, באה עלינו במפתיע ובהדהמה מלחמת יום־הכיפורים. היא באה מבלי שחזו את בואה, מבלי שקראו נכונה את הסימנים של התפרצותה, מבלי שהזהירו כראוי את כל המצויים בקו האש הראשון, מבלי שפרסו את הכוחות, מבלי שהציבו את כלי־המלחמה בחזיתות ומבלי שהכינו את העם שאכן היא יכולה לבוא.

והמלחמה שהתחוללה, על תוצאותיה הצבאיות, המדיניות והמנטליות, נותנות עוד את סימניהן השליליים הקשים באזור המזרח־התיכון, ביחסי ישראל־ערב ובזירה הבינלאומית, אשר העיקריים שבהם הם: דחיקה בלתי פוסקת לנסיגה ישראלית ללא הסדר מדיני וללא שלום, תוך איום מתמיד, חוזר וניִשנה, בחידוש המלחמה; ואלה מסתייעים בסולידריות ערבית, בסחטנות, בנפט, בכסף רב ובלחץ דיפלומטי, שניתגלו כאפקטיביים למדי.

לא הייתי נזקק למעלות כל אלה עתה, אילמלא שמענו באחרונה הערכת־מצב חדשה, אף היא נוסדת על אותה סמכות ועל אותה ידענות: אין לצפות, כי תפרוץ מלחמה בשנתיים הבאות...

אומנם, נכון הדבר, כי איש לא יוכל לומר בוודאות, כי אכן תפרוץ מלחמה משך השנתיים שלפנינו. אבל הנסיבות הפוליטיות והצבאיות מורות, כי היא יכולה לפרוץ. ואם תפרוץ — חובה עלינו להיות ערוכים לקראתה כראוי, מוכנים לפגוש אותה ומסוגלים להתמודד עמה. וחלילה שתחזור שנית תופעת השאננות המשתקת, ההפתעה המכשילה, והיעדר הכוננות של מלחמת יום־הכיפורים.

אפשר, כי המלחמה באמת לא תתחולל משך השנתיים הבאות, ואולי אף לא משך חמש השנים הבאות; אפשר אפילו, כי המלחמה לא תתחולל עוד בכלל, אם תהיה התקדמות מדינית בדרך של הפסקת הלוחמה ולקראת הסדרי שלום. אין הדבר זה בלתי־אפשרי, כפי שאין הוא ודאי. תקוות זו של מניעת מלחמה נוספת בדרך של פתרונות מדיניים, לא גוועה, ואסור לה שתגווע, תהיה היא קלושה ככל שתהיה. אבל אבוי לתולה בה את גורלה.

לקבוע עתה הנחה, ולהסתמך עליה, כי אין לצפות למלחמה בשנתיים הקרובות — יש בכך התעלמות משוועת מן המתרחש בקרב הצבאות הערבים שמסביבנו, מן הקונסטילציה המדינית האקטואלית בה נתון האיזור, ומן התמורות השליליות שחלו בזירה הבינלאומית משך השנה האחרונה. הנחה שכזו היא חרת־מחדל, או חרת־שואה, לעתיד.

משך השנה האחרונה חלה התעצמות אינטנסיבית ורבת־מימדים של צבאות־ערב לקראת חידוש המלחמה, כשהם מצטיידים בנשק חדיש ומתוחכם וקטלני יותר מאשר בעבר. ואפילו אין המערך הצבאי הערבי כולו, אלא רק חלקו, ערוך התקפית, הרי הוא מסוגל לעבור כולו להיערכות התקפית תוך זמן קצר ביותר.

במקביל, מדינות־ערב מחוות לחץ בלתי־פוסק ומגלות קוצר־רוח להשיג הישגים מדיניים של נסיגה ישראלית, תוך איום מתמיד בהפעלת העוצמה הצבאית, כדי לממש מטרותיהן.

בנסיבות אלה, תהיה זו בריחה מן המציאות להניח, כי המלחמה איננה אפשרית בקרוב, והיא איננה יכולה לפרוץ תוך זמן קצר.

כמובן, אין מדינת־ישראל יכולה — ואף לא צריכה — להימצא במצב של גיוס כללי ושל כוננות מלאה כל עת תמיד. לו נהגה כך — היה הדבר משתק את חייה הכלכליים, המשקיים והחברתיים, ופוגע בה חמורות גם באין מלחמה. זו חוכמת־החיים אשר למדנו וסיגלנו לעצמנו מאז קום המדינה: לחיות, לצמוח ולהתפתח — תוך ערנות בטחונית ועמידה על משמר הבטחון.

אך, בלי לשתק את החיים ובלי להיתפס לבהלות, חובה לגלות ערות למתרחש במחנה האויב, להיות ערוכים נוכח אפשרות של החמרה במצב ולהימצא בכוננות, לפגוש באויב בשדה הקרב, אם תקרה מלחמה. סידורי ההתארגנות ושיטות הכוננות חייבים להבטיח התראה במועד והיערכות כזו שתהיה תואמת את מהלכי האויב הצפויים, והמבטיחה פעילות במועד, כדי לשבור את כוחו ולהכריעו במלחמה, כל אימת שהוא ייפתח בה.

בנסיבות הצבאיות הקיימות עתה, אסור גם שלא לקחת בחשבון אפשרות של התדרדרות פתאומית אל מעשי־איבה מקיפים, עקב הפרות הסכמי הפרדת־הכוחות, הן בחזית הסורית והן בחזית המצרית (אף בעיקר בחזית הסורית), שאין יודע אם לא יתגלגלו למלחמה כוללת.

העניין הוא רציני מדי משיהיה נושא לספקולציות קלילות לגבי העתיד, הנשמעות במרחקים, ותמוה ומצער, כי העבר הקרוב, הטרגי והמדאיג, לא לימד מספיק את מי שחייב היה ללמוד ממנו לקח יותר מכל אדם אחר.

דב גנחובסקי

פירסום מהיר, יעיל וזול

זוכרים את הסיפור ברופא־הנשים שכל העיר דיברה בגאוניותו ובכישרו הנפלא לראות את הנולד? שיטתו היתה פשוטה. לאם המיועדת היה אומר: „אני יודע מה תלדי, בן או בת. כמובן שלא אומר לך זאת עכשיו. אלא אני כותב זאת על פתק, הנה כאן, סוגרו ומדביקו וחותמו ונועלו. אחרי הלידה, בשתבואי אלי שוב, נראה האם צדקתי". תמיד תמיד היה כותב בפתק „בת". והיה אם נולד בן, למזל טוב — לא טרח איש לחזור אל הרופא להציץ בפתק. ואם נולדה בת — „הנה, כך כתבתי מראש!", ושמו של הרופא הלך לפניו, שכן טוב מסתם רופא — רופא ונביא.

אלא שהשיטה איננה מוגבלת לגיניקולוגים בלבד. תארו לכם שבמקום להקדיש את המקום הנוכחי לסיפורים ברופאים וכדומה, הייתי משבץ בו נבואות של ממש. משהו בנוסח: „שוד הבנקים הגדול ביותר במזרח התיכון יארע ב־26 באוקטובר, ב־2 אחרי הצהרים, בסניף בנק התושיה המובטחת לישראל בקרן הרחובות אינן־פקודה ויהושע בן־נון בקרית אברמוביץ". עכשיו קורים כמה דברים בבת אחת: המדינה כולה עוצרת נשימתה, מעתה ועד ה־26 באוקטובר, לראות מה באמת יקרה באותה קרן רחובות, אם אפילו יתגלה מישהו עצמו לשם. ויבורר כי אין שם, ולא היה כל סניף של בנק, מובטח לכם שהוא יושתק מייד ככיפור־בעיקר. איש לא יוותר בקלות כזו על סיפור המתח ביגתיים, כמובן, שמי שלי יישא על כל לשון ובכל כותרת בחדשות.

בא ה־26 באוקטובר, מאומה לא קרה — ואז שמי הטוב בכלל מרקיע שחקים: „ראו ראו, כיצד בפירסום נכון של הידיעה שיבשתי את כל תוכניות השודדים של העולם־התחתון, והשוד הגדול ביותר של המזרח־התיכון נמנע הודות לתושייתי". מקורות האינפורמציה הבדוקים שלי וייצר הפירסומת שלי; אני הצלחתי במה שהמשטרה לא הצליחה, למנוע את השוד לפני ביצועו!". והיה אם, חס וחלילה, בכל זאת כן יתבצע השוד באותו יום, באותו מקום ובאותה שעה? התוצאה זהה. אני לובש ענוותנות שלא כל־כך הולמת אותי ובארשת פנים צנועה מפליט בשקט: „אמרתי לכם!". את כל השאר יעשו כל כלי־התקשורת.

מה קורה אם אינני לא גיניקולוג ולא מומחה לספיעה פלילית, אלא פוליטיקאי שמזה יומיים לא ראה שמו באף כותרת? השיטה עובדת, באותה מידה של יעילות. אם כי העניין הציבורי אולי לא יהיה כל־כך נרחב ומלא כפי שהיה עשוי להיות במיקרה שתיארתי לעיל. שוב, העניין פשוט בתכלית. נוטלים דף נייר וכותבים לשר הבטחון ולשר המשטרה לאמור: „בערב יום כיפורים מתכוונים אנשי „אמונים" ושאר מתנחלים לשחוט „כפרות" בשומרון, תוך התגרות באוכלוסיה המקומית ובממשלה גם יחד. ראו הוזהרתם!". ממילא מקבלים כותרת. למחרת אחת אם לא יותר. אחר־כך מחכים לערב יום כיפור, כשמדי כמה ימים טורחים להזכיר לאמצעי התקשורת את התחזית. בא היום הגדול, ואחת משתיים: אם המתנחלים מצויים איש איש בביתו, עורכים שולחן לסעודה המפסקת ומתכוננים לצום — „אני, אני ואני מנעתי יחד עמי מיבצע התנחלות מזיק וחסר טעם זוסה סבסטיה!". והיה אם נרמזו המתנחלים ועשו משהו בערב יום־כיפורים, התגובה ברורה: „אמרתי לכם! אין כמוני לאינפורמציה, למידע ולתחושה של הנעשה במחנה האויב!" — שוב, שתי כותרות נכו, מינימום לשבוע ימים, שלא לדבר על כמות הבאמת בכנסת, שאפשר להפיק מהעניין.

מה שלא ברור כל־כך, עדיין, הוא כמה פעמים אפשר, בחברה הישראלית, להעביר „תרגיל" זה. יש לקוות, כי התוק למי־שהמדינה באחת מהאוניברסיטאות שלנו חקר נושא זה במלוא המרץ.

יהושע בר־יוסף

התדמית המעוותת שלנו

בעתונות וגם בשיחות פרטיות קוראים ושומעים תלונות מפי פלוני ואלמוני שחזרו ממלחמת יום־הכיפורים, שחווי־החיים במדינה לא שונו לטובה. וזהו שורשו של הויכוח האופנתי המקובל, שנשבר לחם, שאין הם רוצים או יכולים לחיות בג'ונגל כוח, ושלא כדאי להילחם למען עם חסר־תרבות כזה. והעיקר, מכריזים רבים ברצינות על רצונם לעזוב הכל ולרדת למדינה שבה חיים הבריות חיי תרבות וכו'.

הרושם המתקבל מדברים מעין אלה הוא: שמדינת ישראל היא מן המדינות הגרועות שבעולם, שפקידי הממשלה שלנו הם מושחתים ועצלנים, שהכל כאן רקוב עד היסוד, ושאין מקום בעולם שכל־כך קשה לחיות בו.

כל ישראלי ממוצע שיבוא לעתונאי מן השורה ויציע לו תסריט מעדנים זה, יזכה לכתבה מסורטת. העתונות, הרדיו והטלוויזיה מספחים השכם והערב תדמית מעוותת זו, ולא מתוך כוונת זדון חלילה, אלא דווקא מתוך כוונות „חינוכיות" טהורות. המנחה המקובלת היא, שאם נזעק על כל עוול ממשי או מדומה, תתעורר דעת־הקהל, ואנשי השלטון יתעוררו לתקן את הטעון תיקון.

ומרוב כוונות טובות יוצרים מצבירות של תיסכול קשת בלבותיהם של חברים, כולל עולים חדשים, והם תופסים באופן מלאכותי את החיים כאן כבלתי נסבלים באמת.

הבה ונראה את הדברים כפי שהם במציאות.

כלום כל פגישה, או רוב הפגישות, שבין תפקיד הממשלתי או הציבורי לבין האזרח, הן כה איומות לאזרח? ינסה נא כל אזרח להיזכר בפניות שלו אל פקידים ממשלתיים, ויסכם לעצמו את מספר הפגישות בהן זכה ליחס הוגן, ולהיפך. הוא הדין בג'ונגל שבדרכי התחבורה; יסכם כל אוטו־בוהנה, בינו לבין עצמו, את מספר הנוהגים המתנהגים על הכביש בהגינות, לעומת מספר הנוהגים הפראים. הוא הדין ביחסו של החנווני ושל האיש ברחוב.

הסיכום שיתקבל אצל הרוב המכריע יהיה ללא ספק, שאין אנו טובים או גרועים מרוב המדינות המתוקנות בעולם, ושבמובנים רבים מאוד היינו אפילו מתוקנים יותר. אצלנו גדולה יותר הפתיחות לזולת; לא קיימת אותה הסתגרות סנובית נוקשה מצד בעלי זכויות שונות, כנהוג וכמקובל בארצות הברית וברוב ארצות המערב. כן נדירים אצלנו בהרבה מקרי השחיתות והשוחד מאשר במדינות מתוקנות רבות, ורבה יותר האוזן הקשבת לחלש ולמוכה־הגורל, מאשר ברוב ארצות העולם.

המנטליות היהודית לוקה בעצבנות יתירה; אנו מרבים לתבוע מן הזולת ופחות מעצמנו. ואנו גם נחפזים מדי בהסקת מסקנות על יסוד מקרים בודדים.

כשאני קורא בעתון כתבה על עיירת פיתוח, בת מעלת תעתוצאי את הדעתה העמוקה מן העובדה המחרידה שלנוער העיירה אין היכן לבלות בערבים, אין מועדון לילה, ובקולנוע המקומי מציגים סרטים מלפני שנה ושנתיים; או כשאני שומע מעל מסך הטלוויזיה זעקת־שבר של נערה חסודה בת עיירת־פיתוח על שאין קונצרטים של מוזיקה טובה בעיירה שלה, אני מתפלא על שאין בין כתבי הטלוויזיה כתב אחד לרפואה שיגלה לה שהיא יכולה לשמוע מוזיקה טובה מאוד, ברוב שעות היום והלילה, בטרנזיסטור פשוט ברשת א'; או כשכל מיני עצלנים, קלפנים ואנשי העולם התחתון מופיעים מעל מסך הטלוויזיה בבטחון עצמי כאילו מגיע להם פרס על שהם מה שהם ושכל האשמה רובצת על החברה והממשלה, והם בעצם מלאכים טהורים, וכתבי הטלוויזיה מנענעים בראשיהם החכמים ומשמיעים סגנון דיבור זה ורואים בו עדות לקדמה סוציאלית, איני יכול שלא לחייך ביני לבין עצמי.

סיכומו של דבר, איכות החיים שלנו, במובן החומרי והחברתי, עומדת יפה במבחן השוואה עם איכויות החיים במדינות מתוקנות בעולם. ודאי לנו לקונן פחות על עוולות מדומות ולשקוד יותר על תיקונם של דברים שזקוקים לתיקון.

ד"ר ישראל אלדד

קץ לפלשתיניות בכל צורותיה

העתונים דיווחו בכותרות גדולות על אחד הנאומים הרבים (מרי) של ראש־ממשלת ישראל לפני צאתו לארה"ב. רבין: „מדינה פלשתינאית פירושה ה ס ו ף — הקץ לגירסת עניין אחר — למדינת־ישראל".

מכיוון שהדברים נמסרו כמעט בכל העתונים, אין לפקפק בנכונותם, ואין לפקפק בחומרתם.

כוונתו של מר רבין היתה בוודאי להצדיק את התנגדותו לתוכנית המדינה הפלשתינאית אל מול הלחצים הגוברים ל„פתרון" כזה מצד גורמים בישראל, כולל חברי מפלגתו וממשלתו של מר רבין, ועל רקע הסיכויים לזכות בתמיכה קיסינג'רית ל„פתרון" האחר, שמר רבין וגם מר פרס דוגלים בו: פתרון „ירדני", משמע „החזרת" מירב חלקי יהודה ושומרון לשלטון רבת־עמון, בתוספת „הסדרים" מסויימים בירושלים (וסלח לי הקורא על ריבוי המרכאות, אך אין מיפלט מהם כאשר אנו מואפסים מלים ומונחים עריונים לכיסוי תכנים נסים).

ועל סיגנון זה וכוונה זו של ראש־ממשלת ישראל, היוצא להשיג נסיגה „טובה" או תכתיב עדין יותר, ייאמרו שני דברי־יסוד.

ראשית: הבעייה האמיתית והקובעת גורל היסטורי איננה בכך, מי מאויבינו הערבים יקבל לידו ומידינו את יהודה ושומרון, ערבי „פלשתינאי" או ערבי האשמי־„ירדני", ערבי פרו־מערבי (וזה יכול לקחת את לב האדון קיסינג'ר), או ערבי פרו־מזרחי, או המובן־להיות־נפי־פרו־מזרחי (וכפך אפשר להבהיל את האדון קיסינג'ר).

הבעייה האמיתית והקובעת גורל היסטורי היא בכך, שיהודה ושומרון יוצאו מידי עם ישראל, לא עוד על ידי שלטון מנדטורי, ולא בשדה־קרב, כי אם בהסכם, ברצון, אחרי ששוחררו במלחמת־מגן ובדם רב. הבעייה הקובעת היא שיהודה ושומרון יוצאו מידי יהודים ויימסרו לידי ע ר ב י ם. מי שמתחכם או מנסה להתחמק על־ידי כינוי ערביי עבה"י המזרחי בשם „פלשתינאים", לא יועיל כלום. הרי שם פ ל ש ת י נ ה חל על הארץ כ ו ל ה ועל איזור תל־אביב יותר מאשר על איזור רבת־עמון.

השאלה ל מ י מהערבים יימסרו אין לה שום משקל היסטורי, מדיני וצבאי, אין צריך לומר שאין סמכות ואין יפוי־כוח היסטורי למישהו לוותר על חלקי ארץ־ישראל, והחתימות איננה חתימות והנדרים אינם נדרים, והם בטלים ומבוטלים מלכתחילה, וכל יהודי בארץ, וודאי וודאי כל יהודי בעולם, שגם י ע ש ה בכוחות שבידו כדי להפגין ולהוכיח חוסר סמכות זו ובטלות התחייבויות אלו — תבוא עליו ברכה. אלא שגם מי שסבור שזכויות לחוד ומדיניות פראגמאטית לחוד, טועה בנדון טעות חמורה.

ראשית, מכיוון שעד כה הוכח למעשה, שהערבים „הטובים" והם שסביב לשושלת ההאשמית, הזרה ומיקרית פה לכל הדעות, אינה מסוכנת פחות מאשר שאר אויבי ישראל. אדרבא, אילמלא האשליות שהשלינו את עצמנו, תחילה בפיתויי הבריטים, אח"כ בפיתויי כסל סבית, גורל יהודה ושומרון היה מוכרע מיד בראשית המלחמה על הארץ, ולפחות הירדן היה גבול־קבע ברור ומוכר בדיעבד גם על־ידי אחרים, וודאי על־ידי כל ישראל, לא פחות מה„גבול הירוק", שהאדים לא מעט מדמנו באשמת רבת־עמון ומלכיה „הטובים".

שנית: איוולת רעיון־סרק הוא להניח שיהודה ושומרון, שיימסרו לידי חוסין „הטוב", יישארו זמן רב בידיו, גם הם, גם כל ממלכתו בעבר־הירדן? אם ה„פלשתינאים" הם גורם חזק, העלול לסכן את מ ד י נ ת י ש ר א ל, לא כל שכן שלא יהיה קיום ל„מלכות" ההאשמית, היא תיפול עד־מהרה, בין אם לידי המדי־כנענים וג'עברים, בין אם ה י ש ר ר לידי עראפתים והבשים והחואתמים, ולא תימצא שום מדינה בעולם, שתקן או גם תרצה להתערב בעניינה „הפנימיים" של מדינת ערבית זו משתי גדות הירדן, ואם מדינת פלשתינאית בגדה האחת מסכנת — כדברי רבין — את קיומה של ישראל, מדינה כזאת בשתי הגדות, לא כל שכן, וודאי לא פחות, שהרי הרצון הפלשתינאי, התודעה הפלשתינאית, ופשוט מפת פלשתינה היא אחת ושלמה, בניגוד לקרעי המפות שלנו גמלות: הבסיס והחגיון ההיסטורי, הבטחוני, הכלכלי.

משמע שהחכרזה של רבין, שמדינה פלשתינאית בגדה המערבית של הירדן פירושה סוף למדינת־ישראל, מנוסחת מיטודה אם בכוונת להצדיק מדינה כזאת ב ש ת י גדות הירדן, ואין ספק שמדינה כזאת ותוכנית „פראגמאטית" כזאת הוא בא להציע לוושינגטון כיסוד להמשך השיחות, כהצעה „פשרה" ישראלית.

בבחינת „גורו" היוצא מפינו, כמו שיצא מפי אותה אם בימי שלמה, והעידה בכך שאין הילד שלה.

*

אך לא פחות הכוזרה היא הפריות כזאת מצד תוכנה מעבר לצד הגיאוגראפי.

מה פירוש הדבר שראש ממשלת ישראל מכריז שמדינה פלשתינית כזאת וכזאת פירושה „סוף למדינת־ישראל"? השמעו האוזניים את מלל הפה? התפש הפה את דבר הלשון? ה ה ב י ן האיש מה הוא אומר ומה הוא ע ו ש ה באמירתו?

ייתכן שמעולם לא שמעו „הפלשתינאים" דברי־עידוד שכאלה. ואם עוד היו בתוכם אלמנטים „טובים" לנו — הכוונה לאלה שאינם מוכנים ללכת לשום „פשרות" עראפתיות על־פי תורת „שלבים", לקחת מה שממשלת ישראל מוכנה לתת על מנת להמשיך אחר־כך ולקחת הכל — בא מר רבין וקבע שזו תהיה שיטה הנכונה. ואם רמטכ"ל ששת הימים מודה שמדינה פלשתינאית ביהודה ושומרון פירושה „קץ לישראל", למה לא לקפוץ על מציאה זו, עם חוסין או בלי חוסין, עם כנען או עם ג'עברי, ובלבד לתפוס מעמד ועמדה מכריעים אלה, כדי לקרב את הקץ ולו על־ידי התבוסתנות והיאוש שיאחוז את כל היהודים פה?

רצה רבין ל ה ח ל י ש את טעוני לוחמי פלשתינה בקירבנו — ורק החליש את לבות כל תושבי ישראל היהודים, ורק חיזק את לבות כל אויבינו. האומנם זה מצבה, אדוני ראש־הממשלה? האומנם תוכל מדינה פלשתינאית ביהודה ושומרון לעשות לנו מה שלא עשו כל מדינות ערב יחד? והאומנם תוכל למנוע סכנה זאת על־ידי הקמת מדינה פלשתינאית גדולה יותר, כוללת שתי גדות?

האם גם מצד ה ט א ק ט י ק ה, גם מצד האמת, גם מצד ה ה כ ר ה, לא עדיף הוא להכריז: מדינת פלשתינאית פירושה מלחמה שסופה ברור: הקץ לפלשתינאיות כלשהי, ודאי בגדה המערבית, אבל גם בזו המזרחית?

הסבור מר רבין, יליד הארץ — לא יהודי „גלותי"! — שגם כיום טוב ונכון ונחוץ לנפנף בדגל ה ר ח מ נ ו ת, הסכנה לקיומנו, ה„געוואלד" הפוגרומי, שבגלות לא היתה לו אלטרנטיבה? לא לשם כך באנו ארצה, על־מנת לשוב ולצעוק „געוואלד! הצילו"! הסבור מר רבין שזה מוסיף מוניטין וכוח, אם נ ש ע נ י ם על אמונה שהשוב שבידידינו, ואפילו קיסינג'ר עצמו, „מעוניין" ב ה מ ש ך קיומה של ישראל? אבוי כי הגענו לכך. ואם אכן כך הוא, מה התקווה? האם גם מבחינת התועלת המדינית לא עדיף הוא להודיע לערבים כ ו ל ם, כאן, ומסביב ולהודיע לעולם כולו, שכל מלחמה חדשה או אף איום ממשי במלחמות, יביאנו להילחם כ ך שנצחוננו יהיה שלם, ומוטב שישנאונו מאשר ירחמונו? ואם יש אפשרות כלשהי שמדינות העולם יזדרזו למנוע מלחמה, הרי זה רק אם יהיה צפוי סוף לפלשתינאים ולא אם יהיה צפוי סוף לישראל.

ואם אין מר רבין מאמין בכך, ואם אכן חושש הוא כל־כך מפלשתינה חד־גדתית, אל יסייע בהקמת פלשתינה דו־גדתית. וחשוב מזה: אם מר רבין אינו מאמין שמדינת־ישראל בראשותו תוכל לעמוד נגד מדינונת פלשתינאית ביהודה ושומרון, אין צריך לומר שאין זה מצדיק את מניעת מילוי של שני מחוזות אלה ביהודים, כי אם רב מזה: אין זה מצדיק את המשך שלטונו בכלל. המשך שלטונו של מי שרואה סוף ישראל בהקמת מדינה פלשתינאית, מרפה את ידי ישראל, מגביר את תחושת התבוסתנות. עליו לפנות ומייד את כסאו ל מ א מ י נ י ם, למאמינים שיש בידינו לשלוט בארץ כולה, שמאה אלף עולים חדשים מרוסיה למשל, יכולים לשנות את מפת הארץ לא פחות מאשר שינו מתנחלי עמק יזרעאל ופרוזדור ירושלים, למאמינים שאפשר לעמוד נגד לחצי קיסינג'ר לא פחות מעמוד בן־גוריון נגד לחצי מהזמן ערב הקמת המדינה.

ועדיין, עדיין רבים הם המאמינים והם חזקים הם למניעת שואה זו, שהמירשמים של רבין למניעתה מגוחכים הם.

*

לסיכום שתי ההשגות על ההצהרות והמסקנות של מר רבין:

הויתור על יהודה ושומרון, והיא הנהגת מויתור זה מי שיהיה, ה ו א פתח למלחמת הכרעה. מלחמה זו תיתכן כמובן, גם בלי הויתור. א ח ר י הויתור היא תעלה לנו בדמים שלא ישוערו.

הברירה היא ע ד י י ן ריאלית:

הקץ לכל פלשתינאיות בכל צורותיה.

תת־אלוף (מיל.) אורי בן־ארי

הסכמים - רק מעמדת־כוח

שאלת־השאלות, הנרחפת כיום בחללו של עולמנו, מתרכזת למעשה בנושא המלחמה והשלום. התהיה מלחמה או לא? האם תפרוץ המלחמה בחודשים הקרובים, או תידחה לעוד שנה־שנתיים? מה יהיה היקפה של אותה מלחמה עתידה? מלחמת־התשה ברמת־הגולן, או מלחמה כוללת עם כל ארצות־ערב?

ראשית התשובה לשאלות אלו, אשר עומדות כיום בפני כל אדם בישראל, טמונה בפרובלמטיקה האם בכלל ניתן למנוע את המלחמה.

*

כמו שבוחנים שבין אדם לאדם, שגיאה היא להעריך או לשפוט מעשים, אשר נעשו או אשר ייעשו על־ידך על בסיס אישיותך ומנטאליותך שלך בלבד, אלא יש לשאוף לבסס הערכה כזאת על יסוד מוצאו, חינוכו, אישיותו ומנטאליותו של האדם השני — כך יש לעשות כאשר אתה הולך להעריך את מעשיהם הצפויים של עמים אחרים. אם יש צורך להוכיח אמיתויות אלו, הרי אביא רק שתי דוגמאות מההיסטוריה של הזמן האחרון.

את מלחמת 1956 נגד מצרים הסטיוד האנגלים והצרפתים, משום שהעריכו והתייחסו למצרים כאל אויב אירופי, בהשתמשם בשיטות־לחימה מאסיביות נגד אויב, אשר למעשה לא היה בנמצא כלל וכלל. זוכר אני שהשקפתי מגדות תעלת־סואץ על התפוצצות האוויריות המאסיביות מגובה רב של האנגלים על איסמעיליה, אותה שעה כבר לא היה אויב כלל וכלל באותה עיר. יתכן שלו היה מדובר במלחמה בגרמנים, הרי העיר עדיין היתה מוחזקת — אבל המצרים ברחו ממנה ימים רבים קודם־לכן.

דוגמה נוספת ניקח מעצמנו, זנודה ונחודה: בתקופה לפני מלחמת יום־הכיפורים ביססנו את הערכתנו על מדינות־ערב, על תגובותיהן ועל פעולותיהן הצפויות — לפי מסקנות ומעשים, שאנו עצמנו היינו נוקטים, אילו היינו נתונים במצבן באותה עת. בימים ההם היה, לדעתנו, כוחנו הצבאי והלאומי בשיאו, ומצרים היו תחת הסיוט של כישלונה הנורא במלחמת ששת הימים. בטוחים היינו כי לא סביר להניח שהמצרים אכן יעזו לפתוח במלחמה נוספת נגדנו.

עתמדה, כי שלום בין ישראל ובין ארצות־ערב ניתן להשגה אך ורק מתוך עמדת־כוח ישראלית, הולכת ומשתרשת בציבוריות הישראלית יותר ויותר, ואין ספק שיש לה על מה להתבסס. יתירה מזו — ויתורים או עשרות מדיניות של מדינות־ערב ניתנים להשגה אך ורק על בסיס של כוח צבאי, כלכלי וחברתי שלנו, ואוי לה למדינת־היהודים אם תיאלץ להגיע לויתורים חד־צדדיים.

ולכן, אמת ויציב: שלום ניתן להשגה כאשר הוא נשען על כוח ישראלי. אבל האם ניתן גם למנוע את פרוץ המלחמה, ויהיה כוחה של ישראל גדול כאשר יהיה?

ההיסטוריה הקצרה של מדינת־ישראל ומלחמותיה בארצות־ערב מלמדת, כי ההיפך מזה הוא הנכון.

*

המלחמה היהודית, בה פתחו הערבים על בסיס חוסר נסיון קודם איתנו, היתה מלחמת־השיחרור. צה"ל היה בחיתוליו, כוחנו הצבאי והלאומי לכאורה היה קטן ואפסי, ומנקודת־מבט של שיקול והערכה צבאית מערבית, אשר הדריכה באותם הימים את המטות הצבאיים של מדינות־ערב — ניתן היה בהחלט להניח שמיתקפה מתואמת של שבע מדינות ערביות על־ידי צבאותיהן הסדירים, תכניע את מדינת־ישראל הצעירה על־נקלה.

ישראל יצאה ממלחמה זאת מנצחת, ומדינות־ערב נכשלו בה כישלון גדול וכואב. למרות זאת, בשנת 1955, סגרה מצרים את מיצרי־טיראן, והחלה לבנות מערך צבאי התקפי בסיני, ופתחה בזאת במלחמה בישראל, אשר הסתיימה בכישלון נחרץ בסופו של מיבצע קדש. מלחמה זאת הראתה לעולם הערבי את כוחה, כושרה וכישרונה הצבאיים של ישראל, גורמים אשר בהחלט היו מונעים ממדינות או מטות צבאיים, בעלי מחשבה צבאית אירופאית מקובלת, מלפתוח בכלל או כלאחר יד במלחמה נוספת.

ולא כן. באה שנת 1967, ונאצר סגר מחדש את מיצרי־טיראן, חוסיין וסוריה הצטרפו, והתפתחה מלחמת ששת הימים, אשר הסתיימה בשואת צבאות ערביות מוחלטת ונוראה. מירב הציוד הצבאי הערבי הושמד, עשרות אלפי חללים ופצועים ערבים, והגיוני היה כי רצוף המלחמה הערבי ייפגע קשות. קולונל נאצר, במחי יד, הרך מספר הופעות בציבור ובטלוויזיה המצרית, מחק רושם זה מהתודעה של העולם הערבי.

הערכת־מצב צבאית ומדינית מציאותית ומפוכחת היתה צריכה להביא את ארצות־ערב, את ממשלותיהן ואת הנהגתן הצבאית להערכה האמיתית של כוח ההרתעה הישראלי. בא יום־הכיפורים 1973, והוכיח את ההיפך מזה. שוב, ואף־על־פי־כן תקפו הערבים, ולמרות ההפתעה המוחלטת וההצלחה ההתחלתית — הרי מבחינה צבאית אופרטיבית שוב הפסידו והוכרעו, ואילמלא מועצת־הבטחון היו מסיימים מלחמה זו בשואה צבאית נוספת.

*

אם להקדיש מחשבה על העתיד, נראה לי כי מדינות־ערב תמשכנה בדרכן, ותפתחנה מחדש במלחמה עם ישראל. יהיו סיכויי הצלחתן האמיתיים, המבוססים על נתונים ריאליים של הערכת־מצב צבאית ואסטרטגית, כאשר יהיו — צורת המחשבה הערבית, המנסה לתרגם חלומות למציאות, והרואה את המציאות כחלום, תביא אותן לפתיחת מלחמה נוספת בעלת חוסר סיכויי הצלחה מראש.

המסקנה אשר עלינו להסיק מזאת ברורה: אם ניתן להגיע לשלום, או להשיג הסכמים משמעותיים הקרובים לשלום, ניתן לעשות זאת מעמדת־כוח בלבד, כאשר בניין כוחנו וניצול כשרוננו, הינם ערובה לניצחון צבאי ישראלי ולהשגת תוצאות צבאיות ומדיניות חיוביות גם בעתיד.

מאחר שאין נתונים ויסוד להנחה שאפשר למנוע פרוץ מלחמה נוספת, אפילו יכון שלום באיזור לתקופה ממושכת, הרי מטרת המלחמה הבאה, אם תפרוץ, חייבת להיות — השמדה טוטאלית של הכוח הצבאי הערבי במכה מוחצת, מוחלטת ומשכנעת. מכה כזאת, אם לא תמנע מלחמה, לפחות תדחה אותה לתקופה ארוכה. לדאבוננו — אין זה חלום וכו', אך מציאות מזרח־תיכונית קרה.

חיים חפר

לפועלי נמל אשדוד ועובדי התחזוקה

כותב הטור הזה יכול להעיד על עצמו נאמנה ● שאף פעם לא חייתם בעיניו "פאתת" או "הורסי המדינה" ● ופעם, אף הצטרף לקבוצת אמנים קטנה, מאד קטנה ● אשר באה לנמל אשדוד במחאה והפגנה ● כנגד אלה אשר קראו לפועלי התקשורת "בוגדים" ושמו אותם למשל ולשנינה ● כותב הטור הזה איננו חושב כי את מי שעוסק. במה שנקרא. "מאבק מקצועי" ● ולו יהיה זה אפילו ב"מרכז העצבים" או "בתפקיד הכי חיוני ואחראי ● צריך לטל בצוארון ולהעמידו למשפט צבאי ● כותב הטור הזה עדין מאמין, אף כי אולי זו אמונת תם ● כי פועלים בארץ הזאת רוצים לעבד ולא לאכל לחם־חנם ● על־כל־פנים אין לו ספק כי כך הם מכלכלים את בני־ביתם ● כותב הטור הזה גם מאמין משום־מה ב"אדם באשר הוא אדם" ● ועדין חושב שפועלי נמל אשדוד ועובדי התחזוקה הם פטריוטים ולא סתם מוצצי דם ● ומשום אמונתו זו העוברת מדי פעם משברים על משברים ● הוא רוצה לומר לכם כמה דברים ●●

דוקא לכם, אנשי שני מקומות העבודה המשתמצים ביותר ● דוקא לכם, שעברתם מה ששום עובד בארץ לא עובר ● דוקא לכם, עובדי התחזוקה, שאמצעי התקשורת ירקו לכם בפנים ● דוקא לכם, פועלי נמל אשדוד, שכבצעות ידו בכם אבנים ● כי דוקא אתם, שילחם להגיד: דין ● דוקא אתם צריכים עכשו לקום ולומר: אחרי! ●●

אני יודע, להציע זאת על חשבונכם — זאת לא חכמה גדולה ● ואתם הלא רואים, כמו כלנו.

איך הארץ הזאת חולה ● במגפות "א"י־בריטניה" ו"נרד" והעלמת־מס ומעילה ● ואני יודע שלחיות אחרת — איננה החלטה קלה ● אבל אתם יכולים להיות הקומנדו בחזית הכלכלה ● אתם, נדמה לי, כמעט היחידים, היכולים בדרך נבונה ואצילה ● להראות מה כחם האמתי של ועדי העובדים וועדי המפעלה ● אתם יכולים להיות הבריגדה הלבנה והבריגדה הכחלה ● אשר תוכל להפתעת ידידים ויריבים לצלם את התעלה ●●

ואחריכם יבואו אחרים, חטיבות, פלגות, גדודים ● תעשיות שלמות וסקטורים וארגונים ויחידים ● כל אלה שאכפת להם מה קורה במדינת היהודים ● ויבואו אחריכם פועלי המטעיות והפועלים החקלאים ● וקהנדסי התעשיה האוירית והמכרקה ואפלו העתונאים ● והארץ הזאת תתעורר מן המחלים והחלוכות הרעים ● ואחר תראו איזה אור אחר זוהר עלינו, אור־פלאים ● אור הזורח על גברים המוכנים לשרת את מולדתם בחרוף־נפש, ללא תנאים ● — כן, צריך משגעים לדבר: הי אתם המשגעים! ●●

איך לעשות זאת? אינני יודע את הדרך ● אבל צריך לחוש לעזרת העם ● אז אמצו רגל וחזקו ברך ● האם באמת זה יצליח? — אולי, אם נקח את עצמנו בידים ● כן, אנחנו מסגלים לעשות זאת ואין זו חנפת־שפתים ● אבל מי שעומד כאן בשערי הים ובשערי השמים ● צריך את המצב לאשורו להכיר ● אז. חברים, תנו כתף ותנו אוירו ●●

בועז עברון

מאה הימים

מאמציו של יצחק רבין להכניס את המפד"ל לממשלה, כמעט בכל מחיר, והחיפזון אשר תהיינה הסי־בות המניעות אותו לתרגיל זה, מאשרים את ההרגשה הגוברת וה־הולכת, כי מהכרזותו שעה שנכנס לתפקידו, שתהיה זו "ממשלת־המ־שך־ושינוי", מתמלא רק החצי ה־ראשון. יותר ויותר מתברר שזוהי ממשלת־המשך, במידה שציפינו ל־שינוי, הולכת תקוותינו ומתבדות.

כניסת המפד"ל, בתנאים החד־שים שסוכמו בינה לבין מר רבין, תהווה עירעורו לרעה של הסטא־טוס־קוו בענייני דת, שהיה רע ד־פסול גם קודם־לכן. יתר־על־כן: מפלגה זו, שעברה תמורה קיצונית לצד ימין במשך השנים האחרונות, תפעל עכשיו לאיבון כל נכונות ממשלתית לפשרה בבעייה הירד־נית, העומדת לפנינו, היא בעיית הפלשתינאים והגדה המערבית. כלומר — לא יהיה בכך משום "בלימת צפרדע" לשם המורה של גמישות מדינית. אלו בליעת שתי צפרדעים לצורך חיזוק מעמדו ה־אישי של מר רבין, אבל לא יהיה בכך אלא אישור לתהליכים ועמ־דות המתבלטים ממילא יותר ויו־תר.

*

אחת הדוגמאות הבולטות לכך היתה הכרזתו של שר־הבטחון, מר פרס, לפני ימים אחדים, כי כל הסדר עם ירדן חייב לכלול בין השאר לא רק גבול בטחון על ה־ירדן, אלא גם זכות ההתנחלות יהו־דית בשטחים.

בעוד שאין חולקים על כך, כי בכל הסדר עם ירדן אסור להרשות חדירת כוחות משמעותיים, העלו־לים להיות עוינים לנו אל הגדה המערבית, ויש לקבוע סידורים ש־יבטיחו זאת (תקדימים להסדרים כאלה קיימים לרוב, כגון הבריתות בין ברית־המועצות לבין ארצות אירופה המזרחית אחרי מלחמת ה־עולם השניה, ומדינות מ־שלימות עם הסדרים כאלה כוויתור נסבל על חלק מריבונותן), ובעוד שיית־כן כי ירדן (או מדינה פלשתינאית כלשהי) תשלים בדיעבד, הגם ש־בקושי רב, גם עם חלק מההתנחלו־יות הקיימות — ברור כי מתן זכות התיישבות יהודית בשטחים תרוקן "החזרת שטחים" כזאת מכל תוכן. לא יהיה כמעט הבדל בין מצב מוצע זה לבין המצב הנוכחי, ושום מדינה ערבית לא תוכל לקבל הצ־עה כזאת. הצגת תנאי כזה הוא למעשה טריקת דלת בפני כל אפ־שרות של הסדר. וקשה לשער כי מר פרס השמיע דברים אלה על דעת עצמו בלבד, שכן אחרת היתה באה מצד הממשלה הכחשה כל־שהי, או הסבר שמר פרס "לא הובן כראוי".

דוגמה אחרת היא ההכרזה ש־הסכם ההפרדה עם סוריה מהווה קצה הוויתורים שלנו בגולן. אם כך, אזי באמת אין על מה לשאת ולתת עם הסורים, ואזי הדרך פתו־חה למלחמה. ואזי מה נלין על קיצוניותם של הסורים?

במאמרי־פרשנות, המקובלים ב־בירור" השראה מגבוה, [illegible] יו־תר ויותר לא על [illegible] והשאיפה להסדרה, אלא על הצעדים שיש לנ־קוט על־מנת להתחמק, ככל האפ־שר מכל ויתור, לקיים ככל האפשר את הסטאטוס־קוו, ולו אף במחיר מלחמה. כתאפשר גם לחוגים מסו־יימים "למחות את החרפה של יום־הכיפורים", בסיגנון המוכר לנו כל־כך בעולם הערבי (אכן, זו דוגמה ל"התיתלכותנו" באחדים מהחוגים הגרועים ביותר של עולם זה). וב־מקביל לכך, ובאורח הגיוני בהח־לט, שומעים יותר ויותר על המל־חמה הכמעט־ודאית הממשמשת וב־אה. שכן ברור לכל כי האלטר־נטיבה להסדר היא המלחמה. וזאת אף שאין ספק כי לא יושג בה מאו־מה. כי אפילו ננצח שוב את הער־בים לא ישנה הדבר את המצב המדיני — כשם שכל נצחונותינו בעבר לא שינו אותו — וכי בעיק־בות נצחון כזה הדבר הוודאי היחיד היא מלחמה נוספת.

*

הכרזות וקביעות כאלו מביאות, כמובן להכרזות ולכוננות מלחמ־תית מן הצד שכנגד (וגם שם יש חסרים הקנאים, הטוענים כי אם הצליחו במידה מסויימת במלחמה האחרונה, יצליחו עוד יותר בבאה ומידת. הגיון שלהם אינה פחותה משל אלה השואפים למלחמה אצ־לנו), ואצלנו מבליטים זאת מייד כהוכחה לכך שפני האויב רק ל־מלחמה, ולכן אסור בכלל לדבר על שלום (בכלל, המלה "שלום" שוב הופכת למלה גסה בטרמינו־לוגיה הציבורית שלנו). וכך, במ־קום ליזום ולהיאבק למען השלום, אנו מקדישים את כל מעיינינו ל־הכנות הצבאיות לקראת המלחמה הבאה, וככל שאנו זונחים יותר את עניין השלום כך אנו מוודאים את בואה של המלחמה. זוהי דוגמה מובהקת לנבואה המאמתת את עצמה.

לא שאיננו חייבים להיות חזקים בכל שנוכל, שכן בלי עוצמה צב־אית גדולה מאוד לא נוכל להכריח את הצד שכנגד לשמור על תנאי השלום, אם וכאשר יושג, והעבודה עוד שנים עד שתנאים אלה ייהפכו ל"טבעיים" ומקובלים ונו־כל לרפות את עירנותנו וכוננותנו. אבל יש הבדל בכל־זאת, בין כו־ננות צבאית מירבית לשם שלום לבין כוננות צבאית לשם מלחמה. ההבדל אינו בצד הטכני של הכו־ננות, אלא במטרות המנחות אותה.

כלומר, ביסודו של דבר אין ניכר שום הבדל מהותי בין הממשלה הקודמת, ממשלת המחדל, לבין ה־צירה המקבלת יותר ויותר הסמ־כות הנוכחית. יש אומנם הבדל כסויים בסיגנון, מר רבין עושה רושם שהוא אישית פתוח לטיעו־נים ולשיכנוע רציונאליים, שאין הוא פועל על יסוד אימפולסים ר־רגשנות, אלא על יסוד ניתוחים קרים. אולם הדינאמיקה של השל־טון, הדינאמיקה של מערך הכוחות הפנימיים, האינרציה המחשבתית והמוסדית — כל אלה מובילים גם אותו במסלולי ההמשך, לא ה־שינוי.

וכך קורה שהעתונים מוסרים כי בנסיעתו לוושינגטון ידון רבין ב־ראש וראשונה בבעיות הרכש וה־סיוע הכלכלי — בדיוק כמו קוד־מתו. ושוב נזכה לתמונות ולכתבות צלחבית על "הכלים" החדשים, ה"מתוחכמים", ועל השיפורים ש־הכניסו בהם אשפי החימוש שלנו, ושוב נראה קריקטורות בנוסח "של הקניות" — ואילו המטרה המדי־נית, שראוי כי תעמוד נכונו — השלום. שיבטיח את קיומנו כאן יותר מכל כלי־הנשק שבעולם — תיעלם ותאבד.

*

יצחק רבין הוא "משלנו", אחד החבר'ה. הוא צבר. הוא צעיר, הוא דובר בלשוננו. הוא סימפאטי. יש לו. מוח מצוין. נתנו לו את כל האשראי. אבל אשראי זה ניתן לו לא מפני שאישית הוא מוצא חן בעינינו ולבחור טוב כמותו מגיע להיות ראש־ממשלה. אלא מפני שציפינו כי הוא יביא את התמו־רה, את הרעיונות החדשים, את התנועה המדינית בחוץ ובפנים כ־אחד, כפי שנדמה היה מנוקינות שהביע בטרם הגיע לכהונתו הנו־כחית.

יתכן אולי לטעון כי במערך ה־כוחות הנוכחי חייב הוא קודם־כל לבצר את מעמדו האישי, וכי רק אז יוכל לבצע מדיניות יוזמת של שלו. אולם, "מערך־כוחות" זה אינו קובע רק לגבי מעמדו האישי, אלא גם לגבי מדיניותו. ומערך זה כופה עליו את המדיניות שהביאה ליום־כיפור. מיבחנו של מנהיג אמיתי הוא בהתגברות על מערכי־כוחות נתונים ובשינויים בכיוון הנראה לו. האם רואה הוא עדיין את ה־כיוון הדרוש, מסיבה זו שהוא צ־פך עליה הלם.

עמוס קינן

כאן אין מלחמה

פאריז. דברים קטנים: בבוקר — לחם פריך, חם, עם ספל־קפה ענק. כיכרות. מיזרקות. פנוראמה. פרוספקטיבה.

תענוגות ביתיים אפשריים רק במקום הזה: לקנות לך עשרה מיני גבינה. עשרה סוגי מעדני־בשר. בקבוק יין אדום משובח. להכין לך את כל זה בשורה. ולנעוץ סכין ומזלג פעם כאן ופעם כאן.

להתייעץ עם הקצב. על איזה נתח מתנתחים כדאי לעשות מה. לשבת בביסטרו. כאן המקום ה־אחרון בעולם שבו יש ביסטרו. ביסטרו זה מקום שבו אתה יכול פשוט לשבת. לשבת כמה זמן שאתה רוצה. להסתכל על כל החיים הצועדים לפניך בתהלוכה. וכמובן, גם להיראות. כי העיקרון של ביסטרו הוא לראות ולהיראות.

אם אתה בא פעמיים־שלוש לאותו ביסטרו, אתה מתחיל להיות שייך. אי־אפשר שלא להיקלע לחבורה כלשהי. ובכל חבורה יש כל מיני אנשים, ואז הכל מתחיל להסתעף. אבל אתה יכול כעבור יומיים ללכת אל רובע אחר, ואל ביסטרו אחר. ואתה בעולם אחר. אתה יכול להיות שייך לעולם אחר. ואתה יכול פעמיים בשבוע להחליף את העולם שלך. בתוך עיר אחת גדולה, אתה יכול לנוע ולנוד מארץ לארץ ומיבשת ליבשת. להיות קצת שלך, קצת תלוש, קצת מרחף. אין שום אפשרות לחיות בקלאוסטרופוביה. בשביל ישראלי, זוהי תראפיה.

לאכול במיסעדות. ברווז־בר ב־רוטב זיתים. שלווים צלויים על שיפוד. קונכיות. סן־ז'אק. פתאום ללכת למיסעדה יפאנית. סמוראי צעיר עם חגורת־עור ובה סכינים מבצע לעיניך בריקוד חרב חיתוכים דקים במיני הבשרים, שהוא מטגן על השולחן, והשולחן הוא ה־תנור.

מיסעדה סינית. דרום אמריקנית. גושי־בשר עצומים על גחלים.

חנויות־ספרים בלילה. ושיירות של נוער נעות בין הספרים. רק מי שבאמת אוהב ספר וספרות יכול להוציא ספרים בכריכה כל כך נאה. על נייר כה משובח. ובאותיות כה יפות. אבל כאן זה לא יוצא מהכלל. אלא נורמה מקובלת.

לעשות סיבוב בין הידידים היש־נים. לראות מה שלומם. יש משהו מאוד מיוחד וחם בפגישה עם ידיד שלא ראית חמש. או עשר שנים. כל אחד מזדקן קצת. זה שהיה יחי־פן, כבר יש לו דירה משלו ומכו־נית. אבל עדיין ברק יחסני בעין.

היכרות חדשה עם רחובות, ש־נשתכחו מזכרונך. פתאום קיר לבנים ישנות. מרהיב. וגפן קיסוסית מטפסת עליו. סימטה קטנה עם שער ברזל. בתים קטנים עטורי־ירק. עוד נותרו פינות כאלה.

קולנוע: כל הסרטים של כל ה־עולם של כל התקופות. פרמננטי.

לקרוא עתון שבו העולם מחולק לפי סדר. מהן הבעיות הפנימיות של מדינה אפריקאית מסויימת. מה חדש בסיאול. בסינגפור.

שני אירים יושבים על מירפסת בית־קפה ומנגנים בכינורות. תיזמו־רת ספרדית במדי־ לוחמי־שוורים עוברת על המידרכה ומנגנת. בתוך המטרו בפרוזדור. כושי ענק שר ב־קול באס, והגיטארה תלויה לו על גבה. והוא פורט עליה אחורנית.

בלילה. נערה עוברת ותוקעת עי־ניה באדמה. בפינת הרחוב. נער צעיר עומד. נראה חסר־ישע. הוא שואל: סליחה. אולי ראית נערה עוברת. לבושה מעיל חום? הוא מתחיל לרוץ.

הרגשה חריפה מאוד שמכאן ה־עולם פתוח. לא צריך לעשות שום מאמץ מיוחד, יוצא־דופן, כדי ל־היות מחר במאדריד, ברומא, בניו־יורק או בבהאמה. אפשר סתם לקחת מונית לשדה התעופה, לגשת לדל־פק ולשאול מתי יוצא המטוס הבא לבהאמה. כל מה שאתה צריך ל־עשות כדי להרגיש שאתה שייך לעולם, שהעולם שייך לך, הוא ל־המריא מלוד, לא חשוב לאן. כל השאר מתחיל במקום שבו נגמרת לוד.

אנשים מעניינים. פעלתנים. ש־עושים משהו ורוצים לעשות משהו. כאלה יש אלפים. לא קשה לפגוש אותם. אתה יכול לבלות לילות של־מים עם בני־אדם מבלי להזכיר אפילו פעם אחת את המלים מס־הכנסה. או רבית. או קבלות. או נגרות. חרסינה. פורמייקה. ושאר נושאי־שיחה ישראליים מרנינים.

איירונסייד אינו נכס לאומי. ו־אתה מתרגל די מהר לחיות ימים שלמים בלי קאנון, ומאניקס אינו מתגורר איתך בחדר. פתאום מתב־רר לך שחייך שם היו מאניקס פלוס מילואים פלוס מס הכנסה פלוס מי־יודע־מה. ולחיים עצמם לא הותירו לך הרבה מקום או זמן.

כאן אין מלחמה.

אהרון בכר

סתיו, תשל"ה

הסתיו כבר מרשרש בין העלים, ועוד מעט תהיה שלכת. בערבים ה־מתמשכים על המירפסת שוב נו־שבת רוח קלילה. ורק הזכרו־נות הם שצובעים את הסתיו הזה בצבעים עגמומיים. ורק המנגינות החג חוזרות ומתנגנות פתאום, ומ־תוכן שוב עולים ומצטיירים המר־אות ההם.

זה יכול היה להיות סתיו אחד פשוט וחגיגי, כמו כל הסתווים ש־היו ויהיו בארץ ישראל. ורק הסתיו שחלף הפך אותו למה שהינה. לפני שנה היה סתיו באוויר. עכשיו הוא בלבבות. אי־פעם הוא הביא עימו את החגים ואיתם התרגשות באוויר. מחולה בקצב חילופי העונות. ילדים חוזרו לבית־הספר. אנשים באו מ־חופשת־קיץ. החיים ביקשו להת־חדש מתוך מעטה ירוק וחגיגי ש־כיסה את פני־האדמה הטובה. אם כל חי.

עכשיו יהיה סתיו אחר. והחגים יהיו מצבות בלוח־השנה. כל יום שיחלוף יביא עימו צרור מן הזכ־רונות ההם. וכל חג שיבוא ישוב ויספר את המועקה סביב שולחן ה־חג. זה יהיה סתיו אחר שלא היה עוד כמותו בתולדות הסתווים שהיו.

סיבוב שלם אחד בלוח השנה — תוארך הזאת הזדקנה לבלב הכר. חגים עתיקי־יומין קיבלו משמעות אחרות והפכו מיום־טוב ליום־זיכרון. אנשים שבירכו לפנים איש את רעהו לשנה טובה ומבורכה, עומ־דים ומחרישים מפני שאינם מוצ־אים את המלים שאבדו.

רק העצב הזה בעיניים ותחושת השלכת בלב כמו ביקשו להעיד שהנה הולכים וקרבים ימים נור־אים. אולי הנוראים ביותר שהארץ ידעה — ועכשיו הכל יודעים שבהם נחתכים גורלות לא רק בשמיים ל־מעלה, אלא גם כאן, למטה, על פני האדמה המעונה הזאת.

בחוץ מתקצר לאט־לאט היום. ב־ערב מתחיל להיות קריר. אנשים עורכים קניות לחג, משפצים בבתי־הכנסת, מזמינים מקום בבית מלון, נוסעים להתארח, מוציאים לאוורור את בגדי החורף. בא הסתיו. הפעם הוא יהיה משהו אחר. סתיו, תשל"ה.

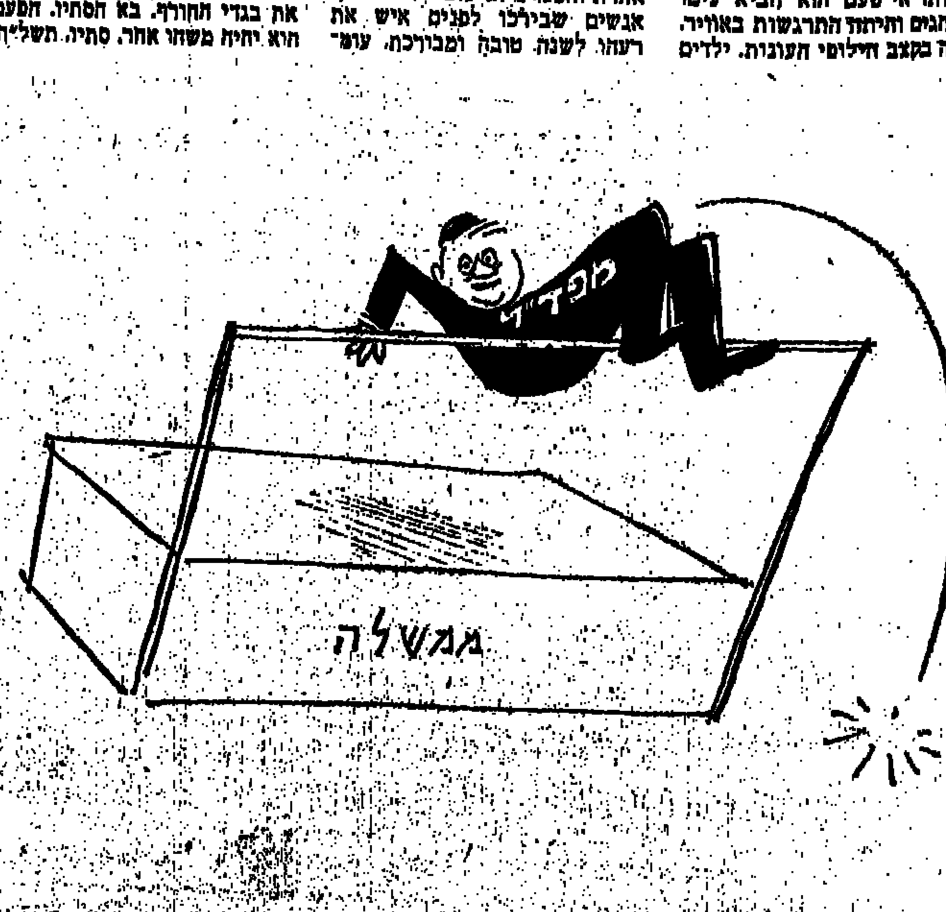

זיוה יריב

ממיטבחו של רבין

מאוחר בלילה, לאחר הטקס, ה־פגישות, השיחות והנשפים. עלו בני הזוג רבין על יצועם בבלייר־האוז, בית־האורחה הרשמי של נשיא ארצות־הברית, מול הבית־הלבן.

— אתה ישן, יצחק?

— כן. ואת?

— אני לא יכולה להירדם. איזה כבוד! איזו קבלת־פנים! איזה חצוצרות! איזה רחשים! איזה חדר טואלט!

— את צודקת. הלך לנו קלף לא נורמאלי! לילה טוב!

— יצחק, אתה ישן?

— כן, מה קרה?

— אני מודאגת, יצחק!

— מה העניין?

— פורד לחץ לי את היד! זה לא סימן ללחצים?

— אין שום לחצים, לאה! את יכולה להירגע: שלושת ילדים ביפנפו לי בדיגלון בקצב מהיר כהרגיל!

— מהיר שהרגיל?

— כן. ואז ידעתי שאין צורך ללכת לבחירות על יהודה ושומרון השנה! אני נישאר ראש־ממשלה! אין צורך לשרטט קווים! אין צורך [illegible] ... אין צורך להחליט החלטות! [illegible] על לחצים [illegible] לישון בשקט! לילה טוב!

— אבל, יצחק, אני בכל־זאת [illegible]

— מה עכשיו?

— פורד רקד אתי ריקוד לחץ! זה לא התחלת הלחצים?

— שטויות! אין מה לדאוג: אש־תו של פורד הניחה את ידה על כתפי בזמן הריקוד! את יודעת מה זה?

— מה זה?

— זה מבשר פנטומים! דולא־רים! טילים! לא יכריחו אותנו ללכת להסכם־הפרדה עם ירדן! לא נשב עם ירדן ראשונה! לילה טוב!

— יצחק, אתה ישן?

— כן. מה שוב?

— קיסינג'ר אמר לי בזמן הרי־קוד, שהנעל השמאלית שלו לוח־צת! הוא אמר פעמיים "לוחצת!" אני נורא מודאגת, יצחק!

— אין מה לדאוג טיפשונת! אין לחצים! אני נישאר ראש־ממשלה! ראית את האננס שהגישו בארו־חה?

— אננס גדול!

— זהו בדיוק! כשלוחצים לא מגישים אננס כזה! אם קיסינג'ר היה מתכוון לדבר עם נציגי אש"פ, לא היו מגישים לראש־ממשלת ישראל אננס רציני כזה! לילה טוב!

— אבל אשתו של פורד אמרה לי שיש לה לחץ־דם גבוה! אני נורא מודאגת מהלחץ הזה, יצחק!

— אל תתרגשי, לאה! ברגע ש־הגישו לשולחן את חבבנת הבוע־רת, ידעתי ששום דבר לא בוער! שלא צריך להחליט! אין לחצים! אפשר להמשיך לישון בשקט! לילה טוב!

ערב־ריקודים בבית־הלבן

פרשת השבוע
ניצבים
מאת מנחם בקר

שבת זו היא השבת המסיימת את חודש אלול, יש מכונת בפי ישראל: „חודש הרחמים והסליחות".

הקדמונים דרשו את השם „אלול" כרומז לכתוב בשיר השירים (ו', ג'): „אני לדודי ודודי לי", לפי דרשה זו, מתפרש הכתוב שלפנינו: אני פונה ומחלה פני האל, וכתוצאה מכך פונה האל אלי ומקבל פניותי אליו.

הוסיף על כך האדמו"ר רבי שלמה מקרלין: וסופי התיבות של פסוק זה הם יו"דים, יו"דים ועירות, ללמדך, כי עיקר העיקרים שלפנינו הוא להיות יהודים, בכל האפשר יותר ויותר יהודים.

חכמי־ישראל נתנו כמה סימנים לקריאת פרשיות התורה בשבתות השנה, ואחד מהם מתייחס לפרשה „ניצבים", שאנו קוראים השבוע.

על פרשה זו אומרים חכמים: „קומו ותיקעו", כלומר: לעולם תקראו פרשת „אתם ניצבים" קודם ראש השנה — המכונה בתורת „יום תרועה" — כיוון שיש בפרשה פסוקי תשובה (ו„שבת עד ה' אלהיך" וגו' — ל', ב').

טעם נוסף לקריאת „ניצבים" לפני ראש השנה: כדי להפסיק בקריאה פרשה אחת לפחות בין התוכחה שבפרשת „כי תבוא" לתחילת השנה החדשה, ולקיים בכך את דברי הפייטן: „תכלה שנה וקללותיה, תחל שנה וברכותיה".

ממדרשי חז"ל

„לאהבה את ה' אלהיך, לשמוע בקולו ולדבקה בו..." (ל', כ')

שלא יאמר אדם: אקרא אקרא (= אלמד מקרא) שיקראוני חכם, אשנה (= אלמד משנה) שיקראוני רבי, אשנן (= אחזור הרבה על תלמודי) שאהיה זקן (= ראש ישיבה) ואשב בישיבה; אלא למד מאהבה, וסוף הכבוד לבוא!

רבי אלעזר ברבי צדוק אומר: עשה דברים לשם פעלם (= לשם ה') ודבר בהם לשמם (= למד תורה לשמה), אל תעשם עטרה (= אל תעשה את דברי התורה ככתר) להתגדל בהם, ואל תעשם קרדום לחיות עודר בו (= ואל תשתמש בתורה שלמדת לשם פרנסה). וקל־וחומר: ומה בלשאצר (מלך בבל), שלא נשתמש אלא בכלי־קודש (= בכלי בית־המקדש) נעקר מן העולם — המשתמש בכתרה של תורה, שהוא חי וקיים לעולם — על אחת כמה וכמה!

חסידים מספרים

הלקח שלמד סוחר היהלומים אצל האדמו"ר

בחצרו של האדמו"ר מלובאביץ' התארח פעם ר' מוניא מוסינזון, שנודע כסוחר גדול באבנים טובות וביהלומים, שהובאו מארצות שונות. באותו זמן ישב הרבי עם כמה ממקורביו ושיבח בפה מלא את פשוטי העם, העמלים מבוקר עד ערב בעבודה מפרכת כדי לפרנס עצמם ובני־ביתם.

התערב ר' מוניא בשיחה ואמר: אני תמה על דברי הרבי, שעושה מפשוטי העם עניין שלם.

השיב לו האדמו"ר בנועם לשונו: מעלות רבות יש באנשים אלה.

— אני איני רואה מעלות אלו! העיר ר' מוניא בחמות.

הרבי לא השיב דבר על הערה זו של הגביר, הבוטח ושאל אותו, אם הביא עמו חפיסת יהלומים בביקור זה.

יהלומים נפלאים עמי — השיב ר' מוניא בעליצות, ומייד הוציא מילקוטו חפיסה קטנה והחל מסדר על שולחן הרבי יהלומים נאים ומבריקים. ובהצביעו על אבן זוהרת, שבלטה בשורת היהלומים הערוכים, קרא ר' מוניא: אבן זו היא פלאי־פלאים!

— אני איני רואה משהו מיוחד באבן זו, העיר האדמו"ר בחיוך.

רבנו! — קרא ר' מוניא בחרמת קול — צריך להיות „מבין" כדי להכיר טיבם של יהלומים.

השיב לו הרבי, ברמזו לשיחה שהתנהלה ביום הקודם: איש יהודי אף הוא פלאי־פלאים, שצריך להיות „מבין" כדי לראות זאת.

סגולתו של צדיק להצלחה במסחר

מעשה בסוחר, שהתלונן בפני הצדיק מקוברין על מצבו הקשה, וכה אמר לו: בתי־מיסחר, הדומים במעט בכול זה לזה, קורה לחברי משחק המזל ואין דלת המזל לרגע מרוב קונים. ופרנסתו מצויה לו בשפע לחנותו. הנמצאת ממש מול חנות חברי, אין במשך כל היום, וכך אני שרוי לאחרונה ואיני יודע לשית עצה לנפשי.

האזין רבי משה בסבלנות לדברי הסוחר, אתן לך סגולה טובה, וייפתחו לפניך שערי פרנסה: כל אימת שאתה רואה רואה קונה הנכנס חברך, תן תודה לה' ואמור בלב שלם: מי הזן ומפרנס לכול ומשפיע פרנסה ברחמים, לפלוני, חברי וידידי היקר". אם כה תעשה, גיש הרבי — תמצא סמוך ובטוח שתמצא בקרוב ברווח.

נרתע הסוחר מדבריו המפתיעים של הרב בהתרגשות: כיצד אוכל לשבח להודות לה' כשעיני רואות וכלות על הצלחה שנוטלת בי ומצר את פרנסתי?

תחילה — השיב רבי משה בהדגשה — הרגל עצמך לומר את הדברים בפיך, ואם דבר יצטרף גם הלב לדברים המשמעים בסוף פרשת „ניצבים": „בפיך ובלבבך לעשותו" (ל"י).

מלחמת יום־הכיפורים

(סוף מעמוד 4)

הכיפורים, דבר אשר הקל על ישראל את גיוס המילואים משום שהישראלים נמצאים או בבתיהם או בבתי־הכנסת", הוא אמר:

„יום הכיפורים לא היה הגורם הראשי בקביעת שעת האפס, כדקנו את כל חגי היהודים במשך השנה. כולה, הדבר אשר קרה (קרי: בחירת יום־הכיפורים כעיתוי לפתיחה במלחמה — י.ה.), הוא שהממשלה הישראלית לא יכלה להתכנס בזמן מתאים באותו יום.

„הקביעה נעשתה על יסוד שיקולים נוספים, ומהם: שהדבר צריך להתבצע לפני החורף בסוריה, אשר בה יורדים שלגים; שזה יהיה לאחר שיגיעו אלינו סוגים מסויימים של נשק; אור־הירח; הגיאות והשפל במי־התעלה; ועוד גורמים שנלמדו בקפדנות. לבסוף החלטנו ששעת האפס תהיה ב־שעה שתיים אחה"צ ב־6 באוקטובר. מועד זה היה ידוע רק לנשיא סאדאת, לנשיא אסד ולי, וכמובן ידעו על כך גם המפקדים שיש להם קשר מלא עם המלחמה, כמו ראש־המטה הכללי ומפקד המיבצעים.

„קביעת שעת האפס נעשתה בתחילת חודש ספטמבר, והמהמישה בחודש זה החלה הספירה לאחור במשך 30 יום... עשרה ימים לפני שעת האפס גע חיל־הים המצרי אל עמדות שנקבעו בתוכנית. ב־3 באוקטובר, ביקרתי בחשאי בסוריה, כדי לוודא שהושלמו שם הפעולות האחרונות במסגרת ההכנה למערכה..."

לחלון ציין שר המלחמה המצרי, כי אפילו ב־6 באוקטובר, כאשר ניתנה לחיל־האוויר הפקודה להמריא, לא ידעו הטייסים כי המלחמה אומנם נפתחה, והם שאלו: „האם אנו ממריאים כדי לתקוף או שזה תרגיל? ד' הפקודות לתקוף ניתנו להם ממש ברגע האחרון", הוא ציין.

כאן העיר המראיין כי הפעולות להטעיית האוייב היו צפויות לכישלון יומיים לפני המלחמה, כאשר החלה השגרירות הסובייטית למנות את המשפחות הרוסיות במטוסים מיוחדים מאז עלות השחר.

הגיב על כך פילדמרשל עלי: „נכון הדבר. הנשיא אסד הודיע לסובייטים על הסיכויים הרציניים שתפרוץ מלחמה. הודעה זו נמסרה בהסכמת הנשיא סאדאת, יומיים לפני המערכה. הסובייטים ביקשו רשות לפנות את המשפחות בימים 4 ו־5 באוקטובר.

רבין בוושינגטון

(סוף מעמוד 1)

ירושלים. אולם ברור לה, לנשיא המצרי ברצונו להמשיך וליהנות מהתמיכה הכספית הנדיבה של המלך פייסל, הרי שעליו להביא בחשבון רבים מה רבה החשיבות שהוא מייחס לירושלים.

סאדאת יודע, שאם אין ברצונו לאבד את אהדת הגורמים הקיצוניים בעולם הערבי, ברצונו להשלים. ולו חלקית, עם הפלסטינים, כי אז אין לו מנוס מלהצהיר ברבים על החשיבות שהוא מייחס לרמת־הגולן.

רעוד: אם ברצונו שמצרים תמשיך בידיה מידת של מנהיגות בעולם הערבי, משפחות בהרבה ממה שהיה בימי נאצר — עליה לגלות התעניינות לא רק בענייניה שלה. אלא גם בענייניהן של ארצות אחרות.

בתנאים אלה יקשה על הנשיא סאדאת לו'נבה. כדי לחתום שם על הסכם חדש — בעוד ששאלות אחרות שנויות במחלוקת הערבים לבין ישראל, יישארו תלויות ללא פתרון.

לגבי המלך חוסיין — חשיבות גדולה יש לו בכך שזכויותיו על הגדה המערבית יחודש על־ידי הסכם להפרדת־כוחות בין ישראל לבין ישראל; הסדר כזה יהיה, מבחינתו, הצלחה יוקרתית נוכח „האירגון לשחרור פלשתין".

הישג כזה יחזק גם את ידי המלך אצל תינאים בגדה המערבית — שכן, לפי הערכות מסויימות, הם נוטים ללכת אחרי מי שיצא בעימות בין רבת־עמון לבין „האירגון לשחרור פלשתין".

האמריקנים, המתנגדים — כמו חוסיין — לתקמתה של מדינה פלשתינאית עצמאית. אך אינם מתנגדים לכינונו של קומפלקס תינאי אוטונומי, שיהיה קשור בקשר כלשהו עם ירדן — מיטיבים להבין את מצוקתו של חוסיין. כפי שהם מבינים את בעיותיהם של רבין ושל סאדאת. על כן, הם אינם נוקטים עמדה עקרונית בקשר לשלב הבא של המשא־ומתן, אלא מחפשים סתם אחר נוסחה, שתאפשר להמשיך התקדמות כלשהי.

עמדנו אז בפני דילמה. אם נסכים לבקשתם, פירוש הדבר כי גמרנו אומר לפתוח במערכה ב־6 באוקטובר, ודבר זה עלול להגיע לידיעת האוייב בדרך כלשהי; אם נסרב — הרי גם זה עלול לחשוף את עובדת התקרבות המערכה. העדפנו להסכים לפינוי המשפחות הסובייטיות, והישראלים ידעו זאת, כמובן, אבל ראייתם נתעוורה, והם לא הסיקו כי הדבר מעיד על התקרבות „שעת האפס".

„הסודיות היתה נהוגה לחשיפה גם בי תוצאה מהתנהגות בנמל־התעופה קהיר ב־5 באוקטובר. ביום זה הוציא שר התעופה האזרחית צו בדבר הפסקת הטיסות בנמל־התעופה של קהיר. הוראה זו היתה צעד שהוא בקט ביוזמתו האישית. איש לא דרש ממנו לעשות זאת. הדבר אשר קרה הוא, שהנשיא הורה להקפיד על ביטחון המטוסים האזרחיים בנמל־התעופה קהיר, כאשר תגיע שעת־האפס. השר הסיק, במיוחד מפינוי המשפחות הרוסיות, כי משהו עומד להתרחש בקרוב והוא ציווה על הפסקת הטיסות. הדבר פורסם, כמובן, בכל נמלי־התעופה בי עולם, וצעד זה יכול היה להביא לאסון.

„אולם", ממשיך פילדמרשל עלי, „אני ביקשתי ממנו (משר התעופה־האזרחית), להודיע מייד על ביטול הצו, ועל חידוש הטיסות תוך התנצלות כי התפסקת באה מסיבות מכניות שנתאפשר תיקונן. דבר זה הכביר עוד יותר את סיבוכיו של האוייב.

„מאז ח"ו באוקטובר שהייתי בחדר המיבצעים, כשאני עוקב אחר כל הנעשה ואחר ההדים המגיעים יום־יום מהאוייב. חרי גשתי הייתה שלא היה שם כל הד לתכנוננו למלחמה, ופעולתנו התנהלה בשקט עד לבוא שעת־האפס" — סיים שר המלחמה המצרי את סיפורו.

מוהלים שואלים

(סוף מעמוד 8)

הרב טכורש על יסוד המקורות למסקנות הבאות:

● אסור לקרוא לילד יהודי על שמו של רשע, אפילו הוא יהודי.

● אסור לקרוא ליהודי על שמו של גוי ויהא זה אפילו אחד מחסידי־אומות־העולם. אם רוצים להכיר טובה לגוי בגלל מעשיו הטובים כלפי יהודים, יש לעשות זאת בדרכים אחרות ולא ע"י קריאת ילד יהודי על שמו.

● בכל מקרה אסור למוהל לגמוש את תפקידו והוא חייב למול את הילד. עם זאת ניתנת לו האפשרות לא להשתתף בקריאת השם.

„לדעתי" — מסיים הרב טכורש — „יכול וצריך המוהל לעמוד על עקרונו ולהעמיד את ההורים על מעשיהם בקריאת שם ילדם על שמו של נוכרי או של רשע כנכרי. ואולם, אם המוהל רואה שההורים מתעקשים ועומדים על דעתם והדברים עלולים לבוא לידי מחלוקת קשה או לרחיית הברית, חייב הוא לבצע את המילה וגם לברך על הכוס ולשתות ממנו לפני קריאת השם, ולאחר־מכן לעזוב את המקום. קריאת־השם אינה שייכת לברכת הכוס על היין וא; כל סיבה להזיר קריאת שם נוכרי או שם של רשע מפני דרכי שלום ולעצור על איסור כזה. באמת, ראוי על כמה שאפשר להתאמץ ולהשפיע על הורי הילד כדרכי נועם שישנו דעתם ויציעו שם אחר, שם יהודי יפה לילדם שנולד להם במזל טוב.

עורך „שנה בשנה", הרב אהרון מיצ־ניק, מעיר בנושא זה בשולי מחקרו של הרב טכורש: „בארצות רבות בגולה נוהגים יהודים לקרוא לילדיהם בשמות נוכריים ולכן נתקבל מנהג שבזמן ברית המילה נותנים לילד שם יהודי, ולאחר־מכן קוראים לילד בשם הלועזי שההורים בחרו לו. אולי, אומר הרב מיצניק, ניתן לעשות כן גם בישראל, כלומר, שיקראו לולדם ככל שיחפצו, אולם בעת טקס הברית — רק שם עברי בשם המקובל לכל ילד יהודי.

העובדות יוכיחו

וושינגטון ממתינה לכך שיצחק רבין יהיה „חסריט", שיתקבל יותר על דעתם של סאדאת ושל חוסיין מזה שהוא הציע עד כה. ואולי לוריט, שיתאים לצרכים כאלה הוא זה של „הפרדת כוחות סימולטניות, בעת־ובעונה־אחת, עם שתי המדינות ועם ירדן.

קרוב לוודאי שהאמריקנים יבקשו גם מרבין שלא ינעל סופית את הדלת לכל משא־ומתן עם סוריה, לפחות לגבי השלב הבא של הסדר־שלום. כי אם יתחשבו הסורים שאין להם ברירה מלבד המלחמה, הם אכן יצאו למלחמה. התלקחות צבאית כזאת תהיה עלולה לפוצץ את המאמצים ואת כל מה שהושג עד כה בתחום המדיני.

על־כל־פנים, ביקור רבין בוושינגטון מאשר כפי הנראה, כי מה שמקרב אותנו לארצות הברית, נשאר, כבעבר, חשוב ממה שמבדיל בינינו — למרות המישקל החדש והעצום של העולם הערבי. בתחום הכלכלה, ועל כן גם בתחום המדיני.

יצחק רבין יוכל לזקוף לזכותו הצלחה בי מישור המדיני, אם יעלה בידו לשכנע את האמריקנים, בראש־ובראשונה, שלא יאלץ שוב את הצירים הישראלים ללא ויתורים מקבילים מהמצדדים האחרים; ואם האמריקנים יהיו מוכנים להתחייב בעתיד את השפעתם — שאינה קטנה — כדי לשכנע את הערבים, או חלק מהם לעשות אותו צעד מהותי.

לא ההצהרות ולא ההחרזות, אלא העובדות הן אשר יוכיחו בשבועות הקרובים, אם כנות רבין אכן הצליחו מהבחינה הזאת הישגים המוכחים.

תבצע חגים של SINGER

600 ל"י במזומן

ומכונת הכביסה תשלח לביתך היתרה ב־10 תשלומים

המבצע לתקופה מוגבלת בלבד
פרטים אצל כל מפיצי סינגר

מפיצים:

תל־אביב: אולם תצוגה, קרליבך 14; רדיו ברוך, אצ"ל 37, שכ' התקוה; רדיו איתן, ארלוזורוב 53; סלון חביבה, אלנבי 63; סלון קר־אור, אלנבי 109; לבל, שד' ירושלים 29; סלון מרכזי, בן־יהודה 32; סלון קריסטל, אלנבי 16; אשדוד: יעקובסון, רמב"ם 88, אלקטרוניקה אשדוד, מרכז מסחרי ב' 56; אור יהודה: בחרי יחזקאל, מרכז מסחרי; אשקלון: בירמן ישראל, העבודה 9; אבש, רח' הרצל 9; כהנא שמואל, צה"ל 1; באר־שבע: אבש, חרסה 53; אבש, מסג' רסקו; חולון: קק"ל 116; בני־ברק: אחים סיני, עקיבא 19; סלון קריסטל, רבי עקיבא 133; בית־שמש: צליל אור, בן לולה, מרכז מסחרי; גבעתיים: בננק, סירקין 15א'; נחנאלי, כצנלסון 12; רדיו רון, כצנלסון 141; גדרה: מריה, בילו 12; דימונה: בכר דוד, מרכז מסחרי; הרצליה: רדיו צליל, סוקולוב 50; רדיו קול, מסג' אגד; כפר־סבא: רדיו רון, ויצמן 35; נס־ציונה: רדיו־שטן, פינקל־שטיין, ויצמן 27; נתיבות: מזוז יעקב, אור התעשיה; נתניה: פרידמן זגורי, שד' בנימין 18; ערד: מיקי מריו, מרכז מסחרי; אבש, מרכז מסחרי; פתח־תקוה: רדיו אפרים, פינסקר 6; אלי ציטיאת, ההגנה 12; קריית־מלאכי: מזין את סלאה, מרכז מסחרי; ראשון־לציון: ברנפלד, רוטשילד 39; רמלה: אסתר אוניברסל, ביאליק 3; ירושלים: לוס־טיג, שטראוס 39; שייקביץ, בן־יהודה 5; מיקי פרידלנ־דר, בנין העמודים; חיפה: אולם־תצוגה, שד' המגינים 53; טרקלין חשמל, הנביאים 25; מלון טלפז, הרצל 61; צנטנר וולטר, הבנקים 13; רדיו אורון, ככר מאירוף, קרית אליעזר; שלומי אליהו, הגבורים 43; טבריה: קובי יוסף, רח' הגליל; מגדל העמק: שרותי מגדל, מרכז המלאכה; נהריה: ת.ב.ב., חתנת אגד שד' הגעתון; כרמיאל: ת.ב.ב.; קרית חיים: קיימל שמואל, משה שרת 77; קרית־ים: אחים גסחלברג, ירושלים 3; קרית טבעון: אלקטרו טבעון, מרכז מסחרי; שפרעם: אנואר אסקר, בית אשקר; תל־יתנן: א. קולם בע"מ, מרכז מסחרי; נצרת: מנסור חסמי, פאולוס השישי; עפולה: ברס אלקטרוניקה, חנשיא 7; קרית אתא: מרכז הורדיה, העצמאות 58.

הלוח הכפול ידיעות אחרונות הארץ

המשרד הראשי: שדרות רוטשילד 76, תל־אביב
טלפונים: מחלקת מודעות 611141,
המחיר: יום חול: (2.90) ל"י לשורה / יום ו': 3.75 ל"י לשורה

הלוח הכפול
הלוח הנפוץ ביותר במדינה

פרקי היום בתנ"ך
דברי הימים, א' (י"ז—כ"ג).

המשנה היומית
כלים, ג' (ו'—ד').

הדף היומי
חולין, ק"כ — קכ"א.

ההלכה היומית
שבת, שצ"ג (ג') — שצ"ו (ג').

הדלקת הנרות
ע"ש — ירושלים 5.12, ת"א 5.24, חיפה 5.25.
מוצ"ש — ירושלים 6.24, ת"א 6.25, חיפה 6.26.

תורנות רופאים לפי המחוזות

קופ"ח לאומית
● תורנויות לילה בכל סניפי מר"א ברחבי המדינה.

● עיריית תל־אביב—יפו מודיעה על עזרה ראשונה ברפואת שיניים במרפאת השיניים, רח' שינקין 81 ת"א, טלפון 288098, בערבי שבת וחג 21—17 אחרי הצהריים, בשבת וחג מ־9 בבוקר עד 1 אחה"צ.
● חירות־אגוד: מר"א, טל. 761111.

תורנויות בתי חולים
● חיום: חרסה, ופנימית, איכילוב (כירורגית).
● שבת: איכילוב (פנימית וכירורגית).

תורנות בתי מרקחת
● ליל שבת: פרנקל, המלך ג'ורג' 72, טל. 228721; שלמה המלך, שלמה המלך 78, טל. 246461; יאני, יהודה הלוי 67, טל. 012474.
● שבת: גרוסו, שינקין 27, טל. 284701; ככר המדינה, ח' באייר 48, טל. 259046; מעיין חיים, שד' ירושלים 49 יפו, טל. 821607.
● מוצ"ש: מושקוביץ, המלך ג'ורג' 25, טל. 282650; תרופה, דיזנגוף 217, טל. 228488; יאני, יהודה הלוי 67, טלפון 012474.

מכל הארץ
● נתניה: ליל שבת — ח' נשיא, ויצמן 86, טל. 28689; שבת — תרופה, הרצל 2, טל. 26656.
● נתיב חשרון: ליל ויום שבת — אלרום, רמת השרון, סוקולוב 87.
● פתח תקוה: ליל שבת — רסל, רוטשילד 89 טל. 911406; שבת — בריאות, הוכבי עיון 18, טל. 012367.
● רמת־גן: ליל שבת — חן, ז'בוטינסקי 99, טל. 794484; שבת — גנה, גבעתיים, ויצמן 17, טל. 722456.
● בני־ברק: ליל שבת — חן, ז'בוטינסקי 99; שבת — ח' נשיא, ז'בוטינסקי 111.
● בתים: ליל שבת — בלפור, בלפור 90, שבת — גני בתיים, הנביאים 8.
● חולון: ליל שבת — שוורמן, סוקולוב 08, שבת — אסותא, טרומפלדור 4.
● רמלה — לוד: ליל ויום שבת — סניטס, לוד, רח' הרצל.
● באר־שבע: שבת — ירושלים.
● אילת: ליל ויום שבת — מיכליו.

בתי כנסת
● ב"ה, השבת, בבית הכנסת הגדול בת"א, אלנבי 110, יעבור לפני התיבה חזן אורח. ערבית (ו') 7.00, שחרית 8.00.

קבלנים

● רום 2000 בראשון לציון. החלה מכירת דירות יוקרה 3—4 חדרים שרותים כפולים בתשלומים ל־2½ חודש. — משרדי מכירות דירות „טוני" ראשון לציון רוטשילד 40 טלפון 941869 „יוזמה" תל־אביב מגדל שלום קומה 18 טלפונים 57757 5/64644.

● ברחובות החלה החרשמה בנין ל־18 חודש, 3 חדרים 146,000 דירות „טוני" מול מכון ויצמן.

● ברחובות, רח' שמעוני 7 למכירת דירות 3 חדרים 4 כיווני אוויר, גמר מעולה כניסה בעוד 4 חודשים טלפון 955176, לא בשבת.

● בהרצליה במרכז רחוב חקשת דירות 4 חדרים כל חשיכלולים „אלמגור" גרץ 18 תל־אביב טלפון 248021.

● בהרצליה הצעירה למכירת דירות בנות 3 ו־4 חדרים כניסה מיידית טלפון 207742 שעות 8—12.

דירות

דירות למכירה
3 חדרים ויותר

2-2½ חדרים

וילות ובתים

המשרד הראשי: שדרות רוטשילד 74, תל־אביב
טלפונים: מחלקת מודעות 611141
המחיר: יום חול: 2.90 ל״י למלה / יום ו׳: 3.75 ל״י למלה

● דירת 2 + ½ פינתית לוקסוס מרפסת גבוהה, חרואה 44 רמת־גן.
● 2 גדולים + מרפסות סגורות בצפון ת״א.
● בגבעתיים 2 חדרים ק״ג למסירה מיידית — 202157.
● רמת־גן, דירה מרווחת 2 חדרים + פינת עבודה וקיום מות.
● בתים נחדרת, 2½ נדרים + ס״א.
● צפון ת״א מבטאות 2½ חדר, כל השכלולים, מיידי, 262.000.
● במרכז רמת־גן 2 + הול, ארונות קיר.
● 2½ חדרים בהרצליה, 551746 לעלצל אחרי 4.00.
● דירה 2 חדרים בבתים, רימון א׳/2 500037.
● 2 גדולים ס״א, מטבח מרווח וארון קיר, מיידי, רחוב חשלים 78 כניסה ק״ב, 16.00.
● 2½ + הול ק״ר בניין רמת־גן — בנייריס טלפון: 701182 בערב.
● בפתח־תקוה במרכז 2½ + הול + ארון קיר — 016961, 004110.
● ברמת־גן, סביבה שקטה, 2 + חצי + ארונות — שיפורים, 783200 בערב.
● בנייברק 2 + הול גדו לים, 788018 ההל מיום שני.
● בהודמנות — ברמלה, 2½ חדר כניסה מיידית, טלפון: 005807.
● ברמת־גן 2½ גדולים — סנוי מיידי, 176.000 טלפון: 781964.
● ברמת־גן 2½ ס״א, ראובני, אהרונסון 40.
● דירה 2½ בסביבות קולנוע פאר, כניסה או חורש, טלפון 451048.
● ברמת־גן 2½ + פינת אוכל נחדרים ומרווחים ק״ב 704341.
● ברמת־גן 2½ + פינת אוכל נחדרים ומרווחים ק״ב 704341.
● בצפון תל־אביב 2 חדרים גדולים + הול ק״ר.
● 2½ והול 2 מרפסות ב׳ רמת־גן 155.000 טלפון — 790587.
● למכירה במרכז הרצליה 2 חדרים + ס״א מסודרת.
● 2 חדרים גדולים 2 מרפסות סוף ארון קיר תל־אביב.
● בהודמנות 2 חדרים במרכז חולון.
● בהרצליה, מרכז, כחודמנות, דירה מסודרת בת 2 חדרים, סנוי מיידי.

● דירת 2½ + ס״א בכחי ים.
● בהודמנות, דירת 2 ק״ב בבנין חדש.
● 2 חדרים באזור טוב.
● בפתח־תקוה דירת 2½ חדרים.
● בקרית שלום דירת 2½ חדרים + 2 מרפסות גדולות.
● בכחים 2 חדרים קורצאת 9 בניה א׳ ק״ג צרפתי.
● בנ״ת דירה 2½ חדרים + ס״א ק״ב.
● במרכז חולון בהודמנות 2 + ס״א.
● בחולון 2 והול מרווחים + ארונות קיר מיידי.
● מרכז חולון 2 חדרים + הול מרווחת טלפון 836860.
● בכבר הסרינה 2½ חדרים לם מ״ר לסמירה מיידית.
● בבבלי 2½ חדרים + ס״א קומה ג׳, חזית מעלית חניה (לא בשבת).
● בהודמנות במרכז חולון רחוב שקט 2½ חדר 3 כווני אוויר כניסה מיידית.
● 2½ בשם חדש רחי אוסישקין + ארונות טלפון.
● בראשון לציון ויתקין 9 2½ ק״ג אפשרי בתשלומים.
● 2 בסביבת הבימה קרקע גם למשרדים שקטה טלפון.
● בבתים 2½ חדרים ברח׳ שפרינצק.
● בהודמנות במרכז חולון — 2½ + הול ותוספות.
● למכירה דירה 2 חדרים + ס״א.
● 3 חדרים קר. בראשל״צ 20 בתים חצי חזית לנינה — 850882.
● בראשל״צ 2½ חדרים בהודמנות, ארונות קיר, סע־לית, רמפלי, גורדון 10.
● ביזראליהו (לחיבאדרה) 2 מרווחים ק.ג.
● 2½ גדולה חזית לגן בתוך רמפת בכחים בערב — 877217.
● בפתח־תקוה בהרצל 2½ חדרים יפים, מטבח + סב בת חדש 170.000, טלפון — 000747.

דירות בשכר חודשי

● בגבעתיים דירה 1½ מרוהטת עם טלפון.
● בהרצליה במרכז בית בודד 2½ חדרים.
● להשכרה דירות חדשות. ארונות.
● בבר אילן דירת 3 חדרים להשכרה מעלית, חספה.
● במרכז פתח תקוה 4 חדרים מתאים גם למשרד.
● 4 חדרים בקריאון ריקים.
● קריאון, ברמאילן, קרית אונו, רימון והסביבה, מבחר מצויין של דירות להשכרה — 758285.

● 2 גדולים מרווחת בצלינוב.
● להשכרה ברמ״פ דירת 3 חדרים קומה ג׳ בצפון ת״א אפשרי גם מרוהטת.
● ברמ״פ ברחוב שקט ליד דיזנגוף דירת חדר, ק״ק + טלפון, נחמות משוחחת.
● בהודמנות בצפון 2 חדרים + טונה.
● דירת 2 חדרים ק״ה, חזית דיזנגוף.
● ברמ״פ דירת גג 2 חדרים להתקשר בין 9.00—7.00 בי ערב.
● דירת חדר, חזית, ריהוט קומפלט, לבנות 48 ק״ב.

● להשכרה 2 חדרים בראשון לציון.
● דירת 2 חדרים רמת־גן.
● בקרבה — רמת־השרון, דירה פינתית 3 חדרים + ס״א.
● להשכרת חדר מרוהט לבחור/ה עם הטלצות.
● להשכיר חדר מרוהט לבחורה ביראליהו.
● ביבתים 3 חדרים חדשה.
● בפתח־תקוה דירת חדשה להשכרה 3 חדרים.
● ברמת־אביב ליד האוניברסיטה 2 ריקה.
● בבתים על שפת הים 4 מרוהטת / ריקה לוקסוס + טלפון.
● ברמת־אביב 2½ חדרים אפשרית מרוהטת.
● להשכרה דירה בת 3 חדרים ברמת־אליהו.
● דירת לוקסוס 4 חדרים מרוהטים במרכז רמת־גן.
● ביראליהו, ליד הסופרמרקט, 3 חדרים על עמודים.
● בראשל״צ להשכרה מיידית 3½ חדרים.
● שני חדרים בחולון.
● 3 חדרים גדולים מרוהטים בקרית־חסורה בגבעתיים — 708385.

● בפתח־תקוה דירה 3 גדולה + מעלית.
● בהרצליה במרכז ובמקום דירה 4 חדרים.
● דירה בקראון מרוהטת או לא + טלפון.
● להשכרה בחולון דירה חדר יחד 3 חדרים + חניה.
● דירה להשכרה בת 3½ חימום ומים מרכזיים.
● ברחובות להשכיר לשנה 3 חדרים, באר 12, קסטן.

דירות מרוהטות

● ברימון ליד סביון דירת שלושה חדרים מרוהטת.
● דירת 2 חדרים מרוהטת קומפלט.
● ברמת־אביב 2½ חדרים מרוהטת.
● להשכרה דירה בת 3 חדרים ברמת־אליהו.
● ברמת אביב 3 לוקסום.
● בתים, 3 מעל עמודים, מרוהטת קומפלט + טלפון.
● להשכיר 3 בצפון + ס״א.
● 3½ רמת גן סלק 11 פינה ירושלים (אבוטבול).
● להשכרה דירת 3 חדרים מרוהטת קומפלט + טלפון.
● דירת חדר מרוהטת מטבח ושרותים מסקר וגן.

● בתל־אביב, דירה בת 2½ מרוהטת.
● שותפה שכירות לדירה.
● דירת חדר, כל הנוחיות.
● 3 חדרים + טלפון בקרית.
● להשכיר ברמת אביב ליד האוניברסיטה.
● דרושה שותף/ה לדירת 3 חדרים בצפון תל־אביב.
● דירה מרוהטת בצפון.

ביקוש דירות

● דרושה דירה בשכ״ת, חניה.
● דחוף דרושה דירה בית 2½—3 חדרים בשכ״ת.
● מעוניינים לקנות וילה בית או מגרש בשכונות.
● דרושים 3 חדרים בשכונה.
● דרוש בסביבת ראשון לציון — דחובות בית או קוטג׳.
● דרושה דירת 1—1½ חדר בשכ״ת.
● מחפשים דירה 2—1½ חדרים משמשת בזול.
● ברחובות דרושה דירת 2—3 בשכ״ת עם טלפון.

חדרים מרוהטים

● מציעים חדר + אוכל תמורת טיפול בילדים — 417757.
● קומני מפואר 6 חדרים בבנייה.
● חדר יפה מרוהט ברמת־גן לבחורה.
● לבחורה דרושה שותפה לדירת מרוהטת בת שני חדרים בצפון ת״א עם טלפון.
● חדר מרוהט לבחורה בנוה.
● חדר + מטבח (כשר) בחולון.
● חדר מרוהט ע״י מוגרבי.
● דירת חדר מרוהט.
● בקרבת בראילן חדר מרוהט.
● חדר מרוהט, חניית חמרי 9, קרית בורוכוב, רמת־גן.

● הרצליה — להשכרה דירת לוקסוס מתאימה מרוהטת קומפלט.
● הרצליה פיתוח — להשכרה דירות מרוהטות בנות 1—2 חדרי שינה.
● ברמת־השרון להשכרה 3½ לוקסוס.
● ברמת־גן דירת 3½ חדרים + מעלית.
● ברמת־אביב ליד האוניברסיטה 3½ מרוהטים.
● דירת 3 חדרים מרוהטת בצפון.
● בצפון ת״א, 4 חדרים לוקסוס.
● באזור מיידי 2 + הול מרווחת.
● בית לצרי ברמת יצחק 3 חדרים גדולים + טלפון.
● במרכז וראליהו בית חדר יפה.
● 2 במרכז גבעתיים להשכיר.
● בנות מגן, וילה לגוג מרוהטת קומפלט לשנה.
● בשכ״ת ביראליהו 3 חדרים.
● בנאות אפקה 2 מרוהטת.
● דירת בת 5 חדרים ודירה בת 6 חדרים, שיחון בכבר המדינה.
● 3 חדרים בשיכון בבלי.
● בבבלי להשכיר 3½ חדשה.
● דרושה שותפה לדירה.
● 3 מרוהטת ב׳ ג׳ נ״ר.
● דרושה שותפה לדירת 2½.
● בצפון חדשה 3 חדרים.
● 3 חדרים מרוהטת.
● בשכ״ת דירת 2½ חדרים.
● 2½ חדרים קומפלט בית דיזנגוף.
● דירת פאר בצפון תל־אביב שלושה חדרים.
● מחפשת שותפה לדירת 3 מרוהטת + טלפון — 447995.

● עבור 2½ חדרים ב׳ נאות־אפקה.
● ברמת־השרון להשכרה 3½ לוקסוס.
● ברמת אביב להשכרה מיידית 3 חדרים + ס״א ק״א.
● ברמת־גן דירה 3½ חדרים + מעלית.
● בפתח־תקוה, בסביבת בית־ לינסון דירת חדשה.
● 2 חדרים והול, 2 ארונות קיר + טלפון.
● דירת 2 חדרים מרוהטת ק״א + טלפון, בכחים.
● דירת חדשה, לגמרי, לוקסוס 4 חדרים שתי אמבטיות.
● בגבעתיים, 2 + טלפון.
● ברמת־הגולן 4 + 3 חדרים בשכ״ת טלפון.
● 3 חדרים לשנה באזור בנייברק.
● 3½ חדרים להשכרה במרכז חולון.
● קומני להשכרה ברמת־גן 6½ חדרים.
● להשכרה בנאות אפקה 3 דירה.
● בהרצליה, דירה 2½ מרוהטת.
● במרכז בארבבא בשכ״ת 4 חדרים למכירה מיידית.
● דירה חדשה 3 חדרים ב׳ חיר.
● בכחים מול הים 2½ מרוהטת יפה + טלפון.
● להשכרת 3 חדרים בצפון ת״א.
● בראשל״צ קרוב כמעט.
● בנתניה דירת מאר חדשה 3 חדרים.
● בשכ״ת מפוארת 4 חדרים.
● בשכ״ת דירה 3 חדרים גדולים + טלפון.

● בהרצליה פיתוח 4½.
● דירות בתל־אביב והסביבה.
● ברמת אביב להשכרה מיידית 2 חדרים + ס״א ק״א.
● בפתח־תקוה, בסביבת בית לינסון.
● 2 חדרים והול, 2 ארונות קיר.
● דירת 2 חדרים מרוהטת.
● בגבעתיים 2 + טלפון.
● ברמת־ת״א דירה 3 חדרים.
● לשכירה דירה 3 חדרים.
● דירה להשכרה ברמת־גן.
● נאות אפקה דירת 4 חדרים.
● קרוב לשטים — חדר.
● בראשון לציון בשכ״ת 3 חדרים גדולים.
● 3 חדרים בדמ״פ.
● דירה משותפת 3 או 3 חדרים.
● 4½ חדרים גדולים.
● בהרצליה דירת 3 חדרים מרוהטת.
● בכחים 4 חדרים.
● וילה חדשה בפתח־תקוה.
● 3 חדרים מרוהטת.
● בכחים בבלאייה, דירה חדר, שתי חזית 3 + מעלית — 557596.

1-1½ חדרים

● דירת חדר וחצי בנשי חיים 89, רמפלי טל.
● בצפון תל־אביב, 1½ + היל, מטופחת, טלפון 247138 אחה״צ.
● 1½ חדרים למכירה בצפון 115.000.
● למכירה דירת 1½ עם טלפון שדי חן 41 מתאימה לפנויים ולמשרד.
● דירה נחמדה 1½ ברמת־גן 704491.
● למכירה / להשכרה דירה חדר קטן במרכז חולון — 808851.
● בהזדמנות דירת חדר עם הנוחיות בצפון 35.000.
● למכירה דירת מרווח חדר מרפסת גדולה, חצי סגורה בצפון ת״א.

דירות בדמי מפתח

● ברמ״פ 3 חדרים 3 כוונים, מרפסת, ק״ג לחובבי ציון.
● בית קטן עם גינה 2½ רחוב שקט בצפון ת״א.
● ברמ״פ דירה 3 גדולים ברחוב מאזי.
● 4½ חדרים במרכז שדרות רוטשילד.
● ברמ״פ, 2½ חדרים, ב׳ רמת־גן.
● דירה 2 חדרים, רחוב הר־צל.
● 3 חדרים ברמ״פ משופצת.
● דירת גג במרכז תל־אביב.
● ברמ״פ חדר מטבח עם נוחיות.
● 2½ ברמ״פ.
● 3 חדרים מרווחת באזור הבימה.

● 2½ ברמת־גן + שיפורים.
● דירת חדשים.
● 2 ברמת־גן.
● למכירה דירה 2½ חדרים.
● בצפון.
● בהרצליה.

המשרד הראשי: שדרות רוטשילד 74, תל־אביב
טלפונים: מחלקת מודעות 611141
המחיר: יום חול: 2.90 ל״י למלה / יום ו׳: 3.75 ל״י למלה

● בפתח־תקוה מגרש + בית מינתי, טלפון 244881.
● למכירה 50 דונם בחדרה + 40,000 קוב מים גם המתאים גם לגידולים סובטרופיים.
● למכירה בחולון מגרש לי תעשייה 517 מ״ר טלפון.
● בכפר־גנים, לקבלן 750 מ״ר, פינתי גוש 6712.
● דרוש בשכירות שטח של 1000 מ״ר לתעשיה נקיה.
● בגס־ציונה חצי דונם.
● מגרשים פרטיים בחולון.
● 280 מכונת סריגה.
● בהזדמנות מגרש בכפר.
● מגרש ברשיון מיועד לבניה.
● בנבול רמת־השרון מגרש.
● למכירה בהזדמנות מגרשים להשקעה בנתניה.
● דרושים מגרשים לבניה בכל הארץ.
● תווך בזק מציע לקבלנים.

● בכיכר המדינה חנות + גלריה.
● בפרברי נוקדים 80 מ״ר בהוד־השרון.
● חנות ברמת־גן להשכרה.
● בדיזנגוף ליד גורדון.
● למכירה בסירוב 120 מ״ר.
● בעל מבנה תעשייתי.

מבני תעשיה

● למכירה מבנה באזור חולון 200 מ״ר.
● למכירת ברמ״פ 50% של 297000.
● 280 מכונה.
● צרכיה אולם.
● למכירה זכות.
● בהודמנות.
● למכירה מגרש.
● להשכרה באזור.
● בחומה.
● קבלן תעשייתי.
● בהזדמנות למכירה בצפון.

משרדים

● ברמ״פ חדר + טלפון.
● סוגרה + מיזוג.
● להשכיר חדר.
● דרוש לנות משרד.
● ברמ״פ 2 חדרים.
● משרד בנוב אלנבי.
● למכירה במרכז תל־אביב.
● דרושים משרדים.
● מחפש שותפות במשרד.

אולמות

● דרושים אולמות, בתי מלאכה, וחנויות, בשכ״ת ברמ״פ, ולפניה, בתל־אביב, והסביבה.
● למכירה ולהשכרה אולמי תעשייה בקריית־אריה.
● אולמות ומרתף להשכרה, עורא 3 פינת השומר, ב״ב.
● להשכרת אולם לתעשיה + כח 100 מ״ר ברחוב לבנדה.
● להשכרה אולם במרכז ת״א, 140 מ״ר.

בתי מלאכה

● חברה לייבוא ושיווק מחפשת באזור גוש דן מחסן.
● ביחוד, מכונים לתעשיה בכל הגודלים.
● מסגריה בת״א בשכ״ת + ציוד מלא למכירה.

חנויות

● למכירה בדרוסימפחת חנות גדולה ברח׳ הרצל ת״א.
● חנות למכירה ברמ״פ 9 מ״ר.
● בשכ״ת חנות 42 מ״ר + טלפון במרכז ת״א, מתאים גם למשרדים.
● למכירה מגרש לבניה בחיפה.
● בדמ״פ חנות ברחוב יפו.
● ברמ״פ חנות ושני חדרים.
● בהרצליה חנות למכירה.
● ברמ״פ חנות, בהרצל.
● חנות למכירה בצפון.
● חנות בשכ״ת במגדל.
● למכירה 2 חנויות.
● להשכרה חנות 30 מ״ר.
● ציוד לחנות ירקות.
● להשכרה חנות 34 מ״ר.
● קומה מסחרית.
● להשכרת בשכ״ת חנות.
● דירה 60 מ״ר.
● דחוף! למכירת חנות.

מגרשים

● מגרש לבנית וילה בראשון לציון.
● למכירה מגרש לבניה בחיפה.
● מגרש 500 מ״ר בחולון.
● בסביבת חיפה.
● חברה קבלנית לבנין מגורים.
● תיור — מעוניין ברכוש.
● דרוש מגרש לתעשיה.
● דרוש מבנה לתעשיה.
● בדירות.
● בחולון מגרש.
● בהרצליה פיתוח.
● ברמת השרון.
● באשקלון.
● למכירה 2 מגרשים.
● מגרש.

חוסכים

● להשכיר מחסן.
● 2 חדרים בנוה שבח.

עסקים

● למכירה מספרה בת״א.
● ציור + משרד טלפון.
● למכירה חנות.
● בעלי חוזר.
● למכירת מיזוג.
● מסבחים.
● למכירה מסעדה.
● למכירה.

ביקוש עבודה

● חרספות עברית אנגלית י.ב.מ. כדורית, בשעות העבודה.
● קבלן צבע מעוניין בעבודות בהיקף גדול ערבות + המלצות.
● צעיר + טרנזיט + חמי לצות מעוניין בהצעות לעבודה קבועה.
● קצין קבע לשעבר, השכלה אקדמאית, מעוניין בהצעות מתאימות.
● כתבנית מנוסה מעוניינת בעבודות חרספה בבית.
● אחות ילדים מעוניינת לעבוד בקיבוץ.
● הוראה במוסף.
● דרוש בשכ״ת אולם מעל 100 מ״ר (למסרה מועדון ריקודים) להתקשר בין 2—4.

הכשרה לעבודה

● קורסים לקוסמטיקה ספרות וגשים וגברים, „דיאנה״ (כיכר דיזנגוף).

הצעות עבודה

● למספרה דרושות מתחילות ותלמידה לסלון „סדר״, שמלות חופה, אלנבי 81.
● ברעננה דרושה בחורה/אשה לטפול בילדה ומשק בית, תנאים מצוינים.
● יחלומים!!! דרושים קבלנים לליטוש לעבודות קטנות.
● למשרד עו״ד דרושה מוכירה, כתבנית מעולה בשעות הבוקר.
● למפעלנו אבזרי־צנרת כרמיאל בע״מ דרוש מנהל מפעל (20 עובדים).
● דרושים סגרים ומרכיבי אלומיניום בחולון.
● אוברלוקיסטית מעולה, טריקו פופס, לבונה 24 ת״א.
● דרושה פקידת למשרד חלקית אחה״צ לקבלת קהל.
● דרוש/ה מורה לפקידות.
● דרושות תופרות טובות לעבודה במקום.
● דרושים נהגים מכונאים בעלי ותק.
● לחברה לייבוא דרוש טכנאי מנוסה לתיקון מקררים.
● לחברה לשיווק דרושה מוכירה עברית אנגלית.
● דרושה נערה סוף תיכון.
● יהלומים, דרוש פולש ברנדר למעלה.
● דרושים דחוף נהגים.
● לחברה העוסקת ביבוא ושיווק דרושה בחורה אחרי צבא.
● למשרד נסיעות ותיירות דרוש פקיד/ה.
● דרושה תופרת לריננגר.
● דרושה פקידה כללית.
● עבודה זמנית לבחורים.
● לחברת פרסום אמריקאית דרוש איש מכירות.
● פקיד למשרה מכנית.
● לחברת ברינקס (ישראל) בע״מ דרושים עובדים.
● ברמת השרון, דרושה מטפלת לילדים.
● דרוש הנדסאי בנין.
● דרושה אשה.
● למפעל קונפקציה דרושים.
● קמליטס.
● להב׳ צעירה.
● דרושים פועלי.

● דרושים/ות גורנים/ות לעבודה במשרה מלאה.
● דרושה אשה לעבודת משק בית, עם לינה.
● דרושים משחזים אגורים ונשים בעלי ניסיון.
● דרושה אשה לטפל בתינוק.
● לחברה בתל־אביב דרושה נערה לשליחויות ועבודות משרד.
● דרושים סגרים ומרכיבים.
● אברלוקיסטית מעולה.
● דרושה פקידת משרד.
● דרושים רפדים, תנאים טובים.
● לחברה ליבוא דרוש טכנאי.
● להברה לשיווק.
● יחלומים, דרוש פולש.
● דרושה תופרת.
● דרושים שומרים לעבודה במשמרות בתל־אביב, הרצליה והסביבה.
● עבודה זמנית.
● לחברת פרסום.

● דרושה כתבנית עברית.
● לקוסמטיקה.
● במפעל בראשון־לציון דרוש לעבודה קבועה.
● במפעל בראשון־לציון דרושים.
● רתכים מסגרים לעבודות מיוחדות.
● דרוש חסב צבע.
● דרושים נערים.
● דרושות תופרות מנוסות.
● למספרה.
● לחברה מתפתחת דרושים בעלי מקצוע עצמאים.
● דרושים חרטים.
● במפעל בראשון־לציון דרושים עובדים.
● תכנות מסגרים.
● דרושים בכל המשמרות.
● דרושה מזכירה.
● עורכת בעלת נסיון.
● מנהל חשבונות.
● למכירה.
● דרושים.

● יהלומים!!! דרושים דחוף עובדים לעגולות מכנט לכל החלקים בתנאי כלל.
● דרושה פקידה למכון לי העתקות והדפסות.
● דרושה פקידה למכון לי העתקות והדפסות רצוי נסיון במכונת כתיבה.
● דרושה דחוף תלמידה מתקדמת בתנאים טובים לסלון „חן״ רויאל 26 רמת־גן.
● עובדת לחצי יום ביטול משק בית, תנאים טובים.
● דרושה דחוף מוכרת מקצועית לפרפומריה לאחה״צ.
● דרושות פטוריסטיות.
● דרושות בחורות (חיילות משוחררות) למכון יופי.
● דרוש מכונאי אחרי צבא בעל נסיון או מתחיל.
● דרוש נהג אוטובוס.
● חברה גדולה ותיקה למכירה.
● דרושים לעבודה מיידית בתנאים טובים, מכונאי רכב.
● לחברת ונים, דרושה פקידה בתכנית.

● דרושה עוזרת לגננת בעי־לת נסיון.
● לבי״ס תיכון „עמל״ ע״ש לוידר דיזים בת״א דרושה מוכירה.
● דרושה מטפלת לתינוקת בצהרים.
● תופרות, בתנאים מצויינים, 42 רמת־יצחק.
● לחברת ליבוא דרוש מכני נאי מנוסה לתיקון מקררים.
● בקיראון דרושה עוזרת מי טבח.
● דרוש מגסיונר חבקיא בי עבודות פוליטורה.
● דרושים כוכנים ונובים.
● דרוש נהג אוטובוס.
● טרכונית כתבנית לחברת ביטוח.
● דרוש פקיד יעוא עצמאי.
● דרושה פקידה לשעות.

● דרושה כסרית מיכה לסלון בבתים.
● אשה לעבודות בית ובי־שול 3 פעמים בשבוע.
● דרושה! נערה לעבודות משרד.
● דרושה מעילה — מנהל.
● דרושה מנהח״ש סוג ג׳.
● דרושה פקידה־כתבנית.
● יהלומים! דרושים פועלים לכל החלקים.
● דרושים אורגים.
● פקיד שכירות.
● דרושה מרכזנית.
● דרושה עובדת.
● להכנית מהירה עברית ואנגלית.
● דרושה פקידה הבקיאה.

● דרושה מטפלת בשעות 7.30—16.00 ברמת־אביב.
● דרושה מוכרת לסלון בי שעות 15.30—7.30 טלפון.
● הנדסאי בנין לפיקוח בי סביבות ת״א שנתיים נסיון.
● בחורה אחראית למשק בית עם המלצות.
● בחורה לקבלת הודעות דפוס „דרופי״.
● למפעל סריגה דרושים: פועלת לעבודת־יד, למעוניינת להתחדש.
● מפעיל למחשב ג׳יסי.בי.
● דרושה קטלרית.
● דרוש מרכז לענף בולם בי.
● דרושים מכונאים לרכב פרטים.
● דרושה פקידה מנוסה.
● דרושה פקידה אחרי צבא.
● פקידה רציונית.
● דרושה מטפלת לתינוק.
● לבית־חרושת „סולמס״ מסגריות.
● יחלומים!!! דרוש דחוף פולש.
● דרוש שליח בעל קטנוע.
● דרושה מטפלת לילד.
● תופרות מנוסות.
● לניהול בי״ס דרוש איש צעיר אינטליגנטי.
● דרושות פועלות.
● דרוש שליח עם קטנוע.
● לא מכון תרוסים.
● דרוש/ה בונר/ת.
● סטודנטים/יות.
● בהרצליה דרושה מטפלת.
● דרוש פקיד.
● דרוש מכונאי.
● יהלומים.
● דרושות תופרות.
● בחור להרכבת מנורות.
● נהג.
● למכון.
● מחפשים אשה לעבודה.
● דרוש חייט.
● דרושה עוזרת למשק בית.

● לחובבי אזור ת״א — רמת־גן — דרושות מ־פוטרות לקורס קוסמאות לעבודה חלקית 3—8 שעות במשמרות.
● דרוש פסגר/מכונאי.
● דרושה פקידה למשרד.
● דרושה סגרית טוסחית.
● עובדים למתלקת הכילות.
● דרוש סלצר למסעדה.
● דרושה קוסמטיקאית.
● עוזרת בית תרושית 3 שעות.
● דרושה מטפלת לתינוקת.
● לחברת אלקטרוניקה דרושות עובדות.
● לחברת אלקטרוניקה דרושה מזכירה.
● דרושות נשים לעבודה קלה.
● לקונפקציה לילדים דרושות תופרות.
● דרוש מפעיל לישוש.
● דרוש מפעיל למחשב.
● דרושה מטפלת עם ניהול משק בית.
● דרושה בחורה לטיפול בי תינוק.
● דרושה מטפלת 7.30—1.
● למשרד אמרגנות בת״א דרוש שליח.
● שומרים לעבודה במאונית.
● מתפשים אמיכות לטוערון.
● דרושה אשה אינטליגנטית.
● נערה לעבודה מוכירות.
● פנסיונר/ית לעבודה.
● דרוש לנוש מהבת למפעל.
● למודיעין אורתי ברחובות.
● למונון י.ב.מ.
● דרושה מטפלת.
● למשרד פרסום.
● מטפלת ברמת־השרון.
● מלון.
● למשרד לניהול חשבונות.
● דרוש טנהל/ת חשבונות.
● בנות אביבים.
● דרוש שרת לבי״ס.
● דרושים נער שליח.
● קבוע נבכת.
● דרושה גרפיקאית.
● למלון.

● דרושה גורנית לקונפקציה לנשים, תנאים טובים.
● לבית סחר לרפואות.
● בי״ח דרוש מנהל.
● לחברת מסחרית.
● מקיר למשרה מכנית.
● לחברת ברינקס.
● ברמת השרון.
● דרוש הנדסאי בנין.
● דרושה אשה.
● למפעל קונפקציה.
● קמליטס.
● להב׳.
● דרושים פועלי.

● דרושים בתי מלאכה לי תפירת שמלות נשים.
● פקידה כתבנית עברית.
● דרושים בתי מלאכה.
● דרוש/ה פקיד/ה.
● דרושים בתי מלאכה לבגדי ילדים.
● דרושה בצפון תל־אביב.
● בנתניה דרושה אשה.
● קריירה מלהיבה.
● לבית־ספר/מכון.
● ברמת־גן.
● דרושה פקידה.
● בגבעתיים דרושה מטפלת.
● לחברת ביטוח.
● שרותי מזכירות.
● דרושה פקידה.
● להברת צעירה.
● דרושה מוכירה.
● דרושה מטפלת.

● דרושות תופרות מעולות.
● פקידת כתבנית עברית.
● דרוש/ה פקיד/ה.
● דרושים בתי מלאכה.
● דרושה בצפון.
● קריירה מלהיבה בביטוח חיים.
● דרושה עוזרת.
● דרושה מטפלת.
● דרושה פקידה.
● דרוש צעיר.
● דרושה עובדת.

● גרפיקאי/ת בידיעות ל־משרד שלמה ברמת אביב. תנאים טובים. 416015.

● דרוש מנהל חשבונות מש־רה חלקית ותנאים נוחים. 479067.

● דרוש נער לעבודה ויום בוידהודה בת"א.

השכרת רכב

● מציאה! חיפאל 81 יפה וטוב במחיר הזדמנותי — 834045.

● השכרת כל סוגי קראוונים 625820 824094.

ביקוש רכב

● מעוניינים לקנות משאית קירור גודל בינוני 224642.

● פולקסוואגן חיפושית או כפייטן לפני אוברול מנוע, מעל 30ת. 8258020 אחרי העבודה.

● אורזר אביזרים לרכב, קנה כיסויים למושבים ותף־כל חינם "שימשיה" או כי־סוי לחנית. תומכת מספרי רי־שוי לרכב מכל הסוגים מחי־רים מוזלים לקראת החגי־נים. רח' המסגר 64 ת"א.

● ללא תשלום! טלפן ונפ־נה קונים למכוניתך, "אדרי גים". 815032.

שרותי רכב

נוסע לטיול? סע בטוח עם מכור

● לבעלי מכוניות מתוצרת אופל, פיאט, פורד, רנו, הנו־נו בעלי מכוניות אוריגינ־ליים מתוצרת החברה הידועה ללוורה (החברה הידועה ב־אירופה לבעלי מכוניות). תוך זמן קצר אספקה של צבעים מקוריים ליותר דגמי מ־מכוניות. להשיג אצל חנוכי־נים הבלעדיים: בית המכו־נית חיפה בע"מ, לחוב יפו 10, טלפון 826101.

● כיסויים למושבים, נעונים, טאוורים וכל אביזרי רכב במחירים מוזלים. "כליבו ל־רכב", רח' קריניצי 8, רמת־גן.

● דן ברנובסקי בע"מ (כר־טום) מעתים (פלגים) ג.ב.מ. תוצרת יפן הידועים בעולם בטובם. חסכון בדלק התנעה קלה לכל סוגי הרכב ומנו־עים. 08—69187.

● אופל רקורד מסחרי 72 1700, במצב נהדר, למכירה. טל' 786459, אחרי 16.

● אופל קדט 1971 מצויינת, 84.500, לרציניים בלבד.

● אופל קדט 68, במצב טוב מאוד. טלפון 956600 לחנוכות.

● אופל רקורד מסחרי 66, במצב מצויין. טלפון —

● אופל קפיטן 63 מנוע 68, 6.200 ל"י.

● אופל קדט 71, אוטומטי + רדיו.

● אופל 1950, מנוע 60, שי־פוץ כללי. בהזדמנות.

● אופל 60 מצב מצויין — 700237 + טסט + רדיו — רמי.

● אופל 61, 4 לחלפים, ברקס בוסטר, טל' 150101.

● בהזדמנות אופל רקורד — 1700, 65 + רדיו, טלפון 802526, מחיר: 10,500.

● אופל קופה 1968, טסט + רדיו, שמורה יפה, 625609.

● אופל רקורד 65 מעולה בהחלפה הקודם וכבה טלפון 826601.

● אופל רקורד 58 בהזדמ־נות 822001 ובבית 878882 — אברהם.

● אופל קרם 64 בהזדמנות, טסט ורדיו טל. 847055.

● אופל 1700 מסחרי 1070 — מצב מכני מצויין — 720474.

● אופל קומיט 63, במצב מצויין גיר אוטומטי 848001.

● אופל רקורד מסחרי 1965 טסט 10 חודשים — 821023 ומ־2.00 ל־812003.

● אופל 65 מנוע 70 טסט 10 מצויינת טל. 818252.

● אופל רקורד סטיישן 1961 נהדרת טסט לשנה 1000,000 ק"מ 28.000 ל"י טלפון —

● בהזדמנות אופל 58/60 ב־מצב טוב גם בגביל חל־קים 800040 פיט לא בשבת.

● למכירה אופל רקורד — 1963, 2 דלתות טלפון: 057-70121.

● בהזדמנות אופל רקורד 1071 אוטומטי משפר מכר. מחיר 35.000 טלפון ביום — 057—74152.

● אופל רקורד סטיישן — 1061 במצב טוב + טסט.

● הזדמנות בלתי חוזרת או־פל רקורד 1972 יד ראשונה מצב מצויין 830100.

● אופל רקורד דגם 1061 ב־מצב שמור ובהזדמנות — 824520.

● אופל רקורד 58 מנוע 60 מסודרת בהזדמנות 820025 בשבת הצהרים.

● אופל רקורד 61 100,000 ק"מ שמורה להפליא חמש מ־5.30—17.00 747153 (נחום).

● אופל רקורד 1050 במצב מצויין — 4.250 ל"י. טל' 850011.

● בהזדמנות אופל רקורד 1061 טלפון 012250.

מכוניות למכירה

דארט־וליאנט

האמריקאיות של קרייזלר הנמכרות ביותר בארץ

● ווליאנט אוטומטי 1960 טסט לשנה מצויינת. טלפון 951058.

● פונטיאק לשוק לקטרי 72 50.000 ק"מ, יד ראשונה, מו־גן, סטריאו מיוחד, 82.000 ל"י. 412508, 821853.

● שברולט אימפלה 1062 ב־מצב מצויין + מוגן + רדיו. טל. 228500, בערב.

● שברולט 60 אוטומטי קונ־טור במצב טוב טל' 1800 אחרי שעה 16.00.

● למכירה קרייזלר 160 1972 20,000 ק"מ 24.000 ל"י יד ראשונה טלפון 147104.

● אולדסמוביל קטלס כוס־רים חופה 1074 מפוארת עם כל התוספות האפשריות למ־כירה בתנאי שכירות מכר 7000 — 760107.

● שברולט 1066 במצב טוב טסט 9 חודשים 12.500 ל"י טל' 212051.

● דודג' דארט 68, טסט בהז־דמנות 880858 בעבודה.

● דודג' צ'רג'ר 70, פול או־טומטי, טלפון 710108.

● שברולט אימפלה 64, פול אוטומטי, טלפון 710110.

● אולדסמוביל למכירה בהז־דמנות, מודל 69, עם מוגן ועיניים, 34.000 טלפון 100700.

● ביואיק 1963, במצב מצויין אוטומטי, מוגן, הגה כח — 14.000 ל"י.

● דודג' דיילט, 587120 — ירושלים 10, בחיים.

● דארט 69, אוטומטי מאוזן, פוזן. 824473 מיום א'.

● אלפארומיאו ג'י.טי. 1300, 1064 במצב מצויין. 705016 בערב.

● בהזדמנות אלפא רומיאו ג'וליה סופר, 1971, רדיו, טסט, 74.000 ק"מ, 94.500 ל"י.

● קרייזלר 180, 1072 מיום שישי 17.00 עד מוצ"ש — 027-74539 אביעזר.

● בהזדמנות ביואיק ספיי־של 1068 אוטומטי מסודרת, הכל מאור + טסט ורדיו, טל.

● בהזדמנות פיניאק מודל 61 אוטומטי + מוגן ורדיו, טל. 822641.

● דודג' דיי. 900 דגל תקני־נה יד ראשונה, במצב מצויין.

● דודג' דארט 72, אוטומט, במצב מצויין, 70,000 ק"מ, רדיו, מיזוג, 43.500 ל"י, לא בשבת.

● למכירה שברולט מליבו, 1969 טסט שנה 756002 לא בשבת, או 826600 במשך היום.

● פיסטנג מאך 1 אוטומ־טית מוגן הכל מאור, חלונות חשמליים, 8 צילינדר, הכי יפה בארץ, 642000 או טלפון 31 הרצליה, בערב.

● אוסמוביל מסוים מיוחד, אוטומטית 63 גג נפתח טל. 475610.

אודי־N.S.U.

● מכונית נ.ס.או 1000 שנה 1060, טל. 215216, בערב.

● בהזדמנות פרינץ 4 1060 טל. 425041.

● חיפה למכירה אודי 72 מודל 1071, טל. 352512, ב־ערב.

● מסחרי אודי 1072 בהז־דמנות, אפשרות בתלפט — 651100.

● פרינץ 1000 1060, יד שניה, מצב מצויין — 10.500. טל' 85270.

● פרינץ 4 1960 סופליוב, שומרת 37 הורייזון, "יום שישי 17—19.

● נ.ס.או 1067 1000 + רדיו במצב טוב, טלפון 416550.

● פרינץ 4 68 במצב טוב 7070, טל. 705430.

● פרינץ 8 1968 טסט לשנה מצב מכאני מצויין. 816285.

● נ.ס.או 1000 60 + רדיו וטסט מסודרת בהזדמנות — 629442.

● פרינץ 4 1060 יד ראשונה במצב טוב. 802280.

● נ.ס.או 1000, 1000 במצב טוב, טלפון 700307.

● אנ.ס.או 1200/1072 במ־צב מצויין בעבודה 071062, בבית 733004.

● בהזדמנות אודי 72 אוטו־מטית 37,000 ל"י 826020 — 824321.

● בהזדמנות פרינץ 4 60 לא־חר אוברול טלפון 130188.

● פרינץ 4 1908 4.500 — 10.00—16.00 בג. ניר 784103.

● בהזדמנות אאודי קופה 72 42000 ק"מ טלפון 717687.

● פרינץ 1070 1000 יד רא־שונה + רדיו + טסט טלפון 878061.

● פרינץ 4 1070 51,000 ק"מ מצב מצויין, יד ראשונה — 10,000 ל"י, טל. 703020.

● למכירה נ.ס.או 1008 100 במצב מצויין, טלפון 507408.

● אאודי 100 מודל 70 — 50,000 ק"מ, רדיו, מצב מצו־יין. טלפון 082-27947.

● אאודי קופה 72 41.000 ק"מ 51.000 ל"י, טל. 820070, יום שישי עד 15.00.

● פרינץ 4 מודל 1960 — 4750 + פלוו חדש, טלפון 748960.

● פרינץ 4 68 נהדרת נסי־רת מסיבה משפחתית — 858200.

● פרינץ 4 במצב טוב 1068 בהזדמנות לחתקשר ישראל 840111 10.00—8.00.

● פרינץ 4, שמורה היטב, 68 חדש משכבות וחנוש 506380 15.00—21.00.

● אאודי 90 78 ספטמבר מצויינת טסט לשנה + רדיו וטייפ. 057016.

● אודי 10/אס עם אוטומ־טית 1073 עם טייפ ורדיו 28.000 ק"מ לפנות בשבת טלפון 721443 בין השעות 18.00—10.00 לפנה"צ.

● פרינץ 1000 1000 שמורה היטב במצב מצויין 816570.

● אאודי 100 אל.אס אוטו־מטית 1972 במצב מצויין ל־פנות: 287159, 20851.

● לרגל נסיעה פרינץ 1000 1068, מנוע 1000, טסט — 803838.

● נ.ס.או 1070 1000 טלפון 744683.

● פרינץ 4 תיון 1070 ואי־עם 3, כפריסבא, לפי.

● בהזדמנות פרינץ 1000 שנת 60, פרטים טלפון — 526028.

● פרינץ 4 1960 שמורה הי־טב צבע ועשיזים חדשים 007400 ק"מ 7400 ל"י — 165—21043.

אופל

● אופל קדט 64 יפיפה. טל. 824232, כל היום.

● אופל קדט סטיישן 1007 + דדיו, אוטומטי, — 100054.

● אופל 1000 אוטומטי 1072 יד ראשונה, 65,000 טוב, טלפון 180207 בצהריים 17.00 בו, אין משבת.

אוסטין

● אוסטין קמברידג' 68 סטיישן במצב כללי מצויין. שישי 220452, שנה 828705 שלמה.

● אוסטין קמברידג' 63, או־ברהול, צבע ורישוי, 10.000 ל"י, טל. 83284.

אלפא רומיאו

● אלפא רומיאו ג'י.טי.וי 1750, 73, שמורה היטב — 41.800, 802211, לא ב־שבת.

● למכירה אלפארומיאו ג'י־ליה 1300, 50.000 ק"מ, 27.000 ל"י — טלפון — 03-185757.

ב.מ.וו.

● ב.מ.וו. 700 אל.אס. 1061 + טסט. טל. 030580, 616162, 672965.

● ב.מ.וו. 2002 60 יפיפיה 250720, 414619.

● טרנר המסחרים!!! מני־מכירה, השכרה. 30—25 ל"י לחודש, תקין וצביעה, צילמים 15 פינת לוינסקי 74, טלפון: 821544.

● ב.מ.וו. 1800 1960 מרווא בהרצה אחרי אוברול מנוע 951300.

● ב.מ.וו. 1800, 1071, אוטו־מטי מצב מצויין בעבודה 015329, 622150, בערב 280071.

● ב.מ.וו. 700 1061 7.400 ל"י במצב טוב טלפון 850320.

● ב.מ.וו 700 לוקסוס 1063 אחרי אוברול — 25.000.

● ב.מ.וו. 1072, מצב חדש, יד ראשונה, 548028.

● ב.מ.וו. 2500, מודל 71, אוטומטית + רדיו, טלפון 886097.

● בהזדמנות לרגל נסיעה — ב.מ.וו. 2000 אוטומטית 1070 + רדיו, 820511.

● ב.מ.וו. 1072/2000 אוטומטית יד ראשונה במצב חדש טל' 03—051643.

● ב.מ.וו. 2002 אוטומטי 70, בהזדמנות 20000 ל"י 441175.

● מכונית ב.מ.וו 1800 או־טומטי 1968 לרגל נסיעה 53250 יאיר.

● ב.מ.וו. 700 1061 טסט + רדיו — 858346, 877.

ד.ק.וו.

● ד.ק.וו. 1960 מצויינת + טסט. מחיר הזדמנותי טלפון 823369.

הילמן

● הילמן הנטר אוטומטית, מודל 70, להתקשר טלפונית 755910.

● הילמן 70, יד שניה + רדיו במצב טוב, 250247 — 7 סימלה.

● הילמן סטיישן אוטומטית 1070, שמורה, 29.500 ל"י אחרי 18.

● הילמן מינקס 1000, מצב מצויין + טסט + רדיו — 14005.

● הילמן אימפ 1000 נהדרת אחרי אוברול — 13.000. 707710.

ווקסהול

● בהזדמנות ווקסהול ויוקטור 1001, שנה טסט, טלפון — 720507.

● ווקסהול ויוה 4/700 א.ג. אוטו־מטי, 1073, 31.000 ק"מ, ב־מצב מצויין, ללא מיכום — 855001.

● דחוף, ווקסהול ויקטור 60 רדיו טסט 6500 021202.

● ווקסהול ויוה 70 במ־צב טוב טסט, רדיו 870501.

● ווקסהול 60 בלי טסט, מצב טוב 21881—055 056—21041.

● ווקסהול ויוה 1071, יד ראשונה במצב נהדר טלפון 478808.

ווליס

● למכירה ג'יפ ווליס 49, טל' 830050.

● טנדר ווליס קוסטאם, בי־שעות העבודה 506388, סופר כמי.

● ווליס מסחרית במצב טוב 1060 טסט צמיגים 380128, 786707.

● למכירה ווליס מודל 61 הנעה קדמית במצב עבודה טסט 8.75 לפנות 055—00000.

בעם VOLVO תמיד VOLVO

● וולבו 1068 2 דלתות — 20.000 ל"י 66,000 ק"מ — 482708.

● וולבו 66 חצי שנה טסט אוטומט טלפון 830540.

● וולבו 70 יפהפיה גיר סטנדרט למכירה עם אפשרות החלפה לקטנה 810501 — 700400.

● וולבו 63 מצב מכני טוב מאד טלפון 901457.

טריומף

● בהזדמנות טריומף ספורט 60 פלורנטין פינת אברבנאל בערב.

● טריומף 1600, 60, 40,000 ק"מ, רדיו, טסט לשנה, 8.00 לירות 756081 12.000.

● טריומף הראלד 1200 במצב מצויין, טלפון 875305, 81692, 203680.

● טריומף 60, במצב מצויין, מנוע 1000, טסט לשנה + רדיו, 705004 בבית.

● בהזדמנות טריומף דולום 60, במצב מצויין, טלפון — 017002.

● טריומף 1000 הלה, מנוע בחודש, 10.600, טלפון — 03-788359.

● טריומף 1600, 1068, שי־פוץ מנוע וגיר, טלפון — 707108.

● טריומף 1070, במצב טוב 25,000 ק"מ, 03-087473 מ־16.00.

● טריומף הרלד 13 מחפסל מודל 60, טל' 819475.

טנדרים

● למכירה אוסטין אנשל 73 חדשה ארגז סגור 4 מ' — 440710.

● בריסיה 65 במצב חדש + טסט חצי שנה 840052.

לארק

● לארק 64, טסט יוני, מצב טוב, בעבודה — 802500.

● לארק 66, יד שניה, כמו חדשה, מנוע שברולט 74 + טסט, רדיו, אוטומט, הנעה, אלקטרוני ועשיזים דדיא־ליים, 12.600 ל"י, קורנלים, ההסתדרות 110, חולון, טל' 859763.

● בהזדמנות לארק מודל 63, במצב מצויין, טל' 870247.

מוריס

● מוריס 1000 מודל 65 + טסט + רדיו ל־ 805014.

● הזדמנות נדירה מוריס אוקספורד 1961 (אוטומקיה ל־ החיים — 809018.

● מוריס אוקספורד 65 טוב מצויין. טיש 67, 031—3267.

● למכירה, מוריס סטיישן 1060 יפהפיה, חלקים טובים. 780108.

מיני־מיינור

● מיני מיינור ג'ידי 1970, מודל 67 יחידה מכונה בא־רץ להתקשר בשבת 03-00840.

● מיני מיינור 63 במצב מצ־ני מצויין טסט 60, אחרי או־ברהול — 802804.

● מיני מיינור 1000 טלפון 880907.

● מיני מיינור 1000 1000, מצויינת 1000,000 ותוספות 14,000 — 705805 פרט ל־שבת.

● מיני מיינור 1000 1070 — (00000) ק"מ + רדיו טלפון 84763.

● מיני מיינור 1000 אחרי אוברול + רדיו — 8,500 ל"י, 117085.

● בהזדמנות מיני מיינור 1000 מצויינת ריפוד חדש 065—0000.

מרצדס

● מרצדס 190, מודל 60 ב־מצב מצויין טלפון — 830032.

● מרצדס 190/D 1960 מצב אחוזת טוב טל' 134332.

● מרצדס 230 אוטומטי 1967 יד ראשונה — 80.000, 54068 בבית 133189—08.

● הזדמנות לרגל נסיעה מר־צדס 1061 220/אס יפה, נח־רדת 855347.

● עתיקה מרצדס 1938 — 004088 ביום 018781 מוטי, לרציניים.

● מרצדס 63 מנוע אפ־220, טסט 9 טסט 9 חודשים + רדיו 08—703820 בשבת.

● מרצדס 1000 במצב מצויין מוגן אויר, רדיו 700003.

● מרצדס תיירות טסט רזה 1072 + מיזוג, לפנות — 417070.

מסחריות

● למכירה פמי ליילנד גיר וילסון 1067 + טסט — 20507.

● בהזדמנות משאית דודג' 500 טון מנוע חדש, דודג' 400 1001 אחרי אוברהול — 856564.

● ברפורד מודל 1060 בהז־דמנות מנוע חדש. טלפון 857348.

● בהזדמנות טריפלה מס־חרית 1070 אחרי שיפוץ. 27/4017, 8000.

● 2 נגררים דודג' דיזל וי־לים במצב מצויין 717071.

● ארגזים נוסעים פיננו למ־שאות באויר 04.50 מטר טל' 800000—05.

● מערבל בטון משאית ל־ליינר + זכות עבודה טלפון 810007.

● ליילנד קליידר 1001 במ־צב טוב מאוד עובד בנוקפים טל' 168840.

● טנדר כרמל דוכס 1000 71 שנת טסט שמור טלפון 180081.

● טנדרש דודג' אה ארגז בילל עד 1 טון בהזדמנות 840015.

● דודג' 60 עם מרוצת 71 במצב מצויין 800000.

● טנדר פיג'ו 74 1000 ק"מ משעה 1000 60710 וביטה.

● משאית ליילנד סופר בוי־בר 61 מצב טוב טלפון — 003810.

● בהזדמנות דודג' 400 1061 אוברול כללי 410711.

● בהזדמנות משאית 1000 דו־ 1060 ארגז 5.5 טלפון — 707001.

● משאית פולקס הוטל 1070 ארגז טלפון — 822344.

● פורד טרנזיט 1072 רדיו + טסט + גגאו, טל' 865450.

● משאית ליילנד ובביראיבר מודל 65 + עבודה 22.000 ל"י טל' 70731.

● דודג' מסחרית (כמו חד־מה) מודל 68 לאחר שיפוץ כללי. 201806.

● למכירה משאית דודג'־500, ארגז 8 מטר עם הולי־מות, מודל חדש במצב מצו־יין. טל' 531427.

● משאית ליילנד + הייבר מודל 61 טל' 800000.

● ליילנד פריסלן גיר וילסון ארגז נוסעים דלת בצד, ארגז 7.5 מ', מודל 77, המוביל רמלה.

● מסחרית הנומב הנשל 1972, טסט 10 חודשים — 657582.

● ליילנד ביבר 71, ארגז בילל. טל' 848300 ביום.

● ג'יפ 64 במצב מצויין, טלפון 478481.

● בהזדמנות ג'יפ 65, מצב מכני טוב + טסט 477571.

simca סימקה — מכונית טובה מבית טוב — בית קרייזלר

● סימקה 1100, 1080 + רדיו 1000 + טסט 1901 בעבודה.

סוסיתא

● סוסיתא מסחרית 1000 ב־מצב טוב + טסט לשנה — להתקשר 100000.

● למכירה סוסיתא מודל 70, מצב מצויין, טלפון 834031.

● בהזדמנות סוסיתא סטיי־של 1000 שלמה מודל 6, חולון.

● סוסיתא סטיישן מודל 70, לאחר אוברול כללי, ריפוד וצבע חדש.

● בהזדמנות טנדר סוסיתא 1000, טלפון 038131, טסט שנה.

● סוסיתא סטיישן מנוע פורד, 1000, יד שניה, 12,000 ק"מ. טל' 200018.

● סוסיתא סטיישן 1002, בהזדמנות, טלפון 521101.

● סוסיתא מסחרית 1007 — מנוע פורד, טסט לשנה, ברזן אלי, כפר־סבא.

● סוסיתא מסחרית 63, גגון אוטקה, אוברול, טסט, 8.500 730718.

● סוסיתא מודל 1071, במצב מצויין, טל' 50276 בעבודה.

● למכירה סוסיתא 63 8,000 טלפון 054033.

● סוסיתא מסחרית נפוכה 66, מנוע פורד, טל' 005101.

● סוסיתא מסחרית 68 2300 ל"י, מנוע אוברהול, 034744 — 038502.

● סוסיתא מסחרית מנוע פורד, 65, אולאי, 700084.

● סוסיתא משופצת — הנה רק במחיר, רק מנוע 1000 אצלנו סוסיתא כמו חדשה כי אצלנו השיפוץ והשרות זה העיקר. אנו לשרותך בכל עת. מ.ל.מ. רח' בוליסון 10 ת"א (ימיגר מגשר נחלת־יצחק) טלפון 256102, מוסך סוסיתא קרית־אריה, אזור התעשיה פתח תקוה, רח' אויה שנקר 8 טל' 914721.

● רדיו חינם! כל הרוכש סוסיתא משופצת ברכב ייש־ראלי המרכז של כל הסוסי־תות, יקבל אחריות!!! טסט לשנה. חברת בעלות חינם, כמובנו רדיו חינם!!! מנה בבוצעצי 33 (ליד בלומפילד) יפו, 820102. המבצע עד 30.0.74 בכמיות המוטר ופחות תחלפים המרכוזיים (חוזרו מ־תיקויים).

● סוסיתא סטיישן 1000 מנוע מודל, 1068, 8.800 ל"י.

● סוסיתא מסחרית מודל 60, במצב טוב. 04040203.

● סוסיתא מסחרית 1000 — טסט שנה + רדיו, טלפון — 34000.

● כרמל גלבוע 70 4 דלתות במצב מכני מצויין 600010.

● סוסיתא סטיישן 1070 — 1070 12 ל"י יד ראשונה — 840000.

● סוסיתא מסחרית מודל 1000 — 10000 בשבת משעה 12.00.

● סוסיתא מסחרית 1000 — מנוע 1072 + טסט + רדיו 503010.

● סוסיתא מסחרית — 10 גבוהה, 1000, 1008, מנוע 600 — 747026.

● טנדר כרמל 1070 אחרי אוברול במצב טוב. 851081.

● סוסיתא 1 במצב מצויין אחרי אוברול כללי שנה טסט. 844818 לא ב־שבת.

● כרמל דוכס פרמית 1067 במצב מצויין 051/2529 בי־עבודה 17/7802 לא בשבת.

● סוסיתא מסחרית מודל 68 1070, עד 17.20 — לא ב־שבת.

● למכירה סוסיתא מסחרית 1005, 8 900 ל"י טלפון: — 055—00000.

● סוסיתא סטיישן 1971 ב־מצב טוב. טל' 037716.

● למכירה סוסיתא מסחרית מודל 69, הכי מצרות חדר א' 0 כפר־סבא, הגה.

● סוסיתא מסחרית 60 במ־צב טוב + גגון טלפון — 763223.

● 7.000 טנדר סוסיתא 1069 במצב טוב 848143 אחה"צ.

● בהזדמנות סוסיתא 65 טסט שנה 4000 ל"י טלפון 028030.

● סוסיתא טנדר 68 מודל טסט לשנה 870880 בערב.

● סוסיתא סטיישן 73 במצב מצויין 62,000 ק"מ 057—07517.

● למכירה סוסיתא מסחרית ארגז גבוה 1060 במצב מצו־יין 479007.

● כרמל דוכס 68, אחרי או־ברהול צבע + טסט 61000 ק"מ, לא בשבת.

פולקסוואגן

● פולקסוואגן טנדר 1070, ארגז גבוה במצב טוב — 703040.

● פולקסוואגן 1500/07 מצויינת, טסט 8 חודשים, רדיו. 07—1068.

● פולקסוואגן 66, מסחרי טנדר מצויינת + טסט + רדיו. בשבת 07—0020.

● חיפושית 1000 1060 יד ראשונה + טסט לשנה ורדיו.

סאאבטווס סאאבסאאב SAAB 294897

● סאאב 00 1000 במצב טוב טלפון 411477, 724037.

● סאאב ספורט מודל 60 במצב מכני מצויין, טלפון 800000.

● סאאב 60 פרטי מנוע 1000 וי4 במצב טוב מאד. טלפון 800000.

● למכירה סאאב 00 מודל 1070, 50,000 ק"מ, יד ראשונה, רדיו, טסט לשנה. טל. 820187.

● סאאב 96 מסחרי 1000 במצב מצויין טל' 000000.

● סאאב 1000, מנוע 1972, טלפון 228832—03.

● בהזדמנות סאאב מסחרית 66 + רדיו + טסט 804187.

● סאאב 60, 7 מקומות, רק 7.500, טל' 803472.

● סאאב מסחרית 60, מצויי־נת בהזדמנות, 10.000, ב־ערב 022052.

● מוכרת למכירה! סאאב 67 מסחרית + אוברול — 16.00—6.00, 465028.

סובארו

● סובארו 72, סטיישן שמורה במצב מצויין, בהזדמנות — 500756.

● סובארו סטיישן 1070 מודל 1071 טל. 400000 בבית 050000.

● סובארו 1400 דיזל מודל 73 בהזדמנות 500000.

● בהזדמנות סובארו ד.ל. 73, טלפון 500000.

● סובארו ארס 72 במצב מצויין 730144 עד 5.00 — 5.00 משעה 035—82101.

● סובארו אי־ס 1071 מצב מצויין יד ראשונה 452200.

● סובארו פיטי 1400 מודל 73 ירדאשונה, בעבודה מכונות ג'ננה כמה ללה ת"א, אחרי 15.00, 050137.

● סובארו ג'י.אר. 1978, בעבודה 845525 בבית.

● סובארו 1071, יד ראשונה מצב מכני ותיצוני חדש 018661.

● בהזדמנות סובארו ג'י.אס. אל. 1072, בהזדמנות, 10.500 ל"י, 335378.

● למכירה סובארו די־אל 1400, 1073, טסט מצב מצויין, רדיו + אוברול, טלפון 1.00 (?) עד.

● למכירה סובארו סיבי 1071, 17.000 ל"י, טלפון 220831.

● סובארו 1400 די־אס מודל 73, במצב מצויין, יד ראשונה 703079 בערב.

● סובארו 73, ג'י־אס 1400, 16.000 ק"מ, טל' 700752.

● סובארו ג'י אס 1972 ירוק, במצב מצויין + רדיו 14400 222545.

● סובארו ג'י.ס.אר 73 — 30000 ק"מ סטירה באוטומ־בר טלפון 804305, 4417005 עוזר דין יסומובכתי.

● סובארו ג'י.אס.אר. 1970 טסט שנה. טסט במצב מצו־יין, 451550.

● סובארו 1400 4 דלתות במצב מצויין 226102.

סימקה

● סימקה 1100 אוטומטית, 1000 + רדיו + טסט, טל' 611580 בעבודה.

● סימקה 1000 60 דגם אמ־ריקאי משופצת אחרי אוברול שכון גורדון לחמיה 12, נג־רות ראשל"צ.

● סימקה 1100 מסחרית, 1070 מיום ראשון לטלפון — 110884 בין 10—8.

● סימקה 1000 1000 במצב חדש 7,500 ל"י 100000.

● סימקה 1000 1000 מנוע 71 + רדיו בהזדמנות טל' 401074.

● סימקה 1000, 1070, 65000 ק"מ, שמורה היטב, 10000, לא בשבת.

● סימקה 1000 (1000) — 61,000 ק"מ טסט יולי — 870871.

● סימקה 1000, 1000, ג'י־אל.אס, במצב מצויין, טלפון 800000.

● סימקה 1000, 1070, מצויי־נת, צמיגים חדשים, רדיו — 1000.00, 07402676.

● סימקה 1000/1000, יד רא־שונה, מצב טוב, טלפון — 400001, לא בשבת.

● קרייזלר 1000 1078, 28.000 טלפון בעבודה 207984 — ניסים.

● סימקה 1000 מודל 1070, 07,000 ק"מ, 18,000, טל' 14.000.

● סימקה 1001, מנוע 1070, טל' 701000.

● בהזדמנות סימקה 1300, 1008, במצב טוב, 11.500 — 17.00 ב־701074.

● בהזדמנות סימקה 1000 61 מנוע 70, טלפון 707361.

● למכירה סימקה 1000 ג'י. אל. מודל 68 שמורה היטב — טסט 6.75 לשנה 0000000.

● בהזדמנות סימקה 1000 — 1001 במצב טוב, 828885.

● מרואה סימקה 1301 1007 מצב נדיר, טסט ותוספות — 1000, ל"י, 71.

● סימקה 1000 18 יד שניה 0000.8, אחה"צ.

● סימקה 1000 70 מנוע 71 טלפון 1000 — 00.

● למכירה סימקה 1000 12 טל' 140000.

● הרציני שקירים (ובה) סימ־קה 60 1000 05 טסטנית טלפון 440000.

פולקסוואגן

● פולקסוואגן בהיכות על הכביש 10000 ק"מ טסט 222000.

● פולקסוואגן סטיישן 1965 טסט שנה 130,000 ק"מ.

● חיפושית 1500 טסט + רדיו.

● חיפושית 63 1800 ב־מצב טוב, אחרי אוברול, 18—21.

● פולקסוואגן ב־1500 לא 2750 על היום — 707764.

● פולקסוואגן 65 גג נפתח 7.250.

● נאלצת למכור בהזדמנות פולקסוואגן 61, מנוע 68, טל' 459050.

● פולקסוואגן סטיישן ווריי־אנט 1000, אוטומט, יד ראשונה. 05-74861.

● חיפושית 1000 אוטומ־טית 10,000 ק"מ, רדיו, 71, טל' 741471 בערב 851085.

● חיפושית במצב מצויין, 1970 + טסט + תוס־פות. 804520.

● חיפושית 1200 1000, 1070 — במצב מצויין + רדיו, טל' 836694.

● פולקסוואגן 1200 חיפושית, במצב טוב, טל' 256106.

● פולקסוואגן מסחרי וריאנט 73 במצב נדיר, טלפון 038100.

● פולקסוואגן לימוזין 63, אחריה וברזל בכותר, טלפון 050100 בערב.

● פולקסוואגן פורד 1000 7.250 טלפון 700000.

● פולקסוואגן וריאנט 1070 אוטומטית, טל' 000000.

פורד

● פורד אסקורט 1070 + רדיו, במצב מצויין, 811580, בערב.

● טאונוס 17מ מסחרי 1968 בעבודה 680704, בערב 751004.

● אסקורט 1070 2 דלתות, בלפור 119 בחיים, סכלה.

● טאונוס 12 מסחרית 65 + רדיו + טסט, אחרי אוברול, אחרק 21/12 תלי בכיר.

● פורד קפרי אוטומטית נהדרת 1078 + רדיו, אפשרות החלפה, טל' 200000, 615102.

● פורד 100.000 73 ק"מ גיר אוטומטי, מצב טוב — 200000.

● פורד פרליין בינוניבקינ אוטומטי חשמלי 1000, טסט לשנה, טל' 130000.

● פורד קורטינה 1065 ב־מצב מצויין, מנוע חדש, טל. 14—8.

● סיטאנג 60 מצב מצויין.

● פורד אנגליה 1070 מצב טוב, צבע, רפוד — 865000.

● פורד אנגליה 63, שוני צבע, קרוסטורה, משתשרת 8 חודש.

● לסיוקה שותפות, קופה 61 + לארק 64, טסט.

● פורד אנגליה 62, מצויינת + טסט ותוספות לטלפון — 800000.

● אסקורט 60 במצב טוב דודי + טסט 658530 בר־יחיים.

● אסקורט 1000 במצב מצויין טל' 541188.

● קומט 61 אוטומטי טסט 8 חודשים מצויינת 841488.

● אסקורט 1100/2 1071 טסט לשנה 52.000 ק"מ יד ראשונה 21.800 טלפון 03-708801.

● זכות לפורד אסקורט (לפני טסט) טל' 621023.

● קורטינה 1070 עם גגון טלפון בעבודה 862000 בבית 707305.

● קורטינה סופר 64 מנוע 72 טסט שנה 0000000.

● אסקורט 60 טסט 9 חוד־שים + רדיו.

● קורטינה 68 במחיר 18,000 לפחות 4 ראשון מצויין.

● פורד אסקורט 1100 1070 במצב מצויין 21.000 בערב.

● פורד מרקום מודל 70 + 1000 מצב טוב.

● למכירה אסקורט מסחרית 1069 לשנות מודל 70 בערב.

● פורד טאונוס 12 מודל 70 מניע 70 מנוע 65.

● קורטינה 67, טסט שנה.

● קורטינה מקשה 70 אחרי שיפוץ.

● לרגל נסיעה פורד 1001 מצב מכני מצויין — 8.600 ל"י.

● טאונוס 17 גשם 1065 מנוע ג'ר.

● אסקורט 73 1100/4 מצב יפה, יד ראשונה.

● פורד קפרי 1000 טסט + רדיו אוטומטי.

● קורטינה סטיישן אוטומטי.

פיאט

● פיאט 1501, 1501, טסט שנה + רדיו — 12.500 ל"י.

● פיאט 124 סטיישן אוטו־מטי 1070, יד ראשונה + טסט שנה + רדיו + אזעקה.

● פיאט 850 סטיישן 1073, טל' 1111, לא בשבת.

● למכירה פיאט 850 בהז־דמנות מודל 65 — טלפון.

● פיאט 850 1008 בהזדמ־נות במצב טוב, טל. 230151.

● פיאט 850 65, מנוע אחרי אוברהול, 958302, 054744.

● פיאט 127 1073 יד ראשונה, 85,000 ק"מ, שמורה בחריצות, 23,500 — 361310.

● פיאט 132, מודל 74, כמעט חדשה + טיים + רדיו, כולל טסט וביטוח. טלפון 053-81946.

● למכירה פיאט 124 ספיישל שנת יצור 1972 + טסט יפה, שדרות ירושלים, בלוק 155, כניסה ד', בנובנשטיין.

● פיאט 850, 1969, תצי אוברול במצב טוב, 782868.

● פיאט 850, 1965, אחרי אוברול ושיפוצים אחרים — 780040.

● בהזדמנות פיאט 125 אס, 1972, 51,000 ק"מ, מצב מצו־יין, 062-28017.

● פיאט 600, 1965, 003-26143 ביום שישי 17—11 שבת — 10—14.

● פיאט 124 ספיישל אוטו־מטי, 1972, 60,000 ק"מ, טל' 000538.

● פיאט 124 ספיישל אוטו־מטית, מודל 1972 טל' 747104.

● למכירה פיאט מסחרי עם אפשרות למקום עבודה קבוע, טלפון 220621.

● פיאט 128, 1971, לרגל נסיעה, 21,000 — 418781.

● פיאט 124 ספיישל, מודל 1973, במצב מצויין, למכירה בהזדמנות, לפנות משפחת מאוס, כצנלסון 88/א׳, נבע־תיים, גם בשבת.

● פיאט 128, 1800, 1974, 10.000 ק"מ, טלפון 67801.

● 124 ספיישל, אוטומטית 1972, רדיו, 024010 — 16.00.

● פיאט 125 אוטומטי, 1972 יד ראשונה "נכה", טלפון ב־יום שישי עד 1.00 — ביום שישי אחה"צ ובשבת טל' 03-012077.

● פיאט 850 ספיישל יד ראשונה, 68.000 ק"מ + רדיו — כמו חדשה, 732010.

● פיאט 850 ספורט 1068 במצב טוב מכני ותיצוני מצויין. 44520.

● פיאט מסחרי 238 מודל 73, שמורה עד, 12 מושבים. טל' 028-28723.

● פיאט 850 1967 טסט לשנה, רחוב חתנה 17, נס־ציונה.

● פיאט קופה 69, בבוקר טלפון 058-28347, בערב — 062-17777.

● פיאט 600 1068, 8,800 ל"י, קוטינסקי, מסודרת — 008-00277.

● פיאט 850, 1067, אחרי אוברול, 0710-0601 בשעות העבודה.

● פיאט 600 דו, 04, טסט 7 חודשים.

● פיאט 238 רגל מכונה יפה, מצב מצויין, מודל 1972 מצב מצויין.

● פיאט 1100 ארוך בשבת במצב מצויין 12,500.

● פיאט 128/1071 מצב מצויין, בעבודה.

פיג'ו

● פיאט 124, 1978, 12.000 ק"מ, רדיו, טסט, 787070.

● פג'ו 404, 24.000 ל"י, סולד 28 חולון, איציק.

● מציאה פג'ו 504 אל חד־שה 1074 (8.000 ק"מ), לאחר תאונה, למכירה, תחנת "דלק" רמלה. 961253, 905514.

● פג'ו 404 מודל 78 מצב מצויין. טל' 918450.

● פג'ו 401 + 1078 רדיו, טסט לשנה אפשרות החלפה. טל. 51802, 572095, 200000.

● פג'ו 404 1068 טסט 11 מצויין + רדיו.

● פג'ו 404, 1071, במצב מצויין, עלאל, רוטשילד 82 נס־ציונה.

● טנדר פג'ו 1078 + רדיו + גג + טסט לשנה, במצב מצויין. 200704, לא בשבת.

● פג'ו 404 טנדר 73 22.000 ק"מ, טל. 802202.

● פג'ו 404 סטיישן 1003, לא מוגיות. טל. 050473.

● פג'ו 404 פרטי כחדש 80.000 ק"מ, טל' 70, 700224.

● למכירה מכונית פג'ו 1000 ל"י, לפנות בבית 240364.

● פג'ו 404 60 שנת טסט + רדיו טייפ 705820.

● פג'ו 404 אוטומטית במצב מצויין 747020.

● פג'ו 404 68 במצב מצו־יין 783400.

● פג'ו 404 1070 מצב טוב 27.500 ל"י 036-22368.

● פג'ו 1067 מנוע 1000, במצב טוב, 015080.

● פג'ו 404 1072 אוטומ־טית מצב נהדר 9 חודשים טסט + רדיו 787865 בבית.

● פג'ו 404 64 מנוע 73 טסט לשנה 130000.

● פג'ו 404 אוטומטית 1000, במצב מצויין 11, טלפון.

● פג'ו 404 + 1003 טסט לשנה במצב מצויין.

● פג'ו 401, 1071 סטיישן מודל 1000 יד ראשונה במצב טוב 910021.

● פיג'ו 404, מודל 61, 04 טסט.

● פג'ו 404 + 1000, טסט לשנה.

● פג'ו 404 סטיישן 1003 לא מוגיות.

● פג'ו פרטי כחדש.

● פג'ו 404 + 1078 טסט 9 חודשים, מצב נהדר, 21.000.

● פיג'ו 404 לא מהוות, טל' 000000.

● פג'ו 404 1071 מודל 1071, שמונה מושבים + פרטים טל' 800000.

● פג'ו 404 סטיישן, 1071 סטיישן אוטומטי — 1000, 1000, ירושלים.

● פג'ו 1070 1000 מודל 1000.

● פג'ו 404 1068 נשמר במצב מצויין, 1068.

● פג'ו 404, יד ראשונה 1072, 18,000 ק"מ, 8.000.

● פג'ו 404 68 מצב מצויין. 1072.

● פג'ו 404 1069 1000 פרטי.

● פג'ו 404 מנוע 73 טל' 1000.

● פג'ו פרטי 404 1008 ק"מ 1000.

● פג'ו 404 + 1000 ק"מ 11.500 (?).

● פג'ו 404 1068 ק"מ 1000 + טסט.

פיאט

● פיאט 1001 + רדיו 12.500 ל"י.

● פיאט 850 ספורט קופה 1070, 41.500, 887003 טלפון 10.000.

● פיאט 1071 כמו חדשה + 1000 טלפון.

● פיאט 850 1000 טלפון —.

● פיאט 128, 1070 סטיישן — 12,000 ל"י.

● פיאט 850, 1000 טלפון.

● פיאט 850 1961 סטיישן, 1071 יד ראשונה.

● פיאט 850 סטיישן 1000, במצב מצויין.

● פיאט 850 ספשיאל 1000, 8.000.

● פיאט 124 1071 יד ראשונה, 8.000 טל' 11.500.

● פיאט 125 ס. 1000 טסט שנה 30.000.

● פיאט 124 1071, מודל 1000, אחרי אוברול.

● פיאט 850 מסחרי 1003, 1006 לחודש.

● פיאט 600 מודל 1971 עלאל נס־ציונה.

● פיאט 124 ספיישל 1000.

● פיאט 128 1000, 1000.

● פיאט 1100 מסחרית 1000.

● פיאט 124 מודל 1070.

● פיאט 850 1967, טסט לשנה.

● פיאט 1100, 1065, יד ראשונה.

● פיאט 124, 1969 טסט + רדיו.

● פיאט 850 1968.

● פיאט 600, מודל 63 + רדיו.

● פיאט 850 1007, 1009.

● פיאט 124, 1000 לא מוגיות.

● פיאט 128 1971 טל' 221.

● פיאט 124 1972.

● פיאט 1100 1963.

● פיאט 850 1970.

● פיאט 124 1070.

● פיאט 850 1968 טלפון.

● פיאט 1100 1962.

● פיאט 125, 1969.

● פיאט 600 1962.

● פיאט 124 1071.

● פיאט 850 1009.

● פיאט 124 ספיישל 1972.

סיטרואן CITROËN

● פיאט 600, שנת 67, במצב טוב מאוד, להתקשר 460112.

● פיאט 127 1074 חדשה, 0,000 ק"מ, בהזדמנות טלפון 261710.

● פיאט ספורט 850 פיל־ סט במצב טוב, 158550.

● פיאט 1072 9,500 ק"מ, במצב חדש + כל האבזי־רים, 151045.

● פיאט 600 1003 מנוע 1001 — דרור 83 ראשל"צ, צלעי בין.

● פיאט 600, 1003 בהזדמנות לרגל נסיעה, 4000, 800051.

● בהזדמנות פיאט קבינה כפולה 850, 1073 בלי טסט, 006475.

● פיאט 128 מודל 71 + רדיו, במצב מצויין, טלפון 092208.

● דהיישבו שנת 65 פרטים בטלפון 801088 בערב.

● לרגל נסיעת דהיישבו 1001 במצב מצויין לפנות 410481.

● דהיישבו 1004 מצב מצויין 242541 אורחי וטסט.

● דהיישבו 61 צמיגים + צבע + כמרטר חדשים טסט לשנה בהזדמנות! טל' 700400.

● דהיישבו 61 טסט, רדיו, שיפוץ בהזדמנות 801144.

● דהיישבו 60, + טסט, אר־ברול, מנוע 011531/88 — 793770.

קונטסה

● קונטסה 1200, סוף 1068 במצב מצויין, טל. 030704.

● קונטסה 900/64 מצב מצו־יין + אוברהול. 802552 — שישי שבת.

● קונטסה 1800/4 צבע ודי־מוד 8.000 טל. 572216 מ־שעה 14 280015.

● קונטסה 900 מצב טוב ורדיו צמיגים אוברול 6.500 בעבודה 82980 בבית 003075.

● קונטסה 1800/4 1068 טסט לשנה 703822 לא בשבת.

● קונטסה 1065 900 אוברול מצמר 753710 משעה 16.

● קונטסה 900 1065 במצב יפה + טסט 850174.

● קונטסה 1300, 1008, טסט לשנה, רדיו, אזעקה, תומס. טלפון 08-288028.

● קונטסה 1800/4, 1068, ב־מצב נדיר, יד ראשונה — 442596.

● בהזדמנות למחיר החל־פה! קונטסה 1300/1060 6.800 ל"י, נוחישרד. אלמגור 2/0 בחו.

● קונטסה 1800/4 1007 ל־טלפן בשעות העבודה — 281303.

● קונטסה 1800/4 — 87, טסט שנה + רדיו שמורה יפה, 10,000 ל"י, 747158, 18.00—8.30 (נפתלי).

● קונטסה 1800/4 אוטומט 67, מצב טוב מאוד, שנה טסט, יד ראשונה, 10.800, בעבודה 825008.

רנו בחסכון ראשון

● רנו!!! כל חרוכש רנו חדשה!!! במוכנות דנו ביום צומת אבו־כביר בו־זבי עם וקבל שי כיסויים למושבים. חודש! המבצע עד 30.9.74, טל. 821473, אפשרות רכישה בתשלומים.

● רנו סטרט פראל 64 גג מתקפל, טסט ורדיו, 010140.

● רנו 1071, במצב מצויין 10,500 לירות, 728778.

● רנו 8 4/0 + רדיו — אחה"צ 010062, 918708.

● רנו 16, 1071 מצויין + רדיו 471710.

● רנו 4 דה לוקס 1070 אח־רי אוברול צבע חדש ורדיו 041100.

● רנו 4 1078 שמורה אצל אחזון 290281 מ־17.00.

● רנו קרוול 65 שמורה טסט שנה + רדיו + אזעקה ב־בית 860701.

● רנו 4 שנה 64 אוברול 10,000 ק"מ טסט מבריאר ב־מצב מצויין — 4,250 אחה"צ.

● רנו 12 1078 במצב אחיך + טסט, טלפון 714721.

● רנו 4 60, למחשיר לעבודה — 812040 בבית.

● רנו 8 שמור עם טסט.

שונות

● קונים רכב מכל הסוגים במחירים הגבוהים ביותר ו־בתשלומים. "מבצע הרכב" — דרך־חיפה 67 טל. 461081.

● כיסוי נהינה עצמית מציע למכירה פורדים 73 פיאט 132 אוטומט 1000, פיאט 128 אוטומט 1973, עם א' בלי מוזג אוויר, רגו 16 רנו ואוטומט, פולקסואגן חיפושית 1000, פיאט 1001, מרסי־דס 1300, פרטים, קופה, חיד־קון טל. 111000 ת"א, רכב ניתן לראות בחניון מוזיאון ת"א, שד' שאול המלך.

● מבצע "רדיו החודש" ה־מגיע (בלי להבריח אותר להיות "מכור") רק אצלנו דרגו "אפקור" בקצב לירות כולל אנטנה ודוחל והרכבה. סחר רכב ואביזרים אלנבי 7, 109000.

● מ.ג. מידג'יט 73 ההכור נית, כסא, רדיו, צבע חדש. 165300.

● ג'יפים ארוכים 1071/72 במצב טוב לאחר שיפוץ — 738125.

● ווספה 150 במצב טוב הכי־כונית חולה באחוזה טלפון 411080.

● ספורט אס.ג'י.בי. 72, ב־מצב מצויין, 17.500 טלפון 476740.

אופנועים וקטנועים

● וספה כפרינבו 1001, לפנות: חפלת 35, נבי־ תחות, פתח־תקוה.

● מופתת לציונות במצב עבודות בבית עבור רופאים ופעברות 806710.

● למכרפת 06 למכירה טל. 410423.

● ווספה דיקטטב מודל 70, טסט לשנה אחרי אוברול — מנוע + גיר מאשלון זהר.

● למכירה ז'יכבה 50, 1073, במצב טוב מאוד.

● למכירה במאווה, בהזדמנות! דרדיה נהגות 50, יד־ אייחוח, 257802, 853452.

● למכירה ב.ס. ו. 50 כ"ס בלי טירה 850100.

● ג'ילרה 1071 במצב מצו־יין עם תוספות טלפון 417854.

● אופנוע ב.ס.א. 0.5 כ"ס נחדר 440427 — 10.000.

● למכירה בהזדמנות וכספה + סירה 64, לטלפן בשעות עבודה 86848.

● הונדה סי.די. 50, סוף 1078, הראו 12, ליד ישיבה חדרום, דחובות, בערב.

● ג'ילרה 125, לרגל ניוס. לבנות לפועל. 707728.

● ספרינט 08, בנפוריה הד־שה, טסט לשנה. 854188 — 841807.

● בהזדמנות וספה 150 — 1064 לרגל נסיעה. טלפון — 853140.

● בהזדמנות למכירה טי־לן סוף 1072, מצב טוב — 018711.

● למכירה אופנוע סוזוקי חצי כיס 5 הילוכים, 814310.

● וספה ספרינט 60 במצב נהדר ובהזדמנות נדירה, ב־עבודה — 80080, בבית — 846788.

● דרוש טריומף טון 5 כ"ס 1068 לפרוק. 87081.

● מילון 71 טסט לשנה מצב מצויין — 1250, 005/121.

● ווספה מצויינת + סירה 60 יד ראשונה. טל. 018105.

● טריומף 70 אחרי תרצה. הונדה טונבלה חדשה — 016005.

● קטנוע למגרטה 0000 אח־רי אוברול 202371 870877 יגאל.

● בהזדמנות גרירה הונדה אס.אס 1078, 850 ק"מ — 015054.

● בהזדמנות הונדה 50 סי. 72 707070 לא בשבת.

● בהזדמנות לרגל ניום ג'יל־רה במצב מצויין, 2300 ל"י, 130244.

● מיזון 78 10,000 + טסט כל יום אחה"צ טלפון — 03-22027 אבנר.

● וספה 400 למכירה מצב טוב טל. 092054 דו.

מציעים למכירה

● לקרפוראים, אוכני רגל ס־לוס טונע, במצב טוב — 018001.

● בהזדמנות למכירה מכונת גלידה טיילור 8 ברזים — 910188.

● למכירה גרולר המכיש 8 עומות מורנגשטרן, צעצלנו 54 בבעתיים.

● בהזדמנות! מערכת סטריאו פילשס, כמעט חדשה — אחרי 10.00 — 262703.

● ויטרינה חכשה 4.60 בהזדמנות 224401, 800001.

● צייר שכרי 2 תריסים + נחייות 80 ס"מ למכירה — 030000.

● סריגלוני מטתחו, טלפון 740375, מכירה חנות.

● חרושת חלוו! דינית; למכירת מיקנית של הצפאנ...

● כירות... [illegible]

● פרינים מגנית דשבינות תוצרת אמריקה ללא ביהונ, 010098.

● שולחוזהאה מעין אגוז, 2 פוגנונים בחוליים, בגדים משי מעיים פירה 0110, צלחות וכו' 010207000.

● מחרשה שבינה, מטרחה, מריוור, בביכייל 020070, ב־בית 419001.

● לבנית עצמית וסקולים מקצועיים מפסונים מעולים ומכברי סטריאו "חשישי" ב־מחירים מפתיעים — "מולטי־ריג'" ארייננה 263.

● בהזדמנות! טויבש כבינה בתכנאל תוצרת שוויצרית ל־אנטבליות ולפרמשות — 95.— ל"י בלבד — כולל הרכבה (עד לחנים). טל' 0304980 עד 10.00 לפנה"צ או אחרי 6.00 אחה"צ.

● למכירת בהזדמנות משק־פות, מוכות, כפות לתתעמ־לות ומכשירי חרושת טל' — 246076, 470716.

● למכירה מוזנו אנגלי 2 בירואות קפיצים ואופנים ב־מצב טוב. טלפון 847480 אח־רי 4.00.

● ציורים מקוריים בהזדמנות בגלריה רוזנברג ביאליק 18 רמת־גן.

● למכירת משקבות מתלה, כל מכונות הנגרות. לפנות טלפון 726063, 13.00—17.00.

● במחירי הזדמנות! מקר־רים, מכונות כביסה, סירחי כלים, תנורי אפיה חדשים מלוס — אינדסיט, שמכפלו קלות תיצוניות בחובלה, באח־ריות מלאה. טמעלי טילוס: העצירה 19, תל־אביב.

● למכירה תנור אפיה חש־מלי בירים 51 טל' 742647.

● סטריאו "טלפונקן" כולל רדיו, בהזדמנות 8,300, רמת־אביב 518816.

● למכירה תנור 3 3 להכנת 21.00—18.00 248114.

● עגלת תינוק איטלקית 150 ל"י בלבד. טלפון 478585.

● למכירה צייר לגן, רהוטי בית בולים, שואב אבק ווילו־נות 705708.

● למכירה ארגז + מייבר ספה כמעט חדש 6.40 אורך + מלכוות בהזדמנות, נטלי־ אל הגלעד 6 ראשל"צ.

● טיים דק דווקס איל7, דולבה מקצועי חדש באריזה + אח־ריות — 7250 ל"י 448000.

● לרגל נסיעה למכירה בהז־דמנות סטריאו דואל 60 קיי. אי, כולל זוג רמקולים — 178 L דואל, לפנות 015946 ת"א, לבקש את מריו.

● למכירה מחשב כיס חדש — 876 ל"י — 03-747318, 051-7520.

● ארון פורמיקה מצב חדש 5 דלתות 2.80 רוחב 180 גו־בה — 1,000 ל"י 878105.

● למכירה חדר שינה, 2 סטריאו, סרוויזים חדשים מ־אנגליה, מכונת תשוב ודברי בית חדשים 788328.

● מרכז המציאות לתמונות מקוריות! אלנבי 10 ת"א. 51710.

● לפנית עצמית מחשבי כיס מדעים מקורי אדה"ב "מולטיריג'" — רוזננה 263.

● חדר אוכל איטלקי, כירה תנור גישול, מגירה יפה, שולחן קרמיקה, ארונות מט־בח, עגלת תה, קומודה, אוסף ספרי אומנות (ציורים) — 760001.

● מציאה הפי 38 חדש לגמ־רי 8000 במחיר 8.800 יוסי 037001 בשעות תבנה.

● למכירה מיזוג חלונות שויינהאוז במצב טוב — 746060.

● כירים אטיראגל כחר־ שות יליש לחבות במצב מצו־יין 440000.

● מטיפון טרנס רמקולים ורטפייל, מגבר 48 ואט, טל' 61104.

● למכירה קפולה פיה 0000 ק"ג — לפנות אבפלטש ת"א, אביב 2800000.

● דוד קיטור פול אוטומטי שנת ייצור 1073 סתכרת הבונה שכח יוספה 10 מ"ר 709881.

● סטריאו להרציים 20 ווט. רמקולים לפעולים חדשים באריזות, 702549.

● מטיפון, רמקולים ומגבר לפנות אטמספיי, נורדיו 87 גבעתיים.

● למכירה מכונית ספאומת והסתכלים אחרי 17.00 — 600000 בערבי.

● טלוויזיון! מתשל לים 4 טטורינגום ומתקולים, פינפ־צית מתקפות ומזינבים דיות 1000 ל"י 205000 — 8.00—18.00.

● ציור לחגות ייקות פימס־ רים בהזדמנות, קרנב היפיל, 8000000 מ־17—4 אחה"צ.

● ספת עור חדישה למכירה בדים, הפעוליו יפה חדר.

● למכירה בהזדמנות ציוד לספור ארוכה לבלה משלון (מטיון) 900, פרט לשבתות.

● בהזדמנות ... [illegible]

● בהזדמנות לעבודה [illegible]

● ... [illegible]

● בהזדמנות בקיבת קיבור תודוי תושה, מערכת נגור 300 וט. 2 זוגות רמקולים 9 ספסן 3000 פוגו אלקטרו צבעים איך כקי מיוחרות חרשות (0) 2 ביס במצב חדש, 2 חליפות.

● מערכת סטריאו סוני כמעט חדשה (הורייבינ) 4,000 ל"י, ספבחד ברפוני שחור במצב מצויין 6,000 ל"י, טלפון בסונבון עתוק, טלפן 4571743 מ־ 12.00.

● טייפ + רדיו כמעט חדש, אוטומטי, רק בין 4—7 טל' 730887.

● מסוטת בוליה בהזדמנות טלפון בעבודה 018610.

● סולר חרמה חשמלי 2 טון ייל 028510 בעבודה.

● למכירה ציור־שיל מכבסה במצב טוב דוד קיטור טסט כולל עם שולחן כאול ומכונות כבי־סה מכונות ייבוש קומר מלי מז 788214 או 778208 בין 0—6.

● סטריאו מקצועית ביי־אנו. אר הרשה 130 ווט — 12000 לירות 281812.

● בהזדמנות! במצב חדש סרטי צילומים לירות, טל. 70410 בשעות 8.30—14.00 פרט לשבת.

● מכונת צילום מסמכים אפריקאית חדשה וטשוכללת לטלפן 618410.

● בהזדמנות צוהן טירטוס מצולה 1.0 1.5 ל"י טלפון — 1.82.62.

● רהיטים במחיר ללא תחרות טלוניים ב־1700 ל"י, מיטות זוגיות 1650 ל"י, רחוב הנגה 11 פתח־תקוה, טלפון 028010.

● טלוויזיה, טוכו, קולט אדיס, מכונת תפירה יצנית, 202287—08.

● רמקולים סוסר איקו, פי.0.7 רהיטים ושעוני מ־טוטלת עתיקים. 262600.

● סטריאו קומפלט: לייט מגזורות, לבוח, שור, אי.ג'י. — 8,700. לרגל נסיעה 265016.

● למכירה 2 אמפליפייר 45 × 25 × 2 טלפון — 417040.

● הזדמנויות בסטריאו! דואל "פ.—אייי" 00 — 0038 ל"י, "אקאי" 3300, קואר־ רוטוני — 8500 ל"י, פלי וויזיוות "סוני" 8 — 1000 ל"י, קיסים ורמקולים. בהז־דמנות — כל המכשירים בר־ קלים טובים, "מכנר", בבר סטרים 14, טלפון 221080.

● טלוויזיות צבעוניות, חדש! מכונת כתיבה חשמלית "ברו־דר". 410078.

● פיגורות ושעוני־עמידה עתיקים לפורצלן וברונזות. 202808, גם בשבת.

● למכרטת 150 סי.סי. מודל 67 מצב טוב, 478808.

● למכירה מיטה כפולה מז־רוני גומיאוויר וארונות ל־לה לפנות טלפון 748817.

● מטה וארון לתינוק חד־ שות, מיטות ברזל ומזרונים טל. 280807.

● טלוויזיה "לוחתאטמה" 12 אינץ' חדישה חשמל + בכיריה בהזדמנות 851087.

● למכירת תנור אפיה ובוי־שול חדיש על גז תוצרת ווס־ טינגהאוס ארה"ב כיריים 6 לחבות במצב מצויין תוצרת סנגו, לטלפן בשבת 446902.

● למכירה מכונת תפירה ח־ בזנית 810 אוליבטי אורים אנגלית עם שולחן אורגינלי, במצב טוב מאוד לפנות בשי־ עות 1—8 למר כרמל טל. 228070, ת"א.

● בהזדמנות שטיח פרסי 2x8 מטר במצב טוב וכלים פרסיים מכסף. 03-001000.

● התאמנו? אשמר לקנות אצלנו "סלון קומפלט והחדי־ שינה בעשרות דגמים בחדי־ רים בשלל 400 צבעים בפתית מ־9000 ל"י, אספקה מהירה. ביאליק 0 ת"א, פינת אלנבי. 64104.

● טייפ סלילים אסאי טק־ צועי הגם חדיש ביותר — 201899.

● קרוואן, רישיון גרירה ב־ מכונית, 4 מיטות, בהזדמנות 708180.

● חדש מהארגז מערכת סט־ ריאו שאורגליני, 5.500 + ספינר דואל 1229 טלפון 58410.

● למכירה גנרטור מושמש, חיה הלם 3.5 ק"ם אנד דקר "תאקפור" טלפון 937582 ב־ שעות הבוקר.

● למכירה זוג פיטפונים ל־ דייגרים טלפון 750020.

● מזגן תדיראן 1,1 ב"ם ב־ מצב חדיש, טלפון 101827.

● למכירה מערכת גרנדיג־ סטיפוי, רדיו, טיקורדרדר בארון אורינגלי, צבע פיל־ בנוני, לפנות טל. 780749.

● בהזדמנות מכונת תפירה "אלנא" ומערכת סטריאו טלי־ פונה לבבר. טלפון 0502411.

● למכירה אבזרוי בידוע פי־ הוטוגות, לוטו, אסור אלים 11 תל־אביב.

● מערכת סטריאו + טלו־ ריזיון ג'ירה, רמקולים ... [illegible]

● צויר למאמת להכשרות ... [illegible]

● אמ... [illegible]

● פנחסים ... [illegible]

רוצים לקנות

● חליפה הינתה לחיטים משומשים פריג'ידרים טלוויזיות ודודיות 874241.

● קונים רהיטים ופריג'ידרים משומשים עתיקות יזרי־ שות ותכולים 555700 —.

● דרוש מקרר משומש קטן 0-17-1556.

● שיינר תונה הכל: רהי־טים, פריג'ידרים, כלי בית 66501.

● פוליס הזמותו! קונים רהיטים משומשים, מקררים, טלוויזיות, ירושות ועתיקות 876318, 878253 בערב.

● קונה רהיטים עם טלוויז־יות פריג'ידרים. 820101 ב־חנות, 860398 בבית.

● קונים רהיטים, פריג'יד־רים, טלוויזיות ועתיקות — באים הביתה, 887600 — 820082.

● קונים רהיטים משומשים פריג'ידרים, אנטיקות, ירו־שות 657207, 821065.

● קונה רהיטים משומשים, פריג'ידרים, טלוויזיות, ירו־שות ועתיקות, 827161.

● מעוניין לקנות כל סוגי חרושאנים במחירים טובים — 824101, 829020.

● אנו קונים בקרים משומ־שים בעברית ובכל חיבות. טוקילוב 10, הרצליה.

● מעוניינת בתנור קרמיקת ביתי. לטלפן בערב 210501.

מקררים

● למכירה מקרר בכבוקים אכסרקר + מטחנת ופס מק־רר גלידה מחרר גדול למכו־רת במצב חדש ל"ק "גליסור" — ל'כבוטינסקי 78 ר"ג 725070.

● מקרר אמקור "מאר" במצב מצויין 760 ל"י. 803784.

● קונה!!! מקררים במחיר גבוה ביותר ובמנוזה 824585.

● מקרר אמקור סאר במצב טוב רמת־גן טלפון 706687.

● מקור המקררים!!! מ־250 כולל ביטות, מוכר, קונה, מחליף ומתקן הזדמנות אמ־קור 10 בזוז 20 ל"י "פירור לויבסקי" שדרות הרצייון 17 תל־אביב, ליד התחנה המר־כזית פינת לוינסקי טלפון — 820564.

● מקרר אמקור במצב טוב, טלפון 410510.

● למכירה פריג'ידר פרידמן 11.5 קוב במצב יוצא מן ה־כלל, טלפון 840212 בערב.

● מילקו מצויין בהזדמנות, 600 ל"י, טלפון 768388.

● מקררים אמקור 12 אוטו־מטי חדשים אכפקה מיידית. 472470.

● מקרר פריג'ידר גדול 11 שנים, 480, מכונת כתיבה אמבורר 5 מערכת סטריאו, 837181.

● קונה!!! מקררים משומ־שים במחיר נכוח, ובמנוזה, מיד! 892058.

● אמקור 13 חדיש למסירה מיידית, טל. 706724 בבית.

● למכירה אמקור 10 במצב מצויין, טלפון 877083 — 891728.

● אמקור סאר במצב מצוי־ין, וולפסון 27 ראשון־לצ־יון, חדיש.

● תמרר אמקור "מאר" במ־צב מצויין, טל. 800014 ערב.

● אמקור 12 אוטומטי במ־צב חדש טל. 004118, בלפי נסלר.

● למכירה מקרר מסחרי + ציוד למכולת, רב־חן 40 פתח־תקוה.

● למכירה מקרר אמקור במצב מצויין, לפנות טלפון 705271.

● אמקור 14 במצב טוב, ומריגמן 18 מצויין, 707617.

● אמקור סאר במצב מצויין 760 ל"י, טלפון 727087.

● אמקור 10 במצב טוב, מרכולה 13 ת"א, קבל.

● תדיראן מקרר 15 הספקה מיידית "מאיר" דבי־עקיבא 11 בגבירבק, 885637.

מכונות גילוח

● אלראס מכירת ותיקונים באחריות מלאה עלית 10 — 821870.

מכונות כביסה

● למכירה מכונת כביסה או־טומטית זנוסי, טלפון 100 גבעתיים.

● למכירה מכונת כביסה אלקטרה וגם מקררים, טלפון 080044.

● לרגל נסיעה מכונת כביסה חדשה טונוזנקס אמריקאית 0170819.

● למכירה "כמבור" אוטו־ מטית 110 במצב טוב טלפון 818118.

● למכירה כביסה בביסות "אלזר" מי־סוער, טל 141010.

רוצים לנהיגה

● [illegible]

הלוח הכפול ידיעות אחרונות הארץ

המשרד הראשי: שדרות רוטשילד 76, תל-אביב
טלפונים: מחלקת מודעות 611141
המחיר: יום חול: 2.00 ל"י לשורה. יום ו': 3.75 ל"י לשורה

בתי-ספר ושיעורים

● דרוש מורה נהיגה בחדרה, בתנאים טובים ודיור למשפחה. טל' 063-23420.

● שעורים פרטיים באנגלית — מסורטיפיקט אמריקאית דוברת עברית. 249143.

טלוויזיה

● טמרון תל-אביב. שרות מומחים לטלוויזיות, תיקונים וביטוחים. בתכנית חסכון — החלפת ישן בחדש, בורוכוב 4 תל-אביב, 243116.

● קונה טלוויזיות במחיר גבוה ביום, בערב ובשבת — 267461.

● קונהו!! טלוויזיות במחיר גבוה ביותר ובמזומן טלפון 824336.

● הזדמנות מיוחדת + אח"ריות! החלפת ישנה בחדשה ז'בוטינסקי 29 ר"ג. 476836.

● קונה!!! טלוויזיות של הרבה סוגים מיטב מחיר גבוה. 4987.

● טלוויזיה ניידת "קוספוס"-טה" חיטול + בטריות בהזדמנות טלפון 932294.

● עד 600 ל"י עבור החלפת טלוויזיה ישנה לחדשה מבחר מודלים חדשים ובהבלוטים עד 18 חודש לייבל אחרי שר' ירושלים 20 יפו.

● 2 טלוויזיות: גרונדיג, וסוני-נייזה, במצב טוב — 546282.

מכונות כתיבה

● מכונת כביסה קנדי אוטומטית, מצב מצויין. טלפון 726681.

שרותים

● "פוליש תל-אביבי" הברקת מרצפות בדירות (לא מתלוים) — 200 ל"י. 420883.

● אמבטיות אמאיל "זאב" חידוש וציפוי טלפונים ת"א 020110, ירושלים — 022705 חיפה 020022.

● "המבריק" פוליש ים ופרקים + ניקיון יסודי — 200 ל"י, טלפון 80044.

● "אביב" — מכון עזיז לחיכרויות ת.ד. 18058/1 ת"א בקשו פרוספקט ומפאות תצעות.

● "הברק" פולשים ומבריקים מרצפות — 200 ל"י וניקיון יסודי, באחריות ובאחריות. 988772.

● נגד רטיבות ברוחים אחריות 8 שנים. 784711 רמת גן.

● דישא בע"מ עבודות שיפוץ תריסים בניה חרסינה וכד' עבודה מעולה ובאחריות רח' דיזנגוף 88 תל-אביב.

● "המלטשים" הברקת מרצפות פוליש בטוליאמטר, לא מתלים. ניקיון יסודי.

● "מאכינוליו" שרות ניקוי שטיחים וריפוד בביתך.

● "חברת שקד בע"מ" מלטשים ומבריקים מרצפות לניקיון יסודי.

● יהלום. ליטוש והברקת מרצפות וניקיון יסודי טלפון.

● חנו על דירתך בפני רטיבות הגשמים ע"י טיפולים לאטום קירות איטפרקס — 244847.

● להרכבה, אוטומטים נגד התחשמלות. אדם מוסטר, 105 ל"י.

● "שומרון" מבצעת פוליש וניקיון יסודי במקומות ובאחריות.

● בונה מיצריות בכמה לינה + מדרכה.

● מומחה לכריתת עצים: גדולים, טיבנים, באחריות, חיים.

● אמבטיות אמייל "מונה" ציפוי וחידוש אמבטיות בזול ביותר 580683.

כלי נגינה

● מסנתזו אורגן, וורסלד ות אוזרי", בזיחודה 6 תל-אביב.

● אורגני "פרפיזה", מכירה ושירותי מעבדה מעולים — "ומרסלר".

● מגבר "קוסבור" "ורליצר" "רנסו" "אמזרי" בר כ.רכיטוף — 229801.

● גיטרה חשמלית ריקנבקר וגיטרה בס 014440.

● אורגן "יונזור" 4 אוקטבות, מצב מצויין.

● למכירה מערכת קולית בסי כולל אמפליפייר איטו, מקלט זרם (2 יחידות) 2 רמקולים גדולים.

● בהזדמנות פסנתר חוטמן 7.500 ל"י שואור רח' גבעת אליהו (תל-אביב).

● פסנתרים חדשים ומשומשים ואורגנים, מבחר גדול וכתנאים נוחים, מלכיה, דיזנגוף 152, טלפון 898626.

● בהזדמנות אקורדיון ורמוני 124 בס, במצב טוב.

● למכירה אקורדיון "סקנדלי" חדש (לא בס.)

● מערכת תופים מצב מצויין, חיטב 1600.

● כבוטס + ציוד מעויין בצוות רצני 6500.

● למכירה אורגן 3 אוקטבות ליצור — 500 ל"י.

● אקורדיון איטלקי "ליירי" 120 בסים במצב מצוין.

● מעוניין לקנות אקורדיון איטלקי מידי "ליירי" טלפון.

רהיטים

● ריהוט סלוני חדש מתאים לבחירות לסלון גדול, מ-17.00.

● ארון 3 דלתות במצב מצויין, שולחן באיכות טובה.

● ריהוט סלוני חדש למכירה — 25,000.

● מיטה משומשת — סדינים — בגל שנשבר לו בהצגה.

● למכירה רהיטי סלון כולל מזנון.

● קונה רהיטים משומשים ועתיקים ירושות ותיכולים.

● הזדמנות חדר שינה וחדר אוכל איטלקיים חדשים 745140.

● למכירה סלון וסינה אוכל כסינגל.

● מחירי הפתעה!!! רהיטי יבוא חדר שינה קומפלט 8.070 — חדר נוער קומפלט 2.880 תצוגה ומכירה גם בשבת.

● בהזדמנות סלון קומפלט סופר-לוקס חדש 660070, לא בשבת.

● מערכת סלונית: ספה כורסה, שולחן וכורסאות בהזדמנות. 819874.

● ארון פורניר 4 דלתות, 671000.

● למכירה ספה עור תוצרת חוץ ארבע מושבים, חרשה, רח' חרצוג 6 דירה 10 חולון.

● "גלבוע" בע"מ, ריהוט נוער ישירות מקורות ממחירים.

● מעוניין לקנות שולחן וכורסת טלוויזיה.

● לרגל חיסול שותפות מכירת רהיטים מחודשים, רהיטי סלון קומפלט, מיטה וזוגית, שולחנות אוכל, ספריה במצב מצויין.

● מיבצע ראש השנה!!! כל המוצרי רהיטים אצלנו עד 20.9.74 יקבל תנאות עצומות על רהיטי סלון וחדרי שינה במחירים ללא תחרות.

● בהזדמנות ספה זוגית + 2 כורסאות כרסבא ירושלמי.

חיות בית

● גורי פודל + תעודות, מלי בבוקר 27373.

● למכירה גורי קולי עם תעודות אצל לב רו זכות.

● גורי ציד בינגל מומחים טלפון.

● גורי פודל גמדים בינוני לקנייה טלפון.

● ביכר בית גידול ומכירת כלבים.

● חנות חכלב פנסיון ואילוף כלבים חדרה שכונת ביאליק.

● גורי קוקר ספניאל ותוכי.

● גורי דני עבע למכירה, 477512.

● לרגל חתנים ביכר חתוני מכור וקונה כל סוגי חיות הבית כלבי שעשועים. 281086.

● לנוהות לקוחות ביכר חיות — חכיכה יחית מחוץ כל החג.

● קול (לשני) מקסימום + תעודות יוחסין.

● המלכה ראקרונה באורן, מיונג כלבי צבור יבואו גורים מ"ט.

● גורי קולי, מריקולור, 8 שבועות יפחחים + תעודות.

● גורי רועה גרמני בני חודשיים עם תעודה.

● פודל 4 חודשים עם תעודות.

● גורי רועים גרמניים יפהפיים.

● גורי סטראוזרי נחרים + תעודות.

● גורי דני עבע + תעודות וזכרים ונקבות.

מי מצא?

● שעון אומגה זהב אבד, מוצא יקבל שכר, רח' בוגרשוב.

● אבדה בולמת עם שם.

● פרס 600 ל"י למוצא.

אירועים ובידור

● "תעריא" מועדון לריקוד, רמות שבת, ביום שישי, 13.9.74, בשעה 21.30 "לאבינו" תזמורת.

סירות

● סירת גומי עם מנוע — למכירה.

● למכירה סירת מירוץ דגם עם מנוע.

● למכירה סירת גומי עם מנוע.

● למכירה סירת מנוע, "מרק קרוזר" 2.8 חדשה.

● המרכז לימי הנגר ביישראל מציע קורס שיט במחיר.

ספרים

● ספרים עבריים ולועזיים בכל התחומים קונה, "סולה" תל-אביב, המלך ג'ורג' 38, טלפון 248010, מחירים גבוהים.

● מעוניין לקנות ספרי קודש ישנים ועתיקים גם כסף.

הלוואות

● הלוואות מיידיות לעובדי מדינה קבועים ושכירים.

● הלוואות לשכירים ולעובדי מדינה, טיפול מהיר.

● הלוואות בתנאים נוחים לעובדי מדינה, טלפון 238808.

דודי שמש וחשמל

"ברומנו" תיכנון ושיר הדעת, קים עסקי את הדור המעולה, המאושר ע"י "מכון התקנים" וחברת החשמל, שיש שנים את דירות. אספקת דודים חשמל ומגוונים. חידוש דודים מכל הסוגים.

● "שרותיכר" — "אמקור" לשירותך בעיר ובכפר.

ריקודים

● תלמד לריקוד אצל "מכור" יונה הנביא 28, תל-אביב.

הלבשה

● שמלת כלה כפרית מפוארת מידה 38. 745146.

צילומים

● מקרנה סופר ורגיל, אוטומטית לנגרי חדשות עם אחריות.

● בהזדמנות מירנדה "רי" + עדשות + ראש 650 ל"י.

● מכונת צילום 35 איטק במצב חדש.

● מצלמה יפנית מקרין לי אוטו 40.50, בעבודה.

● בהזדמנות מצלמת רפלקס + מערכת עדשות ופילטרים.

בולים ומטבעות

● בולי ישראל כולל תקופה ותולדות.

● בהזדמנות, זכות לסט מטבעות בינוריות טלפון.

● למכירה זכות 10 סטים בינוריות.

טרקטורים

● דרוש טעמים לטרקטור טורר 5000, טל' 017474.

● טורר 6000, טעמים קומיו.

● למכירה סחר ג'י.סי.בי.

טפטים

● הדבקת טפטים במחירים טובים.

● "גוונים" גדולות חדשות בזמנים מוסבר.

תריסים

● תריסים חתרים מכיל על.

● מבוקשת רציניים, גבוהה.

● סגורים אלקטרוניים.

נופש

● בית מרגוע צמחוני באשקלון דיאטות מיוחדות לחוזרים.

שונות

● קראוון מפואר עם מטבח, גז, פרינג'ידר, 5 מיטות.

מדליות ומטבעות

● קונים ומוכרים מטבעות ומדליות "גוה" נחלת בנימין 10 ופינת אחר העם.

● הצעה הזדמנותית סט זהב בן גוריון במחירים מפתיעים.

חקלאות

● למכירה 11 עדר עזים לחלב, 50 כבשים מרינו בערב.

● חשוב לסולנים. מאביזם אוטומטים צלחות וחביות מתוצרת בראוואר.

● מעוניין ברוגש סטפנים פיטר פחרור לשתילה באוקטובר.

● חשוב לסולנים! חנורי חיטום לאימון אפרוחים.

● למכירה מיידית משתלה מושב.

● להחלפה בצפון למשפחה רצינית וצעירה.

● גיוום שדרה בחרזים ונשירים.

● מעוניין ב-צאן מרסים טוב.

● מעוניינים בקנית פרי הדר ובחכירת פרדסים.

שידוכים

● שרכז צעירת אשכנזיה במוניס אקדמאיים.

● סיסמתנו: חננות, ספרות, יחס לבני זוגם, רויות ברמה גבוהה.

● לחורים: חיכרויות לגיל ריכס ללא ידיעתם.

● רופא 24/..., רופא בכיר.

● שני בחורים מעוניינים להכיר שתי בחורות.

● רעות מציעה!! נשים ונערות.

● "ירושלמיים" להיכרו.

● פרטי, בחור צעיר, מעוניין בידידה.

● פרטי, 24/175 מעוניין להכיר בחורה.

● רופא, רציני + דירה, מעוניין ברצינות.

● משודה, אקדמאית, רק למטרות רציניות.

● נחמד, 163/22 מעוניין בנחמדה למטרת רצינית.

● "בוכבה" שדוכים למטרות רציניות.

● הנדסאי 27, מחפש ידידה.

● נאה 26/183 מעוניין בנחמדה.

● פרטי! משכיל 31/170 מכיר מתאימה.

● עצמאי מ-30/175 רצינית.

● צעירה יפה נשבר לי בכל.

● תיק 26/187 נאה, מסודר.

● גרושה 28/165 בעלת חן.

● 30/105 מעוניינת ברצינות.

● פרטי — 18 מעונין בידידה נאה.

● 24/175 מעוניין בידידה.

● דרוש 40/175 נשואים.

ברגע האחרון

דירות למכירה

● בהרצליה 3/5 חדרים, שרות הול גדול, בבניה מיידית, בתחום שקט, 280. 0—18.

● בסתיחקוות 4 חדרים מרוחים, קומה ב' בבנין בן 8 קומות, רחוב עין גנים בשלב בניה, כניסה תוך חצי שנה.

● ברמת-גן 3 חדרים חדשה + תוספות סביבה שקטה.

● 3 חדרים בנווה מגן רמתיגו, 8 כיוונים ארון קיר, מסירה מיידית.

● דירת פאר 3 חדרים 100 מ"ר, במרכז ר"ג.

● 3 חדרים כולל קומה רד חביב.

● 3 חדרים, ארונות קיר + בזמן, רחוב הנשיא, 80,000.

● דירת 3/4 1/2 40 מטר ק"ר, רח' בענלסון, 80,000 ל"י.

● 2 דירות בנות 2 חדרים ברח' עוזיאל 803144.

● ברחובות 2/1 1/2 מיידית, 118,000. 18 משפחת טל.

● בבתים במרכז 2 + חול 2 מרפסות, טלפון 821882.

● בנבעתיים בקרקע גינה, מטבח גדול 730010.

● בפתח-תקווה 1/2 3 חדרים, 70,000.

● דירת 2 חדרים + 1/2 ר"ג.

● ברמלה למכירה דירת 3 חדרים.

● בהרצליה 4 חדרים.

● בהרצליה בהזדמנות 4 חדרים, 285,000.

אולמות

● מעוניין לשכור אולם לתעשיה יחלומים.

● הזדמנות אולם 90 מ"ר.

ביקוש עבודה

● בעל מורה מעוניין בעבודה רצינית.

● נהג מנוי 12 שנה הובלות.

הודעה על משרה פנויה מס' 16/74

לבנק ישראל בת"א

דרושות נקבניות

רצוי עם נסיון של שנה אחת לפחות

המעוניינות תפנינה למדור כח אדם, בנק ישראל, רח' נחלת בנימין 69 ת"א או בטלפון מס' 611531 קו פנימי 72.

"שקמונה"

חברה ממשלתית-עירונית לשקום הדיור בחיפה, בע"מ

דרושים:

1. מהנדס בניין

כישורים: גיל 30—40
רצוי נסיון מקצועי של 5 שנים.

2. מנהל עבודה באחזקה

כישורים: השכלה טכנית,
נסיון בנושא אחזקה, אקוסטיקה והריסה.

לפנות בכתב בצירוף קורות חיים
לחב' "שקמונה" — רח' הנמל 48 חיפה.

דרושים

1. מרכזנית מעולה
2. מזכירת הנהלה — חשולטות בשפות עברית — אנגלית ומדקיסת ב-2 השפות.
3. פקידים — בוגרי גימנסיה לאחר שרות צבאי ללימוד מקצוע עמולות מכס

נא לפנות בכתב ת.ד. 2866 תל-אביב.

הלוח הכפול ירושלים

ידיעות אחרונות: הלל 28 טל. 225251
הארץ: החבצלת 5 טל. 224245

תורנות רופאים לפי החקומות

● ירושלים: עזרת ראשונה טל' 02/00911.

● תוכנת רופאים במקרים דחופים מ"ח בערב עד למחרת.

תורנות בתי חולים

● היום: בקור חולים (ילדים), שערי צדק (נשים), הדסה (פנימית — כירורגית — עיניים).

● שבת: שערי צדק (ילדים), בקור חולים (נשים), הדסה (פנימית — כירורגית — עיניים).

תורנות בתי מרקחת

● היום שבת: מג'ר, ...

בתי כנסת

● בהיכל ישורון, קינג ג'ורג' 18 תפילת שחרית בשבת בשעה 10.00.

● זמני התפילה בבית הכנסת המרכזי ישורון.

● בעזר העתיקה תתקיים בימים הנוראים תפילה.

קבלנים

● דירות מפוארות 3 חדרים, קטמון.

● חברת האחים זינה מציעה דירות פאר.

● האחים ישראל מציעים בקרית משה דירות בנות 4 חדרים.

● מטפלאור קבלנים: תחלנו בבנית דירות בנות 3 ו-4 חדרים.

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

● בקריית-יובל, 3 חדרים, מטבח חסקה, מעלית.

● בבית הכרם 4 חדרים.

● בקריית יובל 3 + טלפון.

● למכירה מיידית 3 חדרים בקריית יובל.

● בהלכונות 3 1/2 חדרים.

● בקריית מיה דירת 3 חדרים.

● דירת 4 חדרים ברח' הלל.

● בבית ינו — דירת 4.

● 3 חדרים ק.ב. בתלפיות.

דירות 2-2½ חדרים

● דירת 2 חדרים + ארון קיר בקרית יובל.

● 2½ חדרים + חסקה ואדי.

● בקריתיובל, דירת 2, 79 מ"ר.

● דירה 2 חדרים ק.ר.

● בהזדמנות 1 דירות.

● בקרית, אפט, 2½ חדרים.

● בהזדמנות מיידית דירת 2 חדרים בקרית יובל.

● דירת 2½, ומרפסת.

● במרכז דירת 2 חדרים.

דירות בדמי מפתח

● מציאה, ברחביה.

דירות בשכר חודשי

● דירת 4 חדרים + טלפון והסקה.

● בשכ"ח מרכזי 3 חדרים + גינה.

● בשכ"ח 3 חדרים לזוג.

● 3 חדרים בקרית יובל + טלפון.

● בשכ"ח 1½ מרוחת.

● בשכ"ח בנוה יעקב דירת 3 חדרים.

● ברמות אשכול 4 חדרים מרוהטת + טלפון והסקה.

● בגבעה הצרפתית דירת 4 חדרים.

● דירה להשכרה בת 3 חדרים בגבעת מרדכי.

● ריקה 3 חדרים.

● בשכ"ח דירה 2½ חדרים.

● בשכ"ח דירת 3 חדרים + טלפון.

● ברמת רזיאל.

● בבית הכרם דירת 3 חדרים.

● בירושלים דירת 3 חדרים.

● 5 חדרים להשכרה.

● 8 בשמואל הנביא.

● בבית הכרם 3.

● דירת 3 חדרים + מטבח.

● להשכיר וילה חדשה.

● 8 חדרים ברחביה.

● מחפש דירה?

● דירת 2½ להשכיר.

● שתי דירות, 3 חדרים.

● בשכ"ח: ברמת דנית.

● למכירה בקרית מנחם.

● ברחוב הרצוג 3 חדרים.

● דירת 4 עצמית.

● בנית פאר.

● בנוה יעקב.

דירות מרוהטות

● בגבעה הצרפתית, קוטג' 5 חדרים + מ"א, מרוהטת.

● בבית הכרם, 3 חדרים.

● תלפיות 4 חדרים.

● 3 חדרים מרוהטים.

● שלושה חדרים מפוארים.

● בנוה יעקב 3 חדרים.

● דירת 3 מרוהטת.

● בבגבעה הצרפתית, קוטג'.

● ברחביה, אכרונת.

● דירה 3 מרוהטת.

● דירת 2 חדרים.

● דירת 3 + חסקה.

● בבית הכרם בגאי.

מכוניות

● אאודי 1100/2 1970 יד ראשונה 10,000 ל"י 410481.

● סובארו סטיישן 1400 יד ראשונה 58,000 ק"מ טלפון 61711.

● היפושית 1303 אלי 1973 מכם לשנת טל' 221405.

● לרציני בלבד למכירה פיג'ו 404 1970 אוטומטי — 81,500 ק"מ מחיר 69,000 ל"י טלפון 281061 בעבודה.

● פג'ו 404 אוטומטית 72 במצב מצויין — 02/627832 אחה"צ.

● סובארו 1973 21,000 ק"מ 4 דלתות, חדשה! טל. 86240.

● סיאט 125, 1970 מצוינת 21,000 ק"מ, רדיו, 21,000 ל"י.

● סוסיתא סטיישן 67 מנוע מוזר משופץ. טל. 221158.

● מיכר כרמיאל — שרות לתקון מכוניות סובארו.

● הילמן 1970 יד ראשונה, מסרוס לרגל נסיעה.

● פרינץ 1000, מנוע 1972 שיפוץ כללי.

● מורי אוסטין 1000, 08,500 + רדיו, מצב מצויין.

● פרינץ 1000 מודל 1969.

● ויסויסת 61 מנוע 60, מצוינת + טכס + רדיו.

● דודג' 200 מודל 72, ארגז ארוך.

● פיאט 124, 1970, מצוינת.

● מוריס 1000, 1971.

● אאוסטין 4 דלתות מצויינת.

● היפושית 64, 1200, שמורה.

● פולקסווגן מסחרית גבוהה.

● סובארו 1973 + רדיו.

● מ.מ. 1972, בע"מ, חלקי חילוף לכל סוגי הרכב.

● בהזדמנות דוגיו 61 אחרי אוברול.

● נ.ס.א.י. פרינץ 1200 1980.

● פג'ו 404 מודל 1000 מצב מצויין.

● בהזדמנות פרינץ 1000.

● היפושית 1200 1968 במצב מצויין + רדיו.

● אאודי 100 ל.ס. 1973.

● פולקסוגן 1600 קופה.

● פרימולה (פיאט 124).

● היפושית 1961, אוברול.

● היפושית 1973, רק 28,000 ק"מ.

● מציאה! מורר זמיר.

● הנו, 1972.

● פולקסוגן דבל קבינה.

● סוסקה 1000, 1968.

● פרימולה 1968 + אוברול.

● היפושית 1600 אל 1978.

● מוריס מוסטנג.

● אופל קדט 1972.

● סוסקה 1000.

● בהזדמנות פיאט 1800.

● סוזוקי 1300.

● ברק 1968.

● אופל רקורד 1970.

הצעות עבודה

● לסוכנות בטוח בעלת מוניטין דרוש מנהל החיתומים לכבישת סוכנים חדשים.

● דרושה עובדת בית בשעות 8—10.

● דרוש/ת עוזר/ת למנהל חשבונות.

● שומרים לעבודה בטחונות ומעונות בשעות היום והלילה יוצאי צה"ל עד גיל 55.

● דרושה מטפלת לילדה בת שנה + ילד כנו בתלפיות.

● דרושה אשה לטפול ועבודות בית.

● לבצלאל אקדמיה לאמנות ועצוב ירושלים דרושים.

● לחברת שיווק הוטרי בנין דרוש מנהל חשבונות עצמאי.

● דרושה מטפלת לתינוקת.

● מטפלת לשעה וחצי בשעות 12.00—1.30.

● לחברת להשקעות דרוש מנהל חשבונות עצמאי.

● דרושה אשה אחראית לעבודות בית בשעות 10 עד 2.

● דרוש מסגר מכני עם נסיון.

● עוזרת אחראית לטיפול ומשק בית.

● למשרת חלקית דרושה מזכירה.

● בקרית יובל, דרושה עוזרת בית.

● מטפלת לתינוק.

● בבית הכרם דרושה עוזרת.

● דרושה מטפלת לילד.

● למשרד אדריכלים דרושה שרטטת.

● דרושה נערה למשק בית.

● דרושה פקידה למשרד.

● לחברת פיננסית.

● דרושה מטפלת רצוי.

● דרוש טייס אינסטלטור.

● דרוש מיד עובד לעבודות.

● דרושה מטפלה.

● דרושה פקידה בתנאים טובים.

● דרושה מזכירה.

● דרושה עובדת למשק בית.

● דרושה מטפלת.

● למשרד עורך דין.

● למשרד עורך דין.

● תנאים טובים.

● דרושה.

חדרים מרוהטים

● בשכ"ח חדר מגורים מרוהט.

● ברחביה, חדר גדול מרוהט.

● חדר מרוהט + חסום.

● לסטודנטית 1½ מרוהט.

ביקוש דירות

● דרושה דירת 4 חדרים.

● דרושות דירות לקניה.

● דרושות דירות בכל רחבי ירושלים.

● מעוניינים בדירה בת 2 — 3 חדרים.

● אני רוכשים דירות.

משרדים

● ליד בית אלישבע.

● להשכרה 2 חדרי משרד.

● 4 חדרים, ברמ"ש.

מבני תעשיה

● באזור עטרות, אולם לתעשיה 500 מטר, כניסה מיידית, מתאים לנגרות — אפשרי להשכרה. 286907.

חנויות

● חנות מפוארת במרכז בן יהודה.

● ברמ"ש קיוסק בשכונת בית ישראל.

● למסירה מיידית, בשכ"ח מסעדה.

● חנות ברמ"ש, מרכז מחנה יהודה.

● בהזדמנות למכירת 2 חנויות.

● בהזדמנות חנות בדמי מפתח.

מגרשים

● מגרשים פרטיים בחיפה בנוף הכרמל.

● דרושים מגרשים לקניה.

מחסנים

● דרוש מחסן לאחסנת רהיטים.

עסקים

● למסירת מספרה בשרי ירושלים.

● מתמנה מנהל נגריה.

● למכירה חנות.

● אולם להשיה.

● מכירה.

ביקוש עבודה

● סטודנט מחפש עבודה.

אופנועים וקטנועים

● אופנוע "נירה" 1973.

● הונדה 50 אס.אס. סוף 1973.

ביקוש רכב

● מעוניין בפיג'ו 204.

● מעוניין בוולוו סטיישן.

● בעלי פורה, אסקורט.

שרותי רכב

● לקראת החגים "אוטו טנדל" מציע! כיסויים.

מציעים למכירה

● מייפרקוורר.

● מכונת כביסה.

● נבראיות חשמל במבחר.

● בהזדמנות מקרר אמקור.

● מקרר אמקור.

● תריראן — כוננים.

● למכירה טייפ.

● פטקולומר.

● למכירת ארון.

● עיור לסעודה.

● מיטה זוגית.

● שולחן כתיבה.

● מכונת כתיבה אנגלית.

מקררים

● למכירה, אמקור סאר.

● למכירה מקרר.

● מבחר מקררים.

● אמקור 10, 700.

● מקרר אמריקאי.

צילומים

● מצלמה יפנית מקרין.

תריסים

● כוגירת פרספות במספריה.

הלבשה

● ישר מהיצרן.

שרותים

● מתקנים מכונות כביסה.

● הכקנת אחזקה.

● זיסות גנות.

בולים ומטבעות

● למכירה זכויות.

● למכירה סט מטבעות.

כלי נגינה

● למכירה פסנתר גרמני.

● אקורדיון.

● מכירת פסנתרים.

● בהזדמנות פסנתר.

טלוויזיה

● טלוויזיות — מכירה.

קיים

● חדרים ודירות לחגים.

מכונות כביסה

● עבור חולת.

ביטוח

● ביטוח רכב.

שרותי רכב

● "בליגר" החורש.

רהיטים

● בהזדמנות ספה.

● בהזדמנות.

● בהזדמנות רהיטי סלון.

הלוח הכפול נתניה

קבלנים מציעים

● לזוגות צעירים נמרו מספר דירות ברחוב רזיאל.

וילות ובתים

● למכירה קוטג' חדש 4 חדרים 360.000 ל"י.

דירות בשכר חודשי

● דירת 2½ חדרים במרכז נתניה.

● דירת 4 חדרים חדשה.

ביקוש דירות

● לזוגות צעירים.

דירות למכירה

● דירת 5 חדרים בבנין מפואר.

● מעוניין לקנות.

הצעות עבודה

● מטפלת + משק בית.

אשדוד

דירות למכירה

● 2½ חדרים.

● 3½ באזור א'.

אורט ישראל
לבית ספר טכנולוגי
ליד המכללה הטכנולוגית "אורט" ת"א —
ע"ש סינגלובסקי
דרך חטיבים 28, טלפון 762291

דרוש
מורה למקצועות האלקטרוניקה
במשרה מלאה

הלוח הכפול | ידיעות אחרונות | הארץ

המשרד הראשי: שדרות רוטשילד 76, תל־אביב
טלפונים: מחלקת מודעות 611141
המחיר: יום ווול: 2.90 ל״י לשורה / יום ו׳: 3.75 ל״י לשורה

אלקטרה

דרושים

מכנאי מכונות

בעל נסיון בתכנון 2־3 שנים לפחות

מכנאי מזוג אויר

בעל נסיון של 3־2 שנים

מפקח למתקני מזוג אויר

בעל נסיון של שנתיים לפחות

מדריכים למתקני מזוג אויר

בעלי נסיון בצנרת גז
לפנות אישית או טלפונית לכח אדם רח׳ חשפלה 3 טלפון: 39721, 624631 ת״א.

לכמפעל סמוך לבאר־שבע

דרוש

מנהל ייצור

אם אתה טכנאי/הנדסאי ייצור או מכונות עם נסיון רב בתעשיה, ניהול והפעלת כח־אדם ומערכי ייצור.

אם ברצונך להשתלב במפעל צעיר ודינאמי בתפקיד המהווה אתגר.

אם אתה מסוגל להשקיע מאמץ בלתי שגרתי תמורת תנאי עבודה החולמים את כישורך.

פנה בכתב יד לת.ד. 101 סביון ופרט תולדות חיים ונסיון קודם.

— סודיות מובטחת —

אביק בע״מ
תעשיות כימיות ופרמצבטיות

דרוש

מנהל מחלקת אריזה

רצוי טכנאי ייצור בעל נסיון של 3 שנים בתעשיית התרופות ו/או המזון ובציוד אוטומטי לאריזות.

בעל כושר בניהול צוות עובדים.

מקום העבודה: מפעלנו בנתניה.

נא לפנות בכתב למחלקת המנגנון אביק בע״מ ת.ד. 2077 ר״ג

למושב חצבה בערבה

דרושים

1) מנהל חשבונות
2) גנן
3) מנהל סככת מיון (נובמבר—מאי)
4) טרקטוריסט (נובמבר—מאי)
5) מטפלת

לאנשים המתאימים — תנאים מצויינים
לפנות למזכירות מושב חצבה, דואר נע ערבה

בגיר בע״מ
מפעלי פולגת

למפעלנו בקרית־גת

דרוש

חשמלאי מוסמך

רצוי בעל ותק בתעשיה.
— תנאים טובים לאיש המתאים —
נא לפנות בכתב יד ל„בגיר", למחלקת כח אדם, ת.ד. 187, קרית־גת

עטר, חב׳ למסחר בע״מ

דרוש פקיד

עם התמצאות בשחרורים מהמכס
וידע כסיפי בהנהלת חשבונות

*

לפנות בכתב לת.ד. 1560 תל־אביב

דרוש

אדמיניסטרטור

לניהול חנות גדולה

בעל כושר ארגון

טלפונים 452049—03, 444092—03

לחברה למנין

דרושים:

טפסנים

מכל הסוגים
לעבודה בתל־אביב
לצלצל: 820105 (בבקר)
868634 (בערב).

צה״ל חזק הוא ערובה לבטחון המדינה

קליטת ציוד חדיש ומתוחכם
והקמת מסגרות חדשות
מחייבות תוספת כוח אדם באיכות מעולה

לצה״ל דרושים:

* קצינים בתפקידי פיקוד, מנהלה ומקצועיים.
* מקצועות רפואה: חובשים, משקי תברואה, או בוגרי קורסים מקבילים.

מסיימי שרות סדיר בצה״ל, בוגרי 10 שנות לימוד וחסרי מקצוע, יוכשרו במסגרת שרות הקבע למקצוע בו יבחרו.

יתקבלו לשרות הקבע מועמדים בעלי נתונים כמפורט להלן:

- מסיימי שרות סדיר בצה״ל אשר הוערכו בחוות דעת טובות ע״י מפקדם.
- בעלי הכשרה מקצועית מתאימה.
- כושר גופני מתאים לשרות בצה״ל — בהתאם לתפקיד.

המעונינים להתקבל לשרות הקבע ואשר נתוניהם תואמים את הדרישות הנזכרות לעיל,
יפנו אישית לכתובת רמת־גן, רח׳ מודיעין 100 עבור קבע, בימים א׳—ו׳ בשעות העבודה הרגילות.

על הפונים להצטייד במסמכים הבאים:

* פנקס מלואים * תעודת שחרור משרות סדיר
* מסמכים המעידים על הכשרה מקצועית.

פרטים בדבר מקומות השרות, תנאי השרות ותנאי השכר, ימסרו למועמדים במקום.

הצטרף לשרות הקבע ותרום חלקך למעמסה הבטחונית

דרושים

בחורים חרוצים

בעלי אמביציה וכושר לימוד מקצוע תוך עבודה
אפשרות קידום לעצמאות
טלפונים 452049, 444092

דרוש/ה

אלקטרונאי/ת
טכנאי/ת
אלקטרוניקה

לתיקון מכשירי קשר בתחום ה־VHF
דרוש נסיון קודם במעגלים טרנזיסטוריים
בדבר פרטים נא לפנות בשעות העבודה לטל. 743552 אל מר דותן.

דרושים

קצינים
משוחררי
צה״ל

כאחראיים לצוות אבטחה בדרום סיני ובמרכז הארץ
בן יהודה 176
טלפון 242877

מנהל מפעל

נסיון רב
מתפנה בקרוב

בהצעות לפנות לת.ד. 5259 חיפה למספר 53

דרוש

נער עוזר
למחסנאי

מ־7.30—8.00
טלפון 227287
בין 13.00—8.30

למפעל תעשייתי באזור חיפה

דרושים

עוזר
למנהל עבודה
חשמלאי צעיר

נא לפנות לת.ד. 1143 חיפה.

לחברת בטוח

דרושים

פקידים ופקידות
למחלקת חיים

עם נסיון של שנה אחת לפחות

סודיות מובטחת

*

נא לפנות לת.ד. 720 תל־אביב
עבור מס. 79.

תעשיות „מוה" ירושלים בע״מ

דרושים

• עוזר/ת למנהל חשבונות
בעל/ת נסיון ורהב ב׳
• כלכלן—תמחירן
• טכנאי יצור
רצוי עם נסיון בענף הטקסטיל

*

על המעונינים לפנות טלפונית טל. 65125/6—02 לקביעת ראיון, או בכתב לת.ד. 10240 ירושלים

לסריגי חזן בע״מ

דרושים

סורגים

לעבודות מטל אוברלוק ועבודות יד.
טלפון 826316

דרושה פקידה

כתבנית עברית אנגלית
אחרי שרות צבאי
טלפון 268465

לבנק דרושים
לסניף ביפו

מנהלי חשבונות
מתחילים

נסיון קודם לא חכרחי
תנאים טובים למתאימים
הצעות מפורטות בכתב יש לשלוח לת.ד. 4333 ת״א
למס׳ 61040/180.
סודיות מובטחת

דרוש/ה טכנאי/ת ביוכימאי/ת

נסיון בהפרדת חלבונים

לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים למכון ביוכימאלית, ת.ד. 6570 ירושלים

הלוח הכפול באר־שבע

מכוניות

● פרינץ 4, 1960 61,000 ק״מ יד ראשונה...

דירות בשכר חודשי

● להשכרה 4 חדרים חדשה ברח׳ סוקולוב 21/8. לפנות טל׳ 71745, 78102.

עסקים

● להשכרה אולם גדול ריק במרכז באר־שבע המתאים ל־משרדים, בנק וכדומה...

מגרשים

הצעות עבודה

● דרושה מטפלת + משק בית ל־8 שעות עבודה ביום טלפון 057/78888.

מכוניות

● אאודי 60 לוקס, 4 דלתות, מודל 78, מטפ כאפריל, 48,000 ק״מ + רדיו, במצב מצויין, טלפון 057/78888.

בתי־ספר ושיעורים

שונות

טרקטורים

הודעות

דירות למכירה

שרותי רכב

תערוכות

בתי־ספר ושיעורים

טלויזיה

רהיטים

בלי נויה

חיות בית

סירות

בולים ומטבעות

תנורי חמום

אופנועים וקטנועים

מציעים למכירה

חקלאות

מקררים

הלוח הכפול | חיפה והצפון
ידיעות אחרונות: הנביאים 28, טל. 667931
הארץ: גורדאר 20, טל. 661166

תורנות רופאים לפי המקומות

חיפה
● רופא תורן בטר״א. טל 101

תורנויות בתי חולים

● היום: רמב״ם (ביוורגיה, תאונות, פנימית, ילדים, נוירוכירורגיה) · רוטשילד (עיניים)
● שבת: רמב״ם.

תורנות בתי מרקחת

● ליף ויום שבת: בלפור, מסדה 1, טל. 622260.

דירות

● בהזדמנות דירה במרכז הכרמל — 100 מ״ר לטלפן משעה 18.00 88321

וילות ובתים

קבלנים

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

מחסנים

ביקוש עבודה

הצעות עבודה

מכוניות

2־2½ חדרים

ביקוש דירות

חנויות

1־1½ חדרים

מגרשים

דירות להחלפה

דירות בדמי מפתח

דירות מרוהטות

משרדים

עסקים

דירות בשכר חודשי

„ב.ר. ישראל אמריקה לבנוה״ בע״מ
דרוש לעבודה במרכז הארץ:
עגורנאי
לעגורן מוטיין נייד על גלגלים,
— תנאים טובים למתאים —
נא להתקשר לטלפון: 233067 — ת״א

לחברת „טלקאר״ בע״מ
רח׳ תמנע 13 אזור התעשיה חולון
דרושים
1. מרכזנית
2. שליח
שעות העבודה 16—8
לקבלת פרטים נוספים נא להתקשר 852058, 853891 בין השעות 16—10

לרשות הגנים הלאומיים
דרושה: —
אחראית על כח אדם
- הכישורים הדרושים: נסיון קודם בעבודה זו, ידיעת השפה העברית, רצויה ידיעת השפה האנגלית.
קיימת אפשרות של משרה חלקית (עד שעה 13.00).
על המועמדות לפנות בכתב עד יום ראשון 22.9.74 אל רשות הגנים הלאומיים, ת.ד. 7028, הקריה, תל־אביב 61 070 ולפרט תולדות חיים, גיל, מצב משפחתי, נסיון קודם ומקומות עבודה, השכלה וידיעת שפות.

האוניברסיטה העברית בירושלים
מודיעה על משרות פנויות של:
עוזר לענייני סטודנטים
— במינהל הכספים
מכרז מס׳ — 101/74
תאור התפקיד — ריכוז העבודות השוטפת ביחידה לחשבונות סטודנטים ופקוח על הבצוע, עפ״י הנ־חיות רכז היחידה, תאום הפעלת המערכת הממוכנת. אחריות להדרכת עובדים ועדכונם בכל הנוגע לנו־הלים הקיימים ולשינויים בסדרי העבודה. קבלת קהל. תאום עם יחידות שונות באוניברסיטה על פי הוראות רכז היחידה.
דרישות התפקיד — ידיעת השפות עברית ואנגלית. רצויה ידיעת שפות נוספות. השכלה תיכונית הכשרה בנושא המחשבים. נסיון בניהול צוות עוב־דים. בעבודה עם קהל ובהפעלת מערכות ממוכנות.
הדרגה — יב״ד בדירוג האחיד.
עובד מעבדה
— במכון ריקה לפיזיקה (½ משרה)
מכרז מס׳ — 317/74
תאור התפקיד — אחזקת ציוד המעבדה. הכנת נסיונות מעבדתיים. עזרה בהדרכת התלמידים. במעבדה לאלקטרוניקה ומוסמכים.
דרישות התפקיד — ידיעת השפה האנגלית. בעל תואר B.Sc. או הנדסאי אלקטרוניקה. רצוי נסיון בהדרכה באלקטרוניקה. דרוש ידע בסיסי באלקטרו־ניקה מודרנית.
הערה — העובד יועסק עפ״י חוזה לתקופה של שנה.
הדרגה — בהתאם לכישורי המועמד — בדירוג עובדי המעבדות.
ראש לשכת המנכ״ל
מכרז מס׳ — 360/74
תאור התפקיד — 1. רכוז עבודת לשכת המנכ״ל ומעקב אחר ביצוע החלטות. 2. רכוז נתונים בנוש־אים שונים לצורך דיון והחלטה. 3. טפול בנושאים שונים.
דרישות התפקיד — 1. השכלה אקדמית ורצוי בתחומים של כלכלה וסטטיסטיקה. 2. נסיון בנושאי מינהל לפחות משך 3 שנים. 3. ידיעת השפה העברית על בוריה ושליטה בשפה האנגלית.
הדרגה — 5־6 בדירוג מח״ר.
טכנאי מכונות
— במקודשת למדעי הטבע —
המעבדה לביולוגיה ימית באילת
מכרז מס׳ — 364/74
תאור התפקיד — אחראי על הטפול המכני בספינת כולל אחזקת המכונות. לידו בהפלגות של הספינה. טפול בציוד המכני. כולל מערכות שאיבת של מי־ים, של התחנה באילת.
הערה — מקום העבודה באילת.
הדרגה — 2 טכנאים.
על המעוניינים לפנות בצרוף תולדות חיים ושמות ממליצים עד תאריך 24.9.74 ה׳ בתשרי תשל״ה, אל: — מחלקת כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים, מיקוד 91009 ולציין על המעטפה „מועמד למשרה כמ׳...״ (בהתאם למספר המשרה בראש המכרז המבוקש).

דרושים
מרכזנית
(נסיון קודם לא הכרחי)
שעות העבודה 16.00—8.00
כתבנית אנגלית
למחלקת הנהלת חשבונות
— תנאים טובים למתאימות —
לפנות ישירות למשרדי „אוויס״, המסגר 80 ת״א.
...אנו משתדלים יותר!
AVIS אוויס השכרת רכב

דרושים
עבור כיתן דימונה בדימונה
1. מתכנן/מתכנת
עם נסיון בתכנון תוכניות למחשבים עם קבצים מגנטיים בשפת קובול (רצוי גם RPG)
2. מתכנת
עם נסיון בתכונות למחשבים, עם קבצים מגנ־טיים בשפת קובול (רצוי גם RPG)
בהצעות נא לפנות למנהל כח אדם, ת.ד. 15 דימונה טלפון 057—91131

לחברה קבלנית גדולה
בשטח החשמל
דרושים לעבודה מיידית
באיזור תל־אביב
* חשמלאי בנין
* חשמלאים כלליים
* עוזרים לחשמלאים
* מתלמדים
— תנאים טובים ואפשרויות קדום — עבודה קבועה
נא לפנות אישית למרכז הרמואי של איכילוב רח׳ וייצמן תל־אביב (לאחר הבניה — משרדי הפקוח) בין השעות: 12.00—14.00 — (כל יום) או להתקשר טלפונית 930763/4 בשעות העבודה.

לאמקור בע״מ
דרוש
מנהל חשבונות עצמאי
רצוי נסיון בהנהלה תעשייתית
צעיר מכשר בעל מרץ ויוזמה לטיפול ברוקומנטציות של משלוחי יבוא ופקוח על שחרורים מהמכס
על המעוניינים להתקשר טלפונית למספר 31411
סודיות מובטחת

חברת מוסדות חינוך ותרבות באור־יהודה
מיסודה של הסוכנות היהודית לא״י בע״מ
דרושים
1. מנהל חשבונות
2 משרות הדרגה: י״ב — י״ד בדירוג האחיד
תיאור התפקיד: ניהול חשבונות החברה, פרטיפי הון, כרטסת תקציבים, התאמת חשבונות בנקים, עריכת דיווחים תקופתיים, תשלומים לספקים ומוסדות, משכורות בעזרת מחשב.
דרישת התפקיד: מנה״ח סוג ד׳.
2. מנהלן
לבי״ס התיכון המקיף חקלאי ע״ש „פרקאוף״
משרה שלמה — הדרגה י״ג — י״ד בדירוג האחיד.
תאור התפקיד: נסיון במינהל חינוכי, כושר ניהול צוות עובדים מו״מ עם מוסדות, כושר הבעה בכתב ובע״פ, ידיעה בענייני משק וכס־פים, כושר מיתוג, כישור ציבורי.
עדיפות תנתן לבעלי השכלה אקדמאית.
מועמדים יפנו בכתב למשרדי החברה באמצעות המקומית עד לתאריך 22.9.74

מנופאי מעולה
דרוש
למנוף „דימגר״ 24 מ״מ
כולל אחזקתו
ינתן שכר גבוה ורכב צמוד
לפנות לחברת „רמדור״, חיפה כביש ראשי ק. נחום טל. 727174 ומשעה 9 בערב טל. 243605

לחברה פיננסית
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
נא לפנות בכתב ולפרט תולדות חיים ונסיון קודם לת.ד. 2319 עבור מנהל החשבונות.
סודיות מובטחת

תרמואיר בע״מ
המסגר 60 ת״א
דרושים
1) מזכירה / פקידה כללית כולל כתי־בה במכונת כתיבה אנגלית. למשרה מ־לאה 8.00—16.30.
2) פקידה־כתבנית למכונה עברית מש־רה מלאה.
3) מתלמדת לעבודות משרד קלות ושלי־חויות.
4) פקיד/ה מנוסה ל־קבלת קהל למדור הצרכנים/השרותים. לפנות בכתב ל־ת.ד. 18050 ת״א

למלון שולמית
בחיפה
דרושה
מרכזנית
בעלת נסיון לעבודה במשמרות שליטה בשפות — הכרחית
נא לפנות למלון שול־מית, טל. 242811 חיפה בין השעות 08.00—12.00

דרושים
מאבטחים לתושבי רחובות
לאבטחה בסביבות רחובות
טלפון 242877
רח׳ בן יהודה 176

דרושים
מאבטחים
לאזור חיפה
משוחררי צה״ל
נא לפנות בין השעות 17—22 טלפון 04—531444 לדני

דרוש
מפעיל
מנוסה
למחבר
רצוי מסוג „ויטלוק״
לחתקשר בשעות העבודה לחברת „אליאבי״ רחוב בר־כוכבא 8 בני־ברק טל. 789972

אורט ישראל
לבית־ספר „אורט״ — נתניה יד־לבוביץ׳
דרוש
מדריך למכונאות ימית
במשרה שלמה
הכישורים הדרושים: תעודת מכונאי ראשון או מכונאי שני
על המעוניינים לפנות להנהלת בית הספר בנתניה, אזור התעשיה, טל. 053—22922

א.אי.ל ישראל בע״מ
תעשיות אלקטרוניקה
דרושים
טכנאי/הנדסאי מכונות
* לעבודות בזיווד רכיבים (מע/546) בעל נסיון של שנה לפחות
* לתכנון בזיווד אלקטרוני (מע/547) רצוי נסיון בתחום זה.
תנאים טובים למתאימים
נא לפנות בכתב או טלפונית 787131 או 782141 אל מח׳ כח אדם רח׳ מבצע קדש 48 בני־ברק. 51203.
— סודיות מובטחת —

04.660979
מונסאל מכשירים אלקטרוניים בע״מ
חברת בת של Monsanto
דרושים:
1. מנהל הרכש התפקיד כולל: ניהול מו״מ עם ספקים בארץ ובחו״ל, ניהול צוות עובדים, עיתוד מלאי ליצור.
כישורים: ניסיון קודם של 5 שנים לפחות בתפקיד דומה, רצוי בענף האלקטרוניקה. שליטה מלאה בעברית ובאנגלית.
2. 2 טכנאי ייצור א. לתפקיד תכנון ופיקוח ייצור. ב. לתפקיד מנהל קו ייצור.
כישורים: טכנאי יצור מוסמך.
ניסיון של שנתיים לפחות רצוי בענף האלקטרוניקה. למוכשרים מובט־חים תנאי העסקה מיוחדים, אתגר מקצועי וקידום מהיר.
נא לפנות בכתב לת.ד. 1496 חיפה למנהל כוח אדם
— סודיות מובטחת —

דרושים
* כבאים
בעלי הכשרת מקצועית קודמת, רשיון ג׳ של 3 שנים, הגיל עד 35, כושר גופני מעולה
על המעוניינים לפנות אישית למדור תעסוקה, מח׳ סגל קרקע, אל על נמל התעופה בן גוריון, בין השעות 8.30—12.00 ולהביא תעודת זהות ושתי תמונות לצרכי הרשמה.
אגף כח אדם
אל על נתיבי אויר לישראל

מקורות — חברת מים בע״מ
חבל הגליל
דרושים
1. מהנדס חשמל
בעל נסיון של 6 שנים לפחות.
2. חשמלאי
בוגר בית ספר מקצועי, בעל רשיון חשמלאי מוסמך או ראשי, רצוי עם נסיון קבודת של מספר שנים.
העבודה תדרוש מגורים בצפת או בראש פנה
המעונינים יפנו בכתב, בצרוף קורות חיים אל: מקורות — חבל הגליל, מרכז מחוזי רסקו — צפת, לידי הבוהר המנהלה.

למפעל תעשייתי באזור השומרון
דרושים
* מפעיל מחשב
* נקבנית
תנאים טובים והוצאות נסיעה מובטחים
— • —
פניות בצרוף פרטים על נסיון קודם נא לשלוח לת.ד. 48, חדרה

„החברה הישראלית לעיבוד נתונים״
דרושות:
נקבניות
בעלות שתי שנות נסיון — לפחות — לעבודה במשמרות —
מקום העבודה: מודיעין 18, רמת־גן.
נא לפנות טלפונית: 451328.

לחברה קבלנית לבנין בת״א
דרושים
1. מהנדס
בעל נסיון וחישוב כמויות והגשת חשבונות.
2. מנהל עבודה
בעל ותק כמתאם בין קבלני משנה לעבודה באשורה.
טלפון 236544, 225111
בין השעות 08.00 — 13.00

לחברת פיננסית גדולה,
דרושים:
* מנהל חשבונות
סוג ג׳
* מזכירה
בעלת נסיון בעבודות מזכירות.
נא לפנות בכתב בפרוט נסיון ותוספות חיים, לת.ד. 36236, ת״א

לחברה ארצית
דרושים למוסכיה
בתל־אביב
מכונאים מעולים
לעבודה קבועה
העובד יקבל:
משכורות חודשיות (חול מהחודש הראשון) משכורת 18, במות חיים על חשבון המעביד, תנאים סוציאליים מלאים.
נא לפנות ל„הריץ״
רח׳ קרליבך 10 ת״א
טלפון 266728

לתנובה —
סניף מחוזי חיפה
דרושה
מזכירה בכירה למנהלים
הכישורים: השכלה תיכונית מושלמת, כושר ניסוח בעברית, ידיעה בהדפסה בעברית, רצוי גם באנגלית ונסיון קודם בתפקיד דומה.
סודיות מובטחת
לפנות לת.ד. 1211 חיפה

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל
מודיע על המשרות הפנויות הבאות:
בפקולטה להנדסת חשמל
פקידה
הכשרויות הדרושות: השכלה תיכונית; ידיעת השפות עברית ואנגלית על בורין כולל הדפסה; נסיון קודם בהדפסה;
הערה: המשרה הינה בהיקף של 50%;
מס׳ המשרה: ח.ד.202/ת.
באגף כח אדם
סגן ראש אגף כח אדם
הכשרויות הדרושות: השכלה אקדמית במדעי החברה או השכלה משפטית; הכרחי נסיון מעשי קודם כמנהל כ״א או מנגנון; כושר ניהול מו״מ לתנאי עבודה עם איגודים מקצועיים; התמצאות בארגון ושיטות (סוג דרוג עובדים); ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריו;
מס׳ המשרה: אכ״א. ד/204
בביה״ס לרפואה
עובד מעבדה
הגדרת התפקיד: הפעלה והשגחת על מיכשור בין מחלקתי המיועד למחקר והוראה;
הכשרויות הדרושות: בוגר בי״ס ללבורנטים; בעל נסיון של 3 שנים במעבדת מחקר ביולוגית או כימית;
מס׳ המשרה: בי.רפ.ד/100
מועמדים מתאימים העונים לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים, נסיון קודם ומס׳ המשרה עד יום ו׳ 27.9.74 אל אגף כח אדם, קרית הטכניון, חיפה מיקוד 32,000.

חברת מוסדות חינוך ותרבות באור־יהודה
מיסודה של הסוכנות היהודית לא״י בע״מ
לבי״ס התיכון המקיף חקלאי ע״ש רוגוזין
דרושים
1. מנהלן
— משרה שלמה, הדרגה י״ג — י״ד בדירוג האחיד.
תיאור התפקיד: נסיון במינהל חינוכי, כושר ניהול צוות עובדים, מו״מ עם מוסדות, כושר הבעה בכתב ובע״פ, ידיעה בענייני משק וכספים.
עדיפות תינתן לבעלי השכלה אקדמאית.
2. פקידה כתבנית
— משרה מלאה, הדרגה ח — ט׳ בדירוג האחיד
3. ספרן
— משרה מלאה, הדרגה י׳ — י״א בדירוג האחיד.
4. מורה למתמטיקה משרה חלקית.
מועמדים יפנו למנהל ביה״ס — 756045.

דרוש
לסניף בנק בחיפה
מנהל חשבונות ראשי
הכישורים הדרושים:
— נסיון של 5 שנים בעבודת הנהלת חשבונות
— השכלה תיכונית לפחות
— ידע מקצועי ברמה של מנהל חשבונות מדופלם
תנאים טובים למועמד המתאים
- נא לפנות בכתב עד בציון קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 4333 ת״א 61040 למס׳ 168.
— סודיות מובטחת —

לסניף ראשי של
בנק בירושלים
דרושים
1. מנהל חשבונות מתחיל
2. קופאי
- קרודות למעוניינים לעבור בתנאי מיוחד. 5 פעמים בשבוע
בהצעות לפנות בכתב עד בציון פרטים מלאים לת.ד. 4333 ת״א 61040 עבור מספר 155
— סודיות מובטחת —

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע״מ
מודיע על המשרות הפנויות הבאות: —
במדור ללמודי חוץ
מרכז קורסים
במרכז ללמודים קדם־אקדמיים
הכישורים הדרושים: תאר אקדמי במדע החברה והרוח. ידיעת השפה העברית על בוריה (רצויה שפה נוספת). כושר לקיים מגע נאות עם קהל ומוסדות צבור. רצוי נסיון קודם בחנוך ובהוראה.
מכרז מספר 118/74.
במחלקה לפיסיולוגיה שבביה״ס לרפואה
מתכנת/ת
הכישורים הדרושים: — ידיעת שפת אסמבלר (שפות גבוהות), רצוי נסיון במיני־מחשבים.
מכרז מספר 109/74.
במעבדה לחומרי בנין
פקידה־כתבנית
עברית מעולה
הכישורים הדרושים: — לאחר שרות צבאי. בעלת ידיעה טובה באנגלית. בעלת נסיון בהדפסה ובעבו־דות משרד שונות.
מכרז מספר 113/74.
בתחנה לחקר הבניה
מסגר — מכשירן
לעבודות אחזקה ובניה של ציוד מעבדתי
עדיפות תנתן לבוגר בי״ס מקצועי, בעל נסיון של שנה לפחות.
מכרז מספר 44/74.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים, פירוט ההשכלה והנסיון המעשי ליחידת המנגנון, מוסד הטכניון למו״פ בע״מ, קרית הטכניון חיפה — 32000 — עד יום ו׳, 20 בספטמבר 1974, בציון מספר המכרז המתאים.

לחברת טתה בע״מ
חברת בת של „אתא״
דרושות
1. מזכירה
— בוגרת תיכון, נסיון בעבודת מזכירות כולל הדפסה
2. כתבנית נשיונל
— מנוסה, עם נסיון של שנתיים לפחות
3. כתבנית אוליבטי
— מנוסה, בעלת נסיון של שנה במכונת אוליבטי.
מקום העבודה בת״א
על המעוניינות לפנות לחברת „טתה״ בע״מ, רח׳ טברסקי 12 (ליד הסינרמה), טל. 38966

למוסד חינוכי על־תיכוני
בירושלים
דרוש
אחראי אחזקה
כישורים:
ידע בתיקונים שונים
נסיון באחזקת משק
כושר ארגוני וניהול צוות עובדים
נא לפנות לת.ד. 3578 ירושלים 91033 בצרוף תולדות חיים ונסיון קודם.

תדיראן
למפעל למוצרי חשמל
דרושים
פועלים
לעבודות יצור
5 ימי עבודה בשבוע
תנאים סוציאליים טובים
מעוניינים יתקשרו ישירות למפעל טל. — 836111

למוסד לחשכלה גבוהה
דרושים מרצים
בעלי תואר M. Sc. או Ph. d.
לחוראה בשעות אחח״צ והערב במקצועות חבאים:
1. Theory of Elasticity
2. System and engineering Control
3. Applied thermo-dynamics
4. Communication engineering
המעונינים יפנו לת.ד. 17054 ת״א עבור מס. 100

מכרז
לועד החינוך המרכזי בארגנטינה
דרוש
מנהל כללי
1. הכישורים הנדרשים: א׳. בוגר האוניברסיטה במדעי היהדות; ב׳. בעל תואר אוניברסיטאי בחי־נוך או בתחום קרוב; ג׳. נסיון הוראה של עשר שנים לפחות בבתי־ספר יסודיים ותיכוניים; ד׳. נסיון ניכר באדמיניסטרציה חינוכית; ה. שליטה טובה בספרדית וביידיש.
2. כתובת הפניה
א׳. המועמדים יפנו בכתב לפי הכתובת הבאה:
Ing. Jaim Blank
Consejo Central de Education Israelita
Beruti 3753
BUENOS-AIRES
ARGENTINA
ב׳. להצעת המועמדות יש לתוסיף שלושה העתקים של קיצור תולדות־חיים ושל צילומי כל ה־תעודות.
ג׳. העתק מהצעת המועמדות, קיצור תולדות־החיים והתעודות יש להמציא למשנה למנהל המחלקה לחינוך ולתרבות לגולה של ההסתדרות הציונית העולמית, ת״ד 92, ירושלים, בציון „מכרז ארגנטינה״.

חברה ארצית גדולה
בתל־אביב
מחפשת
עבור יחידת המחשב שלה
* מתכנן/מתכנת בכיר
בעל נסיון בתקשורת
* מתכנתים מנוסים
בשפות אסמבלר, קובול
* מפעיל מחשב
* נקבניות
תנאים טובים וינתנו לעובדים שייבחרו
יש לפנות בכתב לת.ד. 866, תל־אביב עבור מס. 131.

דרושה מזכירה
עם ידיעה בהנהלת חשבונות
ידיעת השפה האנגלית רצויה
תנאים טובים למתאימה.
טל. 284474 תל־אביב

למפעל תעשייתי
במפרץ חיפה
דרושה
פקידה מנוסה
נא לפנות לת.ד. 10002 מפרץ חיפה

המשרד הראשי: שדרות רוטשילד 76, תל... טלפונים: מחלקת מודעות 611141, המחיר: יום חול: 2.00 ל"י לגולה / יום ו': 3.76 ...

למפעל תעשייתי
באזור המרכז
דרוש
מהנדס מכונות
עם נסיון במכונות קירור
תנאים טובים — סודיות מובטחת
*
תולדות חיים ופרטי נסיון ת.ד. 1696 תל־אביב, עבור „מהנדס"

לאמנור בע"מ
מוצרי בית חשמליים בית־שמש
דרושים
* מהנדסי מכונות
לתכנון ופיתוח, רצויים בעלי נסיון בעבודות פח.
* טכנאי מכונות
לתכנון ופיתוח, רצויים בעלי נסיון בעבודות פח.
* טכנאי מכונות
ליישום תהליכי ייצור ודגמים חדשים. (אפשרי גם מנהל עבודה בעל נסיון רב).
* חשמלאי לתפקיד חשמלאי המפעל
* מבלטנים עצמאיים ועוזרים
מתאים במיוחד לתושבי רמלה, ראשל"צ, רחובות וירושלים. הסעה מובטחת
על המעוניינים לפנות, בכתב, בצרוף פרטי קורות חיים ונסיון קודם בעבודה לאמנור בע"מ, ת.ד. 79 אזור התעשיה בית שמש.
סודיות מובטחת

נציבות שרות המדינה
מודיעה כי
למשרד הבריאות
דרוש:
פועל מקצועי ג,
חשמלאי מוסמך או ראשי
מקום העבודה: בי"ח נהריה.
דרגת המשרה: ט'—י"ב אחיד.
נא לפנות בכתב אל מרכז השרותים הטכניים בבית החולים נהריה.

למפעל מתכת נודע בת"א
דרושים לעבודה מיידית
* חרט
עם נסיון של 3 שנים
* שרטטת מכונות
* עובד למחסן
תנאים טובים למועמדים המתאימים עם אפשרויות קידום
לקביעת ראיון להתקשר
טלפונים 33176, 33108

למפעל תעשייתי ברחובות
דרוש:
מחסנאי טכני
הצעות נא לשלוח לת.ד. 48 רחובות ולציין פרטים אישיים וכישורים.

תדיראן
למפעל חטיבות ברחובות
דרושים
1. הנדסאי מכונות
תכנון מתקנים פתוח ובנית דגמים והכנת תיקי יצור.
טל. — 950055.
2. מזכירת מחלקת
שרותי מזכירות לעובדים.
הדפסות בעברית ואנגלית, לעבודה במזכירות כללית.
טל. — 950795.
3. פקידה כתבנית עברית
שרותי משרד שונים, מרכזיה והדפסה בעברית.
טל. — 950056.
מועמדים/ות מתאימים/ות יתקשרו טלפונית לפי המספרים הרשומים ליד המשרות, או בכתב לת.ד. 648 ת"א.
תדיראן תדיראן

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ
מודיע על המשרות הפנויות הבאות: —
במכון המתכות
מהנדסי מכונות
(שתי משרות)
למעבדה להנדסת רכב ומכונות
1. למחקרים וחקירות בתחום הנדסת רכב, אנליזות מאמצים ורעידות. עדיפות תנתן למהנדס בעל נסיון של 4 שנים לפחות במחקר ופיתוח תעשייתי. קיימת אפשרות השתלמות לתאר גבוה במסגרת העבודה.
מכרז מספר 36/74.
2. לעבודות מחקר (עבודות הנדסיות עבור התעשיה (בעיקר בתחום הרכב ובטיחותו).
הכישורים הדרושים: — מהנדס צעיר המעוניין להתמחות בשטח הנ"ל, קיימת אפשרות להשתלמות לתאר גבוה במסגרת העבודה.
מכרז מספר 123/74.
בספריה המרכזית
מהנדס
בשירות מידע טכני לתעשיה
הכישורים הדרושים: — תאר בהנדסת מכונות.
שליטה באנגלית טכנית.
מכרז מספר 102/74.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים, פירוט ההשכלה והנסיון המעשי ליחידת המנגנון, מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ, קרית הטכניון — חיפה 32000 — עד יום ו', 20 בספטמבר 1974, בציון מספר המכרז המתאים.

ליחידת מחשב של בנק בתל-אביב
דרושות
נקבניות
לעבודה במשרה מלאה או חלקית
אנו מעוניינים לקלוט להכשרה גם ללא ניסיון קודם
המועמדות תגשנה הצעת מועמדותן לת.ד. 7095 ת"א, עבור מס' 72.

מכון התקנים הישראלי
דרוש
בסניף המכון
בבאר־שבע
מהנדס קרקע ודרכים
(או טכנאי קרקע בעל נסיון רב) לעבודה במעבדת שדה, הכרוכה בנסיעות רבות, מחוץ לבאר־שבע.
השכר והתנאים יקבעו בהתאם לכישורים
לפנות: מר ש' טובול, מכון לחקר הנגב, ת.ד. 1025, טלפון: 74841, 72534
בין השעות 07.00—14.00

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל
מודיע על המשרות הפנויות הבאות:
בפקולטה להנדסת מכונות —
המעבדה לתהליכי עבוד
שרטטת
הכשרויות הדרושות: בוגרת בי"ס מוסמך לשרטוט;
נסיון מעשי של 3 שנים;
מס' המשרה: מכ.ר/210
במרכז המחשבים
מפעיל למחשב 370/168
הכשרויות הדרושות: השכלה תיכונית; שליטה באנגלית ויכולת קריאת חומר טכני; רצוי נסיון בהפעלת מחשב;
הערה: העבודה הינה במשמרות;
מס' המשרה: מר.מח.ר/107
מועמדים מתאימים העונים לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים, נסיון קודם ומס' המשרה עד יום ו' 27.9.74 אל אגף כח אדם, קרית הטכניון מיקוד 32,000.

למפעל נירוסטה בבית־שמש
דרושים:
* רתכים בארגון.
* פחחים.
רצוי בעלי ידע ונסיון בעבודות נירוסטה.
למתאימים מובטחים תנאים טובים
טל' 02-911833

מפעל מתכת מתפתח
במפרץ חיפה
מחפש
1. חשמלאי תעשייתי
בעל רשיון
2. מחסנאי
3. טכנאי ייצור
4. מסגרים וחרטים
נא לפנות לת.ד. 10035, מפרץ חיפה או טלפונית 725555
— סודיות מובטחת —

לחברה לבנין ברמת השרון
דרוש
הנדסאי או טכנאי בנין
הבקיא בתמחיר וחישוב כמויות
לפנות בשעות 8.00—13.00 לפני הצהרים
טלפונים: 479899, 476142

רפא"ל
רשות פתוח אמצעי לחימה
למוסדנו באזור חיפה
דרושים
מהנדסי אלקטרוניקה
* לתכנון ופתוח מערכות אלקטרוניות (משרות 10—17)
הכישורים הדרושים: נסיון מקצועי קודם של ארבע שנים לפחות בתכנון מעגלים ופתוח מערכות אנאלוגיות/דיגיטליות.
מהנדסי מכונות
* לתכנון מכני של כלים וחלקי מכונות (משרה 18)
הכישורים הדרושים: נסיון של מספר שנים בתכנון מכני; נדרש ידע בבקרה והידראוליקה.
* לפתוח ויישום תהליכים טכנולוגיים מתקדמים בענף המתכת (עיצוב, חיבור תהליכים טרמיים) (משרות 19—21)
הכישורים הדרושים: חמש שנות נסיון לפחות (רצוי ב שטח דומה).
כלכלן
* לריכוז ובקרה של תקציבים בהיקף גדול, בקרה תמחירית, ניהול משא ומתן, קשרי חוץ ופנים בדרגים בכירים. (משרה 22).
הכישורים הדרושים: בעלי תואר ראשון (רצוי שני) בכלכלה (רצוי גם בסטטיסטיקה). נסיון קודם של שנתיים לפחות בנושאי עבודה דומים.
תכניתנים
* לעיבוד נתונים מנהלי (משרות 23—30).
הכישורים הדרושים: השכלה אקדמית, רצוי בכלכלה/סטטיסטיקה. המועמדים המתאימים יעברו קורס תכניתנים (העומד להיפתח בחודשים נובמבר — דצמבר).
הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה
* לאחזקת מחשב (משרות 31—34)
הכישורים הדרושים: הנדסאי/טכנאי בוגר בי"ס מקצועי או בי"ס טכני של חי"א; בעלי נסיון של שנתיים לפחות במעגלי פולסים או אחזקת מחשבים; העבודה הנה במשמרות.
* לעריכת מעגלים מודפסים (משרות 35—39)
הכישורים הדרושים: טכנאי אלקטרוניקה בעלי נסיון בעריכת מעגלים; טכנאים ללא נסיון יוכשרו במקום העבודה.
* לתכנון מעגלים אנאלוגיים ודיגיטליים (משרות 40—47).
הכישורים הדרושים: בוגרי בי"ס להנדסאים/טכנאים מוסמכים; יועדפו בעלי נסיון.
חרטים/כרסמים
* לחריטה וכרסום ברמה גבוהה, עבודות במכניקה עדינה, שיבוב מתכות מודרניות (משרות 48—55).
הכישורים הדרושים: בוגרי בי"ס מקצועי, לאחר שירות צבאי, בעלי נסיון קודם.
עובדי/ת בקורת
* לעבודה בבקורת איכות (משרות 56—60)
הכישורים הדרושים: בוגרי/ות בי"ס מקצועי, בעלי נסיון של שנתיים לפחות בבקורת או בעיבוד שבבי.
המעוניינים יפנו לת.ד. 9157, חיפה 31096 (בציון מס' המשרה המתאימה) בצרוף קורות חיים, השכלה ונסיון מקצועי. רצוי לציין מס' טלפון להתקשרות.
— סודיות מובטחת —

במלאות שנה למותו ללא עת
של יקירנו הבלתי נשכח
צבי בורנשטיין
ז"ל
נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו
ביום ראשון, כ"ח אלול תשל"ד (15.9.1974)
בשעה 4.15 אחה"צ, בבית העלמין שבקרית־שאול.
החבורה תצא מבית בורנשטיין, רחוב עקיבא אריה 15, תל־אביב.
בשעה 4.15 אחה"צ.
המשפחה

במלאת שנתיים לנפילתו
של בננו ואחי היקר
שלמה יוסקוביץ
הי"ד
נעלה לקברו
בבית הקברות הצבאי בקרית שאול.
האזכרה תתקיים ביום ראשון ה־15.9.1974 (כ"ח באלול תשל"ד) בשעה 16.30.
אוטובוס ייצא מבית המשפחה בבת־ים, ברח' טשרניחובסקי 18, בשעה 15.30.
ההורים והאחות

במלאת שנה לפטירת ראש משפחתנו
ר' אליהו מזור ז"ל
ראש קהילת וארשה וחבר הכנסת הראשונה
נתייחד עם זכרו וייערך גילוי מצבה — ביום ראשון כ"ח אלול תשל"ד (15.9.74), בשעה 16.00.
הסעה בשביל מוקירי זכרו שיואילו להשתתף באזכרה. בשעה 15.30 רח' בארי 33 פינת רח' ויצמן תל־אביב או נפגשים בשעה 15.45 ליד השער בבית העלמין בקרית־שאול.
המשפחה

במלאת שנתיים לפטירת בעלי, אבינו ואחינו היקר
יוסף בן־חורין ז"ל
נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו בבית העלמין בקרית שאול, ביום ראשון, כ"ח באלול תשל"ד, 15.9.74 בשעה 9.00 בבוקר.
נפגשים ליד השער
המשפחה

יקירנו
יהודה רז הי"ד
אשר נפל במלחמת יום הכיפורים
יובא למנוחות ביום ראשון, 15.9.74 בשעה 12.00
בבית הקברות הצבאי בקרית שאול.
הסעה באוטובוסים מרחבת היכל התרבות, בשעה 10.30
ההורים
האחות
הסבתא
והסבא

יקירנו
רב"ט אלי (יצחקי) ירמיזדה הי"ד
שנפל במלחמת יום הכפורים בחזית סיני
יובא למנוחת עולמים
ביום ראשון, כ"ח אלול תשל"ד 15.9.74, הלויה תצא משער בית העלמין הצבאי בקרית שאול, בשעה 4.00 אחה"צ.
אוטובוס יעמוד לרשות המלוים בבית הוריו רח' דנגור 6, בני ברק, בשעה 3.30 אחה"צ.
המשפחה

מדינת ישראל
משרד הבטחון / אגף חשקום
המחלקה להנצחת החייל
ביום ראשון כ"ח אלול תשל"ד (15.9.74). יובאו לקבורת קבע
בבית הקברות הצבאי — הר הרצל
סמל ברק (בוזגלו) מימון
בשעה 16.00
בבית הקברות הצבאי — צפת
רס"ל איבי יהודה
בשעה 16.00
בבית הקברות הצבאי — בקרית שאול
רב"ט יצחק (ירמיזדה) אליהו
בשעה 16.30

במלאות שנה למותו של
דני דניאלי ז"ל
נעלה לקברו ביום א', 15.9.74, כ"ח באלול, בשעה 5 אחה"צ, בבית העלמין החדש של רמת־השרון.
צופיה והילדים
יצחק דניאלי
שושנה ויעקב מרינברג
בלה ואברהם גליקמן

בננו חברנו היקר
יורם וסרמן ז"ל
אשר נפל בקרב על החרמון
כ"ב תשרי תשל"ד 8.10.1973
יובא למנוחת עולמים ביום א', כ"ח אלול תשל"ד 15.9.1974, בנצר סירני.
הארון יוצב ברחבת בית התרבות בשעה 16.00, ההלויה תצא בשעה 16.30.
אוטובוס מיוחד יצא מרחבת היכל התרבות בת"א בשעה 15.00.
המשפחה ובית נצר סירני

ההנהלה והחברים בקופה לעזרה הדדית
של עובדי משרד החקלאות
משתתפים באבלם הכבד של חבר ההנהלה
מר משה מודריך ומשפחתו
לרגל הבאת בנו היקר
סמ"ר יגאל ז"ל
אשר נפל במלחמת יום הכיפורים בחזית סיני, כ"א בתשרי תשל"ד, 17.10.73
למנוחת עולמים בבית הקברות הצבאי בקרית־שאול
ביום ראשון, כ"ח באלול, 15.9.74, ב־9.00 בבוקר.

במלאת 11 חודש
לנפילת בננו ואחינו היקר
סמל ראובן עג'יב
ז"ל
שנפל במלחמת יום הכפורים
כ"ו בתשרי תשל"ג — בכיבוש החרמון
אזכרה והכנסת ספר תורה על שמו תתקיים ביום ראשון 15.9.74, בשעה 7 בערב בבית הוריו בדישון.
העליה לקברו מבית הוריו למחרת, ביום שני, 16.9.74, בשעה 10.00 בבוקר בבית־העלמין הצבאי בראש־פינה.
המשפחה

הרמטכ"ל רב־אלוף
מרדכי גור ומשפחתו
מודים על הנחומים אשר שלחו למשפחה ע"י מוקירי זכרו של אב המשפחה
משה גורבן ז"ל

ביום א', 15.9.74, כ"ח אלול תשל"ד
יום השנה לנפילת חברנו
נפתלי טל ז"ל
נעלה לקברו בקיבוץ עין חשופט, בשעה 4.30 אחר־הצהריים.
אזכרה תתקיים ביום ה', 19.9.74, ב' תשרי תשל"ה, בשעה 9.15 בערב בקיבוץ גשר.
המשפחה
וקיבוץ גשר

במלאת 8 שנים לפטירתו של בעלי, אבינו וסבנו היקר
גרשון סובל ז"ל
תתקיים אזכרה ביום ראשון, כ"ח אלול 15.9.1974, בשעה 4.00 אחה"צ, בבית העלמין בחולון.
נפגשים ליד השער הצפוני.
המשפחה

לאברהם מרכוס ומשפחתו
השתתפותנו הכנה בצערכם
במות
האב ז"ל
דיירי הבית
רח' המגיד 12, ר"ג

ביום השנה למותו הטרגי
של בעלי, אבינו ואחינו היקר
יעקב מורי ז"ל
תערך אזכרה ליד קברו בבית העלמין הישן בחדרה
ביום ראשון, כ"ח אלול תשל"ד (15.9.74) בשעה 4.30 אחה"צ.
נפגשים ליד שער בית העלמין
המשפחה

יקירנו
סמ"ר
אליעזר (לוזי) שטילמן
הי"ד
נפל בקרב בסיני במלחמת יום הכפורים בפריצת ראש גשר למעבר התעלה, כ"א תשרי תשל"ד, 17.10.73
יובא למנוחת עולמים
בבית הקברות הצבאי בקרית־שאול, ביום ראשון, כ"ח באלול תשל"ד 15.9.74, בשעה 15.00. ההלוויה תצא משער בית הקברות.
אוטובוס לרשות המלווים תצא מביתנו ברחוב בני עפרות, בשעה 13.30
המשפחה

שרות לילה
קבלת מודעות משפחתיות
תל־אביב, דיזנגוף 277
טלפון 444766
(פתוח משעה 7 בערב עד 7 בבוקר)